

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พฤษภาคม ๒๕๖๒

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔

จัดทำโดย

คณะกรรมการ

จัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พฤษภาคม ๒๕๖๒

คำนำ

สืบเนื่อง การประชุมคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) กล่าวว่า “**รัฐบาล** ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการส่งเสริมให้เกิดการลงทุน เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ โดยจะเป็นโมเดลต้นแบบก่อนขยายไปพื้นที่อื่น ทั้งนี้จะพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กับการพัฒนาการเกษตร และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การดูแลสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปอย่างสอดคล้องสนับสนุนกัน นอกจากนี้ในการพัฒนาภาคต่างๆ จะพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่” และสั่งการมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และส่งให้สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรวบรวมและนำเสนอคณะกรรมการนโยบายฯ ต่อไป

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคณะกรรมการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ได้ดำเนินการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันกำหนดกรอบแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแบบภาพรวม ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และพื้นที่คาบเกี่ยวตามระบบนิเวศทางธรรมชาติ โดยมุ่งเน้นการจัดการ ป้องกัน และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้ตามมาตรฐาน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน รวมทั้ง อนุรักษ์และฟื้นคืนทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นรากฐานในการพัฒนาที่เข้มแข็งของประเทศ สอดคล้องกับแนวทางการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนสิ่งแวดล้อมฉบับนี้ จะเป็นกรอบการดำเนินการของทุกภาคส่วน ในการร่วมกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC เพื่อสร้างความมั่นใจด้านสิ่งแวดล้อมและเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกให้เติบโตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืนต่อไป

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร

ส่วนที่ ๑	บทนำ	๑-๑
	๑. ความเป็นมาของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก	๑-๑
	๒. กฎหมายและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง	๑-๔
	๓. กรอบแนวทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก	๑-๘
	๔. แผนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก	๑-๒๕
ส่วนที่ ๒	สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	๒-๑
	๑. สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม	๒-๑
	๑.๑ คุณภาพน้ำผิวดิน	๒-๑
	๑.๒ คุณภาพน้ำบาดาล	๒-๕
	๑.๓ คุณภาพน้ำทะเลและชายฝั่ง	๒-๗
	๑.๔ การจัดการน้ำเสียชุมชน	๒-๙
	๑.๕ คุณภาพอากาศและเสียง	๒-๑๓
	๑.๖ การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน	๒-๑๖
	๑.๗ การจัดการกากของเสียอันตราย	๒-๒๒
	๑.๘ สิ่งแวดล้อมเมือง สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม	๒-๒๘
	๑.๙ โครงการด้านการพัฒนา การคมนาคมและขนส่ง และการท่องเที่ยว	๒-๓๔
	๒. สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	๒-๔๒
	๒.๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า	๒-๔๒
	๒.๒ ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒-๔๕
	๒.๓ ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรน้ำบาดาล	๒-๕๐
	๒.๔ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๒-๕๖
	๓. สถานการณ์พื้นที่สำคัญทางสิ่งแวดล้อม	๒-๖๐
	๓.๑ พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	๒-๖๐
	๓.๒ เขตควบคุมมลพิษ	๒-๖๓

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๒	สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ต่อ)	
	๔. เหตุฉุกเฉินและเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษ	๒-๗๒
	๕. การมีส่วนร่วม	๒-๗๕
	๖. สรุปประเด็นปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	๒-๗๖
ส่วนที่ ๓	การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓-๑
	๑. การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมโดยวิธี PEST Analysis	๓-๒
	๒. การวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis	๓-๘
	๓. การวิเคราะห์โดยใช้ TOWS Matrix เพื่อใช้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓-๑๓
ส่วนที่ ๔	แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	๔-๑
	๑. หลักการและเหตุผล	๔-๑
	๒. แนวคิดและทิศทาง	๔-๒
	๓. หลักการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๔-๔
	๔. วิสัยทัศน์	๔-๕
	๕. พื้นที่เป้าหมาย	๔-๕
	๖. วัตถุประสงค์	๔-๕
	๗. เป้าประสงค์	๔-๕
	๘. ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางปฏิบัติ	๔-๖
	๙. แผนปฏิบัติการ และโครงการเร่งด่วน (Flagship project)	๔-๔๐
	๑๐. การขับเคลื่อนแผน	๔-๖๙
ภาคผนวก		
ภาคผนวก ก	คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	
ภาคผนวก ข	อักษรย่อชื่อหน่วยงาน	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑.๑-๑	คุณภาพน้ำแหล่งผิวดิน ๒-๒
๑.๑-๒	ค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดิน Water Quality Index, WQI พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ๒-๒
๑.๒-๑	ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำบาดาลพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๙ ๒-๕
๑.๓-๑	ผลการประเมินคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๙ ๒-๗
๑.๔-๑	ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นและปริมาณน้ำเสียที่เข้าสู่ระบบน้ำเสีย ๒-๙
๑.๔-๒	ระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ๒-๑๐
๑.๔-๓	คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำเสียในพื้นที่ EEC พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐ ๒-๑๑
๑.๕-๑	ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศ ปี พ.ศ.๒๕๕๙ ๒-๑๓
๑.๕-๒	ผลการตรวจวัดสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในบรรยากาศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ๒-๑๔
๑.๕-๓	ระดับเสียงเฉลี่ย Leq ๒๔ ชม. (dbq)s สถานีตรวจวัดค่าเฉลี่ยทั้งปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒-๑๕
๑.๖-๑	อัตราผลิตขยะมูลฝอย ๒-๑๖
๑.๖-๒	จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่มีการให้บริการเก็บขน ๒-๑๖
๑.๖-๓	จำนวนสถานีที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ๒-๑๗
๑.๖-๔	ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นและการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ๒-๑๗
๑.๖-๕	ข้อมูลความสามารถในการกำจัดขยะมูลฝอย ๒-๑๙
๑.๖-๖	ปริมาณขยะตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง ๒-๒๐
๑.๖-๗	คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่ EEC ระยะ ๒๐ ปี ๒-๒๑
๑.๗-๑	ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ๒-๒๒
๑.๗-๒	การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ปีงบประมาณ ๒๕๕๙และปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ๒-๒๓
๑.๗-๓	จำนวนและพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม/เขตประกอบการ/สวนอุตสาหกรรม ๒-๒๓
๑.๗-๔	จำนวนโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒-๒๔
๑.๗-๕	โรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียไม่อันตรายในพื้นที่ EEC ๒-๒๔
๑.๗-๖	โรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียไม่อันตรายในจังหวัดอื่น ๆ ๒-๒๔
๑.๗-๗	โรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียอันตรายในประเทศไทย ๒-๒๕
๑.๗-๘	ปริมาณของเสียอันตรายที่เข้าสู่โรงงานกำจัด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐ ๒-๒๕
๑.๗-๙	ปริมาณของเสียไม่อันตรายที่เข้าสู่โรงงานรับกำจัด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ ๒-๒๖
๑.๗-๑๐	ปริมาณของเสียอุตสาหกรรมทั้งหมดเข้าสู่โรงงานกำจัด (ตัน) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ๒-๒๗
๑.๘-๑	จำนวนเขตการปกครอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ๒-๒๘
๑.๘-๒	จำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากร ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ๒-๒๙
๑.๘-๓	สถานการณ์พื้นที่สีเขียวในเมือง ๒-๓๐
๑.๘-๔	ข้อมูลความเสียหายจากภัยพิบัติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ๒-๓๐
๑.๘-๕	คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐ ๒-๓๑
๑.๘-๖	จำนวนแหล่งธรรมชาติที่มีคุณค่าควรอนุรักษ์ ๒-๓๒
๑.๘-๗	แหล่งศิลปกรรมที่มีคุณค่าควรอนุรักษ์ ๒-๓๒

สารบัญตาราง

	หน้า
๑.๘-๘ แหล่งศิลปกรรม ประเพณีอันชุมชนเก่า ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา	๒-๓๓
๑.๙-๑ จำนวนโครงการที่จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระยะ ๕ ปี และระยะ ๑๐ ปี	๒-๓๔
๑.๙-๒ ข้อมูลปริมาณจราจรเฉลี่ย คัน/วัน บนทางหลวงในเส้นทางสายหลัก ปี พ.ศ. ๒๕๕๙	๒-๓๕
๑.๙-๓ จำนวนเรือค้าต่างประเทศและเรือค้าชายฝั่ง จำแนกตามด่านศุลกากร	๒-๓๖
๑.๙-๔ ระดับความเสี่ยงของพื้นที่ ๒๑ จังหวัดชายฝั่งทะเล ต่อผลกระทบจากน้ำมันรั่วไหล	๒-๓๘
๑.๙-๕ ข้อมูลสถิติเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหลในพื้นที่ EEC ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๖	๒-๓๙
๑.๙-๖ จำนวนแหล่งท่องเที่ยว	๒-๔๐
๑.๙-๗ จำนวนนักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘	๒-๔๐
๑.๙-๘ สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐	๒-๔๑
๑.๙-๙ จำนวนสถานพักแรม ห้องพัก ผู้เยี่ยมเยือน และรายได้จากการท่องเที่ยว พ.ศ. ๒๕๕๙	๒-๔๑
๒.๑-๑ พื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย	๒-๔๒
๒.๑-๒ พื้นที่ป่าสงวนในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา	๒-๔๒
๒.๑-๓ พื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙	๒-๔๓
๒.๒-๑ สรุปการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษปี ๒๕๕๙	๒-๔๖
๒.๒-๒ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และปี พ.ศ. ๒๕๕๙	๒-๔๖
๒.๒-๓ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดระยอง ปี ๒๕๕๖ และ ปี ๒๕๕๙	๒-๔๗
๒.๒-๔ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี ๒๕๕๖ และปี ๒๕๕๙	๒-๔๘
๒.๓-๑ อ่างเก็บน้ำในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง	๒-๕๒
๒.๓-๒ ปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้จากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ณ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙	๒-๕๓
๒.๓-๓ พื้นที่ชลประทาน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘	๒-๕๓
๒.๓-๔ สถิติผู้ใช้น้ำ ปริมาณการผลิต และจำหน่ายของการประปาส่วนภูมิภาค ปี ๒๕๕๘	๒-๕๔
๒.๓-๕ สรุปการใช้น้ำบาดาลของแ่งน้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา	๒-๕๕
๒.๔-๑ ข้อมูลพื้นที่ป่าชายเลน ในช่วงระยะ ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗	๒-๕๖
๒.๔-๒ สถานภาพแหล่งหญ้าทะเลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี และระยอง	๒-๕๗
๒.๔-๓ สรุปสถานภาพแนวปะการัง ปี พ.ศ. ๒๕๕๘	๒-๕๗
๒.๔-๔ ระยะทางกีดเซาะระดับความรุนแรงและปานกลาง ในระบบกลุ่มหาดประเทศไทย	๒-๕๘
๒.๔-๕ ปริมาณการจับสัตว์เคี้ยวและสัตว์น้ำจืด ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘	๒-๕๙
๓.๒-๑ ข้อมูลระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนในเขตควบคุมมลพิษ	๒-๗๐
๔.๒-๑ สรุปปัญหาเรื่องร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙	๒-๗๔
๔.๒-๒ เหตุรำคาญที่ถูกร้องเรียนในภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ แยกตามหน่วยงานที่ขอความร่วมมือ	๒-๗๔

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่	หน้า
๑-๑	การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก
๑-๒	พื้นที่เป้าหมาย จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา
๑-๓	คลังสตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย
๑-๔	แผนที่แสดงการเชื่อมโยงการพัฒนาทางคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน
๑-๕	โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ ๓
๑-๖	โครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ ๓
๑-๗	แนวทางการพัฒนาโครงการรถไฟความเร็วสูง เชื่อม ๓ สนามบิน
๑-๘	แนวเส้นทางโครงการรถไฟความเร็วสูง เชื่อม ๓ สนามบิน โดยให้เอกชนเข้าร่วมทุน
๑-๙	เขตส่งเสริมเพื่อรองรับกิจการอุตสาหกรรม
๑-๑๐	เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of innovation : EECi)
๑-๑๑	เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล Digital Park Thailand (EECd)
๑-๑๒	ผังสรุปภาพรวม แผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
๑.๑-๑	ค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดิน Water Quality Index, WQI ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙
๑.๑-๒	คุณภาพน้ำผิวดินและน้ำทะเลชายฝั่งในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
๑.๒-๑	คุณภาพน้ำบาดาลพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา
๑.๓-๑	แผนที่แสดงคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเชิงพื้นที่เขตพื้นที่ภาคตะวันออก ปี พ.ศ. ๒๕๕๙
๑.๔-๑	แผนภูมิแสดงการคาดการณ์แนวโน้มปริมาณน้ำเสียชุมชนในพื้นที่ EEC ในระยะ ๒๐ ปี ตั้งแต่พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐
๑.๖-๑	แผนที่แสดงที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียและสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ EEC
๑.๖-๒	แผนภูมิแสดงอัตราส่วนการจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙
๑.๖-๓	แผนภูมิแสดงการคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในระยะปี ๒๐ ปี ตั้งแต่พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐
๑.๗-๑	แผนภูมิแสดงปริมาณของเสียอันตรายเข้าสู่โรงงานกำจัดในพื้นที่ EEC ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐
๑.๗-๒	แผนภูมิที่แสดงปริมาณของเสียไม่อันตรายเข้าสู่โรงงานกำจัดในพื้นที่ EEC ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐
๑.๘-๑	แผนภูมิแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ในระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐
๑.๙-๑	เขตความเสี่ยงต่อน้ำมันรั่วไหลในน่านน้ำทะเลไทย
๒.๑-๑	พื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและพื้นที่คาบเกี่ยว

สารบัญรูปภาพ

หน้า

๒.๒-๑	แผนที่แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดชลบุรี ปี ๒๕๕๙	๒-๔๗
๒.๒-๒	แผนที่แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดระยอง ปี ๒๕๕๙	๒-๔๘
๒.๒-๓	แผนที่แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๙	๒-๔๙
๒.๓-๑	พื้นที่ลุ่มน้ำในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	๒-๕๑
๒.๓-๒	แผนภูมิแสดงการประมาณการแหล่งน้ำดิบในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	๒-๕๔
๒.๕-๑	แผนภูมิแสดงปริมาณการจับสัตว์น้ำเค็มและสัตว์น้ำจืด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘	๒-๕๙
๓.๑-๑	แผนที่แสดงพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและเขตควบคุมมลพิษ	๒-๖๒
๓.๒-๑	แผนที่แนบท้ายประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๓๕) เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตเมืองพัทยาเป็นเขตควบคุมมลพิษ	๒-๖๓
๓.๒-๒	แผนที่แสดงจุดเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำผิวดินบริเวณเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยองของกรม ควบคุมมลพิษ	๒-๖๕
๓.๒-๓	แผนภูมิแสดงข้อมูลเปรียบเทียบคุณภาพน้ำคลองสาธารณะในเขตควบคุมมลพิษจังหวัด ระยอง ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กับ ๒๕๕๙	๒-๖๖
๓.๒-๔	แผนที่แสดงจุดเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำใต้ดินของกรมควบคุมมลพิษ	๒-๖๖
๓.๒-๕	แผนที่แสดงจุดเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำทะเลของกรมควบคุมมลพิษ	๒-๖๗
๓.๒-๖	แผนที่แสดงจุดเก็บตัวอย่างคุณภาพตะกอนดินของกรมควบคุมมลพิษ	๒-๖๘
๔.๑-๑	ลัทธิของเสียอันตราย พื้นที่หมู่ ๑ ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	๒-๗๒
๔.๑-๒	ลัทธิของเสียอุตสาหกรรมบริเวณลูกรังเก่าใกล้วัดวัดห้วยน้ำใส จังหวัด ฉะเชิงเทรา	๒-๗๓

บทสรุปผู้บริหาร

บทสรุปผู้บริหาร

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

๑. บทนำ

๑. โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) เป็นแผนยุทธศาสตร์ ภายใต้ไทยแลนด์ ๔.๐ ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard ซึ่งดำเนินมาตลอดกว่า ๓๐ ปีที่ผ่านมา โดย EEC มีเป้าหมายหลักในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และทำให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว โดยในระยะแรกจะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต ๓ จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพผ่านกลไกการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

๒. สืบเนื่องจากนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้มีข้อสั่งการมอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC เมื่อคราวการประชุมคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และมอบหมายให้สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเป็นผู้ประสาน รวบรวม และนำเสนอคณะกรรมการนโยบาย ต่อไป

๓. ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกขึ้น โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นที่ปรึกษา คณะกรรมการ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานกรรมการ และมีหัวหน้าส่วนราชการจากกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมเป็นกรรมการ และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นฝ่ายเลขานุการ

๔. คณะกรรมการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดำเนินการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมฯ ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมและพิจารณาเห็นชอบแผน มาโดยลำดับดังนี้

๔.๑ แผนสิ่งแวดล้อมฯ ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวม ๒ ครั้ง ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานการประชุม ได้แก่ ๑) การประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งระดับส่วนกลาง ภูมิภาค และจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออก เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๑ ณ ศาลากลางจังหวัดชลบุรี และ ๒) การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรมเซ็นจูรี่ พาร์ค กรุงเทพฯ

๔.๒ คณะกรรมการฯ ได้ประชุมคณะกรรมการ รวม ๓ ครั้ง ได้แก่ ๑) การประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ๒) การประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑ และ ๓) การประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๑ ซึ่งคณะกรรมการฯ ให้การรับรองเห็นชอบแผนสิ่งแวดล้อมฯ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑

๔.๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นชอบแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

๕. คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการบริหารเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม (นายอุตตม สาวนายน) เป็นประธาน ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ มีมติเห็นชอบ ร่าง แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ และให้นำเสนอคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) พิจารณาต่อไป

๖. คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ นายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป็นประธาน มีมติที่ประชุมเห็นชอบในหลักการ ร่าง แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ สำหรับโครงการเร่งด่วน (Flagship Project) ปี ๒๕๖๒ ภายใต้แผนปฏิบัติการ ให้หน่วยงานเจ้าของโครงการทำความตกลงกับ โดยได้รับความเห็นที่ประชุมไปประกอบการดำเนินงานต่อไป

๗. คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ รับทราบผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เกี่ยวกับแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ โดยรายละเอียดงบประมาณในการดำเนินการตามโครงการเร่งด่วน (Flagship Project) ภายใต้แผนสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีให้ถูกต้องครบถ้วน โดยให้คำนึงถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ของราชการเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ เมื่อคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกได้มีมติอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบเรื่องใดแล้วให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ หากไม่มีข้อทักท้วงหรือไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหรือเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบาย ดังนั้น คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

๘. กรอบแนวคิดและทิศทางการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อม กำหนดให้แผนมีระยะเวลาดำเนินการ ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ ถือเป็นแผนระยะแรกที่จะจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ๓ จังหวัด EEC ซึ่งสอดคล้องกับแผนขับเคลื่อนการพัฒนา EEC ที่ช่วงเวลาดังกล่าว เป็นระยะการวางแผนหรือก่อนการก่อสร้าง โดยคาดว่า EEC จะแล้วเสร็จและเปิดดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังนั้น แผนสิ่งแวดล้อมฉบับนี้ จึงเป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เน้นจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีในปัจจุบัน และเตรียมความพร้อม รู้เท่าทัน ในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและรักษาทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต ควบคู่กับการสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ สามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเท่าเทียมกัน อันเป็นการสร้างความมั่นใจด้านสิ่งแวดล้อม

๒. สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศ สร้างรายได้แก่ประชาชนในพื้นที่และประเทศ รวมทั้งเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศ ซึ่งมีการเติบโตทางเศรษฐกิจมาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติตามมาด้วย โดยสามารถสรุปสถานการณ์ ประเด็นปัญหา และความท้าทายต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC ได้ดังนี้

๒.๑ ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๒.๑.๑ การเกิดมลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ พบสารมลพิษทางอากาศ มีค่าเกินมาตรฐาน ประกอบด้วย ก๊าซโอโซน (O_3) ฝุ่นขนาดเล็ก (PM_{10}) และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) คุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลักและคลองสาขาที่สำคัญเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง และคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเสื่อมโทรมจากการปล่อยทิ้งน้ำเสียชุมชนลงสู่ทะเลโดยไม่ผ่านการบำบัด รวมทั้ง พบสารพิษในกลุ่ม สารหนู ตะกั่ว และปรอทในแหล่งน้ำใต้ดิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

๒.๑.๒ การลักลอบทิ้งของเสียจากอุตสาหกรรมและชุมชนสู่สาธารณะมิอย่างต่อเนื่อง และเกิดกรณีฉุกเฉินด้านมลพิษบ่อยครั้ง ในพื้นที่มีโรงงานอุตสาหกรรม รวม ๙,๙๐๐ โรงงาน ผลิตของเสียอุตสาหกรรมปีละ ๕.๑ ล้านตัน ส่งไปกำจัด ร้อยละ ๔๙ ของปริมาณทั้งหมด แต่มีโรงงานรับกำจัดกากของเสียอันตรายในพื้นที่เพียง ๑ แห่ง จึงเกิดปัญหาการลักลอบทิ้งของเสียตามสถานที่สาธารณะต่างๆ และมีแนวโน้มปริมาณกากของเสียที่เพิ่มมากขึ้นจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม และส่งผลต่อการลักลอบทิ้งที่รุนแรงขึ้นด้วย

๒.๑.๓ ขาดประสิทธิภาพการ กำกับ ตรวจสอบ และจัดการมลพิษสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ และเครื่องมือที่เหมาะสม ประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนและน้ำเสียชุมชนต่ำ มีटक้างสะสมจากการกองทิ้งประมาณ ๒ ล้านตัน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำจัดได้เพียงร้อยละ ๓๔ จากปริมาณที่เกิดขึ้นรวมวันละ ๔,๓๐๐ ตัน หากไม่เพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้องในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ จะเกิดขยะมูลฝอย เพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า จากปัจจุบัน และจะเกิดการตกค้างจากการกำจัดและสะสมตามสถานที่ต่างๆ ประมาณ ๘๐ ล้านตัน

๒.๑.๔ การเพิ่มขึ้นของโครงการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ทั้งนี้ รวมถึงการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น และรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพ (IEE, E-HIA) โดยมีเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวจากข้อมูลในช่วง ๕ และ ๑๐ ปีที่ผ่านมา ทำให้เห็นได้ชัดว่า พื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีการเพิ่มขึ้นในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านบริการชุมชนและที่พักอาศัย อุตสาหกรรมพลังงาน เป็นต้น จึงทำให้การปรับปรุงกลไกและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้ง IEE EIA EHIA ให้มีประสิทธิภาพทุกขั้นตอนยังคงต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เพื่อใช้กับการพัฒนาในพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง

๒.๒ ด้านสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน

๒.๒.๑ การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย เกิดความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและศิลปกรรม การเกิดของเสียภาคชุมชนเพิ่มมากขึ้น (น้ำเสีย ขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ) และขาดการส่งเสริมพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง จากการเพิ่มขึ้นของประชากร ประชากรแฝง แรงงาน และจำนวนนักท่องเที่ยว โดยในการพัฒนาพื้นที่ EEC ทั้งการคมนาคมขนส่ง รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการลงทุน

ของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งได้คาดการณ์จำนวนประชากร ประชากรแฝง รวมทั้งแรงงาน ที่จะเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งจะเพิ่มขึ้นถึง ๔.๓๘ ล้านคนในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และสูงถึง ๖.๐๖ ล้านคนในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ซึ่งย่อมส่งผลให้เกิดการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติ อย่างฟุ่มเฟือย และก่อให้เกิดของเสียจากชุมชนและกิจกรรมต่างๆ ตามมาทั้งปริมาณขยะ น้ำเสีย ที่จะเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องวางแผนและเตรียมความพร้อมรองรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ พื้นที่เมืองในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกหลายพื้นที่ ยังขาดการส่งเสริมพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองที่จะช่วยเสริมสร้างภูมิทัศน์ให้เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของเมือง เช่น เทศบาลเมืองอ่างศิลา ที่มีพื้นที่สีเขียวต่อประชากรเพียง ๒.๕๐ ตร.ม./คน ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์ที่ราชการกำหนดไว้ที่ให้มีพื้นที่สีเขียวต่อประชากรมากกว่า ๑๐ ตร.ม./คน

๒.๒.๒ ขาดการควบคุมและวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสม ตามศักยภาพของพื้นที่ จากการขยายตัวของเมือง บ้านจัดสรร โรงงานอุตสาหกรรม และแหล่งท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว จนเกินขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มมากขึ้น แต่มีพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม ป่าไม้ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด ลดน้อยลง จนส่งผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูฝน เกิดน้ำท่วมขังในพื้นที่เขตเมืองและชุมชน บ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้น

๒.๒.๓ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภัยแล้งและภาวะน้ำท่วมเกิดบ่อยครั้งและรุนแรงขึ้นระดับน้ำทะเลสูงขึ้น การกัดเซาะชายฝั่งมีความรุนแรงยิ่งขึ้น และอุณหภูมิน้ำทะเลสูงขึ้น ส่งผลต่อพืช สัตว์ทะเลและปะการังถูกทำลายซึ่งเป็นสถานการณ์ ที่ต้องเน้นการปรับตัว รู้เท่าทัน ยืดหยุ่น จากคนในสังคมและทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคการพัฒนาเมือง จะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพื่อลดความเสียหายทั้งทรัพย์สิน กิจกรรม และชีวิตของประชาชน

๒.๓ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

๒.๓.๑ ชุมชนและภาคประชาชนยังขาดการสื่อสารที่ชัดเจนและการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการติดตามตรวจสอบ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญ เช่น จังหวัดระยอง ยังประสบปัญหาที่สะสมมาอย่างยาวนานจากการเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของประเทศ ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม มลพิษที่เพิ่มขึ้น และปัญหาสุขภาพอนามัย รวมถึงพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่เฉพาะในการควบคุม กำกับดูแล เช่น พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือเขตควบคุมมลพิษ ซึ่งภาครัฐยังขาดการสื่อสารกับชุมชนที่ชัดเจน รวมทั้งการขับเคลื่อนและติดตามตรวจสอบ การเปิดโอกาสให้ชุมชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการตรวจสอบโรงงาน รวมทั้ง ขาดมาตรการที่ชุมชนหรือท้องถิ่นควรจะได้รับประโยชน์จากการที่ภาคอุตสาหกรรมเข้าไปอยู่ในพื้นที่

๒.๓.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความตระหนักและตื่นตัว แต่ยังขาดการวางแผนรองรับการพัฒนาและการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชน มีบทบาทสำคัญในการวางแผนการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการวางแผน การพัฒนาเมือง และการบังคับใช้กฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่กำหนด ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมีการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อพื้นที่ แต่ยังขาดการวางแผนรองรับที่เหมาะสม รวมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายและชุมชน ในการบูรณาการร่วมกัน

๒.๓.๓ ตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ที่กำหนดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ คือ **การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจสีเขียว ระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวใหญ่ขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ตัวชี้วัดที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ซึ่งในการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกควรมีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทั้งทางด้านนโยบายและการปฏิบัติในพื้นที่

๒.๓.๔ จากสถานการณ์ด้านมลพิษ โดยเฉพาะจังหวัดระยอง ที่เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC ทั้งมลพิษทางอากาศที่ค่า VOCs ยังเกินมาตรฐาน การรั่วไหลของสารเคมี และการลักลอบทิ้งกากของเสียรวม ๖ ครั้ง รวมถึง การจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสีย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบดูแลการจัด ซึ่งต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการและยังคงเกิดปริมาณขยะตกค้าง ซึ่งควรนำกลไกและเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC เช่น มาตรการด้านการเงิน/การลงทุน มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม รวมถึง การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

๒.๔ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๔.๑ ความเสื่อมโทรมและการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสรุปพบว่า (๑) พื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มลดลง โดยจากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน (๒๕๕๖ และ ๒๕๕๙) พบว่าพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่เกษตรกรรมลดลง ในขณะที่พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว (๒) ทรัพยากรดินเสื่อมคุณภาพ เนื่องจากในพื้นที่มีการเพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยวและใช้สารเคมี ยากำจัดศัตรูพืชมาเป็นระยะเวลายาวนาน จนทำให้ดินมีการสะสมสารเคมี เกิดสภาพดินมีฤทธิ์เป็นกรดสูงหรือดินเปรี้ยว จุลชีพในดินน้อยลง (๓) แหล่งน้ำบาดาลมีปริมาณลดลงและมีแนวโน้มไปในทางที่เสื่อมโทรมลง เนื่องจากการทิ้งของเสียลงในแหล่งน้ำและพื้นดิน (๔) ปะการังบริเวณชายฝั่งอ่าวไทยมีสถานภาพโดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ปานกลางถึงเสียหายมาก

๒.๔.๒ ข้อมูลของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่าชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเป็นพื้นที่ประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลอยู่ในระดับปานกลาง รวมระยะทางประมาณ ๑๐ กิโลเมตร โดยเฉพาะบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง ในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี ทั้งนี้ การกัดเซาะชายฝั่งทะเลทางภาคตะวันออกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม รวมถึงการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างลงในทะเลมากขึ้น เช่น ท่าเรือ อาคาร และการถมทะเล

๒.๔.๓ ปริมาณน้ำไม่เพียงพอตามความต้องการของทั้งภาคชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม จากการคาดการณ์ความต้องการน้ำในพื้นที่ภาคตะวันออก ในปัจจุบันมีมากกว่า ๕,๒๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยเป็นความต้องการน้ำภาคการเกษตร มากกว่าร้อยละ ๘๐ ขณะที่ปริมาณน้ำท่า ทั้งหมด ๒๖,๐๘๑ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่สามารถกักเก็บเพื่อจัดสรรให้ได้เพียงร้อยละ ๙ หรือประมาณ ๒,๓๓๗ ล้านลูกบาศก์เมตร จึงจำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งน้ำอื่นๆ จากแม่น้ำ ลำธาร และแหล่งน้ำใต้ดิน รวมถึงการผันน้ำจากแหล่งอื่นอีกที่มีปริมาณสำรองเหลือจากภายนอก

๓. แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก จุดแข็ง จุดอ่อน ที่ครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี โดยใช้การวิเคราะห์ PEST SWOT และ TOWS Matrix ซึ่งสามารถกำหนดแนวทางการบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังนี้

กลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาจุดแข็ง

๑) จัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบาง และพื้นที่เสี่ยง โดยนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) มาใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายของภาครัฐ ทั้งระดับนโยบาย แผน และแผนงาน

๒) ส่งเสริมแนวทางและมาตรการที่จะนำมาช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

๓) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำและพื้นที่ป่าต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการคุ้มครองและอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำ แหล่งน้ำที่สำคัญของพื้นที่ซึ่งหมายรวมถึงพื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่ป่าชายเลนซึ่งถือเป็นป่าท้ายน้ำ ให้ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์เชิงระบบนิเวศ

๔) สนับสนุนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนที่มีบทบาทสำคัญต่อสังคมเพื่อให้เกิดการแบ่งปัน เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และสร้างสรรค์คุณค่าร่วมให้แก่สังคม

๕) ส่งเสริมการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการเปิดโอกาสที่จะได้รับการถ่ายทอดและนำมาประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับสินค้าให้ได้มาตรฐานเดียวกันในระดับภูมิภาค โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน

๖) สร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมในการรองรับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และการเจริญเติบโตของเมือง เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนข้างเคียงและต่อสิ่งแวดล้อม

๗) ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนสัมพันธ์กับสุขภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนา เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง และส่งเสริมให้มีการผลิตและการบริโภคในวิถีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์การปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน

๑) จัดการและฟื้นฟูพื้นที่วิกฤติที่ประสบปัญหาการปนเปื้อนสารเคมีและมลพิษในสิ่งแวดล้อมทั้งอากาศ น้ำ ดิน และใต้ดิน เพื่อสร้างความมั่นใจในการพัฒนาและการลงทุนในพื้นที่ ที่ต้องการยกระดับไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมขั้นสูง เน้นนวัตกรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒) เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนที่มีอยู่ ควบคู่กับการจัดหาระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนที่มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ทั้งภาคชุมชนอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว รวมทั้งใช้กฎหมายที่มีควบคุมการปล่อยน้ำเสียทั้งจากภาคชุมชนและภาคอุตสาหกรรมลงสู่สาธารณะ อย่างเคร่งครัด

๓) จัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง เพื่อให้มีการนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด และเร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่วิกฤติ และมีระบบการจัดการแบบรวมศูนย์ในการจัดการของเสียที่เกิดขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการ

๔) สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และสนับสนุนให้มีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพสูง เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ พร้อมจัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญหรือร่วมมือกับภาคเอกชน และนักวิชาการให้การสนับสนุนในการเดินและบำรุงรักษาระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดอายุการใช้งาน

๕) จัดการกากของเสียอุตสาหกรรม และควบคุมการลักลอบทิ้งของเสียจากอุตสาหกรรมสู่พื้นที่สาธารณะอย่างเคร่งครัด การจัดการกากอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานและมาตรการที่กำหนดอย่างเคร่งครัด และสนับสนุนนโยบายการใช้ประโยชน์ของเสียทั้งหมด หรือ Zero Waste to Landfill และส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมให้มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคมและให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างมีความสุข

๖) ส่งเสริมพื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล ที่ให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยส่งเสริมให้มีพื้นที่สีเขียวรอบเมือง (Green Belt) เป็นพื้นที่โล่งสีเขียวรอบนอกตัวเมืองใหญ่ การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายพื้นที่สีเขียว เน้นเส้นทางสีเขียว (Greenways) เชื่อมโยงพื้นที่สีเขียวเข้าด้วยกัน และพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้สอดคล้องตามหลักการจัดการระบบน้ำ (water sensitive design) มีสัดส่วนของพื้นที่ซับน้ำหรือเพิ่มพื้นที่รับน้ำมากที่สุดเท่าที่ทำได้ ควบคู่กับการเลือกใช้พรรณไม้ให้เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละประเภท

๗) มีการจัดทำฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขา เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างเครือข่ายร่วมกันกับภาคีการพัฒนาเพื่อการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และสร้างความตระหนักด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อร่วมกันดำเนินงาน ติดตามผลการดำเนินงาน เฝ้าระวัง และรายงานการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ

กลยุทธ์การเสริมสร้างโอกาส

๑) ส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ ตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งนวัตกรรมและเทคโนโลยีสีเขียวมีส่วนช่วยลด การปล่อยก๊าซเรือนกระจก ปรับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีการอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น หรือการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) สนับสนุนให้มีการพัฒนาพลังงานทดแทนหรือพลังงานทางเลือกเพิ่มมากขึ้น

๒) จัดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ให้คำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัวของระบบนิเวศธรรมชาติ พัฒนาศักยภาพในการให้บริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) และอื่นๆ

๓) ส่งเสริมบทบาทของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ ให้มีบทบาทและความรับผิดชอบเพื่อสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตัวเองได้ ซึ่งการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และทุกระดับในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาของชุมชน

กลยุทธ์การลดวิกฤติและภัยคุกคาม

๑) กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องตามศักยภาพของพื้นที่ โดยมุ่งการบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ ที่คำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงระบบหรือองค์รวม เกิดการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

๒) กำหนดและจำแนกเขตการผลิตทางการเกษตร เพื่อคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมและส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร โดยกำหนดเป็นเขตแหล่งผลิตอาหาร (Food Zone) หรือเขตการผลิตทางการเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่โดยเฉพาะสวนผลไม้ (Fruit Zone)

๓) พัฒนาเมืองและการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นเมืองที่มีความยืดหยุ่นพร้อมปรับตัวและรับมือภัยธรรมชาติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีการจัดระบบเตือนภัย การปรับตัวและหลบหนีภัยในพื้นที่น้ำท่วมตามธรรมชาติ

๔) สนับสนุนวางแผนการใช้ที่ดินเมือง และวางผังพัฒนาเมือง การจัดการด้านที่อยู่อาศัย และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมือง ที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมแนวทางในการพัฒนาเมืองสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืน เมืองเชิงนิเวศ เมืองสมาร์ทซิตี้ และเมืองเก่าดั้งเดิมตามวิถีวัฒนธรรมที่คงความเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย

๕) ส่งเสริมการพัฒนาการผลิตสินค้าทางการเกษตรให้มีคุณภาพและปลอดภัย ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อสร้างมูลค่าการส่งออกที่แตกต่างจากการส่งออกสินค้าทางการเกษตรจากภูมิภาคเดียวกัน และมีการพัฒนาต่อยอดสินค้าให้มีความเป็นเอกลักษณ์

๔. แผนผังแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

๑) วิสัยทัศน์

“พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเติบโต เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน
ก่อให้เกิดความมั่นใจ สมดุล และยั่งยืน”

๒) พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง รวมทั้งพื้นที่ทางทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในระบบนิเวศเดียวกันหรือพื้นที่คาบเกี่ยวกัน

๓) วัตถุประสงค์

- ๓.๑ จัดการสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่ดีเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
- ๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบนพื้นฐานการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน
- ๓.๓ อนุรักษ์และฟื้นคืนทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อรักษาความสมดุลในระบบนิเวศและให้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและเป็นธรรมสู่การเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔) เป้าประสงค์

- ๔.๑ สิ่งแวดล้อมได้รับการจัดการที่ดีอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ดี
- ๔.๒ ประชาชนในพื้นที่ EEC ได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมเมืองที่ดีได้มาตรฐานสากล
- ๔.๓ ฐานทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ของทุกระบบนิเวศ ได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและเป็นธรรม และเกิดความมั่นคง

๕) เป้าหมายและตัวชี้วัด

- ๕.๑ ร้อยละประสิทธิภาพการจัดการมลพิษได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและได้คุณภาพตามมาตรฐานอุตสาหกรรม (เพิ่มขึ้น)
- ๕.๒ จำนวนการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี และ เรื่องร้องเรียนลักลอบทิ้งของเสียทุกประเภท (ลดลง)
- ๕.๓ มีการกำหนดนโยบาย แผนและโครงการขนาดใหญ่ ที่เหมาะสม และไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ สามารถบ่งชี้ประเด็นสำคัญในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๕.๔ พื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเขตเมืองทุกเมือง ไม่น้อยกว่า ๑๐ ตารางเมตรต่อคน
- ๕.๕ จำนวนเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน อย่างน้อย ๔ เมือง
- ๕.๖ พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (เพิ่มขึ้น)
- ๕.๗ จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบูรณาการการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น (เพิ่มขึ้น)
- ๕.๘ จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย และหรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (เพิ่มขึ้น)

- ๕.๙) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการอุตสาหกรรมสีเขียวเพิ่มขึ้น และผ่านเกณฑ์ระดับ ๔ (เพิ่มขึ้น)
- ๕.๑๐) มีการส่งเสริมทางการเงิน/การลงทุน ด้านเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- ๕.๑๑) มีระบบการกำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมมลพิษ การเก็บค่าทิ้งกากของเสียและปล่อยน้ำทิ้ง
- ๕.๑๒) จำนวนกิจกรรมการส่งเสริมการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มขึ้น)
- ๕.๑๓) มีพื้นที่ป่าไม้ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ มากขึ้น (พื้นที่ป่าไม้ ทั้งพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ ป่าชายเลน และป่าและพื้นที่สีเขียวในเมือง) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ทุกปี
- ๕.๑๔) ทรัพยากรน้ำ ทั้งปริมาณและคุณภาพของน้ำท่าและการเก็บกักเพียงพอต่อความต้องการทุกภาคส่วน
- ๕.๑๕) มีการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำที่สำคัญและบริเวณปากแม่น้ำชายฝั่งทะเลที่เสื่อมโทรม
- ๕.๑๖) ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะได้รับการจัดการตามแนวทางและมาตรการ ที่เหมาะสม (เพิ่มขึ้น)

๖) ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

แนวทางการจัดการให้ความสำคัญในการลดมลพิษ โดยเน้นการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด เร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่ รวมทั้ง จัดหาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการของเสียทั้งจากภาคชุมชนและอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จะต้องป้องกันและลดความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี ซึ่งต้องกำกับดูแลความเสี่ยงจากการรั่วไหลของสารเคมี การเกิดอัคคีภัย และเหตุการณ์อื่นๆ พร้อมทั้งให้มีการจัดทำรายงานการประเมินความเป็นอันตรายของสารเคมีและประเมินโอกาสรับสัมผัส รวมทั้งพัฒนาระบบการประกันความเสี่ยงของโรงงานอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพเพื่อเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินด้านสิ่งแวดล้อม และสามารถจัดการกับมลพิษที่ถูกปล่อยหรือรั่วไหลออกสู่สาธารณะได้ทันที และเพิ่มประสิทธิภาพการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จัดทำการประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์หรือ SEA ในพื้นที่ EEC

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่

แนวทางการจัดการมุ่งเน้นส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง ป่าในเมือง และเมืองอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มพื้นที่ดูดซับมลพิษทางอากาศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้ง สนับสนุนการพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และ Smart Park ที่ส่งเสริมให้ชุมชนอยู่คู่กับอุตสาหกรรม การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) และเมืองการบินภาคตะวันออก ให้เป็นไปตามมาตรฐานและรูปแบบของเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องมียุทธศาสตร์ประกอบทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ชุมชนอัจฉริยะ ๒) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ ๓) การคมนาคมขนส่งอัจฉริยะ ๔) พลังงานอัจฉริยะ ๕) เศรษฐกิจอัจฉริยะ และ ๖) การบริหารจัดการอัจฉริยะ ตลอดจน วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการจัดการ ส่งเสริมการผลิต บริการ และบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการเรียนรู้และการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายชุมชนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น เป็นต้น ในการดำเนินการให้เป็นประจำ สม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ตลอดจน สร้างระบบและกลไกการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปล่อยมลพิษและของเสียจากการผลิต โดยยึดหลักการของกระบวนการมีส่วนร่วมที่สำคัญ ทั้งการให้ข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น การร่วมคิดและเสนอแนะแนวทาง และการเข้ามาร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา โดยอาจศูนย์ควบคุมมลพิษและ/หรือศูนย์อื่น ๆ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการจัดการ เร่งฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ทรัพยากรดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต และอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง ส่งเสริมและสนับสนุนเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำให้เกิดความสมดุลต่อระบบนิเวศ ฟื้นฟูป่าชายเลนและป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง เพิ่มพื้นที่ที่มีการพัฒนา พื้นฟูสิ่งแวดล้อม และพื้นที่อนุรักษ์ขึ้นในแต่ละจังหวัด และลดการรुकล้ำพื้นที่เกษตรกรรมลงได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ในแต่ละจังหวัด

๓) แผนปฏิบัติการ และโครงการเร่งด่วน

แผนปฏิบัติการ ภายใต้แผนสิ่งแวดล้อมฯ ประกอบด้วย ๔ แผนงาน ๘๖ โครงการ รวมวงเงินทั้งสิ้น ๑๓,๕๗๒.๖๐๔ ล้านบาท โดยหน่วยงานขอรับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน รวม ๙,๒๙๘.๘๐๔ ล้านบาท และงบการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (PPP) จำนวน ๔,๒๗๓.๘๐๐ ล้านบาท

แผนงาน (ยุทธศาสตร์)	จำนวนโครงการ/กิจกรรม	วงเงินรวม (ล้านบาท)
๑. จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี	๒๗ โครงการ	๙,๓๘๗.๒๒๑
๒. ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่	๑๔ โครงการ	๔๑๗.๗๑๖
๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	๘ โครงการ	๑๓๔.๑๕๐
๔. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ	๓๗ โครงการ	๓,๖๓๓.๕๑๗
รวมทั้งสิ้น	๘๖ โครงการ	๑๓,๕๗๒.๖๐๔

โดยมีโครงการสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ (Flagship Projects) จำนวน ๑๔ โครงการ วงเงินรวม ๘,๖๑๕.๕๗๔๔ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นโครงการในแผนงานจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ดังนี้

๘) โครงการเร่งด่วน (Flagship Project)

กลุ่มที่ ๑ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน เน้นการจัดการมลพิษที่เกิดขึ้นและที่สะสมอยู่ในพื้นที่ โดยเน้นจัดหา และเพิ่มประสิทธิภาพระบบให้มีศักยภาพในการรองรับมากขึ้น

โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
				๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๑. โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัด ขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน จังหวัดฉะเชิงเทรา	จังหวัดฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒	๑,๐๗๓.๘๐๐ (เอกชนลงทุน : PPP)		๑,๐๗๓.๘๐๐			เทศบาลเมือง ฉะเชิงเทรา
๒. โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัด มูลฝอย	จังหวัดฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒	๑๔๕.๘๐๐		๑๔๕.๘๐๐			เทศบาลเมือง ฉะเชิงเทรา
๓. โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัด มูลฝอยติดเชื้อ เขตบริการ สุขภาพที่ ๖	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สมุทรปราการ ปราจีนบุรี และสระแก้ว	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๓๕๗.๐๐๐		๓๕๗.๐๐๐			เทศบาลเมือง ฉะเชิงเทรา
๔. โครงการก่อสร้างระบบกำจัด ขยะมูลฝอย cluster ๒ จังหวัด ชลบุรี	พื้นที่ อ.บางละมุง และอ.สัตหีบ จังหวัด ชลบุรี	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๓,๐๐๐.๐๐๐ (เอกชนลงทุน : PPP)		๓,๐๐๐.๐๐			เมืองพัทยา
๕. โครงการก่อสร้างระบบกำจัด ขยะมูลฝอย เกาะล้าน จังหวัด ชลบุรี	เกาะล้าน จังหวัดชลบุรี	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๒๐๐.๐๐๐ (เอกชนลงทุน)		๒๐๐.๐๐๐			เมืองพัทยา
๖. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบ บำบัดเสียเมืองพัทยา (ซอยวัด หนองใหญ่)	เมืองพัทยา	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๑,๐๙๔.๒๒๐	๑๘๘.๒๒๐	๑๗๖.๐๐๐	๗๓๐.๐๐๐		เมืองพัทยา จ.ชลบุรี
๗. โครงการก่อสร้างระบบรวบรวม และระบบบำบัดน้ำเสียรวม อำเภอลวกแดง	อำเภอลวกแดง	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๙๖๐.๐๐๐		๓๙๐.๐๐๐	๕๗๐.๐๐๐		อบจ.ระยอง
๘. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบ บริหารจัดการน้ำเสียในพื้นที่เขต ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง	ครอบคลุม ๘ ตำบล	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๑,๔๐๐.๐๐๐		๔๒๐.๐๐๐	๔๒๐.๐๐๐	๕๖๐.๐๐๐	อบจ.ระยอง

๘) โครงการเร่งด่วน (Flagship Project)

กลุ่มที่ ๒ เตรียมการเพื่อรองรับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมและการฟื้นคืนทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต

โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
				๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๙. โครงการจัดทำผลการประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่ EEC	พื้นที่พัฒนาเมืองใหม่ ใน EEC	๒๕๖๓	๖๐.๐๐๐			๖๐.๐๐๐		หน่วยงานผู้ลงทุน
๑๐.โครงการการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตพื้นที่ EEC	จังหวัดในพื้นที่ EEC	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๒๐.๐๐๐	-	๑๐.๐๐๐	๑๐.๐๐๐	-	ทส. (สผ.)
๑๑.โครงการพัฒนาป่าชุมชนเมืองเพื่อลดสภาวะโลกร้อน	ระยอง ชลบุรี จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา สระแก้ว และสมุทรปราการ	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๕.๑๗๙๔	๑.๓๖๔๐	๐.๕๓๑๔	๑.๖๔๒๐	๑.๖๔๒๐	ทส. (กรมป่าไม้ – ศูนย์ส่งเสริม วนศาสตร์ชุมชน ที่ ๖ (ระยอง))
๑๒.โครงการยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	อุทยานแห่งชาติเขา แหลมหญ้า-หมู่เกาะ เสม็ด และอุทยาน แห่งชาติเขาชะเมา- เขาวง จังหวัดระยอง	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๑๐๐.๐๐๐	-	-	๕๐.๐๐	๕๐.๐๐๐	ทส. (อส.)
๑๓.โครงการเสริมสร้างการท่องเที่ยวทางทะเลระยองเชิงอนุรักษ์อย่างเป็นระบบและยั่งยืนเพื่อรองรับการพัฒนา EEC	พื้นที่ชายฝั่งทะเล อำเภอแกลง อำเภอเมืองระยองและ อำเภอบ้านฉาง	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๑๒๘.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	ทส. (ทช.)
๑๔.โครงการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในเขตพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	จังหวัดชลบุรีและ จังหวัดฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๗๑.๕๘๐	-	๖๐.๔๓๘	๕.๕๗๑	๕.๕๗๑	ทส. (ทช.)
รวมทั้งสิ้น ๑-๑๔ โครงการ			๘,๖๑๕.๕๗๙	๒๒๑.๕๘๔	๕,๘๕๕.๕๖๙	๑,๘๗๙.๒๑๓	๖๕๙.๒๑๓	

๙) การขับเคลื่อนแผน

๙.๑) ผลักดันให้แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยจะส่งให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) รวบรวม และนำเสนอคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการบริหารเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กบอ.) และคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) พิจารณา และผนวกเป็นแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกต่อไป

๙.๒) ผลักดันให้โครงการเร่งด่วน (Flagship Project) ของแผนสิ่งแวดล้อม เป็นโครงการสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ ภายใต้ยุทธศาสตร์และมาตรการ เพื่อใช้ประกอบการขอสนับสนุนงบประมาณจากงบประมาณแผ่นดิน งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น งบบูรณาการ EEC และแหล่งเงินทุนต่างๆ

๙.๓) ศึกษาการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและศักยภาพในการรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย ๑๐ ประเภท ทั้งกลุ่ม ๕ อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) และ ๕ อุตสาหกรรมใหม่ (New S Curve) เพื่อนำมาใช้ในการกำกับ ควบคุม ติดตาม และดูแลรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมอย่างรอบคอบทั้งระบบ ตามนโยบายและแนวทางการดำเนินการ ระยะ ที่ ๓ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติ ต่อไป

๙.๔) การถ่ายทอดและสร้างความเข้าใจในบทบาทของแต่ละภาคส่วน การเผยแพร่และชี้แจงรายละเอียดของแผนสิ่งแวดล้อม เน้นทำความเข้าใจแก่ภาคส่วนต่างๆ เพื่อร่วมขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของพื้นที่ EEC ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการถ่ายทอดแผนสิ่งแวดล้อมฯ ไปสู่การปฏิบัติได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๙.๕) สร้างระบบการขับเคลื่อนและกำกับการดำเนินงานตามแผนให้มีประสิทธิภาพ จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและกำกับการดำเนินงานตามแผนสิ่งแวดล้อมฯ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดเป็นประธาน เพื่อกระตุ้นและเร่งรัดให้เกิดการขับเคลื่อนตามแผน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดตลอดจนสนับสนุนทางเทคนิควิชาการ และการเสนอข้อมูลเกี่ยวกับข้อจำกัด ปัญหา อุปสรรคในการถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

๙.๖) สร้างกลไกในการติดตามประเมินผล จัดตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผล เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์และทบทวนแผน จัดตั้งคณะทำงานย่อย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบเป็นระยะๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

แผนสิ่งแวดล้อม

ในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ
ภาคตะวันออก พ.ศ. 2561-2564

สถานการณ์และปัญหา

- คุณภาพสิ่งแวดล้อมเกินค่ามาตรฐาน
- ขอบเสียทุกประเภทจากภาคชุมชนและอุตสาหกรรม ได้รับการจัดการไม่ถูกหลักวิชาการ
- ข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ และเครื่องมือที่เหมาะสม
- จำนวน IEE EIA EHIA ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยั้งขาด SEA ในพื้นที่

EIA
Approved

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรการ

1. บำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
2. ป้องกันและลดความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุภัยจากสารเคมี
3. เพิ่มประสิทธิภาพการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์และปัญหา

- จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นนำไปสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองเพิ่มขึ้น และแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมเสื่อมโทรม

- มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นสิ่งปลูกสร้างมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังและบ่อขยะ

- ขาดการส่งเสริมพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง โดยบางพื้นที่มีพื้นที่สีเขียวน้อยกว่าที่กำหนด

- ความสูญเสียจากการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2

การส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่

มาตรการ

1. ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและสนับสนุนการพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม

สถานการณ์และปัญหา

- กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และ SDGs ที่ 12 ส่งเสริมให้มีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- ขาดการนำกลไกและเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่
- การสื่อสารและการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ในพื้นที่เฉพาะ ยังไม่ชัดเจน

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดการวางแผนรองรับการพัฒนาและการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ 3

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

มาตรการ

1. ส่งเสริมการผลิตบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. ส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
3. ส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน

สถานการณ์และปัญหา

- การสะสมสารเคมี เกิดสภาพดินมีฤทธิ์เป็นกรดสูงหรือดินเปรี้ยว จุลชีพในดินน้อยลง เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคและการลดลงของดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ

- ปริมาณน้ำไม่เพียงพอตามความต้องการของทั้งภาคชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม

- สภาพการกัดเซาะชายฝั่งทะเลอยู่ในระดับปานกลาง ระยะทาง 10 กิโลเมตร และแนวโน้มการกัดเซาะชายฝั่งทะเลเพิ่มสูงขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 4

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ

1. ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ ลำธาร ทรัพยากรดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ
2. บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต
3. อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ส่วนที่ ๑ บทนำ

โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
(Eastern Economic Corridor : EEC)

ส่วนที่ ๑

บทนำ

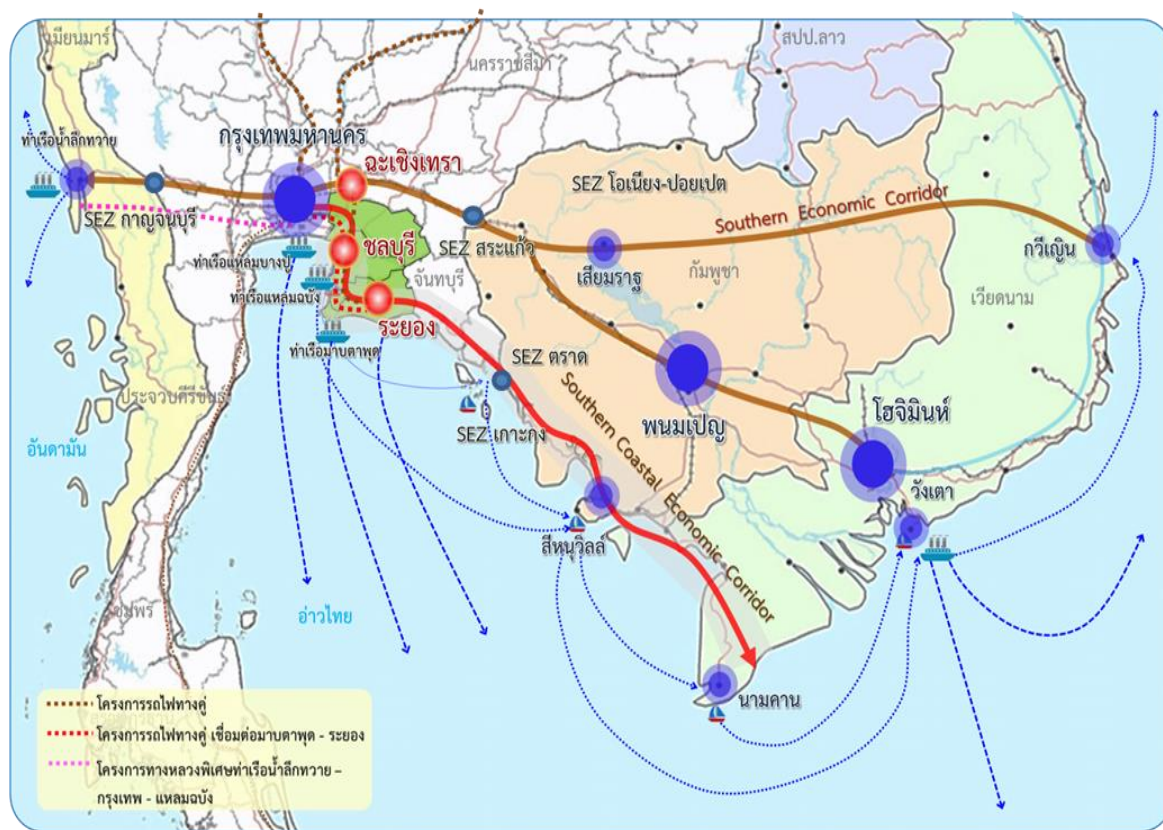
โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) เป็นแผนยุทธศาสตร์ ภายใต้ ไทยแลนด์ ๔.๐ ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard (ESB) ซึ่งดำเนินการมาตลอดกว่า ๓๐ ปี ที่ผ่านมา EEC มีเป้าหมายหลัก ในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และทำให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว โดยในระยะแรกจะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต ๓ จังหวัดภาคตะวันออก คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ผ่านกลไกการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ นโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็น ประธาน

๑. ความเป็นมาของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

๑.๑ การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard : ESB) ริเริ่มตั้งแต่ ปี ๒๕๒๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสใหม่ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทย พื้นที่เป้าหมายระยะแรก ๒ บริเวณ คือ (๑) บริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง สำหรับอุตสาหกรรมหลักที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และ (๒) บริเวณแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี สำหรับอุตสาหกรรมเบาและอุตสาหกรรม เพื่อการส่งออกที่ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม ต่อมาในปี ๒๕๓๙ ได้มีการขยายพื้นที่เป้าหมายครอบคลุม ๘ จังหวัด ภาคตะวันออก และมีอัตราเร่งในการขยายพื้นที่อย่างมากเนื่องจากการเกิดมหาอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๕๔ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายโรงงานจากพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางมาสู่พื้นที่จังหวัดทั้ง ๓ ของ EEC เพราะเป็นพื้นที่ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว นับถึงวันนี้เป็นระยะเวลากว่า ๓๕ ปี ซึ่งโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่ง ทะเลตะวันออก ได้สร้างมูลค่าเพิ่มทางด้านเศรษฐกิจให้กับประเทศชาติอย่างมหาศาล

ปัจจุบันพื้นที่นี้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมปิโตรเคมี พลังงาน และยานยนต์ ซึ่งมีผลิตภัณฑ์มวลรวมคิดเป็นสัดส่วน ๑ ใน ๕ ของประเทศ ประกอบกับความพร้อมของระบบโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งทางถนน รถไฟ ท่าเรือ และนิคมอุตสาหกรรม และยังเป็น ศูนย์กลางการขนส่งทางเรือของอาเซียน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปยังท่าเรือน้ำลึกทวายของสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา ท่าเรือสีหนุวิลล์ของราชอาณาจักรกัมพูชา และท่าเรือวังเตาของสาธารณรัฐสังคมนิยม เวียดนาม รวมทั้งเป็นที่รู้จักของนักลงทุนทั่วโลก จึงได้ริเริ่มโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development) ให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน ดังรูปภาพที่ ๑-๑

รูปภาพที่ ๑-๑ แสดงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.๒ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเสนอ โดยกำหนดคลัสเตอร์เป้าหมายในระยะแรก ได้แก่ (๑) Super Cluster เป็นคลัสเตอร์สำหรับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เช่น คลัสเตอร์ยานยนต์และชิ้นส่วน คลัสเตอร์เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์โทรคมนาคม คลัสเตอร์ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและคลัสเตอร์ดิจิทัล (๒) คลัสเตอร์เป้าหมายอื่นๆ ได้แก่ คลัสเตอร์เกษตรแปรรูป คลัสเตอร์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และ (๓) กิจการเป้าหมายที่จะส่งเสริมเป็นพิเศษในแต่ละคลัสเตอร์ ประกอบด้วย ๒ กลุ่มได้แก่ กลุ่มโครงสร้างพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคลัสเตอร์ และกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตที่มีความสำคัญสูง โดยมอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ให้เป็นรูปธรรมและทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานการพัฒนาในแต่ละคลัสเตอร์

๑.๓ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบข้อเสนอ ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย : กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ แบ่งเป็น (๑) การต่อยอด ๕ อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S curve) ประกอบด้วย อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และ (๒) การเติม ๕ อุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) ประกอบด้วย อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศ ด้วยการบูรณาการความร่วมมือร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (ประชารัฐ) ที่มีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาคุณภาพคน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยในส่วนของตัวขับเคลื่อน (Value Driver) และปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ (Enable Driver) นั้น มีความครอบคลุม การพัฒนาคลัสเตอร์ภาคอุตสาหกรรมที่เป็น New S-Curve (D5) รวมทั้งการดำเนินการอื่น ๆ ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมการใช้ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่เฉพาะเพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๔ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับทั้งในเรื่องของการเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง การจัดการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ ตลอดจนการจัดให้มีระบบสาธารณูปโภครองรับและสนับสนุนการดำเนินการ โดยการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (คนพ.) และคณะกรรมการบริหารการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (คพพ.) ขึ้น เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘

๑.๕ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการบริหารการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธานในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ มีมติเห็นชอบแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจการลงทุนพิเศษพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยให้ใช้ชื่อว่า “ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)”

๑.๖ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบหลักการโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก และมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ร่วมกับกระทรวงคมนาคม กองทัพเรือ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินโครงการและงบประมาณค่าใช้จ่ายในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ ให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือน เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยให้มีรายละเอียดครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(๑) การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการขนส่งที่เชื่อมโยงทั้งระบบด้านพลังงาน ด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ด้านการวิจัยและพัฒนา

(๒) แผนดำเนินการด้านผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ และมลภาวะต่าง ๆ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและประชาชนในพื้นที่ด้วย

(๓) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนและดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชน โดยเฉพาะการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษี สิทธิการเช่าที่ดิน และการจัดหาแรงงานรวมทั้งการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จการลงทุน (One Stop Service) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนในการขออนุมัติอนุญาตการประกอบกิจการและให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ

(๔) แผนการพัฒนาศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยาน

๒. กฎหมายและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยใช้เครื่องมือส่งเสริมให้เกิดการลงทุนที่ประเทศไทยต้องการ อันได้แก่ (๑) การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่เกิน ๑๓ ปี สำหรับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง การวิจัยและพัฒนาจากเดิมที่เคยได้รับการยกเว้นสูงสุดไม่เกิน ๘ ปี และ (๒) การลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของอัตราปกติ เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี สำหรับกิจการที่ควรได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้แทนการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

๒.๒ พระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐

เป็นการเพิ่มเครื่องมือชักจูงการลงทุนเพื่อให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งในการดึงดูดกิจการในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สำคัญ (Investment-led growth) มาลงทุน โดยมุ่งเน้นอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพของประเทศ สร้างประโยชน์อย่างสูงต่อเศรษฐกิจและสังคม และสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้อย่างยั่งยืน รวมถึงต้องเป็นอุตสาหกรรมประเภทใหม่ที่ไม่เคยมีการผลิตหรือการให้บริการในประเทศมาก่อน หรือเป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้เทคโนโลยีใหม่หรือใช้ความรู้ในการผลิตขั้นสูง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมนวัตกรรม เป็นต้น โดยสิทธิประโยชน์ แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่เกิน ๑๕ ปี (๒) เงินสนับสนุนจากกองทุนขนาด ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม หรือการพัฒนาบุคลากรเฉพาะด้านของกิจการในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ทั้งนี้ การสนับสนุนเงินดังกล่าวจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ รวมถึงรายละเอียดแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมและเกิดความคุ้มค่ากับเงินที่สนับสนุนไป โดยมีประโยชน์ของภาคอุตสาหกรรมไทยและประเทศไทยเป็นหลัก และ (๓) สิทธิประโยชน์อื่นๆ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยไม่รวมสิทธิประโยชน์ด้านยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล เช่น สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ การอนุญาตให้นำผู้เชี่ยวชาญ ช่างฝีมือต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศพร้อมการให้บริการขอวีซ่า และ Work Permit เป็นต้น ทั้งนี้จะมุ่งเน้นการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุน

๒.๓ พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แสดงถึงเจตนารมณ์ของรัฐบาล ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้เต็มศักยภาพ ต่อเนื่อง ยั่งยืน ให้มีการพัฒนาต่อเนื่องเต็มศักยภาพของพื้นที่ เพื่อช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่งเสริมพาณิชย์และอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงทันสมัย สร้างนวัตกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมเป้าหมาย ทั้งนี้ต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เท่านั้น และมีการบริหารพื้นที่แบบองค์รวม ได้แก่ วางแผนการใช้ประโยชน์การใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับพื้นที่ และยั่งยืน โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่เชื่อมโยง เมืองทันสมัย และบริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร นอกจากนี้ ถือเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกหลักในการพัฒนาและขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีความครอบคลุมการกำหนดกลไกในการขับเคลื่อนในระดับนโยบายไปจนถึงระดับการบริหารจัดการ ทั้งในส่วนของการกำกับกำกับการดำเนินการ การกำหนดนโยบาย การพิจารณาแผนงาน/โครงการ รวมทั้ง การผลักดันแผนการพัฒนา ไปสู่การปฏิบัติ การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

โดยมีมาตราที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่

มาตรา ๘ ว่าด้วยการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

“การดำเนินโครงการหรือกิจการใด ภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม สุขภาพของประชาชนหรือชุมชนตามที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการเป็นการเฉพาะ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือความเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการหรือกิจการนั้น โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานที่ถูกต้องและมีข้อมูลครบถ้วน

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงรายการเอกสารที่ต้องยื่นพร้อมทั้งรายงานตามวรรคหนึ่ง โดยระบุหัวข้อที่จะต้องจัดทำรายงานให้ชัดเจน และกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการอนุญาตของทางราชการโดยเคร่งครัดโดยให้ถือว่าการพิจารณารายงานเป็นการอนุญาตตามกฎหมายดังกล่าว

ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษเพิ่มเติมจากสำนักงานหรือผู้ขออนุญาต และให้จ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพิ่มเติมเป็นพิเศษได้ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ชำนาญการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการใด หรือมีแต่ไม่เพียงพอ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีหน้าที่อนุญาตให้มีผู้ชำนาญการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นให้เพียงพอโดยเร็ว โดยมีให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการขอและการออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้มีหน้าที่ศึกษาหรือจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมาใช้บังคับ และจะอนุญาตให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยเป็นผู้มีหน้าที่ศึกษาหรือจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด”

มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ การให้มีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมเป็นกรรมการ รวมทั้งหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการฯ

มาตรา ๓๐ ว่าด้วยการจัดทำรายละเอียดของแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นที่และระบบสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกับแผนตามมาตรา ๒๙ โดยแผนผังฯ ต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกด้วย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยระบบ (๑) ระบบสาธารณูปโภค (๒) ระบบคมนาคมและขนส่ง (๓) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (๓/๑) ระบบการตั้งถิ่นฐานและภูมิสังคม (๔) ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบอุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ และการประกอบกิจการ (๔/๑) ระบบบริหารจัดการน้ำ (๕) ระบบการควบคุมและจัดการมลภาวะ (๖) ระบบป้องกันอุบัติภัย ซึ่งต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์กับชุมชน สุขภาวะของประชาชน สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วย

๒.๔ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มี ๕ คำสั่ง ดังนี้

๑. คำสั่ง คสช. ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐

๒. คำสั่ง คสช. ที่ ๒๗/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาการศึกษาของประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๓. คำสั่ง คสช. ที่ ๒๘/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๔. คำสั่ง คสช. ที่ ๒๙/๒๕๖๐ เรื่องการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๕. คำสั่ง คสช. ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่องข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐

โดยมี ๓ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ โดยที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนและการอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการอันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพื่อกระจายการพัฒนาไปยังพื้นที่ต่าง ๆ โดยเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ทั่วถึง ซึ่งนโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) ที่ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และเขตจังหวัดอื่นที่ติดต่อหรือเกี่ยวข้อง ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาด้วยความพร้อมด้านการคมนาคม การขนส่ง โครงสร้างพื้นฐาน ความต้องการของผู้ประกอบการ การจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ และความเชื่อมโยงกับศูนย์กลางเศรษฐกิจอื่น ๆ

โดยได้กำหนดมาตรการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกก่อนการบังคับใช้ของร่างพระราชบัญญัติพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. เพื่อให้การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว โดยแต่งตั้ง (๑) คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (กนศ.) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมเป็นกรรมการ (๒) คณะกรรมการบริหารการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (กรศ.) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน และ (๓) สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (สกรศ.) เป็นหน่วยงานภายในกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการนโยบาย และคณะกรรมการ กรศ.

๒) คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๒/๑ ข้อ ๑๒/๒ และข้อ ๑๒/๓ ของคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐

“ข้อ ๑๒/๑ การดำเนินโครงการหรือกิจการใดภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก บรรดาที่ต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน หรือชุมชน ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการหรือกิจการนั้นเป็นการเฉพาะ กับให้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษเพิ่มเติมจาก สกสศ. หรือผู้ขออนุญาต แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปจ่ายเป็น ค่าตอบแทนพิเศษแก่คณะกรรมการผู้ชำนาญการตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

ในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับรายงานที่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ไม่มีผู้ชำนาญการศึกษผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจกรรมใด หรือมีแต่น้อยกว่าสามราย ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีหน้าที่อนุญาตให้มีผู้ชำนาญการศึกษ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นโดยเร็ว โดยมีให้นำความในมาตรา ๕๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับ และในโครงการหรือกิจกรรมที่มีวงเงิน ดำเนินการเกินหนึ่งพันล้านบาท คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจะอนุญาตให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยที่มี ประสิทธิภาพและผลงานด้านการศึกษผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะทำนองเดียวกับโครงการหรือกิจกรรม นั้นในต่างประเทศ เป็นผู้ชำนาญการศึกษผลกระทบสิ่งแวดล้อมก็ได้

๓) คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่อง ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ กำหนดให้ สกสศ. จัดทำนโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค และแผนการดำเนินงาน รวมทั้งกำหนดหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการในแต่ละกรณี เสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย เพื่อให้ความเห็นชอบ โดยนโยบายและแผนจะต้องเชื่อมโยงกับแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกโดยให้ ยึดหลักการคุ้มครอง เศรษฐกิจ และเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตามหลักการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ มนุษยชนในบริบทของการประกอบธุรกิจ และสิทธิตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

และเมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบนโยบายและแผนดังกล่าวแล้ว ให้จัดทำรายละเอียดของแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบ สาธารณูปโภคให้สอดคล้องกัน แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป ทั้งนี้ แผนผังการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค ต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานและ ระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกด้วย และอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยระบบ ดังต่อไปนี้ (๑) ระบบสาธารณูปโภค (๒) ระบบคมนาคมและขนส่ง (๓) ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (๔) ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบกิจการเป้าหมายและการ อยู่อาศัย (๕) ระบบบริหารจัดการน้ำ (๖) ระบบการควบคุมและจัดการมลภาวะ และ (๗) ระบบป้องกันอุบัติภัย

๓. กรอบแนวทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

การพัฒนาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน ดำเนินการใน ๓ จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา แบ่งเป็น เขตอุตสาหกรรม เขตพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเขตพัฒนาเมือง โดยมีเป้าหมายการพัฒนา ดังนี้

๓.๑ พื้นที่เป้าหมาย จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา รวมถึงพื้นที่อื่นใดที่จะมีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเพิ่มเติม ดังรูปภาพที่ ๑-๒

- **ฉะเชิงเทรา** เป็นเมืองที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเป็นเมืองอยู่อาศัยที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีรายได้ระดับกลาง และรองรับการขยายหรือเคลื่อนย้ายหน่วยงานรัฐจากในพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวมไปถึงการพัฒนาการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา เนื่องจากสามารถเชื่อมต่อกับจังหวัดชายแดน เช่น สระแก้ว ได้อย่างรวดเร็ว โดยเส้นทางบก

- **ชลบุรี** มีศักยภาพพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางการศึกษาและพัฒนาทักษะนานาชาติ เพื่อรองรับความต้องการด้านแรงงานที่มีฝีมือสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ อีกทั้งยังพัฒนาเป็นเมืองพักตากอากาศสำหรับการอยู่อาศัย เพื่อบุคคลากรชาวต่างประเทศที่ทำงานในเขตเศรษฐกิจการลงทุนพิเศษ โดยมีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น โรงเรียนนานาชาติ ศูนย์การค้านานาชาติ เป็นต้น

- **แหลมฉบังและศรีราชา** เป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมสมัยใหม่ของอาเซียน โดยมุ่งเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมผลิตขั้นสูง เช่น อุตสาหกรรมเทคโนโลยีด้านหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ขั้นสูง อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ นอกจากนี้ ยังมีการลงทุนระบบโลจิสติกส์ยุคดิจิทัล เพื่อเชื่อมโยงการขนส่งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เพื่อยกระดับเป็นประตูสู่กลุ่มเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ที่มีการเชื่อมต่อกับประเทศจีน เวียดนาม ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ อันจะก่อให้เกิดกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น ธุรกิจการจัดเก็บและกระจายสินค้าสมัยใหม่ ธุรกิจเรือขนส่งสินค้าและบริหารท่าเรือ

- **พัทยาและอู่ตะเภา** เป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมที่หลากหลาย เช่น เขตพื้นที่พัทยานสามารถยกระดับเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค ที่สามารถตอบสนองความต้องการที่กว้างขวาง ทั้งในด้านอุตสาหกรรมทางการแพทย์เชิงท่องเที่ยว (Medical tourism) อุตสาหกรรมการจัดอบรมสัมมนาและการจัดประชุมต่าง ๆ และการสร้างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสำหรับผู้มีรายได้สูง ในขณะที่พื้นที่อู่ตะเภา สามารถพัฒนาต่อยอดไปสู่การสร้างอุตสาหกรรมขนส่งสินค้าเชิงพาณิชย์ อุตสาหกรรมซ่อมบำรุงอากาศยาน เขตปลอดภาษีต่าง ๆ ธุรกิจต่อเรือและทำเรือ ná ลึก เป็นต้น

- **ระยอง** เป็นจังหวัดที่มีพื้นฐานด้านอุตสาหกรรมที่แข็งแกร่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและปิโตรเคมี ซึ่งสามารถพัฒนาต่อยอดทั้งในด้านการผลิตและการวิจัย ให้สอดคล้องกับกระแสอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพต่าง ๆ ในทศวรรษหน้า เช่น อุตสาหกรรมผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ (Biofuel) อุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ (Bioplastic) รวมไปถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีการเกษตรและอาหารระดับสูงที่เป็นมาตรฐานสากล

รูปที่ ๑ - ๒ พื้นที่เป้าหมาย จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

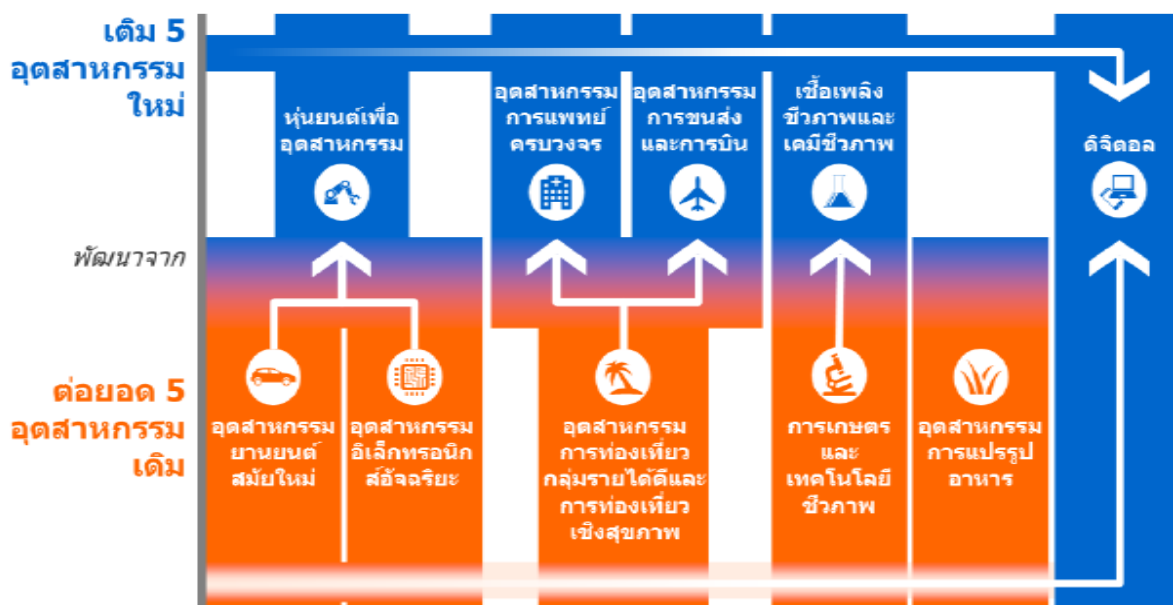
๓.๒ อุตสาหกรรมเป้าหมาย ซูเปอร์คลัสเตอร์ และ ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย: กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth)

อุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จะประกอบไปด้วย Super Cluster/Cluster ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคต พร้อมกับอุตสาหกรรมเป้าหมายอีก ๑๐ ประเภท โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน และสามารถพัฒนาหรือต่อยอดการใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ประกอบด้วย ๕ อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพดังรูปภาพที่ ๑-๓

๓.๒.๑ การต่อยอด ๕ อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) คือ

๑) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next-generation Automotive) โดยพัฒนาเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า (EV) โดยเริ่มจากการประกอบร่วมกับผู้ผลิต (OEM) เพื่อนำไปสู่อุตสาหกรรมแบตเตอรี่และระบบขับเคลื่อนรถไฟฟ้า ขยายธุรกิจในช่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยเฉพาะในด้านการออกแบบและจัดทำต้นแบบ (Surface Integration Design & Prototyping) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่มีประสิทธิภาพและความแม่นยำสูง (Catalytic Manufacturing) พัฒนาธุรกิจอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วนรถยนต์ที่ก้าวทันมาตรฐานโลก เช่น ชิ้นส่วนระบบความปลอดภัย ชิ้นส่วนระบบกำลังส่ง (Transmission System Parts) และผลิตจ็กรยานยนต์ (ขนาดมากกว่า ๒๔๘ cc) โดยมีการขึ้นรูปชิ้นส่วนของ เครื่องยนต์

รูปภาพที่ ๑-๓ คลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย

ที่มา : กระทรวงอุตสาหกรรม

๒) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics) โดยยกระดับอุตสาหกรรมการผลิตวงจรรวมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ผลิตรบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในยานยนต์ และอุปกรณ์ที่ใช้กับผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยีสูง เช่น อุปกรณ์โทรคมนาคม ออกแบบและผลิตรบบอยู่อาศัยอัจฉริยะ และเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart Appliances) ซึ่งเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ (Internet of Things) ออกแบบและผลิตอุปกรณ์ระบบอิเล็กทรอนิกส์ประเภทสวมใส่ เช่น Fitbits และการออกแบบทางอิเล็กทรอนิกส์ การออกแบบวงจรอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก (Microelectronics) และการออกแบบระบบฝังตัว (Embedded Systems) รวมถึงการผลิตสารหรือแผ่นไมโครอิเล็กทรอนิกส์

๓) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism) ยกระดับประสบการณ์และคุณค่าจากการท่องเที่ยว (Value Proposition) เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ปานกลางถึงสูงจากประเทศแถบเอเชียแปซิฟิก จัดระเบียบและส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่หลากหลายตามสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มคุณค่าและประสบการณ์ เช่น กีฬาทางน้ำ (Water Sports) สนับสนุนธุรกิจทางการแพทย์ และศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ (Wellness and Rehabilitation) โดยต่อยอดจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical tourism) ที่เข้มแข็ง และส่งเสริมประเทศไทยในการเป็นศูนย์รวมของการแสดงสินค้าและนิทรรศการ ระดับนานาชาติ (MICE)

๔) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology) เกิดธุรกิจเทคโนโลยีการเกษตรขั้นสูง เช่น การใช้ระบบเครื่องรับรู้ (Sensors) การใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสูง และระบบอัตโนมัติ การลงทุนและการวิจัยทางเทคโนโลยีชีวภาพ เช่น การปรับปรุง พันธุ์พืชและสัตว์ อุตสาหกรรมการคัดคุณภาพ บรรจุ เก็บรักษาพืชผัก ผลไม้ หรือดอกไม้ ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น การใช้ระบบเซ็นเซอร์ตรวจสอบเนื้อในผลไม้ และกิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากยางธรรมชาติ

๕) อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร (Food for the Future) เกิดอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการเพิ่มมาตรฐานด้านการตรวจสอบย้อนกลับ ในกฎระเบียบความปลอดภัยด้านอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมวิจัยและผลิตโภชนาการเพื่อสุขภาพ อาหารที่มีการเติมสารอาหาร (Fortified Foods) และผลิตอาหารไทยไขมันต่ำ พลังงานต่ำ และน้ำตาลต่ำ

๓.๒.๒ การเติม ๕ อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน และมีผู้สนใจลงทุน ประกอบด้วย

๑) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม (Robotics) เป็นหุ่นยนต์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ โดยเฉพาะหุ่นยนต์ที่ใช้ในการเชื่อมโลหะ ซึ่งมีจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่งของจำนวนหุ่นยนต์ที่นำเข้ามาสู่ภูมิภาคอาเซียนในปัจจุบัน หรือนับเป็นร้อยละ ๓๘ ของจำนวนหุ่นยนต์ที่นำเข้ามาทั้งหมด โดยหุ่นยนต์เหล่านี้มักจะมาในรูปแบบแขนหุ่นยนต์ที่มีแกนเคลื่อนที่แบบหมุน (Articulated Robot) และหุ่นยนต์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตอัดฉีดพลาสติก ซึ่งมีจำนวนมากเป็นอันดับสองของจำนวนหุ่นยนต์ที่นำเข้ามาสู่ภูมิภาคอาเซียนในปัจจุบัน หรือร้อยละ ๑๙ ของจำนวนหุ่นยนต์ที่นำเข้ามาทั้งหมด โดยหุ่นยนต์เหล่านี้เป็นแขนหุ่นยนต์ที่มีทั้งรูปแบบแกนเคลื่อนที่แบบหมุน และรูปแบบแกนเคลื่อนที่แบบเชิงเส้น (Linear Gantry Robot) รวมทั้ง หุ่นยนต์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น หุ่นยนต์ดำน้ำ และหุ่นยนต์ที่ใช้ในปฏิบัติการทางการแพทย์โดยมุ่งเน้นรูปแบบที่ผลิตมาเพื่อสรีระของผู้ป่วยชาวเอเชียโดยอุตสาหกรรมการผลิตหุ่นยนต์ประเภทหลังนี้ ควรจะได้รับการพัฒนาหลังจาก ที่ประเทศไทยมีประสบการณ์จากการผลิตหุ่นยนต์สองประเภทข้างต้นมาพอสมควรแล้ว

๒) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics) ซึ่งครอบคลุม ๕ ชนิดธุรกิจ คือ ๑) กิจการสาธารณูปโภคและบริการเพื่อการขนส่ง เช่น Inland Container Depot (ICD) กิจการขนถ่ายสินค้าสำหรับเรือบรรทุกสินค้า กิจการขนส่งทางรางและ สนามบินพาณิชย์ ๒) ศูนย์รวมกิจการโลจิสติกส์ทันสมัย เช่น การขนส่งทางอากาศ (Air Cargo) ศูนย์กระจายสินค้าระหว่างประเทศด้วยระบบที่ทันสมัย (International Distribution Center: IDC) การขนส่งแบบ Cold Chain และการขนส่งที่ใช้ Big Data and Analytics ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศของอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงได้ ๓) การบริการซ่อมบำรุงอากาศยาน (Maintenance, Repair and Overhaul: MRO) มุ่งเน้นการซ่อมบำรุงโครงสร้างเครื่องบินลำตัวแคบ (Narrow-body Airframe Maintenance) ซึ่งจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากในแถบภาคพื้นเอเชีย ๔) การพัฒนาพื้นที่โดยรอบท่าอากาศยานให้เป็นเขตอุตสาหกรรมสำหรับธุรกิจที่มีมูลค่าสูง อาทิ อิเล็กทรอนิกส์ระดับสูงและเวชภัณฑ์ และธุรกิจที่ต้องการความเร็วจากการขนส่งทางอากาศ (Time-sensitive Products) และ ๕) การให้บริการฝึกอบรมนักบินและลูกเรือ (Pilot and Cabin Crew) และบุคลากร ด้านเทคนิค (Technician) รวมถึงด้านซ่อมบำรุงและพนักงานภาคพื้น (Ground Staff)

๓) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemical) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการคาดการณ์ว่าจะเติบโตเร็วในอนาคต และเป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูง เนื่องจากมีความพร้อมทางด้านวัตถุดิบ เช่น การที่ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกมันสำปะหลังรายใหญ่ที่สุดของโลก มีอุตสาหกรรมเคมีและอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงเอทานอลที่พัฒนาแล้ว โดยจะสร้างอุตสาหกรรมเคมีชีวภาพครบวงจร โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมกลั่นน้ำ การผลิตกรดแลคติกและกรดซึนิกจากเอทานอล เป็นสะพานเชื่อมระหว่างอุตสาหกรรมต้นน้ำ (ผลิตเอทานอล) และปลายน้ำ (อุตสาหกรรมเคมี) ที่มีอยู่แล้ว รวมถึงผลิตภัณฑ์เคมีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและผลิตภัณฑ์พอลิเมอร์ชนิดพิเศษ และยกระดับอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน โดยขยายการใช้ เทคโนโลยีผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพรุ่นที่สอง (ซึ่งหมายถึงเชื้อเพลิงชีวภาพที่ผลิตจากวัตถุดิบที่ไม่เป็นอาหาร เช่น ชังข้าวโพดและชานอ้อย) และเพิ่มการวิจัยและพัฒนา

เทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพรุ่นที่สาม (ซึ่งหมายถึงเชื้อเพลิงชีวภาพที่ผลิตจาก สาหร่ายที่สามารถเพาะเลี้ยงได้)

๔) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital) เป็นธุรกิจพัฒนาและให้บริการซอฟต์แวร์ ทั้ง Embedded Software, Enterprise Software และ Digital Content และสามารถพัฒนาเป็น พื้นที่นิคม Software Park และธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งในและต่างประเทศ (Domestic and International E-commerce Player) รวมถึงการยกระดับภาคการค้าปลีกของไทยสู่การใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยการสร้าง สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเริ่มต้นธุรกิจ (Start Up) สำหรับผู้ประกอบการในประเทศ และดึงดูด ผู้ประกอบการ E-commerce ต่างชาติให้เข้ามาลงทุน การจัดตั้งศูนย์รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผู้บริโภค (Analytics and Data Center) เพื่อให้บริการการวิเคราะห์ข้อมูลเจาะลึกของตลาด (Consumer Insights) แก่ธุรกิจทั้งในและ ต่างประเทศ ทั้งนี้ สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่นิคม Data Center บริการเกี่ยวกับหน่วยจัดเก็บข้อมูลและการ ประมวลผลออนไลน์ (Cloud Computing) และการป้องกันอันตรายในโลกออนไลน์ (Cyber Security) เพื่อให้ ธุรกิจต่างๆ มีความคล่องตัวและเติบโตได้ด้วยการใช้ระบบดิจิทัล รวมทั้ง พัฒนาเมืองอัจฉริยะโดยใช้เทคโนโลยี การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของ อุปกรณ์ต่างๆ (Internet of Things - Enabled Smart City) ซึ่งจะเป็นการพัฒนา ต่อยอดอุตสาหกรรมโทรคมนาคมและอิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับ คุณภาพชีวิต เกิดอุตสาหกรรมสื่อ สร้างสรรค์และแอนิเมชัน (Creative Media and Animation) โดยต่อยอดจากศักยภาพด้านการออกแบบ เพื่อยกระดับสู่ การเป็นเจ้าของเนื้อหาและร่วมลงทุนกับบริษัทสตูดิโอแอนิเมชันระดับโลก และศูนย์นวัตกรรม วิจัยและออกแบบ สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์อนาคต โดยพัฒนาศักยภาพเพื่อโอกาสในการจำหน่ายนวัตกรรม สู่ประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ในภูมิภาคใกล้เคียง

๕) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub) อุตสาหกรรมการแพทย์ ครบวงจรของไทยจะประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ

๕.๑) การให้บริการสมัยใหม่ การให้บริการด้านการแพทย์ผ่านอินเทอร์เน็ตและ สมาร์ทโฟน (eHealth and mHealth) โดยการใช้เทคโนโลยีการเชื่อมต่อและระบบเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Medical Records: EMRs) เพื่อให้คำปรึกษาทางการแพทย์และให้บริการ รักษาทางไกลกับ ผู้ป่วยทางในและต่างประเทศ เพื่อเป็นทางเลือกแทนการเสียค่ารักษา พยาบาลราคาสูง หรือเพื่อให้บริการ ผู้ป่วยในพื้นที่ห่างไกล

๕.๒) การวิจัยและผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์ โดยการผลิต-อุปกรณ์ทาง การแพทย์เพื่อการวินิจฉัยและติดตามผลระยะไกล (Remote Health Monitoring Devices) ซึ่งมีรากฐานมา จากการพัฒนาของเครื่องรับรู้ (Sensors) และอุปกรณ์การวัดสมัยใหม่ โดยอุปกรณ์วินิจฉัยและติดตามผล ระยะไกล สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคสามกลุ่มคือ ๑) กลุ่มผู้มีโรคเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคหัวใจ โรคเกี่ยวกับระบบหายใจ ๒) ผู้สูงอายุ และ ๓) ผู้ที่ต้องการวินิจฉัยโรคด้วยตนเอง เช่น วัดความดันโลหิต การเต้นของหัวใจ เป็นต้น

๕.๓) การวิจัยยา-ผลิตเวชภัณฑ์ ซึ่งส่งเสริมการวิจัยยาและการผลิตยาที่ทันสมัย เป็นที่ต้องการของประเทศในเอเชีย โดยเน้นการลดกระบวนการและลดระยะเวลาการทดลองยาสมัยใหม่ และ ส่งเสริมการวิจัยและผลิตชีวเวชภัณฑ์โดยมุ่งเน้นที่การผลิตยาชีววัตถุคล้ายคลึง (Biosimilar) ซึ่งคือยาสามัญ ของยาชีววัตถุต้นแบบ (Biologic) ที่มีการวิจัยและจดสิทธิบัตรแต่สิทธิบัตรหมดอายุลงแล้ว ในปัจจุบันยาชีววัตถุ เป็นแนวโน้มในอุตสาหกรรมเวชภัณฑ์ที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วจนมีขนาดใหญ่กว่ายาสามัญทั่วไป

๓.๓ การเชื่อมโยงการพัฒนาทางคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน

EEC มุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคมนาคมขนส่ง เชื่อมโยงการเดินทางทั้งทางอากาศ ทางบก ทางราง ทางน้ำ แบบไร้รอยต่อ (Seamless Operation) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันจากการลดเวลาการเดินทางและประหยัดค่าขนส่ง โดยมีกลุ่มโครงการที่สำคัญ ๒ กลุ่ม คือ

๑. เชื่อมโยง EEC กับภูมิภาคทางอากาศ ผ่านโครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออกมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอากาศยานและโลจิสติกส์ทางอากาศ และเชื่อมโยงการเดินทางของผู้โดยสารสนามบินหลัก (ดอนเมือง สุวรรณภูมิ อู่ตะเภา) โดยรถไฟความเร็วสูง เพื่อให้การเดินทางระหว่างกรุงเทพฯ กับ EEC ไม่เกิน ๑ ชม.

๒. เชื่อมโยงการขนส่งสินค้าของประเทศไทยกับภูมิภาค โดยพัฒนารถไฟทางคู่เชื่อมโยง จีน ลาว ไทย กัมพูชา และระบบขนส่งสินค้าแบบไร้รอยต่อ และระบบขนส่งแบบอัตโนมัติ ผ่านศูนย์กระจายสินค้าใหม่ที่จะเช็งเตรา ไปยังท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง ระยะที่ ๓ และท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ ๓ รวมทั้ง ส่งเสริม EEC ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลกโดยการพัฒนาท่าเรือสำราญ (Cruise Port) ที่ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ

โดยเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งทั้งทางถนน ทางราง ทางเรือ และทางอากาศ ซึ่งมีองค์ประกอบโครงข่ายคมนาคมที่สำคัญ มีดังนี้ **รูปภาพที่ ๑-๔**

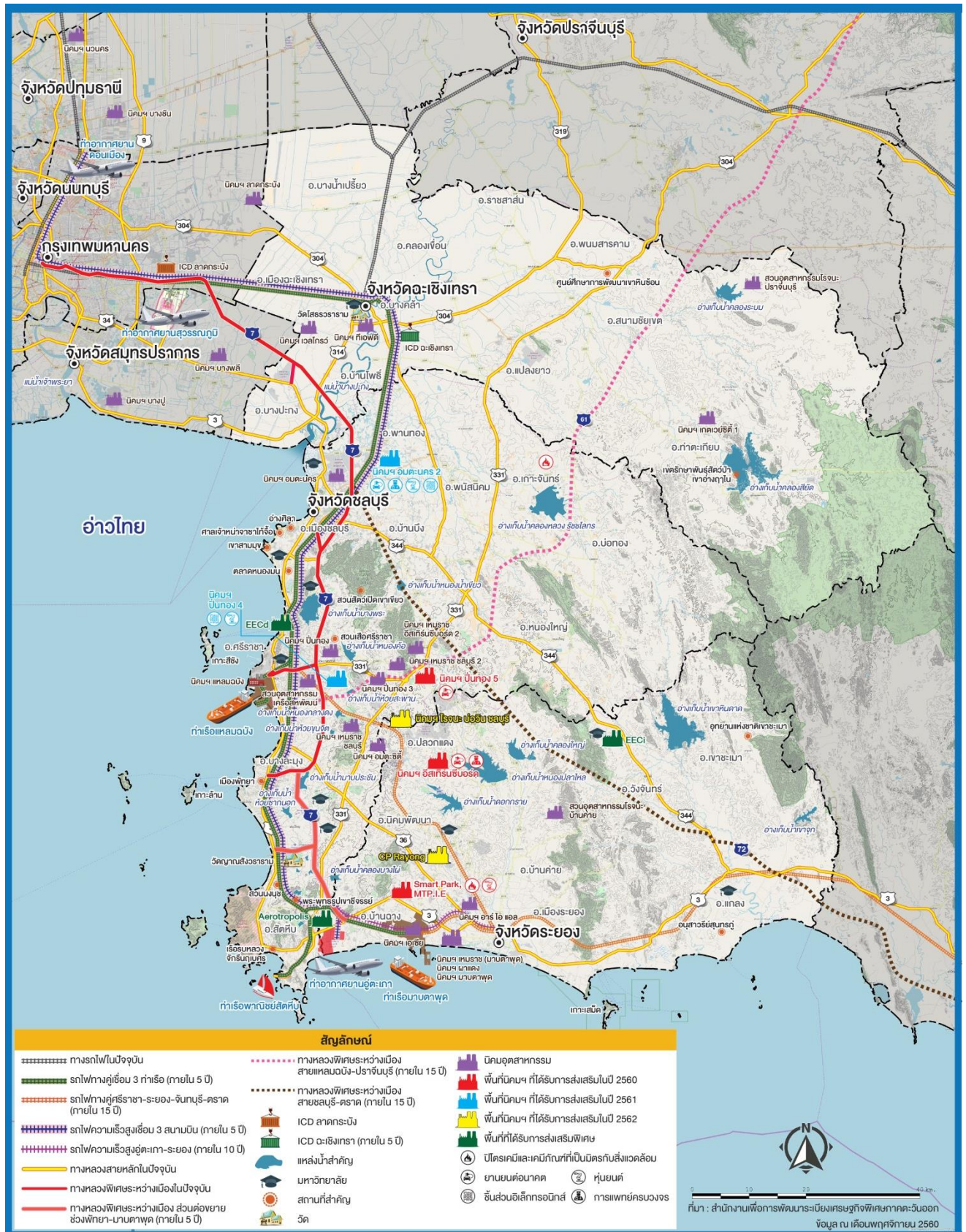
๓.๓.๑ การพัฒนาระบบการขนส่งและคมนาคมทางอากาศ

๑) ท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑๖,๗๐๐ ไร่ เป็นพื้นที่ที่ใช้งานทางทหารฝั่งตะวันตกของทางวิ่ง โดยเป็นที่ตั้งหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพอากาศประมาณ ๘,๐๐๐ ไร่ ปัจจุบันมีการดำเนินงานเป็นท่าอากาศยานนานาชาติภายใต้การบริหารของกองทัพอากาศตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ ใช้พื้นที่สำหรับเป็นอาคารผู้โดยสารและสิ่งอำนวยความสะดวกประมาณ ๑๐๐ ไร่ กองทัพอากาศมีแผนพัฒนาเพื่อดำเนินงานในเชิงพาณิชย์ตามนโยบายพัฒนาท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภาให้เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์แห่งที่ ๓ เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคตะวันออก ประกอบด้วย การจัดเตรียมพื้นที่เป็นศูนย์ซ่อมอากาศยาน (MRO) ๑,๑๕๐ ไร่ พื้นที่สำหรับเป็นศูนย์ขนส่งสินค้าทางอากาศและระบบโลจิสติกส์ (Air Cargo and Logistics Hub) ๕๕๐ ไร่ พื้นที่กิจการ General Aviation ๑๓๐ ไร่ พื้นที่รองรับการก่อสร้างอาคารผู้โดยสารเพิ่มเติมในอนาคต ๘๗๐ ไร่ จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมด้านอุตสาหกรรมการบิน ๓๕๐ ไร่ และประกอบกิจการพาณิชย์ปลอดอากร (Free Trade Zone) ๓๒๐ ไร่

๒) ศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยาน ปัจจุบันคาดการณ์ว่าประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายด้านการซ่อมบำรุงของเครื่องบินพาณิชย์ประมาณ ๗๗๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงเกือบร้อยละ ๖๐ สูญเสียให้กับต่างประเทศ เนื่องจากประเทศไทยขาดผู้ประกอบการซ่อมบำรุงที่มีศักยภาพในการสร้างศูนย์ซ่อม โดยท่าอากาศยานอู่ตะเภามีความเหมาะสมเป็นลำดับแรกที่จะพัฒนาศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยาน ปัจจุบันบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เช่าพื้นที่ ๑๕๐ ไร่ เพื่อก่อสร้างศูนย์ซ่อมอากาศยาน นอกจากนี้ กระทรวงคมนาคมและกองทัพอากาศได้จัดทำแผนการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายปริมาณผู้โดยสารทางอากาศและปริมาณการขนส่งสินค้าที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ (๑) การพัฒนาสถานีรถไฟเชื่อมต่ออาคารผู้โดยสารหลังใหม่โดยตรง (สถานีอู่ตะเภา) (๒) การพัฒนาศูนย์พัฒนาบุคลากรด้านการบิน (Aviation Training Center) และ (๓) การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมโดยรอบพื้นที่โครงการ

รูปภาพที่ ๑-๔ แผนที่แสดงการเชื่อมโยงการพัฒนาทางคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน

ที่มา สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๓.๓.๒ การพัฒนาระบบการขนส่งและคมนาคมทางเรือ

๑) **ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ** เป็นที่จอดเรือรบและฐานส่งกำลังบำรุง และใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมต่อเรือ แท่นขุดเจาะน้ำมัน และขนส่งผู้โดยสาร โดยมีแผนการพัฒนาท่าเรือน้ำลึก จุกเสม็ด ให้เป็นจุดจอดเรือยอชต์ เรือสำราญ (Cruise) และเรือข้ามฟาก (Ferry) เพื่อเชื่อมต่อการเดินทางระหว่าง ๒ ฝั่งทะเลอ่าวไทยและอันดามัน พัทยา-จุกเสม็ด-ชะอำ โดยเรือสำราญจะสามารถใช้เวลาออกจากสัตหีบไปหัวหินภายใน ๑ ชั่วโมง และเชื่อมต่อระบบรถไฟเพื่ออำนวยความสะดวกการขนส่ง

๒) การขยายท่าเรือแหลมฉบังและท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด

๒.๑) ท่าเรือแหลมฉบัง เป็นท่าเรือน้ำลึกหลักในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่มีอัตราการเติบโตของการให้บริการขนถ่ายสินค้าสูง มีความทันสมัยสามารถรองรับเรือบรรทุกตู้สินค้า ขนาด ๘๐,๐๐๐ DWT (Post Panamax) มีขีดความสามารถในการรองรับตู้สินค้าได้ ๑๑.๑ ล้านที่ตู้ต่อปี ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาความแออัดของการจราจรหน้าท่า และขยายขีดความสามารถของท่าเรือแหลมฉบังให้เป็นประตูการค้าหลักของประเทศที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงอำนวยความสะดวกการขนส่งสินค้าของท่าเรือปัจจุบันอยู่ระหว่างพัฒนาศูนย์การขนส่งตู้สินค้าทางรถไฟ (STRO) รองรับตู้สินค้า ๒ ล้านที่ตู้ต่อปี พัฒนาท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) รองรับตู้สินค้าชายฝั่ง ๓ แสนที่ตู้ต่อปี และปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อแก้ไขปัญหาจราจรภายในท่าเรือ รวมทั้งโครงการท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ ๓ เพื่อรองรับตู้สินค้าได้สูง ๘ ล้านที่ตู้ต่อปี ดังรูปภาพที่ ๑-๕

๒.๒) ท่าเรือมาบตาพุด เป็นท่าเรืออุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่และทันสมัย มีการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร สามารถรองรับเรือบรรทุกทุกขนาด ๒๖๔,๐๐๐ DWT เปิดให้บริการ ๑๒ ท่า (ท่าเรือสาธารณะ ๒ ท่า และท่าเรือเฉพาะกิจ ๑๐ ท่า) โดยมีเอกชน ๑๙ ราย เข้าดำเนินการเป็นท่าเรือคลังน้ำมัน คลังสินค้า และโรงไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษาลาด ออกแบบเบื้องต้น และ EHIA ท่าเทียบเรืออุตสาหกรรมระยะที่ ๓ เพื่อให้เป็นท่าเรือชั้นนำที่มีศักยภาพ ขีดความสามารถ และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอในการเป็นท่าเรือที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย มีเป้าหมายในการรองรับเรือขนส่งสินค้าเหลวและก๊าซธรรมชาติ ประกอบด้วย ท่าเรือสินค้าเหลว ท่าเรือก๊าซ ท่าเรือบริการ และพื้นที่คลังสินค้าและธุรกิจต่อเนื่องกับก๊าซธรรมชาติ ดังรูปภาพที่ ๑-๖

๓.๓.๓ การพัฒนาโครงข่ายขนส่งทางบก พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกมีโครงข่าย

ถนนค่อนข้างสมบูรณ์ครอบคลุมทั่วถึง ทางหลวงสายหลักส่วนใหญ่ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๓ ๓๔ ๓๖ ๓๐๔ ๓๓๑ ๓๔๔ ๓๖๑ และทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) หมายเลข ๗ กรุงเทพฯ-ชลบุรี ปัจจุบันอยู่ระหว่างก่อสร้างส่วนขยายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองช่วงพัทยามาบตาพุด และก่อสร้างเพิ่มช่องจราจรและบูรณะทางหลวงในพื้นที่ภาคตะวันออก ทั้งนี้ มีการพัฒนาโครงข่ายสายรองเพื่อเชื่อมโยงระบบการขนส่งให้มีความสมบูรณ์ การปรับปรุงโครงข่ายถนนหลักโดยรอบพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบังเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางและการขนส่ง และพัฒนาโครงข่ายถนนเชื่อมโยงท่าอากาศยานสำคัญ ๓ แห่ง อย่างเป็นระบบ ได้แก่ ท่าอากาศยานดอนเมือง ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และท่าอากาศยานอุตุตะเกา

รูปภาพที่ ๑ - ๕ โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ ๓ (ให้เอกชนเข้าร่วมทุน)

รูปภาพที่ ๑ - ๖ โครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ ๓

ที่มา : สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๓.๓.๔ การพัฒนาระบบการขนส่งและคมนาคมระบบราง เพื่อให้เป็นโครงข่ายหลักในการขนส่งสินค้าของประเทศ เชื่อมโยงการขนส่งสินค้าระหว่างสถานีบรรจุและแยกกล่อง (ICD) ที่ลาดกระบังและท่าเรือแหลมฉบัง ปัจจุบันอยู่ระหว่างก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงฉะเชิงเทรา-คลองสิบก้า-แก่งคอย และมีโครงการสำคัญที่อยู่ในแผนดำเนินการในอนาคต ได้แก่ โครงการรถไฟความเร็วสูง เชื่อมต่อ ๓ สนามบิน แบบไร้รอยต่อดังรูปภาพที่ ๑-๗ ซึ่งเป็นโครงการที่ใช้โครงสร้างและแนวเส้นทางเดิมของระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน (Airport Rail Link) ที่เปิดให้บริการอยู่ในปัจจุบัน โดยจะก่อสร้างทางรถไฟขนาด ๑.๔๓๕ เมตร (Standard Gauge) ส่วนต่อขยาย ๒ ช่วง จากสถานีพญาไท ไปยังสนามบินดอนเมือง และจากสถานีลาดกระบังไปยังสนามบินอู่ตะเภา และจังหวัดระยอง พร้อมเชื่อมต่อออกสนามบิน โดยใช้เขตทางเดิมของการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ รวมระยะทาง ๒๖๐ กม. มีผู้เดินรถรายเดียวกัน การเดินรถในช่วงที่ผ่านกรุงเทพฯ ขึ้นใน จะลดความเร็วลงมาถึง ๑๖๐ กม./ชม. และจะวิ่งด้วยความเร็วสูงสุด ๒๕๐ กม./ชม. ในเขตนอกเมือง ประกอบไปด้วยสถานีรถไฟความเร็วสูงจำนวน ๑๐ สถานี ได้แก่ สถานีดอนเมือง สถานีบางซื่อ สถานีมักกะสัน สถานีสุวรรณภูมิ สถานีฉะเชิงเทรา สถานีชลบุรี สถานีศรีราชา สถานีพัทยา สถานีอู่ตะเภา และสถานีระยอง โครงสร้างส่วนใหญ่เป็นทางยกระดับ โดยมีส่วนที่เป็นอุโมงค์ คือ ช่วงถนน พระรามที่ ๖ ถึงถนนระนอง ๑ ช่วง เช้าออกสนามบินสุวรรณภูมิ ช่วงผ่านเขาชีจรรย์ และช่วงเข้าออกสถานีอู่ตะเภา และก่อสร้างศูนย์ซ่อมบำรุงรถไฟความเร็วสูงบนพื้นที่ประมาณ ๔๐๐ ไร่ บริเวณจังหวัดฉะเชิงเทรา

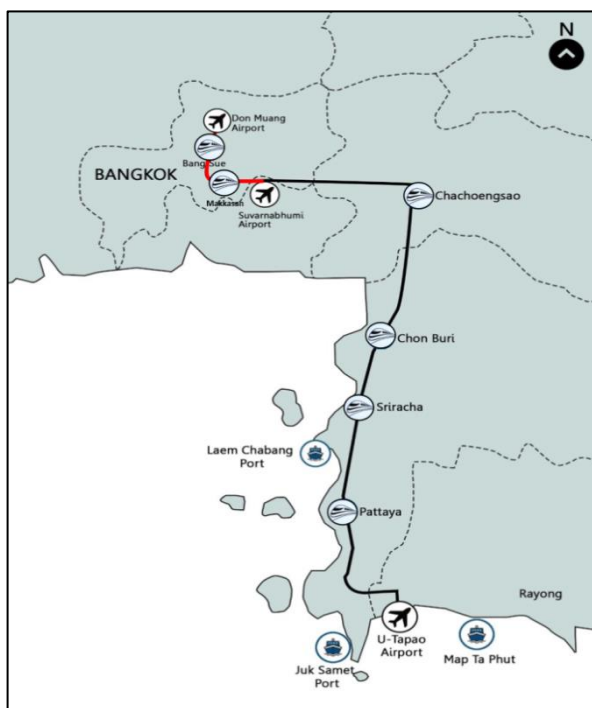
รูปภาพที่ ๑ - ๗ แนวทางการพัฒนาโครงการรถไฟความเร็วสูง เชื่อม ๓ สนามบิน

ที่มา : สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

แนวเส้นทางโครงการผ่านพื้นที่ ๕ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ดังรูปภาพที่ ๑-๘ เริ่มต้นที่บริเวณท่าอากาศยานดอนเมือง วิ่งขนานไปตามเขตทางรถไฟปัจจุบันเข้าสู่สถานีกลางบางซื่อ ข้ามถนนประดิพัทธ์ และเชื่อมเข้ากับสถานีพญาไทของรถไฟฟ้าแอร์พอร์ตเรลลิงก์ (ARL) ซึ่งจะวิ่งบนโครงสร้างปัจจุบันของโครงการ ARL วิ่งผ่านสถานีมักกะสัน และเข้าสู่สถานีสุวรรณภูมิ

รูปภาพที่ ๑ - ๘ แนวเส้นทางโครงการรถไฟความเร็วสูง เชื่อม ๓ สนามบิน โดยให้เอกชนเข้าร่วมทุน

ในส่วนเส้นทางจากสถานีสุวรรณภูมิจะใช้แนวเส้นทางของโครงการรถไฟความเร็วสูงสายกรุงเทพ-ระยองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งใช้แนวเส้นทางเรียบทางรถไฟสายตะวันออกในปัจจุบัน ยกเว้นบริเวณสถานีฉะเชิงเทรา ซึ่งจะต้องทำการเวนคืนที่ดินใหม่เพื่อให้รัศมีความโค้งของทางรถไฟสามารถทำความเร็วได้ โดยสถานีรถไฟความเร็วสูงฉะเชิงเทราจะตั้งอยู่ด้านข้างของถนนทางหลวงหมายเลข ๓๐๔ ประมาณ ๑.๕ กิโลเมตรไปทางทิศเหนือของสถานีรถไฟเดิม หลังจากนั้น แนวเส้นทางจะเข้าบรรจบกับเขตทางรถไฟเดิม และผ่านนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ซึ่งเป็นปลายทางของรถไฟเดิม จากนั้นจะวิ่งอยู่บนเกาะกลางของถนนทางหลวงหมายเลข ๓๖๓ และ ๓๖ และสิ้นสุดที่สถานีปลายทางระยองซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจุดตัดของทางหลวงหมายเลข ๓๖ กับ ๓๑๓๘

ที่มา สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๓.๔ การจัดตั้งเขตส่งเสริม

“เขตส่งเสริม” หมายความว่า บริเวณพื้นที่ในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดที่ผู้ประกอบการอยู่อาศัย หรือพำนักในพื้นที่ดังกล่าวจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการประกอบกิจการอยู่อาศัย หรือพำนักเป็นพิเศษตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ทั้งนี้ สกรศ. ได้จำแนกเขตส่งเสริมออกเป็นเขตส่งเสริมเพื่อรองรับกิจการพิเศษ เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี และเขตส่งเสริมเพื่อรองรับกิจการอุตสาหกรรม อย่างน้อย ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย ตามที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด เขตส่งเสริมที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย ได้แก่

๑) เขตส่งเสริมเพื่อรองรับกิจการพิเศษ

๑.๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เมืองการบินภาคตะวันออก (EECa) เมืองการบินภาคตะวันออกสนามบินอู่ตะเภา จังหวัดระยอง ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ กำหนดให้พื้นที่ ๖,๕๐๐ ไร่ บริเวณสนามบินนานาชาติอู่ตะเภา จังหวัดระยอง เป็น “เขตส่งเสริม : เมืองการบินภาคตะวันออก” เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการบิน และโลจิสติกส์

๑.๒) ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ได้แก่

๑.๒.๑) เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ กำหนดให้พื้นที่ประมาณ ๓,๓๐๒ ไร่ บริเวณวังจันทร์วัลเลย์ ตำบลวังจันทร์ จังหวัดระยอง และพื้นที่ประมาณ ๑๒๐ ไร่ บริเวณอุทยานรังสรรค์นวัตกรรมอวกาศ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็น “เขตส่งเสริม : เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก”

๑.๒.๒) เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (EECd) อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ กำหนดให้พื้นที่ประมาณ ๗๐๙ ไร่ บริเวณอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็น “เขตส่งเสริม : เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล” รองรับ New S-Curve อุตสาหกรรมดิจิทัล และ Space Krenovapolis

๒) เขตส่งเสริมเพื่อรองรับกิจการอุตสาหกรรม เพื่อจัดพื้นที่ในการส่งเสริมการลงทุนของ อุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยคณะกรรมการนโยบายการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ได้เห็นชอบกำหนดให้พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเป็นเขตส่งเสริมเพื่อรองรับ กิจการอุตสาหกรรม จำนวน ๒๑ เขต ดังนี้ **ดังรูปภาพที่ ๑-๙**

พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒.๑) นิคมอุตสาหกรรม ที เอฟ ดี ๒ จังหวัดฉะเชิงเทรา พื้นที่ ๘๔๑ ไร่ ๔๒ ตารางวา บริเวณตำบลท่าสะอ้าน และตำบลบางวัว อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นเขตส่งเสริมเพื่อรองรับ อุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ และ อุตสาหกรรมเป้าหมายอื่น ๆ

พื้นที่จังหวัดระยอง

๒.๒) นิคมอุตสาหกรรม Smart Park พื้นที่ ๑,๔๖๖ ไร่ บริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง เป็นเขตส่งเสริมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรม หุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร และการท่องเที่ยว กลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

๒.๓) นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด พื้นที่ ๘,๐๐๓ ไร่ บริเวณตำบล ตาสีหี อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง เป็นเขตส่งเสริมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมยานยนต์แห่ง อนาคต อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมหุ่นยนต์

๒.๔) นิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด แห่งที่ ๔ พื้นที่ ๑,๙๐๐ ไร่ บริเวณ ตำบลแม่น้ำคู้ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ และอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์

๒.๕) นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) พื้นที่ ๓,๗๔๗ ไร่ บริเวณตำบล ห้วยโป่ง ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมเชื้อเพลิง และเคมีชีวภาพ

๒.๖) นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด (ระยอง) พื้นที่ ๙,๖๘๙ ไร่ บริเวณตำบลลวก แดง อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต และ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ

๒.๗) นิคมอุตสาหกรรมเหมราชระยอง ๓๖ จังหวัดระยอง พื้นที่ ๑,๒๘๑ ไร่ ๑ งาน ๔๒.๔ ตารางวา บริเวณตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับ อุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ และอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์

๒.๘) นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ พื้นที่ ๑๖,๘๙๔ ไร่ ๓ งาน ๓๒.๙๕ ตารางวา บริเวณทางหลวงจังหวัด หมายเลข ๓๓๑ ในพื้นที่ตำบลมาบยางพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง และตำบล เขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและเชิงสุขภาพ และอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์

๒.๙) นิคมอุตสาหกรรม ซี.พี. ระยอง พื้นที่ ๓,๐๖๘ ไร่ ๑ งาน ๑๕ ตารางวา บริเวณตำบลมาบตา อำเภอนิคมพัฒนาและตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เป็นเขตส่งเสริมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคตอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร และอุตสาหกรรมดิจิทัล

พื้นที่จังหวัดชลบุรี

๒.๑๐) นิคมอุตสาหกรรมยามาโตะอินดัสทรีส์ จังหวัดชลบุรี พื้นที่ ๖๙๐ ไร่ ๙๒ ตารางวา บริเวณตำบลหนองใหญ่ อำเภอนองใหญ่จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และอุตสาหกรรมเป้าหมายอื่นๆ

๒.๑๑) นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร พื้นที่ ๑๘,๘๔๐ ไร่ ๓๑ ตารางวา บริเวณตำบลคลองตำหรุ ตำบลหนองไม้แดงตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมืองชลบุรี ตำบลบ้านเก่า ตำบลบางนาง ตำบลหนองกะขะ และตำบลหนองตำลิ่งอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ และ อุตสาหกรรมดิจิทัล

๒.๑๒) นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร (โครงการ ๒) พื้นที่ ๖,๑๐๐ ไร่ บริเวณทางหลวงหมายเลข ๓๔๖๖ (สุขุมวิท - พานทอง) กิโลเมตรที่ ๕ และบริเวณทางหลวงหมายเลข ๓๑๒๒ (บ้านโพธิ์ - พานทอง) กิโลเมตรที่ ๑๔ อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร

๒.๑๓) นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง พื้นที่ ๑,๓๕๗ ไร่ ๑ งาน ๕๔.๗ ตารางวา บริเวณตำบลหนองขาม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต และ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์

๒.๑๔) นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง (แหลมฉบัง) จังหวัดชลบุรี พื้นที่ ๗๐๔ ไร่ บริเวณตำบลหนองขาม และตำบลบึง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต

๒.๑๕) นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง (โครงการ ๓) จังหวัดชลบุรี พื้นที่ ๑,๕๖๑ ไร่ บริเวณตำบลหนองขาม ตำบลบ่อวิน และตำบลบึง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต

๒.๑๖) นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง (โครงการ ๔) จังหวัดชลบุรี พื้นที่ ๖๕๓ ไร่ ๓ งาน ๙๓ ตารางวา บริเวณตำบลบึง อำเภอศรีราชาจังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ

๒.๑๗) นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง (โครงการ ๕) จังหวัดชลบุรี พื้นที่ ๑,๔๗๒ ไร่ ๒ งาน ๑ ตารางวา บริเวณตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ

๒.๑๘) นิคมอุตสาหกรรมเหมราชชลบุรี พื้นที่ ๓,๔๘๒ ไร่ บริเวณตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ และอุตสาหกรรมดิจิทัล

๒.๑๙) นิคมอุตสาหกรรมเหมราชชลบุรี แห่งที่ ๒ พื้นที่ ๖๓๒ ไร่ บริเวณตำบลเขาคันทรง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัล

๒.๒๐) นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด แห่งที่ ๒ จังหวัดชลบุรี พื้นที่ ๓,๕๐๒ ไร่ บริเวณตำบลเขาคันทรง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และอุตสาหกรรมหุ่นยนต์

๒.๒๑) นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด แห่งที่ ๓ จังหวัดชลบุรี พื้นที่ ๒,๑๙๘ ไร่ บริเวณตำบลหนองเสือใหญ่ อำเภอหนองใหญ่ ตำบลคลองกิ่ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นเขตส่งเสริม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ และอุตสาหกรรม หุ่นยนต์

รูปภาพที่ ๑-๙ เขตส่งเสริมเพื่อรองรับกิจการอุตสาหกรรม

ที่มา : สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๓.๕ การพัฒนาและสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

๑) เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of innovation : EECi) ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่วังจันทร์วัลเลย์ ตำบลปายุบใน อำเภовังจันทร์ จังหวัดระยอง เนื้อที่ประมาณ ๓,๐๐๐ ไร่ เจ้าของพื้นที่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ร่วมกับ สถาบันวิทยาเมธี และโรงเรียนกำเนิดวิทย์ ดำเนินการโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ดัง**รูปภาพที่ ๑-๑๐** ประกอบไปด้วยระบบนิเวศน์นวัตกรรมที่สมบูรณ์ เป็นพื้นที่เข้มข้นของงานวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม ห้องปฏิบัติการวิจัย ทั้งภาครัฐและเอกชน ห้องทดลองภาคสนาม เป็นแหล่งวิจัยและนวัตกรรมที่เข้มข้น (R&I Focus) เพื่อนำผลงานวิจัยที่ได้ไปตอบโจทย์อุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC ทำงานร่วมกับเอกชน ภาครัฐ สถาบันการศึกษา สถาบันการวิจัยยกระดับอุตสาหกรรมเดิมโดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูง ให้พัฒนาไปสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ ช่วยลดระยะเวลาและแรงงาน (Existing Industry Upgrade) พัฒนาให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง (New Industry Development) สนับสนุนวิสาหกิจเริ่มต้นและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Startups & SMEs Support) ด้วยการ บ่มเพาะผู้ประกอบการใหม่ ตลอดจนสร้างชุมชนขนาดใหญ่ของนวัตกรรม (Large Community of Innovators) ด้วยการเชื่อมโยงเครือข่ายนวัตกรรม นักคิดค้นเทคโนโลยี นักลงทุนนวัตกรรม ส่งเสริมการลงทุนด้านนวัตกรรม

กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย แบ่งเป็น ๓ ส่วน

๑. Aripolis ศูนย์กลางการวิจัยและนวัตกรรมด้านระบบอัตโนมัติ หุ่นยนต์และระบบอัจฉริยะ (Automation Robotics and Intelligent Systems) กระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมหุ่นยนต์ระบบอัตโนมัติอุปกรณ์อัจฉริยะ

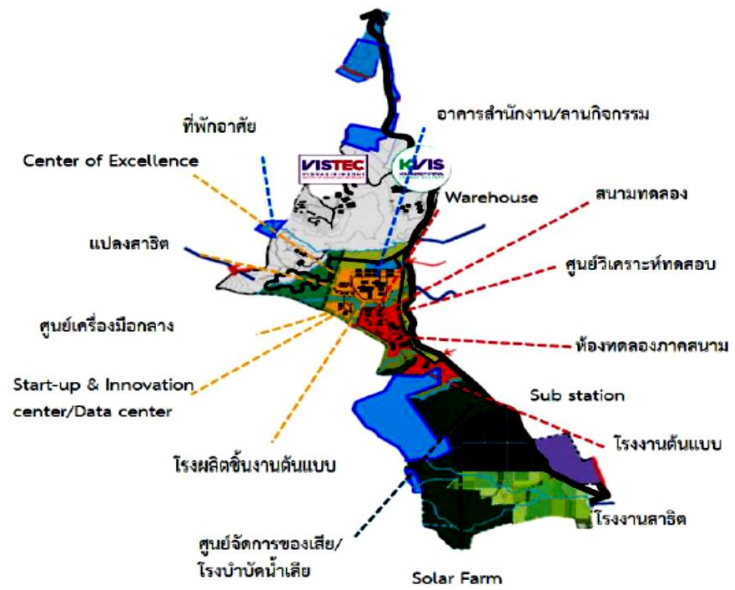
๒. Biopolis ศูนย์กลางการวิจัยและนวัตกรรมด้านชีววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพ (Life Science & Biotechnology) ตอบโจทย์อุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานเกษตรกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สร้างมูลค่าเพิ่ม

๓. Space Krenovapolis ศูนย์กลางและฐานในการรังสรรค์นวัตกรรมจากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (Space Krenovation Park) ใช้นวัตกรรมจากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศต่อยอดทุนทางปัญญา สร้างบุคลากร

๒) เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล Digital Park Thailand (EECd) ดำเนินการโดยกระทรวงดิจิทัลฯ เป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัลกำหนดลงทุน แหล่งรวมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ โดยจะประกาศให้พื้นที่ ๘๓๐.๑๕ ไร่ บริเวณสถานีดาวเทียมศรีราชาเป็นส่วนหนึ่งของเขตส่งเสริมพิเศษระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก: เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมดิจิทัลและนวัตกรรมดิจิทัลประเทศไทย (Special EEC Zone: Digital Park Thailand) ซึ่งเป็นพื้นที่ของ กสท. โทรคมนาคม (CAT) ดัง**รูปภาพที่ ๑-๑๑** มูลค่าโครงการ ๖๘,๐๐๐ ล้านบาท แบ่งเป็นสัดส่วนเงินลงทุนของภาครัฐ ๒๐% และเอกชน ๘๐% โดยจะเชิญชวนผู้ผลิตซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ชั้นนำ เช่น เฟซบุ๊กเข้ามาตั้งบริษัท และยกระดับเป็นแหล่งบ่มเพาะสตาร์ทอัพด้านดิจิทัล รองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมดิจิทัลไทย โดยในพื้นที่ดิจิทัล พาร์ค จะมีผู้ประกอบการรถยนต์ไฟฟ้าเข้ามาตั้งฐานการผลิตด้วย

๓) EEC Total Solution Center (EEC TSC) เพื่ออำนวยความสะดวกใน ทุกขั้นตอน ให้แก่นักลงทุนเบ็ดเสร็จจุดเดียว ซึ่ง EEC TSC จะช่วยลดขั้นตอนและช่วยให้นักลงทุนประหยัดเวลาในการขออนุญาตต่าง ๆ ได้เป็นอย่างมาก การมีศูนย์บริการแบบครบวงจรจึงเป็นข้อได้เปรียบอีกประการหนึ่งของ EEC เมื่อเทียบกับที่อื่น

ที่มา สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รูปภาพที่ ๑-๑๐ เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of innovation : EECi)

WHAT'S IN THE PARK

"Digital Park Thailand is the destination for global players and world-class digital nomads to Invest-Work-Learn-Play"

ที่มา : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

รูปภาพที่ ๑-๑๑ เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล Digital Park Thailand (EECd)

๓.๖ การกำหนดสิทธิประโยชน์การลงทุนเต็มรูปแบบ

การกำหนดสิทธิประโยชน์เพื่อสนับสนุน ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย มีลักษณะพิเศษ ๓ ประการ

๑) ประการแรก การปรับปรุง พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน ที่ผ่านมาการให้สิทธิประโยชน์ การลงทุนจะให้กับผู้ที่ลงทุนผลิต เป็นสำคัญ แต่ในครั้งนี้นี้สิทธิประโยชน์ครอบคลุม ผู้ใช้-ผู้ผลิต-ผู้สนับสนุน

การให้สิทธิประโยชน์กับผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ที่รัฐบาลสนับสนุนนั้นก็เพื่อให้แน่ใจว่า ผลิตภัณฑ์นั้นมีความต้องการรองรับในจำนวนที่เพียงพอ ยกตัวอย่างเช่น การผลิตพลาสติกที่ย่อยสลายได้ (bioplastic) จะเกิดขึ้นในขนาดที่ลงทุนได้ในต้นทุนที่ถูกก็จำเป็นต้องมีการสนับสนุนให้มีการใช้พลาสติก เหล่านั้นภายในประเทศ การทำรถยนต์ไฟฟ้าซึ่งเป็นรถยนต์อนาคต จำเป็นต้องให้สนับสนุนให้ภาครัฐและรถสาธารณะใช้เป็นตัวอย่างเพื่อให้ขนาดของการผลิตขึ้นส่วน และบริการหลังการขายที่มีประสิทธิภาพ

การให้สิทธิประโยชน์กับผู้สนับสนุน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา สถาบันเทคโนโลยี และสถาบันมาตรฐานต่าง ๆ ก็เพื่อให้สถาบันเหล่านี้เข้ามาร่วมในกระบวนการถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี โดยได้มีการกำหนดในเงื่อนไขส่งเสริมการลงทุนว่า ทุกโครงการลงทุนต้องมีส่วนเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษา หรือ สถาบันเทคโนโลยี เพื่อให้คนไทย สามารถรับรู้และนำเทคโนโลยีเหล่านั้นไปขยายผลต่อไปในอนาคต

๒) ประการที่สอง จัดตั้ง “กองทุนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน” เพื่อใช้ สนับสนุนในการเจรจาเพื่อดึงดูดนักลงทุนที่เป็นเป้าหมายเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่ให้เงินสนับสนุนสำหรับ โครงการ การลงทุนพิเศษที่เป็นที่ต้องการอย่างสูงที่สามารถทำให้อุตสาหกรรมเป้าหมายนั้น ๆ

๓) ประการที่สาม มาตรการเสริมเพื่อสนับสนุนการลงทุน โดยเพิ่มสิทธิประโยชน์พิเศษ ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับไม่เกิน ๑๗% อัตราภาษีรายได้บุคคลธรรมดา ของผู้เชี่ยวชาญชั้นนาระดับนานาชาติ และไม่เกิน ๑๕% สำหรับผู้เชี่ยวชาญระดับสูง และผู้บริหารระดับสูงที่ จำเป็นในโครงการลงทุน และสามารถสร้างประโยชน์ให้ประเทศ และให้สิทธิประโยชน์การเข้าออก และการ ทำงานของผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากต่างประเทศ เทียบเท่าคนไทยครึ่งละ ๕ ปี ตลอดช่วงอายุการ ส่งเสริมการลงทุน รวมทั้ง ยกเว้นอากรขาเข้าของที่นำเข้ามาเพื่อทำการวิจัย พัฒนา หรือ ทดสอบ

๓.๗ การร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันจัดทำ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และกระบวนการ ในการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน เพื่อให้การ ลงทุนสำคัญๆ ใน EEC สามารถทำงานได้อย่างคล่องตัว โดยรักษากระบวนการและมาตรฐานความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูล ตรวจสอบ ตามการร่วมลงทุนกับเอกชนโดยทั่วไปตาม พ.ร.บ. การให้เอกชนร่วมลงทุนใน กิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งจะสามารถลดระยะเวลาการอนุมัติโครงการโดยการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ร่วมกัน และคู่ขนานกันทำให้สามารถลดระยะเวลาในการดำเนินการเหลือ ๘-๑๐ เดือน (กรณีปกติ ๔๐ เดือน กรณี Fast Track ๒๐ เดือน)

หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะใช้กับโครงการลงทุนหลักที่มีความสำคัญสูงเท่านั้น โดยต้องนำเสนอ เพื่อพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งปัจจุบัน คณะกรรมการฯ ได้อนุมัติโครงการไปแล้วจำนวน ๖ โครงการ ได้แก่ (๑) สนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบิน ภาคตะวันออก (๒) รถไฟความเร็วสูงเชื่อม ๓ สนามบิน (๓) ท่าเรือมาบตาพุด ระยะที่ ๓ (๔) ท่าเรือแหลม ฉะบับ ระยะที่ ๓ (๕) ศูนย์ซ่อมอากาศยานอู่ตะเภา และ (๖) เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล

๔. แผนพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

กรอบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก มีการดำเนินการใน ๒ ช่วง คือ ช่วงเริ่มต้น ๑) แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ร่วมกับกระทรวงคมนาคม กองทัพอากาศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินโครงการและงบประมาณค่าใช้จ่ายในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ ให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือน เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไปนั้น และช่วงปัจจุบันคือ (ร่าง) แผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จัดทำโดยสำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (สกรศ.) ตามมติคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งคณะกรรมการฯ ในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการของร่างแผนฯ จึงขอสรุปรายละเอียดของแผนพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ดังนี้

๔.๑ แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (คณพ.) ได้เห็นชอบหลักการแล้วเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ และคณะรัฐมนตรีได้รับทราบเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๐ ซึ่งแบ่งระยะเวลาดำเนินงาน เป็น ๓ ระยะ ได้แก่

๑) ระยะสั้น (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) เป็นการเร่งรัดโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมที่อยู่ระหว่างดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย เช่น ก่อสร้างถนนมอเตอร์เวย์ (พญา-มาบตาพุด) ก่อสร้างรถไฟทางคู่ฉะเชิงเทรา-คลองสิบเก้า-แก่งคอย พัฒนาท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) และศูนย์การขนส่งตู้สินค้าทางรถไฟที่ท่าเรือแหลมฉบัง ขยายช่องจราจรทางเข้าแหลมฉบังและปรับปรุงขยายถนนสายหลัก ปรับปรุงระบบส่งและสถานีไฟฟ้า เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำ ก่อสร้างระบบผันน้ำ ปรับปรุงขยายประปา ระบบระบายน้ำ การจัดการขยะ เพิ่มศักยภาพการให้บริการสาธารณสุข รวมทั้งเร่งรัดศึกษาความเหมาะสมและหรือจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของโครงการลงทุนที่สำคัญ เช่น สนามบินอู่ตะเภา ท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ ๓ ท่าเรือมาบตาพุดระยะที่ ๓ และท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ เป็นต้น

๒) ระยะกลาง (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓) ครอบคลุมการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ ๓ ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดระยะที่ ๓ รถไฟความเร็วสูง (กรุงเทพฯ-ระยอง) รถไฟรางเบาพัทยา ท่าเรือเฟอร์รี่เชื่อมชายฝั่งทะเลอ่าวไทย โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในสนามบินอู่ตะเภา ศูนย์ซ่อมอากาศยาน (MRO) ก่อสร้างขยายถนนเชื่อมโยง/ทางเลี่ยงเมือง ระบบท่อส่งน้ำ/ผันน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย และวางผังเมืองรวมชุมชน โดยมีรูปแบบการลงทุนทั้งภาครัฐและให้เอกชนร่วมลงทุน

๓) ระยะยาว (พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป) ครอบคลุมการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภา ท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ ๓ และท่าเรือมาบตาพุดระยะที่ ๓ ระบบราง และระบบน้ำเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงทั้งระบบไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ภายใต้แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ประกอบด้วย ๔ แผนงานหลัก รวม ๑๗๓ โครงการ วงเงิน ๗๑๒,๖๔๕.๒๓ ล้านบาท

๑. พัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ ๑๑ โครงการ วงเงิน ๒๔,๐๔๒.๔๘ ล้านบาท งานหลัก คือ พัฒนานิคมอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง จำนวน ๓๐,๐๐๐ ไร่ ที่ขณะนี้พร้อมแล้ว ๑๕,๐๐๐ ไร่ พัฒนาโรงงานอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ บริหารจัดการกากอุตสาหกรรม และพัฒนาท่าเรือมาบตาพุด ระยะที่ ๓

๒. คมนาคมและโลจิสติกส์ (รวมสนามบิน อุตะเภและท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ) ๑๐๐ โครงการ วงเงิน ๕๕๔,๘๐๗.๑๕ ล้านบาท งานหลักคือ

๒.๑ ทางถนน ก่อสร้าง Motorway หมายเลข ๗ ส่วนขยาย พัทยา-มาบตาพุด ปรับปรุงทางหลวง แผ่นดิน/ทางหลวงชนบท เชื่อมโยงภายในพื้นที่ EEC อย่างเป็นระบบ

๒.๒ ทางรางรถไฟทางคู่ (ฉะเชิงเทรา-คลอง ๑๙-แก่งคอย) และทางคู่ ศรีราชา - เขา จีรระย-มาบตาพุด-ระยอง-ตราด (ศึกษา) รถไฟความเร็วสูง (กรุงเทพฯ-พัทยา-ระยอง) ก่อสร้างสถานีรถไฟ อุตะเภ พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก

๒.๓ ท่าเรือแหลมฉบัง ตั้งศูนย์การขนส่งตู้สินค้าทางรถไฟ ท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่า เทียบเรือ A) ท่าเรือแหลมฉบัง ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อแก้ไขปัญหาจราจรภายในท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ ๓

๒.๔ สนามบินอุตะเภ พัฒนาให้เป็นสนามบินพาณิชย์แห่งที่ ๓ ศูนย์ซ่อมอากาศยาน

๒.๕ ศูนย์ขนส่งสินค้าทางอากาศ และระบบโลจิสติกส์ (Air Cargo and Logistics Hub) อาคารผู้โดยสารเพิ่มเติมในอนาคต ศูนย์ฝึกอบรมบุคลากรด้านการบิน พื้นที่ Free Trade Zone

๒.๖ ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ ปรับปรุงท่าเทียบเรือเป็นท่าเรืออเนกประสงค์

๒.๗ อาคารผู้โดยสารเรือ Ferry และ เรือ Cruise เชื่อมฝั่งทะเลอ่าวไทย พื้นที่ธุรกิจ และบริการ

๓. พัฒนาเมือง ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ สิ่งแวดล้อมเมือง ท่องเที่ยว และ สาธารณสุข ๖๐ โครงการ วงเงิน ๙๓,๖๖๓.๙๐ ล้านบาท

๓.๑ ผังเมือง ได้แก่ วางผังพัฒนาพื้นที่/กรอบทิศทางการพัฒนา และจัดทำผังเมือง/ชุมชน ในเขตพื้นที่ชุมชน และพื้นที่โดยรอบ (กรมโยธาธิการและผังเมือง)

๓.๒ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ไฟฟ้า : พัฒนา/ปรับปรุง/ขยายระบบส่ง (สนพ./กฟผ./กฟภ.) และเพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำ/ วางท่อส่งน้ำ/ปรับปรุง/เพิ่มกำลังผลิต/เพิ่มศักยภาพบริการ น้ำประปา (ชป/กปภ./East Water)

๓.๓ สิ่งแวดล้อมเมือง ได้แก่ การบริหารจัดการขยะ/น้ำเสีย ระบบป้องกันน้ำท่วม การ จัดการสภาพแวดล้อมเมือง และพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวพัทยา

๓.๔ บริการสังคม ยกระดับบริการสาธารณสุข

๔. การบริหารจัดการ ๒ โครงการ วงเงิน ๑๓๑.๗๐ ล้านบาท เพื่อสำนักงานเพื่อการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ขอร้งงบประมาณปี ๒๕๖๐ วงเงิน ๑.๗ ล้านบาท และโครงการศึกษา แผนแม่บทการพัฒนา EEC (ขอร้งงบประมาณปี ๒๕๖๐) วงเงิน ๑๓๐ ล้านบาท

๔.๒ กรอบแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

การพัฒนาพื้นที่ EEC จำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายและแผนในภาพรวม โดยต้องมีความครอบคลุมถึงการกำหนดและการปรับปรุง การใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ และมีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการอยู่อาศัย การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การสาธารณสุข การศึกษา และการอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอได้มาตรฐานสากล และมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน ดังนั้น การจัดทำแผนในพื้นที่ EEC จึงมีหลายหน่วยงานได้ร่วมกันดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามคำสั่ง คสช. และข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ **ดังรูปภาพที่ ๑-๑๒**

๑) ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒/๒๕๖๐ คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีหน้าที่กำหนดนโยบายและอนุมัติแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และ กรศ. เป็นผู้มีหน้าที่เสนอแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาอนุมัติ โดยให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้อยู่อาศัยในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกประกอบ โดย กรศ. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการนโยบาย และ กรศ.

๒) คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่องการจัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ได้มีมติเห็นชอบกรอบแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย ๘ แผนงานย่อย ดังนี้

๒.๑) แผนปฏิบัติการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๒.๒) แผนปฏิบัติการการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๒.๓) แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยีในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๒.๔) แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๒.๕) แผนปฏิบัติการการพัฒนาเมืองใหม่และชุมชน

๒.๖) แผนปฏิบัติการการพัฒนาศูนย์กลางธุรกิจ และศูนย์กลางการเงินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๒.๗) แผนปฏิบัติการการประชาสัมพันธ์และการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการกับประชาชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๒.๘) แผนปฏิบัติการการเกษตร ชลประทาน และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ประธานกรรมการบริหารการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (กรศ.) ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการบริหารการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำนวน ๖ ชุด เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการภายใต้แผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย

(๑) คณะอนุกรรมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรเป็นประธานอนุกรรมการ

(๒) คณะอนุกรรมการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเป็นประธานอนุกรรมการ

(๓) คณะอนุกรรมการพัฒนาเมืองใหม่ ฉะเชิงเทรา-พัทยา-ระยอง มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแผนปฏิบัติ การด้านพัฒนาเมือง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสาธารณสุขในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานด้านสังคมเพื่อรองรับการขยายตัวของประชากร ให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี มีการออกแบบและวางผังเมืองอย่างมีระบบ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีการสร้างสรรค์โอกาสทางธุรกิจใหม่ และแผนการเงินในการสนับสนุนแผนปฏิบัติงาน และกำหนดผังพื้นที่แสดงพื้นที่สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรม พื้นที่เขตส่งเสริมพิเศษ พื้นที่ท่องเที่ยวและพื้นที่เมือง เพื่อให้สามารถวางแผนการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยมีอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นประธาน

(๔) คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งการจัดทำแผนการเงินในการสนับสนุนแผนปฏิบัติงาน โดยมีผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นประธานอนุกรรมการ

(๕) คณะอนุกรรมการเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล ทำหน้าที่กำกับการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล รวมถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุน การพัฒนากำลังคน การส่งเสริมอุตสาหกรรมดิจิทัล การสร้างนวัตกรรมดิจิทัล และการดำเนินงานขับเคลื่อนเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นประธานอนุกรรมการ

(๖) คณะอนุกรรมการบริหารโครงการพัฒนาเมืองการบินภาคตะวันออก โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเป็นประธานอนุกรรมการ

และต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพิ่ม ๒ ได้แก่ อนุกรรมการจัดทำระเบียบการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน ในพื้นที่ EEC และอนุกรรมการติดตามโครงการร่วมทุนกับเอกชน (PPP) ในพื้นที่ EEC ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายเห็นชอบ (ร่าง) แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และอนุมัติงบประมาณจากงบกลาง ปี ๒๕๖๑ สำหรับโครงการเร่งด่วนที่มีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรฯ ในกรอบวงเงิน ๘๖๑.๐๒ ล้านบาท

๓) การประชุมคณะกรรมการนโยบาย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ นายกรัฐมนตรี มีข้อสั่งการมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยให้มีการปรับระบบการทำการเกษตรทั้งเรื่องการใช้พื้นที่และระบบการทำการเกษตรให้สอดคล้องกับการพัฒนาของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้ง มอบหมายกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

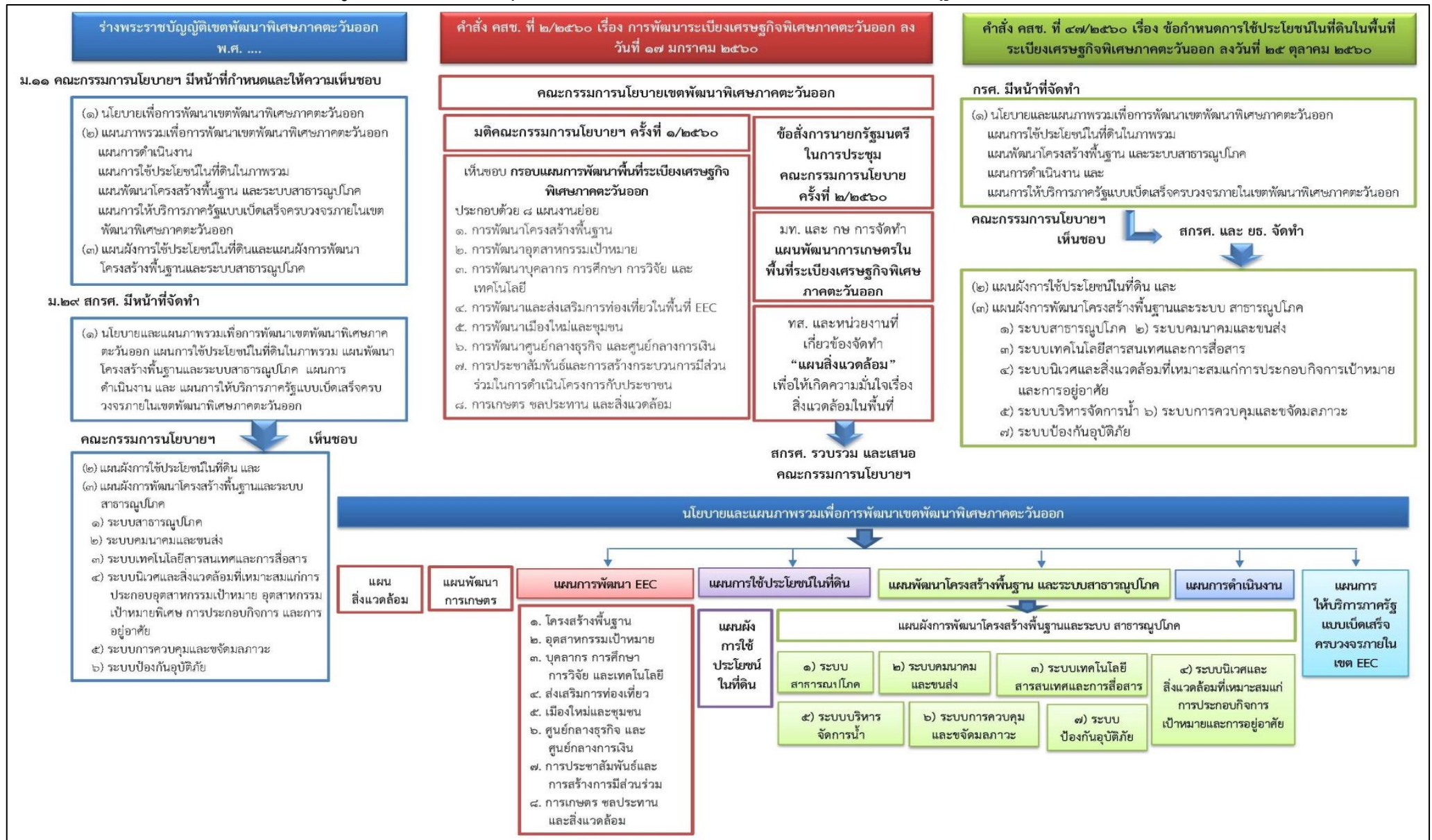
โดยแผนพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ถือเป็นแผนแม่บทเฉพาะเรื่องที่ดำเนินการในพื้นที่ EEC ดังนั้น แผนสิ่งแวดล้อมฯ จึงถือเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC ในภาพรวม เมื่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการจัดทำแผนแล้วเสร็จ ให้จัดส่ง สกรศ. เพื่อรวบรวมและนำเสนอ กรศ. พิจารณา ก่อนนำเสนอคณะกรรมการนโยบายฯ พิจารณาเป็นแผนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกในภาพรวมต่อไป

๔) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๔๗/๒๕๖๐ กำหนดให้ กรศ. จัดทำแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เมื่อคณะกรรมการนโยบายฯ เห็นชอบให้ สกรศ. และกรมโยธาธิการ จัดทำแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกัน โดยต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกด้วย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยระบบ (๑) ระบบสาธารณูปโภค (๒) ระบบคมนาคมและขนส่ง (๓) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (๔) ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบกิจการเป้าหมายและการอยู่อาศัย (๕) ระบบบริหารจัดการน้ำ (๖) ระบบการควบคุมและขจัดมลภาวะ และ (๗) ระบบป้องกันอุบัติเหตุ โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์กับชุมชน สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วย

การพัฒนาโครงการต่าง ๆ ใน EEC เป็นการต่อยอดจากการพัฒนาโครงการที่มีอยู่เดิม ซึ่งถือว่าการพัฒนา EEC เป็นกลไกขับเคลื่อน “ประเทศไทย ๔.๐” แบบก้าวกระโดด และเป็นพื้นที่เป้าหมายแรกในการสร้าง การลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมาย สร้างระบบการถ่ายโอนเทคโนโลยีขั้นสูงสู่คนไทย ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเศรษฐกิจดังกล่าวถือเป็นปัจจัยทั้งภายนอกและภายในต่อการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และปฏิเสธไม่ได้ว่าการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นทุนที่จะใช้ในการพัฒนาทั้งสิ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการเตรียมความพร้อมให้มีปริมาณที่พอเพียง ใช้พอประมาณที่ไม่ก่อให้เกิดขาดความสมดุลกระทบต่อระบบนิเวศ และวางแผนเพื่อป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้ตามมาตรฐานสากล เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับการลงทุนในระยะยาว สนับสนุนให้ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมีการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

รูปภาพที่ ๑-๑๒ ผังสรุปภาพรวม แผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ส่วนที่ ๒

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย เขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย มีเนื้อที่รวม ๑๓,๒๙๙ ตารางกิโลเมตรหรือ ๘,๒๙๑,๒๕๐ ไร่ มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว และมีคุณค่าแก่การอนุรักษ์และการพัฒนา โดยเฉพาะแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพเพื่อการท่องเที่ยว อาทิ น้ำตก ชายหาด ป่าบก ป่าชายเลน แหล่งปะการัง และเกาะต่างๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศ สร้างรายได้แก่ประชาชนในพื้นที่และประเทศ รวมทั้งแหล่งที่ตั้งที่มีศักยภาพสูงเพื่อการอุตสาหกรรม เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี พลังงาน และยานยนต์ ซึ่งมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวก่อเกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติตามมาด้วย ดังนี้

๑. สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม

๑.๑ สถานการณ์คุณภาพน้ำผิวดิน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) ดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (แม่น้ำและคลองสาขา) เขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จำนวน ๘ แหล่งน้ำ ประกอบด้วย แม่น้ำ ๓ สาย และ คลองสาขา ๕ คลอง ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง (๑๓ จุด) คลองนครเนื่องเขต (๒ จุด) คลองท่าไข่ (๒ จุด) คลองพานทอง (๒ จุด) คลองท่าลาด (๒ จุด) จังหวัดฉะเชิงเทรา แม่น้ำระยอง (๘ จุด) แม่น้ำประแสร์ (๕ จุด) จังหวัดระยอง และคลองตำหรุ (๑ จุด) จังหวัดชลบุรี รวม ๓๕ จุด โดยทำการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำภาคสนามและเก็บตัวอย่างน้ำ เพื่อตรวจ วิเคราะห์คุณภาพน้ำทางด้านกายภาพ เคมี และแบคทีเรีย จำนวน ๔ ครั้งต่อปี

ข้อมูลการประเมินจากดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index , WQI) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และสิงหาคม ๒๕๕๙ พบว่ามีคุณภาพน้ำผิวดิน อยู่ในเกณฑ์พอใช้ – เสื่อมโทรม รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๑-๑

จากการประเมินปัญหาคุณภาพน้ำโดยรวมของพื้นที่ พบว่าปัญหาคุณภาพน้ำส่วนใหญ่ ได้แก่ ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ร้อยละ ๓๘ รองลงมา คือ ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ (DO) ร้อยละ ๒๕ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) ร้อยละ ๒๒ แอมโมเนีย (NH_3) ร้อยละ ๑๕ โลหะหนักประเภท ทองแดง (Cu) ร้อยละ ๐.๘ และ สังกะสี (Zn) ร้อยละ ๐.๔ ตามลำดับ และจากการตรวจวัดพบปริมาณโลหะหนักที่มีค่าเกินมาตรฐานของแหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ สังกะสี (Zn) บริเวณสะพานบ้านโพธิ์ทอง ตำบลทางเกวียน

อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบในพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ค่าที่ตรวจวัดได้เท่ากับ ๒.๖๖ มิลลิกรัมต่อลิตร (มาตรฐานกำหนด ≤ ๐.๑ มิลลิกรัมต่อลิตร)

ส่วนที่ ๒

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

เกณฑ์คุณภาพน้ำ	ค่า WQI	แหล่งน้ำผิวดิน
ดีมาก	๙๑-๑๐๐	-
ดี	๗๑-๙๐	-
พอใช้	๖๑-๗๐	แม่น้ำบางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา แม่น้ำประแสร์ จ.ระยอง คลองตำหรุ จ.ชลบุรี
เสื่อมโทรม	๓๑-๖๐	คลองนครเนื่องเขต คลองท่าไข่ คลองท่าลาด จ. ฉะเชิงเทรา แม่น้ำระยอง จ.ระยอง
เสื่อมโทรมมาก	๐-๓๐	คลองพานทอง จ.ฉะเชิงเทรา

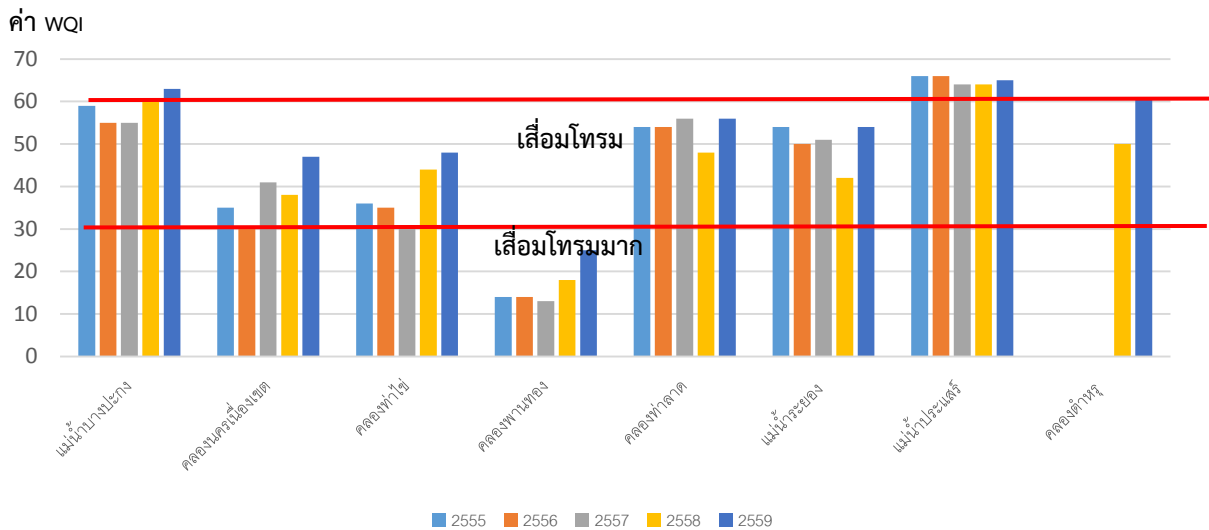
หมายเหตุ ดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index: WQI) แสดงถึงสถานการณ์ของคุณภาพน้ำในภาพรวม โดยพิจารณาจากค่าคุณภาพน้ำ ๕ พารามิเตอร์ ได้แก่ออกซิเจนละลาย (DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟิคอลโคลิฟอร์ม (FCB) แอมโมเนีย - ไนโตรเจน(NH₃-N)

จากข้อมูลค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดินในรอบ ๕ ปี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ พบว่าคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินพื้นที่ EEC ซึ่งเป็นพื้นที่การพัฒนาอุตสาหกรรม Eastern Seaboard ในช่วง ๓๐ กว่าปีที่ผ่านมา ไม่มีการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบส่งผลให้ปัญหาคุณภาพน้ำค่อนข้างเสื่อมโทรม ทั้งในจังหวัดฉะเชิงเทรา แหล่งน้ำมีค่าดัชนีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับเสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมาก พบว่าคลองพานทองเสื่อมโทรมมากอย่างต่อเนื่องในรอบ ๕ ปี สำหรับจังหวัดระยอง พบว่าแม่น้ำระยองมีค่าดัชนีคุณภาพน้ำในระดับเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่องในรอบ ๕ ปี และจังหวัดชลบุรี คลองตำหรุมีค่าดัชนีคุณภาพน้ำในระดับพอใช้ ซึ่งสามารถชี้ให้เห็นว่า ได้มีการทิ้งน้ำเสียที่มีค่าความสกปรกสูงลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลง ซึ่งแหล่งที่ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำส่วนใหญ่มาจาก ชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ดังตารางที่ ๑.๑-๒ และรูปที่ ๑.๑-๑ และ ๑.๑-๒

จังหวัด	แหล่งน้ำ	ค่า WQI (ปี พ.ศ.)									
		๒๕๕๕		๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙	
		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
ฉะเชิงเทรา	แม่น้ำบางปะกง	๕๙	๔	๕๕	๔	๕๕	๔	๖๐	๔	๖๓	๓
	คลองนครเนื่องเขต	๓๕	๔	๓๐	๕	๔๑	๔	๓๘	๔	๔๗	๔
	คลองท่าไข่	๓๖	๔	๓๕	๔	๓๐	๕	๔๔	๔	๔๘	๔
	คลองพานทอง	๑๔	๕	๑๔	๕	๑๓	๕	๑๘	๕	๒๕	๕
	คลองท่าลาด	๕๔	๔	๕๔	๔	๕๖	๔	๔๘	๔	๕๖	๔
ระยอง	แม่น้ำระยอง	๕๔	๔	๕๐	๔	๕๑	๔	๔๒	๔	๕๔	๔
	แม่น้ำประแสร์	๖๖	๓	๖๖	๓	๖๔	๓	๖๔	๓	๖๕	๓
ชลบุรี	คลองตำหรุ	-	-	-	-	-	-	๕๐	๔	๖๑	๓

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

รูปภาพที่ ๑.๑-๑ ค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดิน Water Quality Index , WQI ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

จากผลการประเมินค่าดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ข้างต้น สามารถชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินในระหว่าง ๕ ปี ที่ผ่านมานี้ และมีแนวโน้มคุณภาพเสื่อมโทรมที่รุนแรงมากยิ่งขึ้นในอนาคต หากการพัฒนาในด้านต่างๆ มีมากยิ่งขึ้น เช่น การขยายตัวภาคอุตสาหกรรม ทำให้มีการผลิตมากขึ้น การทิ้งน้ำเสียจะมีปริมาณที่มากขึ้นด้วย รวมถึงการเพิ่มจำนวนอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคตที่จะมีการเพิ่มปริมาณการทิ้งน้ำเสีย นอกจากนี้แล้วในภาคชุมชน ที่จะมีการขยายตัวของจำนวนประชากรที่เข้ามาในพื้นที่มากขึ้นย่อมส่งผลให้การทิ้งน้ำเสียในปริมาณมากขึ้นด้วย ส่วนภาคเกษตรกรรม อาจจะมีไม่มีการขยายพื้นที่เกษตรกรรมมากขึ้นแต่ในพื้นที่เกษตรกรรมที่ยังมีอยู่ก็ยังคงเป็นส่วนหนึ่งที่มีการระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำผิวดิน ดังนั้นแนวโน้มของคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินจะระดับความเสื่อมโทรมที่มากขึ้นในอนาคต

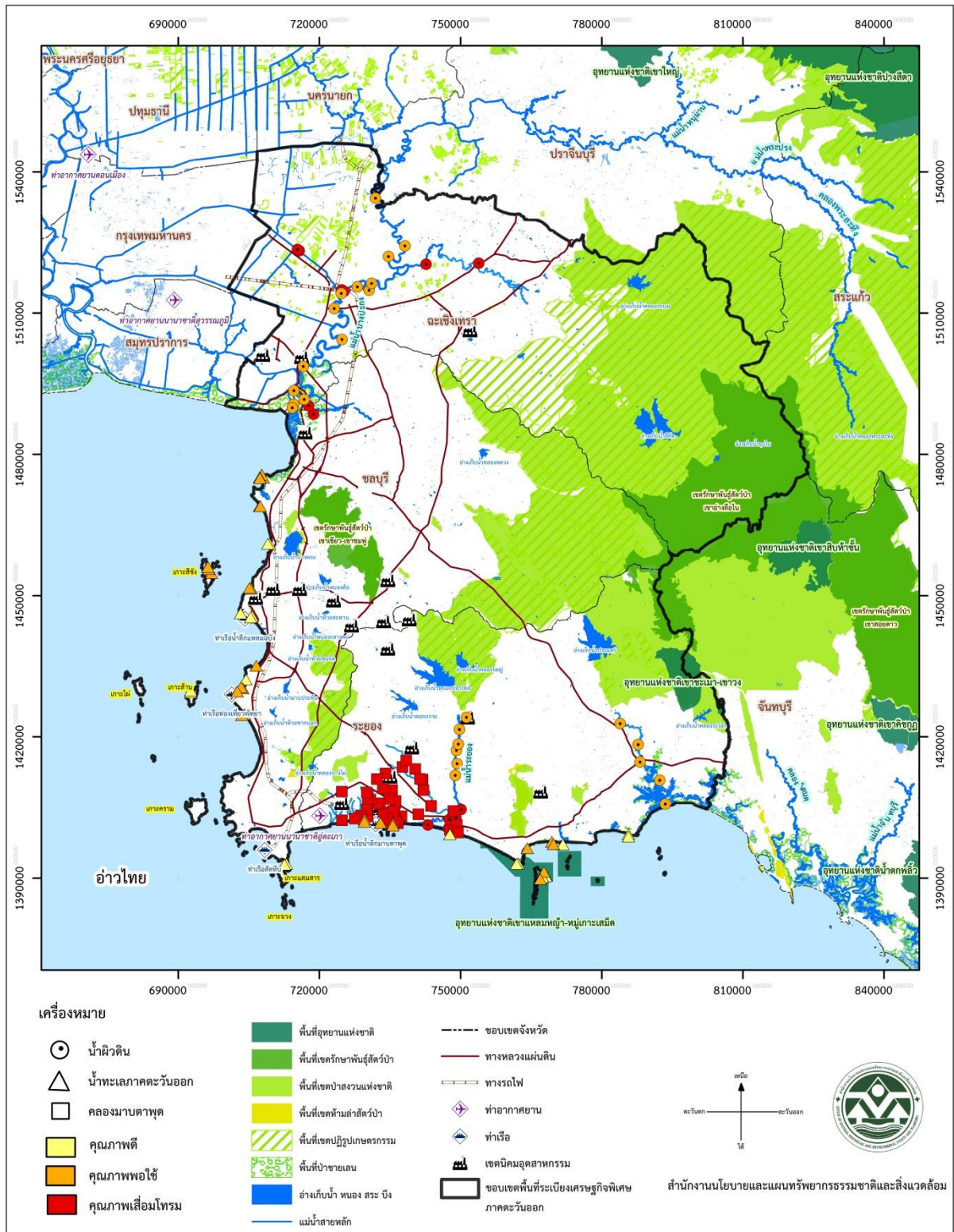
เป้าหมายการจัดการคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน

น้ำจากแหล่งน้ำผิวดิน เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต และการพัฒนาพื้นที่ EEC ในอนาคต น้ำผิวดินมีคุณภาพเสื่อมโทรมย่อมมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประชาชนในพื้นที่ เช่น ปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการผลิตน้ำประปา ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่สูงขึ้นในการปรับปรุงคุณภาพน้ำเพื่อการผลิตน้ำให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานเพื่อการอุปโภคและบริโภค คุณภาพและปริมาณของผลผลิตทางการเกษตรที่ลดลงจากการเพาะปลูก บนทรัพยากรดินที่เสื่อมโทรมจากการปนเปื้อนมลพิษและสารเคมีจากแหล่งน้ำ อันจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่เป็นผู้บริโภคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น ปัญหาคุณภาพน้ำผิวดินเสื่อมโทรมจึงเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญในระดับต้น ของพื้นที่ EEC จึงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปัญหและป้องกันมลพิษทางน้ำอย่างเร่งด่วน โดยต้องควบคุมการปล่อยน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดทุกประเภทอย่างจริงจังและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยมีเป้าหมายให้แหล่งน้ำผิวดินเพื่อการอุปโภค บริโภค การท่องเที่ยวและการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ต้องมีค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดินให้อยู่ในระดับอย่างน้อยระดับ ๒ หรือ ระดับดี ส่วนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรมและการคมนาคม ให้มีค่าดัชนีคุณภาพน้ำไม่น้อยกว่า ระดับ ๓ หรือ พอใช้

แผนที่ คุณภาพน้ำบริเวณระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

มาตราส่วน 1:1,000,000

0 5 10 20 30 40
กิโลเมตร

รูปภาพที่ ๑.๑-๒ แสดงคุณภาพน้ำผิวดินและน้ำทะเลชายฝั่งในพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๑.๒ สถานการณ์คุณภาพน้ำบาดาล

จากข้อมูลการติดตามการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำในแอ่งน้ำบาดาลปราจีนบุรี-สระแก้ว แอ่งน้ำบาดาลระยอง และแอ่งน้ำบาดาลชลบุรี ในช่วง ๑๐ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๘ ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พบว่า

แอ่งน้ำบาดาลปราจีนบุรี - สระแก้ว มีสถานีส่งเหตุการณ์น้ำบาดาล ๒๖ สถานี จำนวน ๓๕ บ่อ ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี ปัญหาหลักเกิดจากปริมาณน้ำค่อนข้างจำกัดและมีปัญหาด้านคุณภาพน้ำกร่อยหรือเค็ม บริเวณจังหวัดฉะเชิงเทราเกือบทั้งหมดและบริเวณใกล้ชายฝั่ง พบมีค่าคลอไรด์ (Cl) และสารละลายรวมรวมทั้งละลายน้ำได้ (TDS) ส่วนค่าเหล็ก (Fe) ที่มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานฯ มีการกระจายตัวเป็นหย่อมๆ

แอ่งน้ำบาดาลระยอง จากสถานีส่งเหตุการณ์ทั้งหมด ๙๔ สถานี รวมจำนวนบ่อทั้งสิ้น ๑๓๙ บ่อ ในพื้นที่จังหวัดระยองและชลบุรี พื้นที่ที่เกิดปัญหาคือคุณภาพน้ำ ได้แก่ อำเภอปลวกแดง และอำเภอเมือง จังหวัดระยอง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่พบค่าเหล็กเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนด นอกจากนี้ยังพบปัญหาการรุกคืบน้ำเค็ม บริเวณที่ราบชายฝั่งทะเล ซึ่งมีน้ำเค็มแทรกอยู่ในชั้นน้ำจืด บริเวณอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง บางส่วนอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

แอ่งน้ำบาดาลชลบุรี จากสถานีส่งเหตุการณ์ทั้งหมด ๕๓ สถานี รวมจำนวนบ่อทั้งสิ้น ๗๔ บ่อ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและระยองซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว และการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เกิดมลพิษต่างๆ การปนเปื้อนของโลหะหนักในน้ำบาดาล อาจเกิดมาจากน้ำเสียหรือของเสียจากบ้านเรือน โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งฝังกลบขยะชุมชน ตลอดจนแร่ธาตุที่มีอยู่ในธรรมชาติเอง ซึ่งบริเวณแอ่งน้ำบาดาลชลบุรี ได้แก่ อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอศรีราชา และบางส่วนของพื้นที่อำเภอบางละมุง พบค่าเหล็กเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนด นอกจากนี้พื้นที่แอ่งยังพบปัญหา การรุกคืบน้ำเค็มบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเล ซึ่งมีน้ำเค็มแทรกอยู่ในชั้นน้ำจืด บริเวณอำเภอเมืองชลบุรี บางส่วนของพื้นที่อำเภอบางละมุงและอำเภอสัตหีบ

ข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพน้ำบาดาล ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ของสำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล โดยตรวจวัดคุณภาพจากบ่อส่งเหตุการณ์ จำนวน ๒๗๗ แห่ง พบน้ำบาดาลที่มีปริมาณเหล็ก (Fe) เกินค่ามาตรฐาน จำนวน ๖๓ แห่ง ซึ่งมีปริมาณสูงที่สุดในบริเวณบ่อส่งเหตุการณ์วัดราชบุรุษศรีธารธรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา ๗๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร ทั้งนี้ ปริมาณคลอไรด์ (Cl) ในน้ำบาดาล จำนวน ๓๑ แห่ง และปริมาณสารที่ละลายน้ำทั้งหมด (TDS) จำนวน ๓๖ แห่ง พบว่าบ่อส่งเหตุการณ์บริเวณตรงข้ามแหล่งฝังกลบขยะ จังหวัดระยอง มีปริมาณคลอไรด์ (Cl) และปริมาณสารที่ละลายน้ำทั้งหมด TDS สูงที่สุด ในปริมาณ ๑๗,๐๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร และปริมาณ ๒๙,๑๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร ตามลำดับ นอกจากนี้ ในการตรวจวัดคุณภาพจากบ่อส่งเหตุการณ์ จำนวน ๒๗๗ แห่ง มีการตรวจพบกลุ่มสารพิษ ได้แก่ สารหนู (As) โซยาไนต์(CN) ตะกั่ว (Pb)ปรอท(Hg) แคดเมียม(Cd) และซิลิเนียม (Se) แต่พบในปริมาณน้อย รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๒-๑ และรูปภาพที่ ๑.๒-๑

ตารางที่ ๑.๒-๑ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำบาดาล พื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

จังหวัด	บ่อส่งเหตุการณ์ (จำนวน)	จำนวนบ่อที่ตรวจพบปริมาณสารเคมีเกินมาตรฐานกำหนด			
		Fe	Cl	TDS	กลุ่มสารพิษ
ชลบุรี	๑๑๑	๒๐	๘	๑๐	๑๔
ระยอง	๑๒๙	๓๓	๑๒	๑๔	๖
ฉะเชิงเทรา	๓๗	๑๐	๑๑	๑๒	-
รวม	๒๗๗	๖๓	๓๑	๓๖	๒๐

หมายเหตุ มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาลที่เหมาะสมต่อการบริโภค

ปริมาณเหล็ก (Fe) ไม่มากกว่า ๐.๕ mg/l ปริมาณคลอไรด์ (Cl) ไม่มากกว่า ๒๐๐ mg/l

ปริมาณสารที่ละลายน้ำทั้งหมด (Total Dissolved Solids: TDS) ไม่มากกว่า ๗๕๐ mg/l

กลุ่มสารพิษ ได้แก่ สารหนู (As) โซยาไนต์(CN) ตะกั่ว(Pb) ปรอท(Hg) แคดเมียม(Cd) ซิลิเนียม (Se) ต้องไม่มี

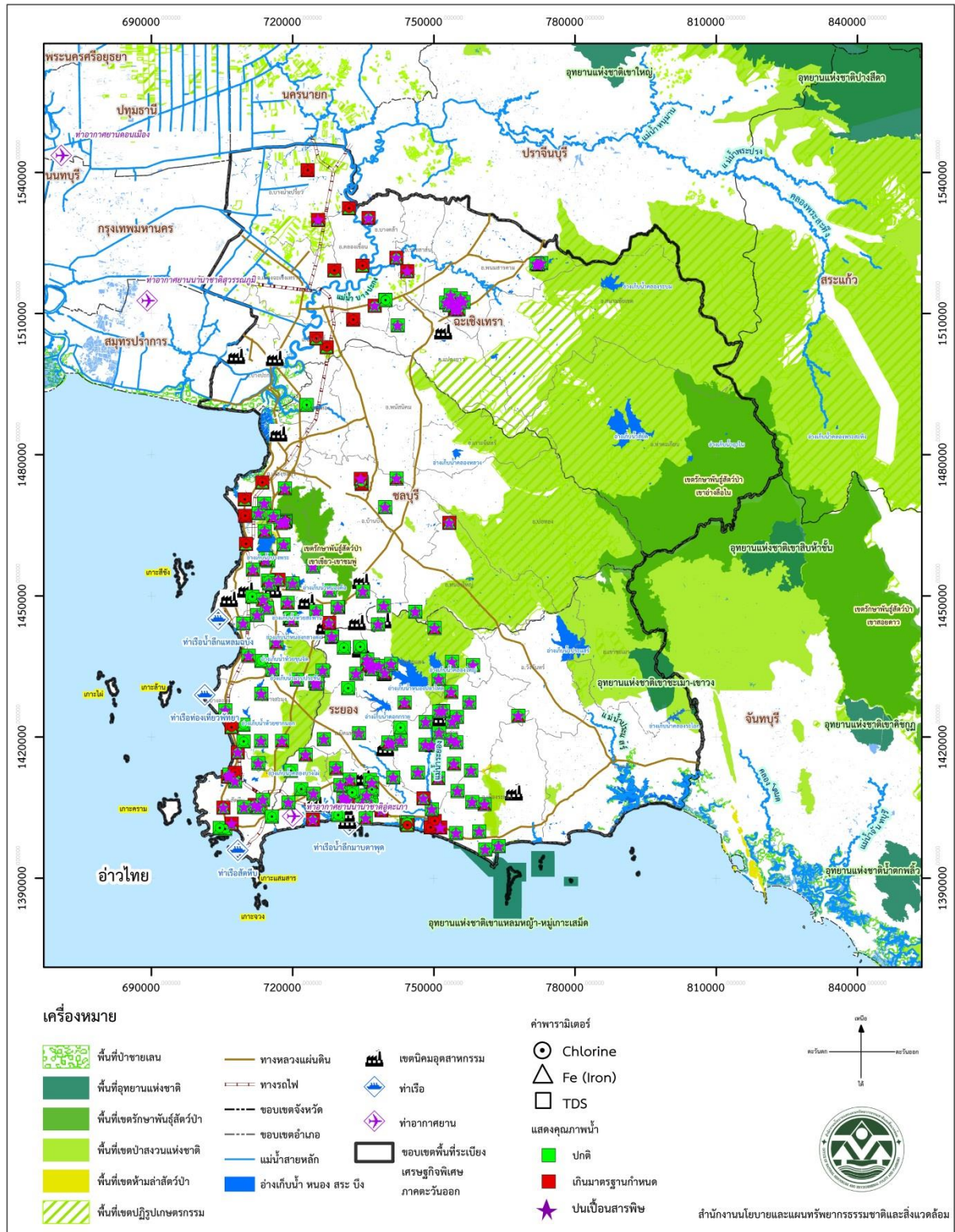
ที่มา : ดัดแปลงจาก สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๕๙

แผนที่ คุณภาพน้ำบาดาล ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

มาตราส่วน 1:1,000,000

0 5 10 20 30 40
กิโลเมตร

รูปภาพที่ ๑.๒-๑ แสดงคุณภาพน้ำบาดาล พื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

๑.๓ สถานการณ์คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

ข้อมูลการประเมินคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง (Marine Water Quality Index : MWQI) โดยการดำเนินการติดตามและตรวจสอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) ร่วมกับการควบคุมมลพิษ พบว่าคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ ๔๗ พอใช้ ร้อยละ ๓๘ เสื่อมโทรม ร้อยละ ๑๓ และเสื่อมโทรมมาก ร้อยละ ๒ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๓-๑ และรูปภาพที่ ๑.๓-๑

ตารางที่ ๑.๓-๑ ผลการประเมินคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

เกณฑ์ประเมิน	ร้อยละ	จุดเก็บตัวอย่าง
ดี	๔๗ (๒๑ จุด)	จังหวัดชลบุรี : หาดบางแสน(๑๐๐ ม.) ⁺ บางพระ(๑๐๐ ม.) ⁺ เกาะสีชัง (ท่าเวียงษ์ : ๑๐๐ ม.) ⁺ หัวแหลมฉะบับ (๑๐๐ ม.) ⁺ ท่าเรือแหลมฉะบับ (๕๐๐ ม.) ⁺ แหลมฉะบับ (ตอนกลาง ๑๐๐ ม.) ⁺ พัทยาเหนือ(๑๐ ม.) ⁺ พัทยากลาง (๑๐ ม.) ⁺⁺ เกาะล้าน (ท่าเรือหน้าบ้าน : ๑๐๐ ม.) ⁺ เกาะล้าน (หาดตาแหวน : ๑๐ ม.) ⁺ ช้องแสมสาร (๑๐๐ ม.) จังหวัดระยอง : หาดแม่รำพึง (๑๐ ม.) ⁺ ปากแม่น้ำระยอง (๕๐๐ ม.) ⁺ สวนรุกขชาติ (๑๐ ม.) ⁺ ปากคลองแกลง (๕๐๐ ม.) ⁺ แหลมแม่พิมพ์ (๑๐ ม.) ⁺ เกาะเสม็ด (อ่าวพร้าว : ๑๐ ม.) เกาะเสม็ด หาดทรายแก้ว : (๑๐๐ ม.) ⁺ เกาะเสม็ด (อ่าวไผ่ ๒ จุด : ๑๐ ม., ๑๐๐ ม.) เกาะเสม็ด (อ่าวทับทิม: ๑๐ ม.)
พอใช้	๓๘ (๑๗ จุด)	จังหวัดชลบุรี : อ่างศิลา (๒ จุด : ๑๐๐ ม., ๕๐๐ ม.) บางแสน (๑๐ ม.) เกาะสีชัง (ศาลาอัมรินทร์ : ๑๐๐ ม.) เกาะสีชัง (หาดถ้ำพัง : ๑๐ ม.) อ่าวอุดม (๑๐๐ ม.) ตลาดนาเกลือ (๑๐๐ ม.) พัทยาใต้(๑๐ ม.) หาดจอมเทียน (๑๐ ม.) จังหวัดระยอง : บ้านหนองแฟบ (๑๐๐ ม.) หาดสุขาดา (๑๐๐ ม.) ท่าเรือประมงเพ (๑๐๐ ม.)เกาะเสม็ด (อ่าวทับทิม : ๑๐๐ ม.) เกาะเสม็ด (อ่าวพร้าว : ๕๐๐ ม.) ปากแม่น้ำประแสร์ (๕๐๐ ม.) เกาะเสม็ด (หาดทรายแก้ว : ๑๐ ม.) เกาะเสม็ด (ท่าเรือหน้าด่าน : ๑๐ ม.)
เสื่อมโทรม	๑๓ (๖ จุด)	จังหวัดฉะเชิงเทรา : ปากแม่น้ำบางปะกง (๕๐๐ ม.) จังหวัดชลบุรี : อ่าวชลบุรี (๕๐๐ ม.) ศรีราชา (เกาะลอย : ๑๐๐ ม.) ท่าเรือแหลมฉะบับ (ตอนท้าย : ๕๐๐ ม.) ⁺ ท่าเรือสัตหีบ (๑๐๐ ม.) จังหวัดระยอง : หาดพุน (๑๐ ม.)
เสื่อมโทรมมาก	๒ (๑ จุด)	จังหวัดชลบุรี : อ่าวชลบุรี (๑๐๐ ม.) ⁻

หมายเหตุ : + คุณภาพน้ำทะเลดีขึ้น ๑ ระดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘ - คุณภาพน้ำทะเลเสื่อมโทรมลง ๑ ระดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘
++ คุณภาพน้ำทะเลดีขึ้น ๒ ระดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘ - คุณภาพน้ำทะเลเสื่อมโทรมลง ๒ ระดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘
ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

จากการสำรวจพื้นที่ ตรวจสอบ และตรวจวัดคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง พบว่าสาเหตุความเสื่อมโทรมส่วนใหญ่เกิดจากการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มเอ็นเทอโรคอกไค และแบคทีเรียกลุ่มคอลลีฟอร์มแบคทีเรียมากที่สุด เมื่อเทียบกับพารามิเตอร์ ซึ่งพื้นที่ที่พบปัญหาการปนเปื้อนแบคทีเรียที่สำคัญ ได้แก่

จังหวัดชลบุรี พบว่าการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม (TCB) ในบริเวณอ่าวชลบุรีอ่าวอุดม (สะพานปลา) ศรีราชา (เกาะลอย) ท่าเรือแหลมฉะบับ (ตอนท้าย) พัทยาใต้ (แหลมบาลีฮาย) และหาดจอมเทียน เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีพื้นที่ชายฝั่งเป็นชุมชนเมืองหนาแน่นและแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีคลองไหลผ่านพื้นที่ชุมชนก่อนระบายลงสู่ทะเล และในบางพื้นที่มีการเพาะเลี้ยงหอยจำนวนมาก คือ บริเวณอ่าวชลบุรีและอ่าวอุดม และพบการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม บริเวณท่าเรือสัตหีบ เนื่องจากสภาพพื้นที่ชายฝั่งเป็นชุมชนเมืองหนาแน่นมีตลาดสด ร้านค้า มีคลองไหลผ่านชุมชนหนาแน่นและระบายลงสู่ทะเล

จังหวัดระยอง พบว่ามีการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม (TCB) บริเวณหาดพุน ซึ่งมีชุมชนประมงหนาแน่น และพบขยะมูลฝอยริมหาดจำนวนมาก ทะเลชายฝั่งบริเวณหาดสุขลา มีการเพาะเลี้ยงหอยจำนวนมากและคลองไหลผ่านชุมชนและระบายลงสู่ทะเล และเกาะเสม็ด (ท่าเรือหน้าด่าน) สภาพชายฝั่งเป็นชุมชนหนาแน่น มีท่าเรือโดยสารขนาดใหญ่

รูปที่ ๑.๓-๑ แผนที่แสดงคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเชิงพื้นที่ เขตพื้นที่ภาคตะวันออก ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

ปัญหาคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่เกินมาตรฐานส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากน้ำทิ้งจากชุมชน เนื่องจากสภาพพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเป็นชุมชนเมืองหนาแน่น มีตลาดสด ร้านค้า และกิจกรรมท่าเรือ การขนส่งทางเรือ จำนวนมาก รวมทั้ง ยังพบว่ามีคลองไหลผ่านชุมชนหนาแน่นและระบายลงสู่ทะเล ซึ่งสถานการณ์คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเสื่อมโทรมมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการจัดการน้ำเสียชุมชนบนฝั่งยังขาดประสิทธิภาพ ทั้งการควบคุมการปล่อยน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดลงสู่ทะเล การรวบรวมน้ำเสียยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ชุมชน ระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอในการรองรับน้ำเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็ขาดประสิทธิภาพในการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบที่มีอยู่

๑.๔ สถานการณ์การจัดการน้ำเสียชุมชน

จากข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินของแหล่งน้ำ พบว่าส่วนใหญ่มีคุณภาพน้ำไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานประเภทของแหล่งน้ำตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาคอนคุณภาพน้ำได้รับการจัดการอย่างไม่มีประสิทธิภาพและไม่ทั่วถึง โดยปัจจุบันพื้นที่ ๓ จังหวัด มีปริมาณน้ำเสียชุมชนเกิดขึ้น ๕๔๕,๗๖๙ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน แต่ปริมาณน้ำที่ระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่สามารถบำบัดได้ ๑๔๕,๙๘๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗๕ รายละเอียดตารางที่ ๑.๔-๑ ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน คือ ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดรูปแบบระบบบำบัดน้ำเสีย การจัดหาที่ดิน และการอนุมัติงบประมาณในการก่อสร้าง

ตารางที่ ๑.๔-๑ ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นและปริมาณน้ำเสียที่เข้าสู่ระบบน้ำเสีย

จังหวัด	ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น ^{๑/} (ลูกบาศก์เมตรต่อวัน)	ปริมาณน้ำที่ระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ สามารถบำบัดได้ ^{๒/} (ลูกบาศก์เมตรต่อวัน)	ร้อยละของน้ำเสียที่บำบัดได้
ชลบุรี	๒๘๐,๒๙๖	๑๒๙,๒๑๐	๔๖.๑๐
ฉะเชิงเทรา	๑๓๓,๑๓๑	๑๓,๕๐๐	๑๐.๑๔
ระยอง	๑๓๒,๓๔๒	๓,๒๗๕	๒.๔๗
รวม	๕๔๕,๗๖๙	๑๔๕,๙๘๕	๒๖.๗๕

ที่มา : ^{๑/} ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น คำนวณจาก อัตราเกิดน้ำเสีย (ลิตร/คน-วัน) x จำนวนประชากร (คน)

อัตราการเกิดน้ำเสีย = ๑๘๙ ลิตร/คน-วัน โดยอ้างอิงข้อมูลจากโครงการศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญการจัดการน้ำเสียชุมชน (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, ๒๕๓๘)

จำนวนประชากร (คน) = ข้อมูลประชากรตามทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง (ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๕๙)

^{๒/} ปริมาณน้ำที่ระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่สามารถบำบัดได้ เป็นข้อมูลที่รวบรวมได้ภายใต้โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี)

พื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน จำนวน ๑๕ แห่ง ประกอบด้วย ระบบบำบัดน้ำเสียแบบตะกอนเร่ง (Activated Sludge, AS) จำนวน ๘ แห่ง ระบบบำบัดน้ำเสียแบบเติมอากาศ (Aerated Lagoons, AL) จำนวน ๓ แห่ง ระบบบำบัดน้ำเสียแบบบ่อผึ่ง (Stabilization Ponds, SP) จำนวน ๒ แห่ง และระบบบำบัดน้ำเสียแบบบึงประดิษฐ์ (Constructed Wetland, CW) จำนวน ๑ แห่ง ซึ่งผลการประเมินสถานภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย สรุปได้ดังตารางที่ ๑.๔.๒ และมีรายละเอียด ดังนี้

๑) ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณน้ำเสียเข้าสู่ระบบมากกว่าความสามารถในการรองรับน้ำเสียคิดเป็น ๑๒๐% ของความสามารถในการรองรับน้ำเสีย มีจำนวน ๑ แห่ง คือ ระบบบำบัดน้ำเสียเมืองพัทยา (ซอยวัดหนองใหญ่) จังหวัดชลบุรี

๒) ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณน้ำเสียเข้าสู่ระบบมากกว่า ๗๕% ของความสามารถในการรองรับน้ำเสีย มีจำนวน ๑ แห่ง คือ ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลเมืองแสนสุข (แสนสุขใต้) จังหวัดชลบุรี

๓) ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณน้ำเสียเข้าสู่ระบบ ประมาณ ๕๐-๗๕% ของความสามารถในการรองรับน้ำเสีย มีจำนวน ๑ แห่ง คือ ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลตำบลบางเสร่ จังหวัดชลบุรี

๔) ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณน้ำเสียเข้าสู่ระบบ เพียง ๑๐-๕๐% ของความสามารถในการรองรับน้ำเสีย มีจำนวน ๘ แห่ง คือ (๑) ระบบบำบัดน้ำเสีย อบจ.ชลบุรี (๒) เทศบาลเมืองแสนสุข (แสนสุขเหนือ) (๓) เทศบาลเมืองศรีราชา (๔) เมืองพัทยา (ซอยวัดบุญญ์กัญจนาราม) (๕) เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี (๖) เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา (๗) เทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และ (๘) เทศบาลตำบลบ้านเพ จังหวัดระยอง

๕) ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณน้ำเสียเข้าสู่ระบบ น้อยกว่า ๑๐% ของความสามารถในการรองรับน้ำเสีย มีจำนวน ๑ แห่ง คือ เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง

๖) ระบบบำบัดน้ำเสียที่ไม่ได้เดินระบบ มีจำนวน ๓ แห่ง คือ (๑) เทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง (๒) เทศบาลตำบลบ่อทอง และ (๓) เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ ๑.๔-๒ ระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จังหวัด	อปท.ดูแลระบบ	ปริมาณน้ำเสีย			พื้นที่บริการ	สถานภาพระบบ		
		ศักยภาพระบบ	เข้าระบบ	ร้อยละ		เดิน	หยุด	สาเหตุ
ชลบุรี	เมืองพัทยา (วัดหนองใหญ่)	๖๕,๐๐๐	๗๗,๕๒๐	๑๒๐	พัทยา-นาเกลือ และพัทยาเหนือ	✓		น้ำเสียที่เข้าสู่ระบบบำบัดเกินความสามารถ
	ทต.แสนสุข (ใต้)	๙,๐๐๐	๘,๐๐๐	๘๐	ด้านใต้ของ ทต.แสนสุข	✓		การปนเปื้อนของน้ำทะเลสู่เส้นท่อ
	ทต. บางเสร่	๕,๔๐๐	๓,๒๓๔	๖๐	ทต. บางเสร่	✓		
	ทต.แสนสุข (เหนือ)	๑๔,๐๐๐	๗,๐๐๐	๕๐	ด้านเหนือของทต.แสนสุข	✓		การปนเปื้อนของน้ำทะเลสู่เส้นท่อ
	อบจ. ชลบุรี	๒๒,๕๐๐	๑๑,๐๐๐	๔๙	ทต.ชลบุรี ทต.บ้านสวน ทต.บางทราย ทต.เสม็ด	✓		การรวบรวมน้ำเสียยังไม่ครอบคลุมพื้นที่
	เมืองพัทยา (วัดบุญญ์กัญจนาราม)	๖,๖๐๐	๒,๔๗๐	๓๘	บริเวณพัทยาใต้ (โซนเขาพระตำหนัก)	✓		ระบบท่อรวบรวมชำรุด
	ทต. ศรีราชา	๑๘,๐๐๐	๕,๔๐๐	๓๐	ทต. ศรีราชา และ ทต. สุรศักดิ์ บางส่วน	✓		การปนเปื้อนของน้ำทะเลสู่เส้นท่อ
	ทต. แพลมฉิม	๗,๕๐๐	๗๙๐	๑๑	ชุมชนเมืองใหม่แพลมฉิม	✓		สถานีสูบน้ำเสียทั้งสองสถานี
	ทต.พนัสนิคม	๕,๓๘๐	๐	๐	ทต.พนัสนิคม		X	ระบบท่อรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียชำรุด
	ทต. บ่อทอง	๕๐	๐	๐	ทต. บ่อทอง		X	น้ำเสียที่เข้าสู่ระบบบำบัดมีปริมาณน้อย
รวม		๑๕๓,๔๓๐	๑๑๒,๑๘๓	๗๓.๑๑				
ฉะเชิงเทรา	ทต.ฉะเชิงเทรา	๒๔,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	๕๐	ทต.ฉะเชิงเทรา	✓		การปนเปื้อนของน้ำทะเลสู่เส้นท่อ ระบบชำรุด
	ทต. บางคล้า	๕,๐๐๐	๑,๕๐๐	๓๐	ทต. บางคล้า	✓		มีปัญหาค่าไฟสูงมากเนื่องจากการใช้ปั๊มอัตโนมัติขนาดใหญ่
	รวม	๒๙,๐๐๐	๑๓,๕๐๐	๔๖.๑๑				
ระยอง	ทต. ระยอง	๒๕,๐๐๐	๐	๐	ทต. ระยอง		X	ระบบรวบรวมน้ำเสียเกิดการชำรุดเสียหาย
	ทต.มาบตาพุด	๑๕,๐๐๐	๑,๒๗๕	๘.๕	ทต.มาบตาพุด	✓		ปริมาณน้ำเสียที่เข้าสู่ระบบมีปริมาณน้อย
	ทต. บ้านแพ	๘,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒๕	ทต. บ้านแพ	✓		อุปกรณ์ภายในระบบมีการชำรุด และการปนเปื้อนของน้ำทะเลเข้าสู่เส้นท่อ
	รวม	๔๘,๐๐๐	๓,๒๗๕	๖.๘				

ที่มา: รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๕๙, สำนักสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี)

แนวโน้มการจัดการน้ำเสียชุมชน

ระบบบำบัดน้ำเสียที่ก่อสร้างไว้เพื่อรวบรวมและบำบัดน้ำเสียจากชุมชน โดยทั้งหมดอยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จากข้อมูลการดำเนินการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย พบว่ามีเพียง ๓ แห่ง ที่สามารถเดินระบบได้เกินกว่าร้อยละ ๖๐ ของศักยภาพระบบ ส่วนที่เหลือรับน้ำเสียเข้าระบบต่ำมากและยังมีที่ไม่เดินระบบ ๓ แห่ง ปัญหาหลักของระบบบำบัดน้ำเสีย คือ การนำน้ำจากเส้นท่อที่วางไว้เข้าสู่ระบบได้จำนวนน้อย ส่วนใหญ่เนื่องจากเส้นท่อก่อสร้างไว้นานเกิดการชำรุดแตกหัก ระบบสูบน้ำเสียหาย ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำสูงมาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีงบประมาณเพียงพอในการซ่อมบำรุงหรือจัดซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ใหม่ทดแทนอุปกรณ์ที่หมดอายุการใช้งาน รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของเส้นท่อรวบรวมน้ำเสียให้ครอบคลุมพื้นที่ชุมชน ซึ่งต้องใช้งบประมาณการลงทุนเป็นจำนวนมาก และในการดำเนินงานต้องใช้ระยะเวลาการดำเนินการยาวนาน ทำให้ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีอยู่ชำรุดเสียหาย และแนวโน้มจะลดประสิทธิภาพการดำเนินการบำบัดน้ำเสียลงตามอายุของระบบ ในขณะที่การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและแรงงานเข้ามาในพื้นที่ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ปริมาณน้ำเสียจะเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ EEC จะเป็นตัวเร่งให้อัตราการผลิตน้ำเสียที่จะถูกทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำผิวดินรวมถึงคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่เสื่อมโทรมตามไปด้วย และผลสุดท้ายก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชนมากยิ่งขึ้นในอนาคต

กรณีมีการพัฒนาพื้นที่ EEC จะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของประชากร รวมทั้งประชากรแฝง และแรงงาน ที่จะเข้ามาในพื้นที่ทั้ง ๓ จังหวัด ซึ่งจากข้อมูลการคาดการณ์จำนวนประชากรของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จะมีประชากรอาศัยในพื้นที่ประมาณ ๔,๓๘๐,๖๐๔ คน และสูงถึง ๖,๐๐๖,๐๐๐ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ซึ่งเมื่อนำจำนวนประชากร ประชากรแฝง และแรงงาน มาวิเคราะห์หาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำเสียในพื้นที่ EEC โดยใช้อัตราการเกิดน้ำเสีย ๑๘๙ ลิตรต่อคนต่อวัน โดยอ้างอิงข้อมูลจากโครงการศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญการจัดการน้ำเสียชุมชน (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, ๒๕๓๘) ในการวิเคราะห์ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำเสียที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่ไม่มีมีการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ EEC ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๔-๓ และรูปภาพที่ ๑.๔-๑

ตารางที่ ๑.๔-๓ การคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำเสียในพื้นที่ EEC พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐

ปี พ.ศ.	ประชากรรวม กรณีไม่มีการ พัฒนา EEC (คน)	ปริมาณน้ำเสีย		ประชากรรวม กรณีมีการ พัฒนา EEC (คน)	ปริมาณน้ำเสีย		ความสามารถของ ระบบ ในการบำบัด ของพื้นที่ EEC (ล้าน ลบ.ม./ปี) ณ ปี ๒๕๕๙
		ล้าน ลบ.ม./ปี	ลบ.ม./วัน		ล้าน ลบ.ม./ปี	ลบ.ม./วัน	
๒๕๕๙	๒,๘๘๗,๗๓๐	๑๙๙.๒๑	๕๔๕,๗๖๙	๒,๘๘๗,๗๓๐	๑๙๙.๒๑	๕๔๕,๗๖๙	๘๔.๑๐
๒๕๖๐	๒,๙๓๔,๗๐๓	๒๐๒.๔๕	๕๕๕,๖๕๙	๒,๙๓๔,๗๐๓	๒๐๒.๔๕	๕๕๕,๖๕๙	๘๔.๑๐
๒๕๖๕F	๓,๑๘๒,๘๒๒	๒๑๙.๕๗	๖๐๑,๕๕๓	๔,๓๘๐,๖๐๕	๓๐๒.๒๐	๘๒๗,๙๓๔	๘๔.๑๐
๒๕๗๐F	๓,๔๕๕,๐๖๖	๒๓๘.๒๘	๖๕๒,๘๘๘	๔,๘๒๖,๗๙๕	๓๓๒.๙๘	๙๑๒,๒๖๔	๘๔.๑๐
๒๕๗๕F	๓,๗๕๐,๖๘๗	๒๕๘.๗๔	๗๐๘,๘๘๐	๕,๓๗๕,๘๑๐	๓๗๐.๘๕	๑,๐๑๖,๐๒๘	๘๔.๑๐
๒๕๘๐F	๔,๐๗๕,๑๖๑	๒๘๑.๑๒	๗๗๐,๒๐๕	๖,๐๐๖,๐๐๐	๔๑๔.๓๒	๑,๑๓๕,๑๓๔	๘๔.๑๐

หมายเหตุ : ๑/ จำนวนประชากร (คน) = ข้อมูลประชากรตามทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง ประชากรแฝง และแรงงาน (ที่มา: สกพอ., ๒๕๖๒)

๒/ ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น คำนวณจาก อัตราเกิดน้ำเสีย (ลิตร/คน/วัน) x จำนวนประชากร (คน) โดยอัตราการเกิดน้ำเสีย = ๑๘๙ ลิตร/คน/วัน โดยอ้างอิงข้อมูลจากโครงการศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญการจัดการน้ำเสียชุมชน (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, ๒๕๓๘)

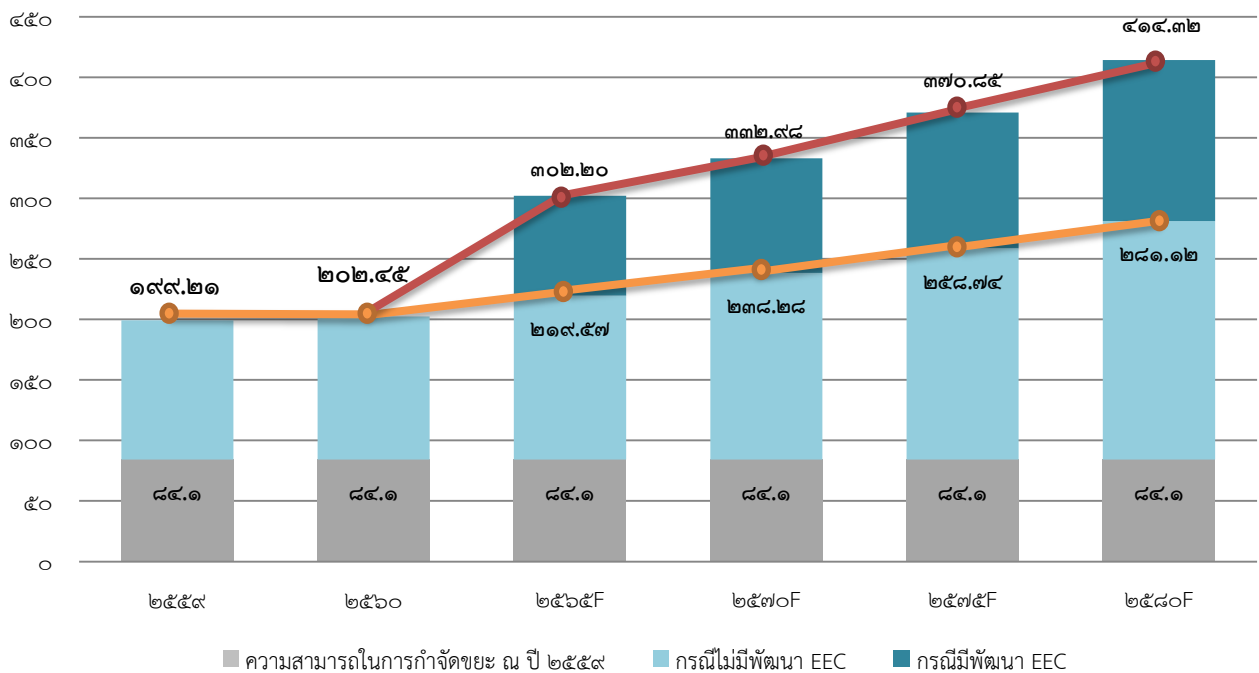
๓/ ความสามารถในการบำบัดน้ำเสียของพื้นที่ ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี)

F คือ Forecast

รูปภาพที่ ๑.๔-๑ แผนภูมิแสดงการคาดการณ์แนวโน้มปริมาณน้ำเสียชุมชนในพื้นที่ EEC ในระยะ ๒๐ ปี
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐

หน่วย : ล้าน ลบ.ม.

เป้าหมายการจัดการน้ำเสียชุมชน

การบริหารจัดการเพื่อรวบรวมและบำบัดน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ พื้นที่ที่ยังไม่มีระบบ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดหาระบบและเพิ่มประสิทธิภาพการรวบรวมให้ครอบคลุมเขตพื้นที่ และบำบัดน้ำเสียให้ได้ตามค่ามาตรฐานการระบายน้ำทิ้งของกรมควบคุมมลพิษ โดยขยายการรองรับน้ำเสียจากท้องถิ่นข้างเคียงที่ไม่สามารถจัดหาระบบบำบัดน้ำเสีย รวมทั้งต้องควบคุมน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อลดปริมาณน้ำเสียลงสู่สาธารณะโดยตรง

กลุ่มที่ ๒ พื้นที่ที่เดินระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ตั้งแต่ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป จะต้องเตรียมการเพิ่มประสิทธิภาพระบบ ทั้งในส่วนการก่อสร้างระบบเส้นท่อรวบรวมน้ำเสียให้เชื่อมโยงและครอบคลุมพื้นที่ชุมชนที่เป็นแหล่งกำเนิดน้ำเสีย การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดให้สามารถบำบัดน้ำเสียที่ส่งเข้าระบบได้เต็มประสิทธิภาพ ตามค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งที่จะระบายออกสู่สิ่งแวดล้อม ได้น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของน้ำเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมด

กลุ่มที่ ๓ พื้นที่ที่ยังสามารถเดินระบบได้ ให้ตรวจสอบระบบโดยละเอียดและปรับปรุงซ่อมแซมองค์ประกอบของระบบที่มีการชำรุดเสียหาย เพื่อให้สามารถนำน้ำเข้าสู่ระบบและบำบัดให้ได้ตามค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้ง ได้น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ และเมื่อสามารถดำเนินการได้ถึงร้อยละ ๖๐ ก็ให้เตรียมดำเนินการต่อไปตามกลุ่มที่ ๑

กลุ่มที่ ๔ พื้นที่ที่ไม่มีการเดินระบบ ซึ่งคาดว่าจะระบบจะชำรุดเสียหายจนไม่สามารถดำเนินการได้ จะต้องทำการตรวจสอบสภาพระบบทั้งระบบและจัดทำแผนงานในการแก้ไขปัญหาที่เสียน้ำเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต

๑.๕ คุณภาพอากาศและเสียง

๑) สถานการณ์คุณภาพอากาศในบรรยากาศ

จากข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพอากาศ พบค่ามลพิษในอากาศมีความเสี่ยงสูงในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรม ที่ใช้เชื้อเพลิงเผาไหม้ในกระบวนการผลิตจำนวนมาก และมีการระบายออกสู่บรรยากาศ สารมลพิษที่ถูกระบายออกมาจะส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และมีความเสี่ยงสูงก่อให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจ ภูมิแพ้และรวมถึงเป็นสารก่อมะเร็ง จากผลการเก็บตัวอย่างและตรวจวัดคุณภาพอากาศ โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษได้ตรวจวัดค่าคุณภาพอากาศ จำนวน ๔ พารามิเตอร์หลัก ได้แก่ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂) ก๊าซโอโซน (O₃) และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM₁₀) และมีสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศรวม ๙ สถานี โดยตั้งอยู่ในเขตจังหวัดระยอง ๕ สถานี ได้แก่ ตำบลปลวกแดง ตำบลมาบตาพุด ตำบลท่าประดู่ ตำบลห้วยโป่ง และตำบลเนินพระ จังหวัดชลบุรี ๓ สถานี ได้แก่ ตำบลทุ่งสุขลา ตำบลบ่อวิน และตำบลบ้านสวน และจังหวัดฉะเชิงเทรา ๑ สถานี คือ ตำบลวังเย็น จากผลการตรวจวัดพบว่า ก๊าซโอโซน (O₃) มีค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐานในทุกสถานีตรวจวัด แม้ว่าจำนวนร้อยละครั้งที่เกินค่ามาตรฐานที่ตรวจพบไม่สูงมากนัก แต่ก็ถือว่ามีความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชน ซึ่งไม่ควรมีความที่เกินกว่าค่ามาตรฐาน และตรวจพบค่าฝุ่นละออง PM₁₀ มีค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐานบ้างเล็กน้อย ส่วนก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂) ไม่พบค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐาน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๕-๑

ตารางที่ ๑.๕-๑ ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

จังหวัด	พื้นที่	พารามิเตอร์							
		SO ₂ (๑ ชม.ไม่เกิน ๓๐๐ ppb)		NO ₂ (๑ ชม.ไม่เกิน ๑๗๐ ppb)		O ₃ (๑ ชม.ไม่เกิน ๑๐๐ ppb)		PM ₁₀ (ไม่เกิน ๑๒๐ µgm/ลบ.ม.)	
		ppb	% ครั้งที่เกิน ค่ามาตรฐาน	ppb	% ครั้งที่เกินค่า มาตรฐาน	ppb	% ครั้งที่เกิน ค่ามาตรฐาน	µgm/ลบ.ม.	% ครั้งที่เกิน ค่ามาตรฐาน
ระยอง	ต.ปลวกแดง อ.ปลวกแดง	๐ - ๒๕	๐	๐ - ๖๙	๐	๐ - ๑๑๐	๑.๑๐	๑๓ - ๑๒๘	๐.๘๕
	ต.มาบตาพุด อ.เมือง	๐ - ๑๑๕	๐	๐ - ๘๒	๐	๐ - ๑๒๗	๒.๙๑	๑๒ - ๑๐๕	๐.๐๐
	ต.ห้วยโป่ง อ.เมือง	๐ - ๒๒	๐	๐ - ๑๐๓	๐	๐ - ๑๖๓	๑๐.๑๒	๑๔ - ๑๒๖	๐.๓๒
	ต.ท่าประดู่ อ.เมือง	๐ - ๕๔	๐	๐ - ๘๓	๐	๑ - ๑๒๘	๖.๒๘	๘ - ๑๐๖	๐.๐๐
	ต.เนินพระ อ.เมือง	๐ - ๔๗	๐	๐ - ๗๐	๐	๐ - ๗๐	๑.๓๘	๑๕ - ๑๐๕	๐.๐๐
ชลบุรี	ต.ทุ่งสุขลา อ.ศรีราชา	๐ - ๗๘	๐	๐ - ๙๕	๐	๐ - ๑๒๔	๘.๔๗	๑๐ - ๑๔๔	๐.๒๘
	ต.บ่อวิน อ.ศรีราชา	NA	NA	๐ - ๑๒๒	๐	๐ - ๑๓๗	๕.๖๕	๑๔ - ๑๒๘	๐.๕๙
	ต.บ้านสวน อ.เมือง	NA	NA	๐ - ๑๐๓	๐	๐ - ๑๗๙	๗.๑๐	๑๓ - ๑๕๐	๐.๒๘
ฉะเชิงเทรา	ต.วังเย็น อ.แปลงยาว	๐ - ๗๖	๐	๐ - ๖๖	NA	๐ - ๑๙๔	๕.๕๙	๑๒ - ๑๐๘	๐.๐๐

ที่มา : ดัดแปลงจาก รายงานสถานการณ์และคุณภาพอากาศประเทศไทย ปี ๒๕๕๙, กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

๒) สถานการณ์สารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในบรรยากาศ

สารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) เป็นสารที่เกิดขึ้นจากกระบวนการกลั่นน้ำมัน กระบวนการแยกแก๊ส และนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิง รวมถึงการผลิตในอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวาง อินทรีย์สารเหล่านี้หากปนเปื้อนในบรรยากาศจะมีความเสี่ยงสูงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เนื่องจากสารอินทรีย์ระเหยง่ายเป็นสารที่มีความเสี่ยงอันก่อให้เกิดโรคมะเร็งหากรับเข้าในร่างกายมนุษย์และสัตว์ที่เกินกว่าค่ามาตรฐาน จากการตรวจวัดโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ ตรวจวัดจากสถานีเก็บตัวอย่างสารอินทรีย์ระเหยง่ายในจังหวัดระยอง จำนวน ๙ สถานี โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่มาบตาพุดจำนวน ๗ สถานี ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาบตาพุด วัดมาบชุลุด โรงเรียนวัดหนองแฟบ สถานีเมืองใหม่มาบตาพุด ที่ทำการชุมชนบ้านพลง ศูนย์บริการสาธารณสุขสุขบ้านตากวนและชุมชนเนินพะยอม (หมู่บ้านนพเกต) และเขตประกอบการอุตสาหกรรม ไออาร์พีซี จำนวน ๒ สถานี ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองจอก และวัดปลวกเกต ซึ่งผลการตรวจวัดในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า มีการตรวจพบค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐาน ๓ ชนิด คือ Benzene 1,3-Butadiene และ 1,2 - ichloroethane ในเขตมาบตาพุด โดยเฉพาะ Benzene มีการตรวจพบค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐานเกือบทุกสถานีตรวจวัด รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๕-๒

ตารางที่ ๑.๕-๒ ผลการตรวจวัดสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในบรรยากาศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

สาร VOCs	มาตรฐานเฉลี่ยรายปี (ug/m ³)	รพ.สต. มาบตาพุด	วัด มาบชุลุด	โรงเรียนวัดหนองแฟบ	สถานีเมืองใหม่มาบตาพุด	ชุมชนบ้านพลง	ศูนย์บริการสาธารณสุขบ้านตากวน	หมู่บ้านนพเกต	รพ.สต. บ้านหนองจอก	วัดปลวกเกต
Benzene	๑.๗๐	๒.๖๐	๑.๕๐	๒.๑๐	๒.๖๐	๔.๗๐	๒.๔๐	๒.๑๐	๑.๕๐	๑.๖๐
1, 3 - Butadiene	๐.๓๓	๐.๗๘	๐.๑๙	๐.๑๖	๐.๖๖	๐.๒๗	๐.๕๘	๐.๐๕	๐.๐๑	๐.๒๘
Chloroform	๐.๔๓	๐.๐๖	๐.๐๕	๐.๑๙	๐.๐๗	๐.๐๔	๐.๐๔	๐.๐๔	๐.๐๔	๐.๐๔
1, 2 - ichloroethane	๐.๔๐	๑.๑	๐.๒	๐.๑	๑.๐	๐.๔	๐.๑๐	๐.๑๐	๐.๑๐	๐.๑๐
Dichloromethane	๒๒	๑.๐๑	๑.๑๓	๐.๕๔	๑.๐๔	๐.๘๐	๐.๙๙	๒.๓๖	๐.๔๗	๐.๔๗
1, 2 - Dichloropropane	๔	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓
Tetrachloroethylene	๒๐๐	๐.๐๓	๐.๒๔	๐.๐๓	๐.๐๙	๐.๐๖	๐.๑๑	๐.๑๑	๐.๐๓	๐.๐๓
Trichloroethylene	๒๓	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๗	๐.๐๒
Vinyl Chloride	๑๐	๐.๘๔	๐.๐๓	๐.๐๒	๑.๓๐	๐.๕๔	๐.๐๗	๐.๐๗	๐.๐๑	๐.๐๑

หมายเหตุ : แถบสีเหลืองหมายถึง มีค่าเกินมาตรฐานสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในบรรยากาศโดยทั่วไป ในเวลา ๑ ปี

ที่มา : รายงานสถานการณ์และคุณภาพอากาศประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๙, กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

๓) ระดับเสียง

จากข้อมูลการตรวจวัดระดับเสียงปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จากสถานีตรวจวัด ๕ แห่ง ในเขตจังหวัดชลบุรี ๓ แห่ง ได้แก่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตศรีราชา อำเภอสรีราชา และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเขาหิน ตำบลบ่อวิน อำเภอสรีราชา และในเขตจังหวัดระยอง ๒ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาตาพุด และสำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง ผลการตรวจวัดพบว่า มีค่าเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ๗๐ dBA ๒ จุด ที่สำหรับสถานีสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) และสถานีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพมาตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง นอกนั้นไม่เกินค่ามาตรฐาน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๕-๓

ตารางที่ ๑.๕-๓ ระดับเสียงเฉลี่ย Leq ๒๔ ชั่วโมง (dBA) ๕ สถานีตรวจวัด ค่าเฉลี่ยทั้งปี พ.ศ. ๒๕๕๘

จังหวัด	สถานีตรวจวัด	ระดับเสียงเฉลี่ย Leq ๒๔ ชั่วโมง (ไม่เกิน ๗๐ dBA)			ร้อยละ ของวัน ที่ค่าเกิน มาตรฐาน
		สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	
ชลบุรี	๑. สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ อำเภอเมือง	๗๐.๗	๔๓.๖	๕๖.๐	๓
	๒. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา อำเภอสรีราชา	๖๗.๑	๕๔.๘	๖๐.๕	๐
	๓. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านเขาหิน ตำบลบ่อวิน	๖๘.๗	๕๑.๙	๕๘.๖	๐
ระยอง	๑. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลมาตาพุด อำเภอเมือง	๗๓.๕	๕๘.๐	๖๒.๖	๙
	๒. สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	๖๗.๑	๖๓.๑	๖๕.๑	๐

ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

แนวโน้มของคุณภาพอากาศและเสียง

เมื่อพิจารณาจากผลการตรวจวัดค่าคุณภาพอากาศทั่วไปในบรรยากาศ ค่าสารอินทรีย์ระเหยง่าย และค่าระดับเสียงพบว่า ยังไม่มีความรุนแรงมากนัก ซึ่งมีการตรวจพบค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐานบ้างบางสถานีตรวจวัด แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากสารมลพิษในอากาศ มีความเสี่ยงสูงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงต้องมีการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด แนวโน้มของความรุนแรงของมลพิษในอากาศและเสียงดัง มีความเป็นไปได้ที่จะมีมากขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากภาคอุตสาหกรรม และการขนส่ง ทั้งจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้น และการพัฒนาพื้นที่ EEC ซึ่งจะมีแนวโน้มของการใช้เชื้อเพลิง การกลั่นและแยกก๊าซ มากขึ้น ในอนาคต

เป้าหมายการจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

การตรวจวัดค่าคุณภาพอากาศ สารอินทรีย์ระเหยง่ายและระดับเสียง เป็นการตรวจวัดในบรรยากาศทั่วไป จึงเป็นข้อมูลในลักษณะการแจ้งผลสภาพบรรยากาศทั่วไป ไม่สามารถระบุแหล่งที่มาของสารมลพิษในอากาศและเสียงได้ ดังนั้นในการกำหนดเป้าหมายเพื่อการจัดการจึงแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ การเพิ่มสถานีตรวจวัดให้ครอบคลุมพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษและพื้นที่ชุมชนหนาแน่นเพื่อการเฝ้าระวังค่าคุณภาพอากาศ และระดับเสียงตลอด ๒๔ ชั่วโมง และการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชน เพื่อแสดงผลการตรวจวัดให้ประชาชน ได้รับทราบได้โดยง่ายและทั่วถึงในหลายๆ รูปแบบ ที่แสดงให้เห็นค่าการตรวจวัดตามเวลาจริง รวมถึงต้องมีหน่วยเฝ้าระวังและเตือนภัยที่สามารถแจ้งเหตุการตรวจพบค่าสารมลพิษในอากาศที่เกินกว่าค่ามาตรฐานและมีความเสี่ยงอันจะก่อให้เกิดอันตรายกับประชาชน

๑.๖ สถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

๑) ปริมาณและอัตราการผลิตขยะมูลฝอยชุมชน

อัตราการผลิตขยะมูลฝอย จากข้อมูลในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า จังหวัดชลบุรี มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน เกิดขึ้นมากที่สุด ซึ่งมีปริมาณทั้งหมด ๒,๖๑๙.๗๒ ตันต่อวัน คิดเป็นอัตราการผลิตขยะมูลฝอย ๑.๘ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน จังหวัดระยอง มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้น ๘๙๖.๘๘ ตันต่อวัน คิดเป็นอัตราการผลิตขยะมูลฝอย ๑.๓ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้นทั้งหมด ๗๕๑.๑๒ ตันต่อวัน คิดเป็นอัตราการผลิตขยะมูลฝอย ๑.๑ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ซึ่งถือว่าทั้ง ๓ จังหวัด มีการอัตราการผลิตขยะมูลฝอยที่ค่อนข้างสูง (เกินกว่า ๑ กก./คน/วัน) รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๖-๑

ตารางที่ ๑.๖-๑ อัตราการผลิตขยะมูลฝอย

จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด (ตัน/วัน)	อัตราการผลิตขยะมูลฝอย (กก./คน/วัน)
ชลบุรี	๑,๔๘๓,๐๔๙	๒,๖๑๙.๗๒	๑.๘
ระยอง	๗๐๐,๒๒๓	๘๙๖.๘๘	๑.๓
ฉะเชิงเทรา	๗๐๔,๓๙๙	๗๕๑.๑๒	๑.๑
รวม	๒,๘๘๗,๖๗๑	๔,๒๖๗.๗๒	๑.๕

ที่มา: ดัดแปลงจาก รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๕๙, สำนักสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี)

๒) การจัดการขยะมูลฝอย

การรวบรวมและเก็บขน ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยชุมชน พบว่าจังหวัดระยองมีสัดส่วนของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บริการเก็บขนมากที่สุด คือ ๖๖ แห่ง จากทั้งหมด ๖๗ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๕ รองลงมาคือจังหวัดชลบุรี ๙๒ แห่ง จากทั้งหมด ๙๘ แห่ง และฉะเชิงเทรา มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บริการเก็บขนเพียง ๗๔ แห่ง จากทั้งหมด ๑๐๘ แห่ง รายละเอียดดัง

ตารางที่ ๑.๖-๒

ตารางที่ ๑.๖-๒ จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่มีการใช้ให้บริการเก็บขน

จังหวัด	จำนวน อปท.	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด (ตัน/วัน)	จำนวน อปท.ที่มีการให้บริการเก็บขน		ปริมาณขยะในพื้นที่ให้บริการเก็บขน	
	(แห่ง)		(แห่ง)	(ร้อยละ)	(ตัน/วัน)	(ร้อยละ)
ระยอง	๖๗	๘๙๖.๘๘	๖๖	๙๘.๕๑	๘๙๒.๘๘	๙๙.๕๕
ชลบุรี	๙๘	๒,๖๑๙.๗๒	๙๒	๙๓.๘๘	๒,๕๗๖.๙๘	๙๘.๓๗
ฉะเชิงเทรา	๑๐๘	๗๕๑.๑๒	๗๔	๖๘.๕๒	๕๗๒.๓๓	๗๖.๒๐
รวม	๒๗๓	๔,๒๖๗.๗๒	๒๓๒	๘๔.๙๘	๔,๐๔๒.๑๙	๙๔.๗๒

ที่มา: รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย จำนวน ๖๕ แห่ง เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๕๕ แห่ง และเอกชน จำนวน ๑๐ แห่ง ซึ่งสามารถแบ่งเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนที่ถูกหลักวิชาการ จำนวน ๙ แห่ง และสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนไม่ถูกหลักวิชาการ จำนวน ๕๖ แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๖-๓ และรูปภาพที่ ๑.๖-๑

ตารางที่ ๑.๖-๓ จำนวนสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน

จังหวัด	สถานที่กำจัดแบบถูกหลักวิชาการ			สถานที่กำจัดแบบไม่ถูกหลักวิชาการ			รวม
	ท้องถิ่น	เอกชน	รวม	ท้องถิ่น	เอกชน	รวม	
ชลบุรี	๓	๑	๔	๒๑	๒	๒๓	๒๗
ระยอง	๔	๐	๔	๑๕	๔	๑๙	๒๓
ฉะเชิงเทรา	๐	๑	๑	๑๒	๒	๑๔	๑๕
รวม	๗	๒	๙	๔๘	๘	๕๖	๖๕

ที่มา: รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยการนำขยะไปใช้ประโยชน์ผ่านกิจกรรม และกระบวนการรีไซเคิลต่างๆ ซึ่งจากข้อมูลการจัดการขยะพบว่า จังหวัดชลบุรีมีอัตราการนำขยะไปใช้ประโยชน์สูงสุด คือ ร้อยละ ๑๑.๕๒ ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด รองลงมาคือ จังหวัดระยอง ร้อยละ ๖.๖๔ และฉะเชิงเทรา ร้อยละ ๑.๖๕ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๖-๔ และรูปภาพที่ ๑.๖-๒

ตารางที่ ๑.๖-๔ ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นและการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

จังหวัด	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด (ตัน/วัน)	นำไปรีไซเคิล (ตัน/วัน)	กำจัดถูกต้อง (ตัน/วัน)	กำจัดไม่ถูกต้อง (ตัน/วัน)	ปริมาณขยะที่ไม่มีการเก็บขน (ตัน/วัน)
ชลบุรี	๒,๖๑๙.๗๒	๓๐๑.๙๐	๙๕๙.๕๐	๑,๒๑๙.๐๘	๑๓๙.๒๔
ระยอง	๘๙๖.๘๘	๕๙.๕๙	๔๘๗.๔๕	๒๘๕.๓๑	๖๔.๕๓
ฉะเชิงเทรา	๗๕๑.๑๒	๑๒.๔๑	๖.๐๐	๕๒๗.๐๒	๒๐๕.๖๙
รวม	๔,๒๖๗.๗๒	๓๗๓.๙๐	๑,๔๕๒.๙๕	๒,๐๓๑.๔๑	๔๐๙.๔๖

ที่มา: รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

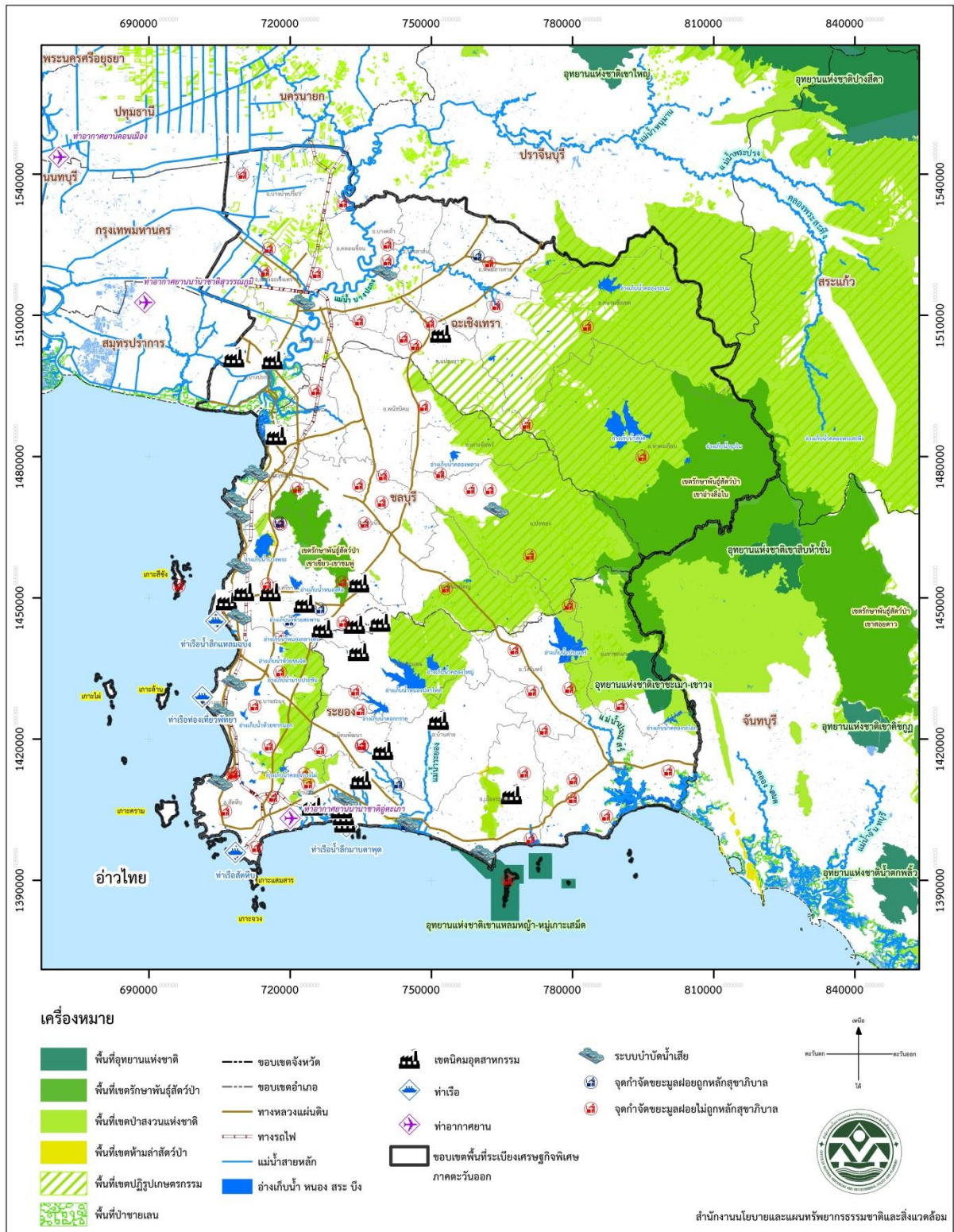
จากข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน พบว่า จังหวัดระยองมีการจัดการขยะถูกต้องตามหลักวิชาการสูงสุด คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๓๕ ของปริมาณขยะที่เกิด รองลงมาคือจังหวัดชลบุรี ร้อยละ ๓๖.๖๓ ของปริมาณขยะที่เกิด แต่ในส่วนของจังหวัดฉะเชิงเทรายังมีการจัดการขยะแบบไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑๖ และมีการปริมาณขยะตกค้างสะสม ๑,๒๔๒,๐๐๐ ตัน ซึ่งมีอัตราส่วนร้อยละ ๕๖.๕๓ ของปริมาณขยะสะสมในภาคตะวันออก

แผนที่ จุดที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

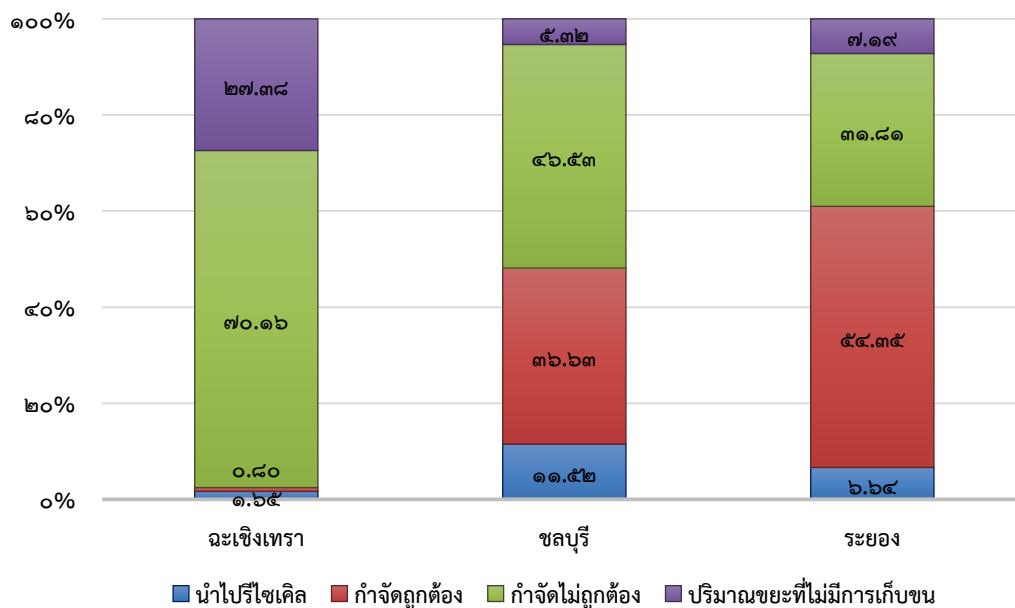
มาตราส่วน 1:1,000,000

0 5 10 20 30 40
กิโลเมตร

รูปภาพที่ ๑.๖-๑ แผนที่แสดงที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียและสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ EEC

รูปภาพที่ ๑.๖-๒ แผนภูมิแสดงอัตราส่วนการจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙

ที่มา: รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

ความสามารถในการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง พบว่ามีการนำขยะไปใช้ประโยชน์ใหม่ และการกำจัดด้วยวิธีการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ด้วยการฝังกลบอย่าง ถูกสุขลักษณะ การคัดแยก และการหมักทำปุ๋ย จากข้อมูลแยกเป็นรายจังหวัด พบว่าจังหวัดระยองสามารถกำจัดได้ สูงสุด ร้อยละ ๖๐.๙๙ จังหวัดชลบุรี ร้อยละ ๔๘.๑๕ และจังหวัดฉะเชิงเทรา ร้อยละ ๒.๔๕ ทั้งนี้ ในภาพรวมของ ทั้ง ๓ จังหวัด สามารถกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนได้คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘ ถือว่ายังอยู่ในระดับปานกลาง แต่ในจังหวัด ฉะเชิงเทรามีการดำเนินการที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๖-๕

ตารางที่ ๑.๖-๕ ข้อมูลความสามารถในการกำจัดขยะมูลฝอย

จังหวัด	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น (ตัน/วัน)	ความสามารถในการจัดการที่ถูกต้องวิธี			
		รีไซเคิล (ตัน/วัน)	กำจัดถูกต้องวิธี (ตัน/วัน)	รวม (ตัน/วัน)	ร้อยละ
ระยอง	๘๙๖.๘๘	๕๙.๕๙	๔๘๗.๔๕	๕๔๗.๐๔	๖๐.๙๙
ชลบุรี	๒,๖๑๙.๗๒	๓๐๑.๙	๙๕๙.๕	๑,๒๖๑.๔๐	๔๘.๑๕
ฉะเชิงเทรา	๗๕๑.๑๒	๑๒.๔๑	๖.๐๐	๑๘.๔๑	๒.๔๕
รวม	๔,๒๖๗.๗๒	๓๗๓.๙	๑,๔๕๒.๙๕	๑,๘๒๖.๘๕	๔๒.๘๑

ที่มา: ดัดแปลง รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

๓) ขยะมูลฝอยตกค้างสะสม

ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่าจังหวัดฉะเชิงเทรามีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสูงที่สุด คือ ๑,๒๔๒,๐๐๐ ตัน พบว่ามีขยะมูลฝอยตกค้าง ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรามากที่สุดคือประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน รองลงมาคือชลบุรี ๓๙๘,๙๓๖ ตัน และระยอง ๒๒๑,๙๐๐ ตัน

กรมควบคุมมลพิษมีการจัดลำดับจังหวัดที่มีปัญหาวิกฤตด้านการจัดการขยะมูลฝอย โดยพิจารณาจาก ๓ ปัจจัยหลัก ประกอบด้วย ๑) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่ได้รับการบริการเก็บขน ๒) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดแบบไม่ถูกต้อง และ ๓) ปริมาณขยะมูลฝอยสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องโดยนำปัจจัยหลักมาวิเคราะห์เป็นค่าปริมาณขยะมูลฝอยทั้ง ๓ ปัจจัยหลักและคูณด้วยค่าถ่วงน้ำหนักความสำคัญ ซึ่งคะแนนเต็มเท่ากับ ๑๐๐ คะแนน โดยจังหวัดที่มีคะแนนสูงแสดงว่าจังหวัดที่มีปัญหาวิกฤตด้านการจัดการขยะมูลฝอย จากการวิเคราะห์พบว่า จังหวัดฉะเชิงเทรามีค่าสูงที่สุด คือ ๘๕.๐๓ คะแนน รองลงมาจังหวัดชลบุรี ๓๔.๒๕ คะแนน และระยอง ๒๓.๐๒ คะแนน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๖-๖

ตารางที่ ๑.๖-๖ ปริมาณขยะตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง

จังหวัด	ปริมาณขยะตกค้าง (ตัน)	คะแนนความวิกฤต (๑๐๐ คะแนน)
ฉะเชิงเทรา	๑,๒๔๒,๐๐๐	๘๕.๐๓
ชลบุรี	๓๙๘,๙๓๖	๓๔. ๒๕
ระยอง	๒๒๑,๙๐๐	๒๓.๐๒
รวม	๑,๘๖๒,๘๓๖	

ที่มา : รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชนประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

สาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ เกิดจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ประชาชนยังขาดความตระหนักและให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมและศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวโน้มของการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

เมื่อพิจารณาข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในจังหวัดพื้นที่ ๓ จังหวัด ถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองและชลบุรี มีการดำเนินการได้ในระดับที่ดีมาก ในด้านการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยออกจากเขตชุมชน ส่วนการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง แต่สำหรับจังหวัดฉะเชิงเทรา มีการดำเนินการทั้งการเก็บขนขยะมูลฝอยและการกำจัดด้วยวิธีการที่ถูกต้องยังอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างต่ำ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากอัตราการผลิตขยะมูลฝอยของทั้ง ๓ จังหวัด ถือว่าค่อนข้างสูง ซึ่งหากในอนาคตเมื่อมีการพัฒนาเป็นพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกแล้ว จะมีปริมาณประชากรเคลื่อนย้ายเข้ามาอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเก็บขนและการกำจัดลดน้อยลง ดังนั้นจึงต้องจัดเตรียมความพร้อมในการเก็บขนขยะมูลฝอย สำหรับการกำจัดขยะมูลฝอยนั้น ถือว่ามีข้อดีที่มีการดำเนินการทั้งจากท้องถิ่นและเอกชน แม้ว่าจะมีหลายแห่งที่ยังดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนั้นจึงต้องจัดเตรียมการเพิ่มประสิทธิภาพระบบกำจัดขยะมูลฝอยด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูง ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ในการพัฒนาพื้นที่ EEC จะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของประชากร ทั้งประชากรแฝง แรงงาน และนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในพื้นที่ทั้ง ๓ จังหวัด ซึ่งจากข้อมูลการคาดการณ์จำนวนประชากรรวม กรณีมีการพัฒนา EEC ของ สกพอ. โดยใช้อัตราการเกิดขยะมูลฝอย ๑.๘ กิโลกรัม/คน/วัน ในการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบกับปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่ไม่มี การดำเนินการพัฒนาพื้นที่ EEC ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๖-๗ และรูปภาพที่ ๑.๖-๓

ตารางที่ ๑.๖-๗ การคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่ EEC ระยะ ๒๐ ปี

ปี พ.ศ.	ประชากรรวม กรณีไม่มี การพัฒนา EEC (คน)	ปริมาณผลิตขยะมูลฝอย		ประชากรรวม กรณีมี การพัฒนา EEC (คน)	ปริมาณผลิตขยะมูลฝอย		ความสามารถ กำจัดขยะ ในพื้นที่ (ตัน/ปี) ณ ปี ๒๕๕๙
		ล้านตัน/ปี	ตัน/วัน		ล้านตัน/ปี	ตัน/วัน	
๒๕๕๙	๒,๘๘๗,๗๓๐	๑.๕๖	๔,๒๖๗	๒,๘๘๗,๗๓๐	๑.๕๖	๔,๒๖๗	๐.๖๗
๒๕๖๐	๒,๙๓๔,๗๐๓	๑.๖๑	๔,๔๐๒	๒,๙๓๔,๗๐๓	๑.๖๑	๔,๔๐๒	๐.๖๗
๒๕๖๕F	๓,๑๘๒,๘๒๒	๒.๐๙	๕,๗๒๙	๔,๓๘๐,๖๐๕	๒.๘๘	๗,๘๘๕	๐.๖๗
๒๕๗๐F	๓,๔๕๔,๐๖๖	๒.๒๗	๖,๒๑๗	๔,๘๒๖,๗๙๕	๓.๑๗	๘,๖๘๘	๐.๖๗
๒๕๗๕F	๓,๗๕๐,๖๘๗	๒.๔๖	๖,๗๕๑	๕,๓๗๕,๘๑๐	๓.๕๓	๙,๖๗๖	๐.๖๗
๒๕๘๐F	๔,๐๗๕,๑๖๑	๒.๖๘	๗,๓๓๕	๖,๐๐๖,๐๐๐	๓.๙๕	๑๐,๘๑๑	๐.๖๗

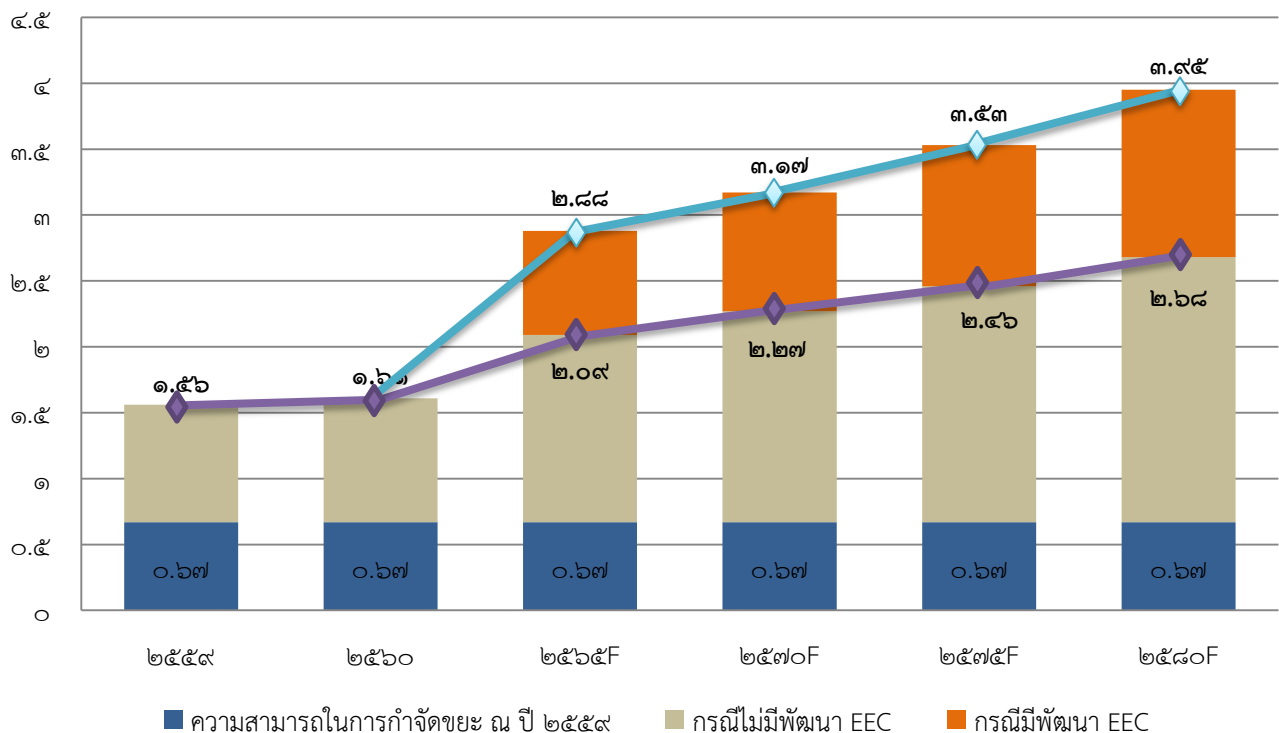
หมายเหตุ : จำนวนประชากรรวม (คน) = ข้อมูลประชากรตามทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง ประชากรแฝง และแรงงาน (ที่มา: สกพอ., มีนาคม ๒๕๖๒)

ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น คำนวณจาก อัตราเกิดขยะมูลฝอย (๑.๘ กก./คน/วัน) x จำนวนประชากร (คน)

ความสามารถในการบำบัดกำจัดขยะมูลฝอยของพื้นที่ ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี)

รูปภาพที่ ๑.๖-๓ แผนภูมิแสดงการคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในระยะปี ๒๐ ปี ตั้งแต่พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐

หน่วย : ล้านตัน

๑.๗ สถานการณ์การจัดการกากของเสียอันตราย

๑.๗.๑ ของเสียอันตรายจากชุมชน

ข้อมูลการติดตามและรวบรวมข้อมูลของเสียอันตรายจากชุมชนของท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออก พบว่า มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งเริ่มให้ความสนใจในการรวบรวมของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่รวบรวมของเสียอันตรายในชุมชน จำนวน ๒๔ แห่ง รวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนได้ ๙,๕๓๖ ตัน เป็นการรวบรวมขยะอันตรายชุมชนในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตนเอง ซึ่งตามนโยบายได้ให้มีการจัดการรวบรวมในรูปแบบของศูนย์รวม โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลักที่มีการจัดการขยะเป็นศูนย์กำจัดขยะรวม โดยเสนอให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนนำในการรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนในท้องถิ่นภายในจังหวัดและส่งกำจัดต่อไป แต่ยังติดข้อกฎหมาย และปัญหาต่างๆ ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณในการจัดส่งและกำจัดของเสียอันตรายในชุมชน เนื่องจากค่าขนส่งและค่ากำจัดมีราคาสูง การรวบรวมแต่ละครั้งได้ปริมาณที่น้อยไม่คุ้มทุนในการขนส่งไปกำจัด

๑.๗.๒ มูลฝอยติดเชื้อ

มูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาล สถานพยาบาล และโรงพยาบาลสัตว์ เป็นมูลฝอยชนิดที่เป็นอันตราย ปัจจุบันยังไม่มีระบบการบริหารจัดการ โดยส่วนใหญ่สถานพยาบาลจะจ้างบริษัทเอกชนเก็บรวบรวมขนส่ง และนำไปกำจัด ซึ่งปัจจุบันพบปัญหาการลักลอบนำมูลฝอยติดเชื้อไปทิ้งตามสถานที่ต่างๆ อยู่บ่อยครั้ง เช่น ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย บ่อดิน ในป่าและพื้นที่สาธารณะอื่นๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง และบริษัทเอกชนบางรายนำไปกำจัดในเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ โดยข้อมูลปริมาณการเกิดมูลฝอยติดเชื้อจากกรมอนามัย พ.ศ. ๒๕๕๖ พบว่า จังหวัดชลบุรี มีปริมาณการเกิดมูลฝอยติดเชื้อมากที่สุดรวม ๑,๙๔๑ ตัน โดยประมาณร้อยละ ๔๐ มาจากโรงพยาบาลของรัฐ รองลงมาคือ จังหวัดระยอง ปริมาณรวม ๕๒๗ ตัน และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีปริมาณรวม ๒๘๗ ตัน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๑

ตารางที่ ๑.๗-๑ แสดงปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖

จังหวัด	ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ (ตัน/ปี)					
	รพ.รัฐ	รพ.เอกชน	รพ.สต.	คลินิก	สถานพยาบาลสัตว์	รวม
ชลบุรี	๑,๑๘๖	๓๓๖	๓๙	๓๖๓	๑๗	๑,๙๔๑
ระยอง	๒๙๖	๖๔	๓๑	๑๓๐	๖	๕๒๗
ฉะเชิงเทรา	๑๑๒	๕๑	๓๘	๘๓	๓	๒๘๗
รวม	๑,๕๙๔	๔๕๑	๑๐๘	๕๗๖	๒๖	๒,๖๕๕

ที่มา : กรมอนามัย, ๒๕๕๖

ข้อมูลรายงานการติดตามผลการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ และ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของสำนักนายกรัฐมนตรี พบว่ามูลฝอยติดเชื้อในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีปริมาณรวม ๔,๙๖๕ ตัน เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ประมาณ ๑,๐๕๑ ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙ โดยจังหวัดชลบุรี มีอัตราการเพิ่มขึ้นสูงสุด เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๕.๖ ฉะเชิงเทราร้อยละ ๒๗.๗ ยกเว้นจังหวัดระยอง มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อลดลง ร้อยละ ๒๔.๘ ในส่วนการดำเนินการในปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างระบบเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ เพื่อรองรับปริมาณเกิดขึ้นในจังหวัดระยอง รายละเอียดดังตารางที่

๑.๗-๒

ตารางที่ ๑.๗-๒ การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

จังหวัด	ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ (ตัน)				ระบบจัดการมูลฝอยติดเชื้อ		
	ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ (ตัน)	ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ (ตัน)	ปีงบประมาณ ๒๕๖๐		เตาเผา	สถานภาพ	การดำเนินการในปัจจุบัน
			ตัน	ร้อยละ เพิ่มขึ้น			
ชลบุรี	๑,๙๔๑	๑,๑๓๑.๘๓	๑,๖๔๘.๐๖	๔๕.๖๑	√	หยุดใช้งาน	ว่าจ้างเอกชนเก็บขนไปกำจัด
ฉะเชิงเทรา	๒๘๗	๒,๓๓๕.๙๓	๒,๙๘๑.๙๗	๒๗.๖๖	-	-	ว่าจ้างเอกชนเก็บขนไปกำจัด
ระยอง	๕๒๗	๔๔๖.๔๗	๓๓๕.๙๖	-๒๔.๗๕	√	ก่อสร้าง	ดำเนินการโดย อบจ.ระยอง
รวม	๒,๗๕๕	๓,๙๑๔.๒๓	๔,๙๖๕.๙๙	๒๖.๘๗			

ที่มา : ข้อมูลการติดตามผลการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม สำนักงานรัฐมนตรี, ๒๕๖๐

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางที่ ๑.๗-๒ การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่า ในพื้นที่ EEC มีการอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อในระดับค่อนข้างสูง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๖ ต่อปี และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการเพิ่มขึ้นของประชากร ประชากรแฝง แรงงาน และนักท่องเที่ยว และการส่งเสริมอุตสาหกรรมทางการแพทย์แบบครบวงจร เป็น ๑ ใน ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมายของการพัฒนา EEC ในขณะที่การดำเนินการเพื่อจัดการมูลฝอยติดเชื้อ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเพียงองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเท่านั้น ที่อยู่ในระหว่างการก่อสร้างระบบเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ ซึ่งคาดว่าจะสามารถดำเนินการระบบได้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ส่วนจังหวัดชลบุรีเดิมมีเตาเผามูลฝอยติดเชื้อที่เมืองพัทยา แต่หยุดดำเนินการแล้วเนื่องจากเตาเผาหมดสภาพการใช้งาน ส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรายังไม่มีการดำเนินการใดๆ

๑.๗.๓ กากของเสียอุตสาหกรรม

๑) เขตอุตสาหกรรม

เขตอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ที่เปิดดำเนินการแล้ว รวมทั้งสิ้น ๔๑ แห่ง เนื้อที่โครงการรวม ๑๒๙,๒๗๗ ไร่ ประกอบด้วย นิคมอุตสาหกรรม ๒๓ แห่ง เขตประกอบการอุตสาหกรรม ๘ แห่ง สวนอุตสาหกรรม ๔ แห่ง และชุมชนอุตสาหกรรม ๖ แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๓

ตารางที่ ๑.๗-๓ แสดงจำนวนและพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม/เขตประกอบการ/สวน/ชุมชนอุตสาหกรรม

จังหวัด	นิคมฯ		เขตประกอบการฯ		สวนฯ		ชุมชนฯ		รวม	
	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)
ระยอง	๙	๔๓,๖๗๖	๕	๑๑,๘๕๖	๒	๑,๘๕๔	๔	๓,๖๐๓	๒๐	๖๐,๙๘๙
ชลบุรี	๑๑	๔๙,๔๗๙	๑	๗๕๖	๑	๑,๗๐๐	๑	๗๖๓	๑๔	๕๒,๖๙๘
ฉะเชิงเทรา	๓	๘,๙๖๓	๒	๑,๕๖๒	๑	๕,๐๐๐	๑	๖๕	๗	๑๕,๕๙๐
รวม	๒๓	๑๐๒,๑๑๘	๘	๑๔,๑๗๔	๔	๘,๕๕๔	๖	๔,๔๓๑	๔๑	๑๒๙,๒๗๗

ที่มา : การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และกรมโรงงานอุตสาหกรรม ข้อมูล ณ เดือนกันยายน ๒๕๕๙

๒) โรงงานอุตสาหกรรม

ข้อมูลกรมโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรามีโรงงานที่เข้าข่ายควบคุมตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ รวม ๙,๘๕๖ โรงงาน โดยจำแนกตามประเภทของโรงงาน ได้แก่ จำพวกที่ ๑ เครื่องจักรไม่เกิน ๒๐ แรงม้าและคนงานไม่เกิน ๒๐ คน จำนวน ๔๙๓ โรงงาน จำพวกที่ ๒ เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า จำนวน ๕๕๕ โรงงาน และจำพวกที่ ๓ เครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๕๐ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งใช้พื้นที่เฉลี่ย หรือเฉลี่ย เป็นเชื้อเพลิง จำนวน ๘,๘๐๘ โรงงาน

ปัจจุบันกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดให้โรงงานจำพวกที่ ๓ ที่แจ้งประกอบกิจการแล้ว ต้องเข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรม โดยดำเนินการแจ้งการขนส่งกากอุตสาหกรรมออกไปบำบัด/กำจัด/รีไซเคิล ไปยังโรงงานรับบำบัด/กำจัด/รีไซเคิลกากอุตสาหกรรม โดยโรงงานดังกล่าวต้องได้รับการตรวจสอบว่ามีการประกอบกิจการถูกต้องตามกฎหมายและถูกหลักวิชาการ โดยหน่วยงานของรัฐและเอกชน ทั้งทางตรง โดยวิธี Post Audit/Inspection และทางอ้อมโดยวิธีสุ่มตรวจเอกสารกำกับของเสีย ซึ่งในพื้นที่ EEC มีโรงงานจำพวกที่ ๓ จำนวน ๘,๘๐๘ โรงงาน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๔

ตารางที่ ๑.๗-๔ จำนวนโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ ตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

จังหวัด	โรงงานประเภท (แห่ง)			รวม	
	จำพวกที่ ๑	จำพวกที่ ๒	จำพวกที่ ๓	จำนวนโรงงาน	ปริมาณกากของเสีย (ล้านตัน/ปี)
ระยอง	๒๑๐	๑๓๗	๔,๕๘๕	๔,๙๓๒	๒.๐๑
ฉะเชิงเทรา	๑๐๒	๑๕๗	๒,๔๘๕	๒,๗๔๔	๑.๑๖
ชลบุรี	๑๘๑	๒๖๑	๑,๗๓๘	๒,๑๘๐	๑.๘๙
รวมทั้งสิ้น	๔๙๓	๕๕๕	๘,๘๐๘	๙,๘๕๖	๕.๐๗

ที่มา: ข้อมูลเผยแพร่จากเว็บไซต์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๕๘

๓) โรงงานรับกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม

๓.๑) โรงงานรับกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตราย กระทรวงอุตสาหกรรม ได้กำหนดให้โรงงานจำพวกที่ ๓ ที่แจ้งประกอบกิจการแล้ว คือผู้ก่อกำเนิดของเสียที่จะต้องเข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรม โดยดำเนินการแจ้งการขนส่งกากอุตสาหกรรมออกไปบำบัด กำจัดหรือรีไซเคิล ไปยังโรงงานรับบำบัด กำจัด รีไซเคิลกากอุตสาหกรรม จากข้อมูลกรมโรงงานอุตสาหกรรม พบว่าในจังหวัดชลบุรี ระยองและฉะเชิงเทรา มีจำนวนรวม ๖ ราย มีความสามารถในการรับกำจัดได้ รวม ๓๗๐,๗๐๐ ตัน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๕ สำหรับในจังหวัดอื่นๆ ยังมีอีก จำนวน ๑๐ ราย มีความสามารถในการกำจัดรวม ๔๖๕,๓๐๐ ตัน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๖ (ที่มา: กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๕๙)

ตารางที่ ๑.๗-๕ โรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียไม่อันตรายในพื้นที่ EEC

จังหวัด	บริษัท (แห่ง)	ความสามารถในการรองรับ (ตัน)
ชลบุรี	๒	๓๒๒,๐๐๐
ระยอง	๒	๓๒,๐๐๐
ฉะเชิงเทรา	๒	๑๖,๗๐๐
รวม	๖	๓๗๐,๗๐๐

ตารางที่ ๑.๗-๖ โรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียไม่อันตรายในจังหวัดอื่นๆ

จังหวัด	บริษัท (จำนวน)	ความสามารถในการรองรับ (ตัน)
กาญจนบุรี	๑	๑๕๐,๐๐๐
สระบุรี	๑	๑๔๐,๐๐๐
ราชบุรี	๓	๗๖,๐๐๐
สระแก้ว	๑	๓๖,๐๐๐
สมุทรปราการ	๑	๓๖,๐๐๐
เพชรบูรณ์	๑	๑๔,๐๐๐
ปราจีนบุรี	๑	๑๓,๐๐๐
เชียงใหม่	๑	๓๐๐
รวม	๑๖	๔๘๖,๓๐๐

๓.๒) โรงงานกำจัดกากอุตสาหกรรมประเภทของเสียอันตราย พบว่า ในปัจจุบันประเทศไทยมีโรงงานรับกำจัดกากของเสียอันตราย จำนวน ๗ จังหวัด รวมทั้งสิ้น ๑๔ ราย แบ่งเป็น เตาเผา จำนวน ๑๑ บริษัท มีความสามารถในการรองรับได้ ๙.๕๕ ล้านตัน และหลุมฝังกลบ ๓ บริษัท มีความสามารถในการรองรับ ๐.๒ ล้านตัน พบว่าไม่มีโรงงานดังกล่าวในพื้นที่ ๓ จังหวัด เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณกากของเสียที่เป็นอันตรายที่ถูกส่งเข้าสู่โรงงานรับกำจัดด้วยเตาเผา มีจำนวน ประมาณ ๕๖๔,๗๐๐ ตัน หรือเพียงร้อยละ ๖ ของส่วนที่ส่งเข้าระบบ และฝังกลบ จำนวน ๐.๑ ล้านตัน เท่านั้น รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๗

ตารางที่ ๑.๗-๗ โรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียอันตรายในประเทศไทย

จังหวัด	บริษัท (แห่ง)	ความสามารถในการรองรับ (ล้านตัน)
สระบุรี	๘	๖.๑๔
ระยอง	๑	๒.๘๗
ลำปาง	๑	๐.๔๐
ราชบุรี	๑	๐.๐๕
สระแก้ว	๑	๐.๐๔
สมุทรปราการ	๑	๐.๐๑
อยุธยา	๑	๐.๐๐๑
รวม	๑๔	๙.๕๕

ที่มา: กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๕๙

๔) การกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม

๔.๑) กากของเสียที่เป็นอันตราย จากข้อมูลรายงานปริมาณการแจ้งรับของโรงงานกำจัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีปริมาณการแจ้งรับของเสียอันตรายเข้ากำจัด เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๕ ซึ่งในจังหวัดระยองและฉะเชิงเทรามีปริมาณแจ้งรับเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ร้อยละ ๑๗.๒ และ ๔.๕ ตามลำดับ ยกเว้นจังหวัดชลบุรีที่มีปริมาณแจ้งรับของเสียอันตรายลดลง ร้อยละ ๒.๘ แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้ง ๓ จังหวัดมีปริมาณการส่งของเสียอันตรายเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๖๖ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๘ และรูปภาพที่ ๑.๗-๑

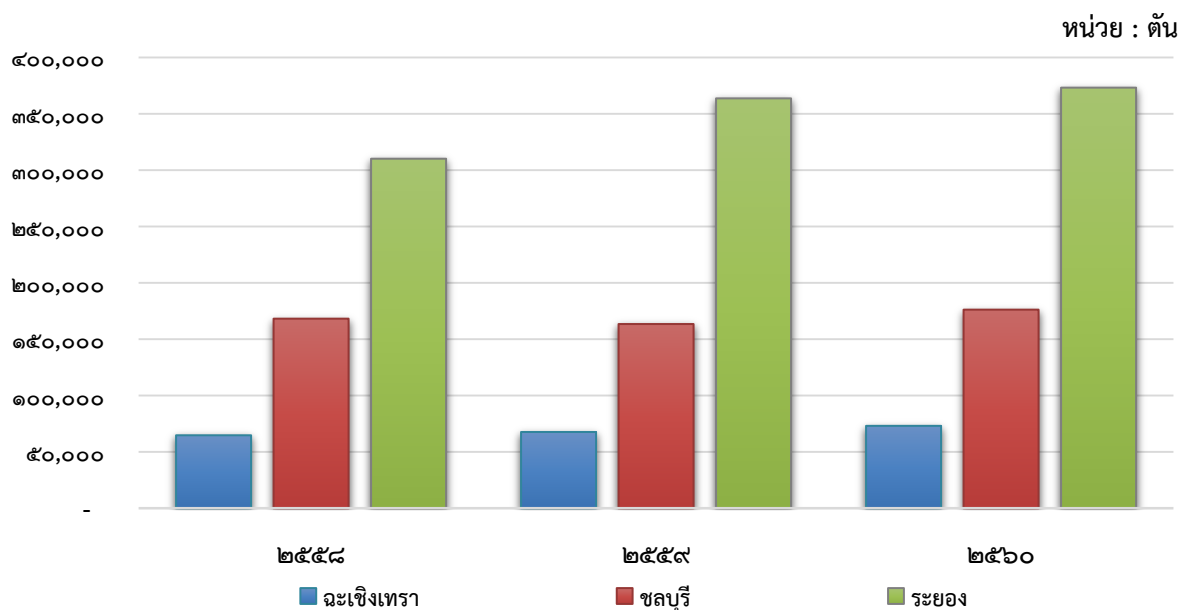
ตารางที่ ๑.๗-๘ ปริมาณของเสียอันตรายที่เข้าสู่โรงงานรับกำจัด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

จังหวัด	ปริมาณของเสียอันตราย (ตัน)				
	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙		ปี ๒๕๖๐	
		ปริมาณ (ตัน/ปี)	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง	ปริมาณ (ตัน/ปี)	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
ระยอง	๓๑๐,๓๐๙.๘๐	๓๖๓,๘๓๕.๘๒	๑๗.๒๕	๓๗๓,๓๖๐.๕๕	๒.๖๒
ชลบุรี	๑๖๘,๓๔๓.๑๑	๑๖๓,๖๓๒.๒๘	-๒.๘๓	๑๗๖,๓๔๔.๓๗	๗.๘๐
ฉะเชิงเทรา	๖๔,๙๑๙.๖๕	๖๗,๘๔๕.๘๘	๔.๕๑	๗๓,๒๘๑.๙๑	๘.๐๑
รวม	๕๔๓,๖๒๒.๕๖	๕๙๕,๓๑๓.๙๙	๙.๕๑	๖๒๓,๐๓๖.๘๓	๔.๖๖

ที่มา : ดัดแปลงจาก ข้อมูลเผยแพร่เว็บไซต์กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๐

รูปภาพที่ ๑.๗-๑ แผนภูมิแสดงปริมาณของเสียอันตรายเข้าสู่โรงงานกำจัดในพื้นที่ EEC ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

ที่มา : ดัดแปลงจาก ข้อมูลเผยแพร่จากเว็บไซต์กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๐

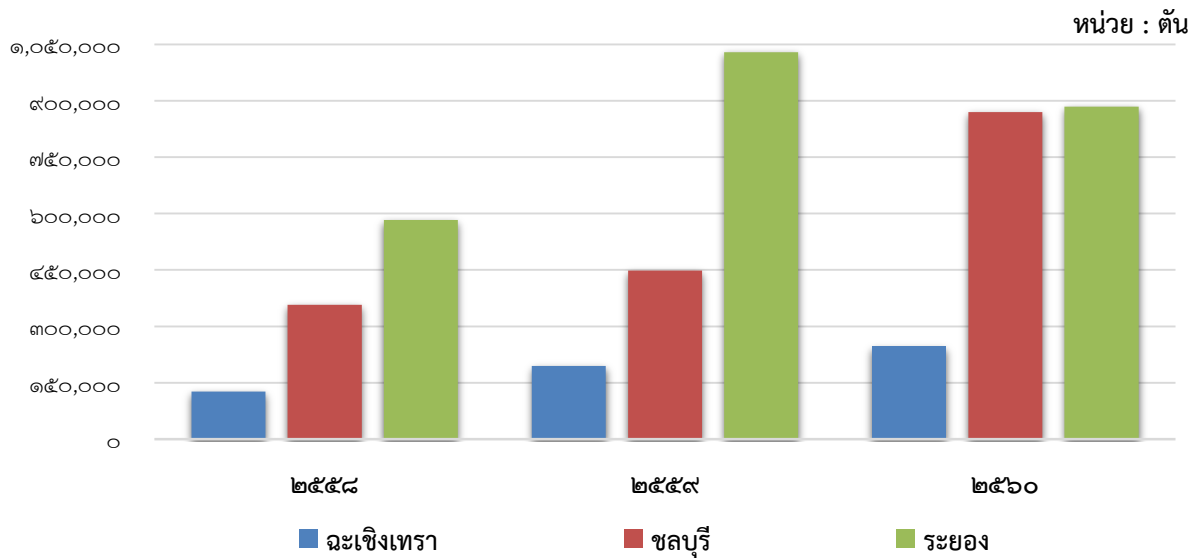
๔.๒) กากของเสียที่ไม่เป็นอันตราย จากข้อมูลรายงานปริมาณการแจ้งรับของโรงงานกำจัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ทั้ง ๓ จังหวัดมีของเสียไม่อันตรายเข้าระบบการกำจัดเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยจังหวัดระยองเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ ร้อยละ ๗๖.๖ รองลงมาคือจังหวัดฉะเชิงเทรา เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๓ และชลบุรีเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕.๔ แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จังหวัดชลบุรีมีปริมาณการแจ้งรับของโรงงานกำจัดมากที่สุด โดยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ร้อยละ ๙๓.๙๓ และฉะเชิงเทรา เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๖.๔๔ ยกเว้นจังหวัดระยองปริมาณการแจ้งรับลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ร้อยละ ๑๔.๐๙ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๙ และรูปที่ ๑.๗-๒

ตารางที่ ๑.๗-๙ ปริมาณของเสียไม่อันตรายที่เข้าสู่โรงงานรับกำจัด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

จังหวัด	ปริมาณของเสียไม่อันตราย (ตัน)				
	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙		ปี ๒๕๖๐	
		ปริมาณ (ตัน/ปี)	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง	ปริมาณ (ตัน/ปี)	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
ชลบุรี	๓๕๗,๖๓๖.๑๔	๔๔๘,๕๓๓.๔๖	๒๕.๔	๘๖๙,๘๙๙.๑๘	๙๓.๙๓
ฉะเชิงเทรา	๑๒๗,๐๙๙.๕๔	๑๙๔,๔๙๗.๐๑	๕๓.๐	๒๔๕,๙๓๑.๖๓	๒๖.๔๔
ระยอง	๕๘๓,๐๘๖.๕๐	๑,๐๒๙,๗๐๑.๖๕	๗๖.๖	๘๘๔,๕๖๙.๐๙	-๑๔.๐๙
รวม	๑,๐๖๗,๘๖๒.๑๘	๑,๖๗๒,๗๓๒.๑๒	๕๖.๖	๒,๐๐๐,๓๙๙.๘๙	๑๙.๕๙

ที่มา : ดัดแปลงจาก ข้อมูลเผยแพร่จากเว็บไซต์กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๐

รูปภาพที่ ๑.๗-๒ แผนภูมิแสดงปริมาณของเสียไม่อันตรายเข้าสู่โรงงานกำจัดในพื้นที่ EEC ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

ที่มา : ดัดแปลงจาก ข้อมูลเผยแพร่จากเว็บไซต์กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๐

แนวโน้มของการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม

ข้อมูลในตารางที่ ๑.๗-๘ และตารางที่ ๑.๗-๙ แสดงข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีการส่งกากของเสียไปกำจัดยังโรงงานรับกำจัดกากของเสียทั้งประเภทอันตรายและไม่อันตรายเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกากของเสียประเภทไม่อันตราย เนื่องจากโรงงานจะมีรายได้จากกากของเสียที่ไม่เป็นอันตรายและค่ากำจัดมีอัตราที่ต่ำกว่าของเสียที่เป็นอันตราย ทำให้โรงงานมีการคัดแยกประเภทกากของเสียมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากข้อมูลปริมาณกากของเสียที่เกิดขึ้นในพื้นที่ EEC เปรียบเทียบกับปริมาณกากของเสียที่โรงงานกำจัดแจ้งรับ พบว่ามีการส่งไปกำจัดเพียงร้อยละ ๔๔.๗๔ ของปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น โดยจังหวัดระยอง มีการส่งกำจัดร้อยละ ๖๙.๐๔ ระยอง ร้อยละ ๓๒.๔๔ และฉะเชิงเทรา ๒๒.๕๕ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรมยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีกากอุตสาหกรรมอีกร้อยละ ๕๕.๒๖ ที่ยังไม่เข้าสู่ระบบกำจัดอย่างถูกต้อง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๑๐

ตารางที่ ๑.๗-๑๐ ปริมาณของเสียอุตสาหกรรมทั้งหมดเข้าสู่โรงงานกำจัด (ตัน) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙

จังหวัด	ปริมาณกากของเสียที่เกิดขึ้น (ตัน/ปี)*	ปริมาณกากของเสียที่ส่งโรงงานรับกำจัด			ร้อยละของกากของเสียโรงงานอุตสาหกรรมที่สามารถกำจัด (ร้อยละ)
		กากของเสียที่เป็นอันตราย (ตัน/ปี)	กากของเสียที่ไม่เป็นอันตราย (ตัน/ปี)	ปริมาณรวม (ตัน/ปี)	
ระยอง	๒,๐๑๘,๕๕๐.๕๔	๓๖๓,๘๓๕.๘๒	๑,๐๒๙,๗๐๑.๖๕	๑,๓๙๓,๕๓๗.๔๗	๖๙.๐๔
ชลบุรี	๑,๘๘๖,๙๒๑.๒๙	๑๖๓,๖๓๒.๒๘	๔๔๘,๕๗๓.๔๖	๖๑๒,๒๐๕.๗๔	๓๒.๔๔
ฉะเชิงเทรา	๑,๑๖๓,๔๘๔.๖๔	๖๗,๘๔๕.๘๘	๑๙๔,๔๙๗.๐๑	๒๖๒,๓๔๒.๘๙	๒๒.๕๕
รวม	๕,๐๖๘,๙๕๖.๔๗	๕๙๕,๓๑๓.๙๘	๑,๖๗๒,๗๗๒.๑๒	๒,๒๖๘,๐๘๖.๑๐	๔๔.๗๔

* หมายเหตุ ปริมาณกากของเสียที่เกิดขึ้นประเมินจากแรงม้าของเครื่องจักร โดยใช้ข้อมูลจากการแจ้งการขนส่งปี ๒๕๕๙ เป็นฐานคำนวณ

ที่มา : ข้อมูลเผยแพร่จากเว็บไซต์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๕๙

๑.๘ สิ่งแวดล้อมเมือง สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

๑.๘.๑ สิ่งแวดล้อมเมือง

๑) ขอบเขตการปกครอง

จังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งเขตการปกครองแบ่งออกเป็น ๑๑ อำเภอ ๙๓ ตำบล และ ๘๙๒ หมู่บ้าน มีการปกครองส่วนท้องถิ่น รวม ๑๐๙ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาล ๓๔ แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมือง ๑ แห่ง คือ เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา เทศบาลตำบล ๓๓ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๗๔ แห่ง

จังหวัดชลบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๑ อำเภอ ๙๒ ตำบล ๖๘๗ หมู่บ้าน โดยมีอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อำเภอเมืองชลบุรี บ้านบึง บางละมุง พานทอง พนัสนิคม ศรีราชา สัตหีบ หนองใหญ่ บ่อทอง เกาะสีชัง และเกาะจันทร์ การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครแหลมฉบังและเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา เทศบาลเมือง ๑๐ แห่ง เทศบาลตำบล ๓๕ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๕๐ แห่ง และมีรูปแบบการปกครองพิเศษ ๑ แห่ง ได้แก่ เมืองพัทยา

จังหวัดระยองแบ่งเป็น ๘ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านฉาง อำเภอวังจันทร์ อำเภอเขาชะเมา อำเภอนิคมพัฒนา ประกอบด้วย ๕๘ ตำบล ๔๔๑ หมู่บ้าน ด้านการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครระยอง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองมาบตาพุด และเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง เทศบาลตำบล ๒๗ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๓๗ แห่ง ดังตารางที่ ๑.๘-๑

ตารางที่ ๑.๘-๑ จำนวนเขตการปกครอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	รูปแบบการปกครองพิเศษ	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	รวมอปท.
ชลบุรี	๑๑	๙๒	๕๖๒	๑	๑	๒	๑๐	๓๕	๕๐	๙๙
ฉะเชิงเทรา	๑๑	๙๓	๘๙๒	๑	-	-	๑	๓๓	๗๔	๑๐๙
ระยอง	๘	๕๘	๔๔๑	๑	-	๑	๒	๒๗	๓๗	๖๘
รวม	๓๐	๒๔๓	๑,๘๙๕	๓	๑	๓	๑๓	๙๕	๑๖๑	๒๗๖

ที่มา : กรมการปกครองและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

๒) ประชากรและความหนาแน่น

จากสถิติประชากรในเขตพื้นที่ EEC ของกรมการปกครอง ปี พ.ศ.๒๕๕๙ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙) พบว่าจังหวัดชลบุรีมีจำนวนประชากรมากที่สุด คือ ๑,๔๘๓,๐๔๙ คน รองลงมา คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๗๐๔,๓๙๙ คน และจังหวัดระยอง ๗๐๐,๒๒๓ คน จังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดคือ จังหวัดชลบุรี ๓๓๙.๙๑ คนต่อตารางกิโลเมตร และมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรมากที่สุด โดยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๔๒,๒๖๖ คน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๒

ตารางที่ ๑.๘ - ๒ จำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากร ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

ปี พ.ศ.	จังหวัดชลบุรี		จังหวัดระยอง		จังหวัดฉะเชิงเทรา	
	จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน/กม.๒)	จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน/ กม.๒)	จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน/กม.๒)
๒๕๕๕	๑,๓๖๔,๐๐๒	๓๑๒.๖๓	๖๔๙,๒๗๕	๑๘๒.๗๙	๖๘๕,๗๒๑	๑๒๗.๖๙
๒๕๕๖	๑,๓๙๐,๓๕๔	๓๐๑.๖๓	๖๖๑,๒๒๐	๑๘๖.๑๕	๖๙๐,๒๒๖	๑๒๘.๙๙
๒๕๕๗	๑,๔๒๑,๔๒๕	๓๒๕.๗๙	๖๗๔,๓๙๓	๑๘๙.๘๖	๖๙๕,๔๗๘	๑๒๙.๕๐
๒๕๕๘	๑,๔๔๐,๗๘๓	๓๓๐.๒๓	๖๘๔,๔๐๒	๑๙๒.๖๘	๖๙๘,๑๙๗	๑๓๐.๐๑
๒๕๕๙	๑,๔๘๓,๐๔๙	๓๓๙.๙๑	๗๐๐,๒๒๓	๑๙๗.๑๓	๗๐๔,๓๙๙	๑๓๑.๑๗

ที่มา : กรมการปกครอง, ๒๕๕๙

๓) สถานการณ์พื้นที่สีเขียวในเมือง

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวประเภทต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความน่าอยู่และสมดุลของระบบนิเวศของเมือง โดยการมีพื้นที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจในขณะเดียวกันก็ยังเป็นที่ป้องกันสาธารณภัยต่างๆ ตลอดจนการมีวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม การมีสวนสาธารณะและพื้นที่สีเขียวในหลายๆ รูปแบบจึงช่วยจรรโลงสภาพจิตใจของคนในชุมชนเมืองได้ ต้นไม้ยังช่วยผลิตออกซิเจน ทำให้เรามีอากาศบริสุทธิ์ ช่วยลดปัญหามลพิษ ฝุ่นละออง ความร้อน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยทำหน้าที่ดูดซับความร้อนดูดซับสารพิษในอากาศ ดักฝุ่นละออง และดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งจากการประมาณการของศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (๒๕๕๓) พบว่าการที่ต้นไม้สร้างเนื้อไม้ขึ้นมา ๑ ต้น จะช่วยลดปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ประมาณ ๑.๘๑ ต้น ขณะเดียวกันก็ปลดปล่อยก๊าซออกซิเจนเข้าสู่บรรยากาศประมาณ ๑.๓๒ ต้น นอกจากนี้ ต้นไม้ใหญ่ในเมืองยังช่วยลดปัญหามลพิษอันตรายในบรรยากาศของเมือง ได้แก่ โอโซน ไนโตรเจนออกไซด์ (NOx) สารประกอบอินทรีย์ที่ระเหยง่าย (Volatile Organic Compounds -VOCs) ซึ่งเกิดจากการปล่อยไอเสียของรถยนต์ ไอเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ไอจากน้ำมันเบนซิน และซัลฟิวริกออกไซด์ (SOx) รวมถึง ลดปรากฏการณ์ “เกาะความร้อน” ที่เกิดในเมืองใหญ่ โดยพื้นที่ที่มีต้นไม้ใหญ่ปกคลุมและพื้นที่สนามหญ้ามีผลต่อการลดอุณหภูมิในพื้นที่อย่างชัดเจน ดังนั้น พื้นที่สีเขียวในเมือง (Parks and Green Areas) จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกเมืองซึ่งอาจแทรกความเป็นส่วนหรือพื้นที่สีเขียวไว้ในสถานที่ต่างๆ ของเมืองได้อย่างหลากหลาย

จากข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าพื้นที่เมืองขนาดใหญ่ทั้ง ๓ จังหวัด ระดับเทศบาลนคร จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ เทศบาลนครแหลมฉบัง และเทศบาลนครระยอง มีเทศบาลเมือง จำนวน ๑๓ แห่ง พบว่าเทศบาลขนาดใหญ่ส่วนใหญ่มีพื้นที่สีเขียวต่อประชากรมากกว่า ๑๐ ตร.ม./คน ยกเว้นเทศบาลเมืองอ่างศิลา มีพื้นที่สีเขียวเพียง ๒.๕๐ ตร.ม./คน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๓

๔) ภัยพิบัติ (อุทกภัย ภัยแล้ง วาตภัย)

ข้อมูลความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ อุทกภัย วาตภัย และภัยแล้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ พบว่า ๓ จังหวัด ในพื้นที่ EEC มีครัวเรือนที่ประสบภัยพิบัติ อุทกภัย รวม ๓๗,๐๗๕ ครัวเรือน จำนวนที่ประสบภัย รวม ๖๙ ครั้ง วาตภัยรวม ๑๐๙ ครั้ง ครัวเรือนได้รับความเสียหาย ๘๓ ครัวเรือน และภัยแล้ง ๒๗ ครั้ง ครัวเรือนได้รับความเสียหาย ๓๔,๙๖๓ ครัวเรือน โดยจังหวัดฉะเชิงเทราประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติมากที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๔ สาเหตุหลักของการเกิดภัยพิบัติในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เกิดจากผลกระทบภาวะโลกร้อนส่งผลให้อุณหภูมิของโลกที่สูงขึ้นอันก่อให้เกิดภัยพิบัติจากน้ำท่วม ภัยแล้ง ดินถล่มบ่อยครั้ง และทวีความรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ฤดูหนาวจะสั้นลง บางพื้นที่จะมีฝนตกชุกและเกิดอุทกภัยบ่อยขึ้น ในขณะที่บาง

พื้นที่ต้องประสบกับความแห้งแล้งมากขึ้น ปัญหาดังกล่าวนอกจากจะส่งผลกระทบต่อภาคประชาชน ภาคการเกษตร และภาคเศรษฐกิจและความมั่นคงอีกด้วย

ตารางที่ ๑.๘-๓ สถานการณ์พื้นที่สีเขียวในเมือง

ลำดับ	รายชื่อเทศบาล	ขนาดพื้นที่ (ตร.ม.X๑๐๐๐)	ประชากร (คน)	ขนาดพื้นที่สีเขียว (ตร.ม.)	พื้นที่สีเขียวต่อ ประชากร (ตร.ม./คน)	พื้นที่สีเขียวต่อพื้นที่ เมือง (ร้อยละ)
๑.	เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา	๑๒,๗๖๐	๓๙,๓๖๔	๙๓๗,๕๕๕.๔๐	๒๓.๘๒	๗.๓๕
๒.	เทศบาลเมืองอ่างศิลา	๑๘,๖๐๐	๓๐,๗๙๙	๗๖,๙๐๔.๙๕	๒.๕๐	๐.๔๑
๓.	เทศบาลเมืองแสนสุข	๒๐,๒๖๘	๔๓,๒๙๔	๔๓๔,๕๕๓.๑๗	๑๐.๐๔	๒.๑๔
๔.	เทศบาลเมืองพนัสนิคม	๒,๗๖๐	๑๑,๓๕๔	๑๑๙,๖๑๘.๓๔	๑๐.๕๔	๔.๓๓
๕.	เทศบาลเมืองชลบุรี	๔,๕๗๐	๓๑,๐๗๔	๓๖๕,๗๔๑.๑๑	๑๑.๗๗	๘.๐๐
๖.	เทศบาลเมืองหนองปรือ	๔๕,๕๔๐	๖๒,๘๒๘	๑,๑๑๗,๕๕๗.๕๗	๑๗.๗๙	๒.๔๕
๗.	เทศบาลนครแหลมฉบัง	๑๐๙,๖๕๐	๗๓,๐๖๙	๑,๙๕๖,๕๕๕.๔๗	๒๖.๗๘	๑.๗๘
๘.	เทศบาลเมืองบ้านสวน	๗,๘๗๐	๖๓,๖๓๖	๒,๐๙๒,๒๖๙.๓๙	๓๒.๘๘	๒๖.๕๙
๙.	เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์	๓๐๖,๔๔๐	๑๑๐,๕๑๗	๗,๘๙๖,๒๒๙.๐๖	๗๑.๔๕	๒.๕๘
๑๐.	เทศบาลเมืองสัตหีบ	๖,๒๒๐	๒๒,๙๗๖	๔,๘๖๕,๘๘๗.๗๐	๒๑๑.๗๘	๗๘.๒๓
๑๑.	เทศบาลเมืองบ้านบึง	๘,๐๒๐	๑๘,๔๙๖	๓๗,๑๘๕,๕๙๙.๐๖	๒๐๑๐.๔๗	๔๖๓.๖๖
๑๒.	เทศบาลเมืองบ้านฉาง	๒๔,๐๐๐	๒๕,๙๘๑	๒๗๒,๐๓๘.๙๘	๑๐.๔๗	๑.๑๓
๑๓.	เทศบาลเมืองมาบตาพุด	๑๖๕,๕๘๐	๕๖,๑๓๙	๑,๐๘๕,๕๓๓.๔๓	๑๙.๓๔	๐.๖๖
๑๔.	เทศบาลนครระยอง	๑๖,๙๕๐	๖๐,๒๒๐	๖,๑๓๑,๖๖๖.๒๕	๑๐๑.๘๒	๓๖.๑๘
๑๕.	เมืองพัทยา	ไม่มีข้อมูลพื้นที่สีเขียว				
๑๖.	เทศบาลเมืองศรีราชา	ไม่มีข้อมูลพื้นที่สีเขียว				

หมายเหตุ พื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมือง หมายถึง พื้นที่โล่งว่างในเขตเทศบาล ซึ่งมีพืชพรรณเป็นองค์ประกอบหลัก โดยพื้นที่สีเขียวช่วยเสริมสร้าง

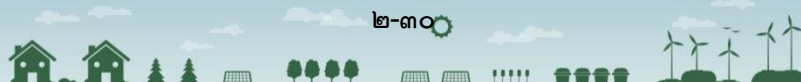
ภูมิทัศน์ให้เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของเมือง ซึ่งจะทำให้ชุมชนเมืองเป็นเมืองสีเขียวที่ร่มรื่นสวยงามและน่าอยู่ ประเภทของพื้นที่สีเขียว ได้แบ่งเป็น ๕ ประเภทหลักคือ

- พื้นที่สีเขียวธรรมชาติ ได้แก่ สภาพภูมิประเทศที่โล่งตามธรรมชาติ พรุ ภูเขา ป่าไม้ตามธรรมชาติ แหล่งน้ำ คู คลอง ทะเลสาบ
- พื้นที่สีเขียวเพื่อบริการชุมชน ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามกีฬาากลางแจ้ง สนามเด็กเล่น ลานกลางเมือง สวนพฤกษศาสตร์
- พื้นที่สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พื้นที่สีเขียวในหน่วยงานราชการ พื้นที่สีเขียวในอาคารบ้านพักอาศัย อาคารพาณิชย์ โรงแรม ห้างสรรพสินค้า พื้นที่สีเขียวในสถาบันการศึกษาและศาสนสถาน
- พื้นที่สีเขียวริมเส้นทางสัญจร เช่น พื้นที่แนวถนน เกาะกลางถนน ทางเดิน แนวลอยร่นริมแม่น้ำ และทางรถไฟ
- พื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ พื้นที่เกษตรต่างๆ เช่น สวนไม้ผล นาข้าว พืชไร่ และแหล่งน้ำ เช่น บ่อเลี้ยงปลา

ตารางที่ ๑.๘-๔ ข้อมูลความเสียหายจากภัยพิบัติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

จังหวัด	ความเสียหายจากภัยพิบัติ					
	อุทกภัย		วาตภัย		ภัยแล้ง	
	จำนวนครั้งที่เกิด	ครัวเรือนที่ประสบภัย	จำนวนครั้งที่เกิด	ครัวเรือนที่ประสบภัย	จำนวนครั้งที่เกิด	ครัวเรือนที่ประสบภัย
ชลบุรี	-	-	๑๑	๖	๑	๑,๙๘๘
ระยอง	๗	๑๒,๐๑๒	๓๔	๖	๗	๘
ฉะเชิงเทรา	๖๒	๒๕,๐๖๓	๖๔	๗๑	๑๙	๓๒,๙๖๗
รวม	๖๙	๓๗,๐๗๕	๑๐๙	๘๓	๒๗	๓๔,๙๖๓

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด, ๒๕๕๗

แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลง

การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในพื้นที่ซึ่งอัตราสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเขตเมือง ความหนาแน่นของประชากรมาก ประกอบกับมีประชากรแฝงเข้ามาเพื่อประกอบกิจกรรมและอาชีพจำนวนมาก ซึ่งมีผลให้มีความต้องการในการใช้ทรัพยากรในการอุปโภค บริโภคเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งปริมาณการผลิตขยะมูลฝอย และของเสียเพิ่มขึ้นเช่นกัน หากไม่ได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพอาจทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง โดยในการพัฒนาพื้นที่ EEC สกพอ. ได้คาดการณ์จำนวนประชากร ประชากรแฝง รวมทั้งแรงงาน ที่จะเข้ามาในพื้นที่ในพื้นที่ ซึ่งจะเพิ่มขึ้นถึง ๔.๓๘๐ ล้านคนในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และสูงถึง ๖.๐๐๖ ล้านคนในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๕

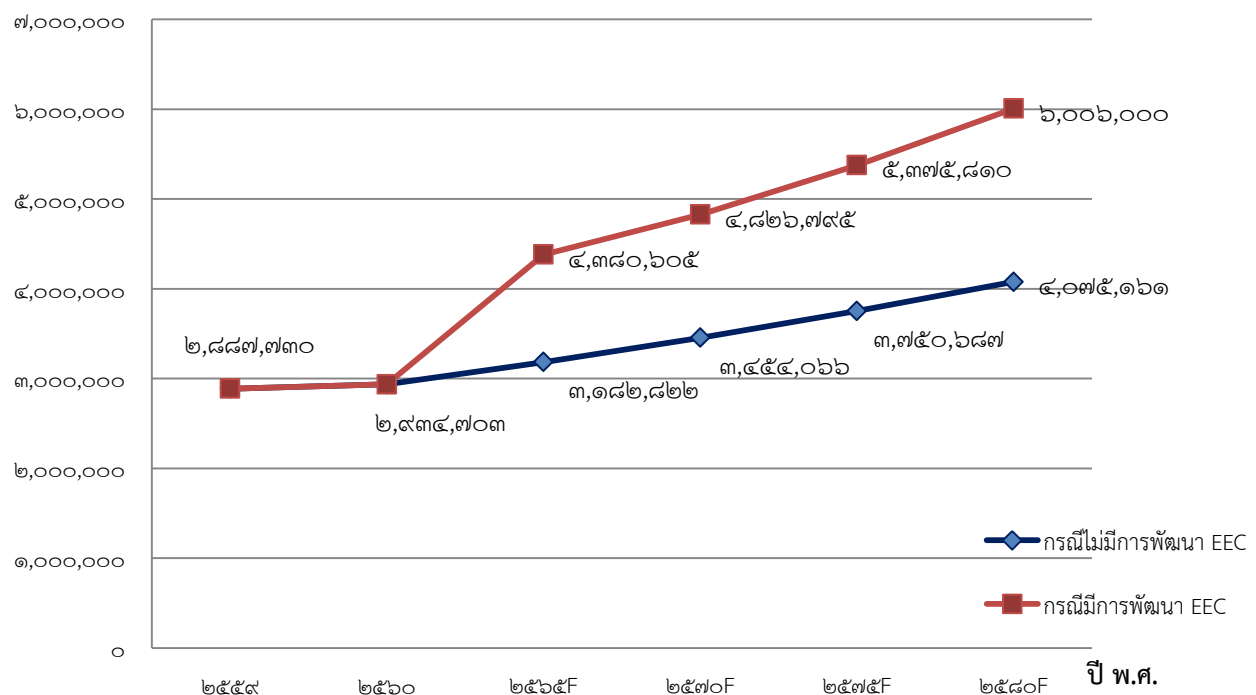
ตารางที่ ๑.๘ - ๕ คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๘๐

ปี พ.ศ.	ประชากรรวม	
	กรณีไม่มีการพัฒนา EEC (คน)	กรณีมีการพัฒนา EEC (คน)
๒๕๕๙	๒,๘๘๗,๗๓๐	๒,๘๘๗,๗๓๐
๒๕๖๐	๒,๙๓๔,๗๐๓	๒,๙๓๔,๗๐๓
๒๕๖๕F	๓,๑๘๒,๘๒๒	๔,๓๘๐,๖๐๕
๒๕๗๐F	๓,๔๕๔,๐๖๖	๔,๘๒๖,๗๙๕
๒๕๗๕F	๓,๗๕๐,๖๘๗	๕,๓๗๕,๘๑๐
๒๕๘๐F	๔,๐๗๕,๑๖๑	๖,๐๐๖,๐๐๐

ที่มา ข้อมูลประชากร ประชากรแฝง และแรงงานจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ณ มีนาคม ๒๕๖๒

รูปภาพที่ ๑.๘-๑ แผนภูมิแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ในระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๘๐

หน่วย : คน

๑.๘.๒ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

๑) แหล่งธรรมชาติที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์

ข้อมูลแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีจำนวน ๒๓ แห่ง จำแนกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ ๑) ธรณีสัณฐานและภูมิลักษณะวรรณา เช่น เขาชีจรรย์ จังหวัดชลบุรี ๒) ชายหาด เช่น หาดจอมเทียน จังหวัดชลบุรี หาดแม่รำพึง จังหวัดระยอง ๓) ภูเขา เช่น เขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา เขาวง จังหวัดระยอง และ ๔) น้ำตก เช่น น้ำตกขาชะเมา จังหวัดระยอง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๖

ตารางที่ ๑.๘-๖ จำนวนแหล่งธรรมชาติที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์

จังหวัด	ธรณีสัณฐานและภูมิลักษณะวรรณา	ชายหาด	ภูเขา	น้ำตก
ชลบุรี	๑	๔	๑	-
ระยอง	-	๑๐	๔	๒
ฉะเชิงเทรา	-	-	๑	-
รวม	๑	๑๔	๖	๒

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๙

๒) แหล่งศิลปกรรมที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์

แหล่งศิลปกรรมที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์ในพื้นที่ทั้งหมด ๔๓ แห่ง ได้แก่ ตึกมหาราช ตึกราชินี พระพุทธรูปศิลาสมัยทวารวดี จังหวัดชลบุรี เจดีย์กลางน้ำ (บ้านปากน้ำ) วัดเขากระโดน จังหวัดระยอง และกำแพงเมือง วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๗

ตารางที่ ๑.๘-๗ แหล่งศิลปกรรมที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์

จังหวัด	จำนวนแหล่ง	ชื่อโบราณสถาน
ชลบุรี	๑๘	ตึกมหาราช ตึกราชินี เนินดินโคพนมดี พระจุฑาธุชราชฐาน พระพุทธรูปศิลาสมัยทวารวดี (โบราณวัตถุ) เมืองพญาแร่ เมืองพระรถ วัดตันสน วัดตาลล้อม วัดไต้ต้นลาน วัดบางเป้ง วัดบางพระวรวิหาร วัดโบสถ์ วัดหนองเกตุใหญ่ วัดหนองปรือ วัดใหญ่อินทาราม วัดอ่างศิลา ศาลจังหวัดชลบุรีหลังเก่า (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดชลบุรี) สระน้ำ (สระสี่เหลี่ยม)
ระยอง	๑๐	เจดีย์กลางน้ำ (บ้านปากน้ำ) เจดีย์เก่าวัดเก่งงโรงพยาบาล (วันจันทร์อุดม) วัดเขากระโดน วัดโชติมิตราราม วัดตะพงโน วัดนาตาขวัญ วัดบ้านค่าย วัดราชบัลลังก์ วัดลุ่มมหาชัยชุมพล วัดอุดาธัญญาวาส
ฉะเชิงเทรา	๑๕	กำแพงเมือง วัดดอนทราย วัดเตาเหล็ก วัดนครเนื่องเขต (วัดต้นตาล) วัดบางปราง วัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎ์ (วัดเมือง) วัดพยัคฆอินทาราม (วัดเจดีย์) วัดเมืองกาย วัดสว่างอารมณ์ วัดสายชล ณ รังสี วัดสุคันธศีลาราม (หอมศีล) วัดโสธร (วัดโสธรวรารามวรวิหาร) ศาลากลางหลังเก่า ฉะเชิงเทรา อาคารไรรณีย์หลังเก่า อาคารพุทธสมาคม (ศาลเก่า)

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๙

ข้อมูลแหล่งศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่าจำนวน ๑๕ แห่ง โดยจำแนกเป็น ๓ ประเภท คือ ๑) ที่ตั้งหรือสภาพแวดล้อม ได้แก่ ชุมชนริมน้ำ และชุมชนรถไฟ ๒) หน้าที่การใช้งาน ได้แก่ ชุมชนตลาด/การค้า ชุมชนหมู่บ้าน และชุมชนตลาด/การค้า,ชุมชนประมง/เกษตร และ ๓) วัฒนธรรมและความทรงจำ ได้แก่ ชุมชนชาติพันธุ์ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๘

ตารางที่ ๑.๘-๘ แหล่งศิลปกรรม ประเพณีอันชุมชนเก่า ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

จังหวัด	ชื่อชุมชน	จำแนกโดยที่ตั้งหรือสภาพแวดล้อม	จำแนกโดยหน้าที่การใช้งาน	จำแนกโดยวัฒนธรรมและความทรงจำ
ฉะเชิงเทรา	ชุมชนตลาดคลอง ๑๖	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดคลองสวน	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดนครเนื่องเขต	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดบางคล้า	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดบ้านใหม่	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดหลวงแพ่ง	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนบ้านตลาดเปร็ง	-	ชุมชนหมู่บ้าน	ชุมชนชาติพันธุ์
	ชุมชนบ้านท่าลาดเหนือ	-	ชุมชนหมู่บ้าน	ชุมชนชาติพันธุ์
	ชุมชนบ้านหัวกระสังข์	-	ชุมชนหมู่บ้าน	ชุมชนชาติพันธุ์
	ชุมชนย่านการค้าฉะเชิงเทรา	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
ระยอง	ชุมชนตลาดกระเฉด	ชุมชนรถไฟ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดแก่ง	-	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดน้ำประแสร์	ชุมชนรถไฟ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดบ้านเพ	-	ชุมชนตลาด/การค้า, ชุมชนประมง/เกษตร	-
	ชุมชนย่านถนนยมจินดาและถนนชุมพล	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๙

แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลง

ปัจจุบันแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมหลายแห่งถูกบุกรุกและนำมาใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจเพื่อหวังผลตอบแทนระยะสั้น โดยคนในท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของในพื้นที่และจากคนนอกพื้นที่ทำให้แหล่งธรรมชาติหลายแห่งเริ่มเสื่อมโทรมลง และมีแนวโน้มถูกทำลายลงไป โดยสถานการณ์ความเสื่อมโทรมของแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง คณะรัฐมนตรีได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติเป็นอย่างมาก โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำแนวทางการอนุรักษ์ธรรมชาติและแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๖) คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการตามแนวทางและแผนแม่บทดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ

๑.๙ สถานการณ์โครงการด้านการพัฒนา การคมนาคมและขนส่ง และการท่องเที่ยว

๑.๙.๑ ข้อมูลโครงการที่จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)

ข้อมูลจำนวนโครงการที่จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (คชก.) โดยจำแนกตามประเภทโครงการ ๙ ประเภท ได้แก่ ๑) บริการชุมชนและที่พักอาศัย ๒) เหมืองแร่ ๓) อุตสาหกรรม ๔) สํารวจปิโตรเลียม ๕) พลังงาน ๖) คมนาคม ๗) อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ๘) โรงกลั่นน้ำมัน และ ๙) พัฒนาแหล่งน้ำและเกษตรกรรม

โดยในระยะ ๑๐ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๖๐ พบว่ามีโครงการด้านการพัฒนาที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC รวมทั้งสิ้น ๑,๔๗๑ โครงการ ซึ่งในพื้นที่จังหวัดชลบุรี มีโครงการประเภทบริการชุมชนและที่พักอาศัยมากที่สุด จำนวน ๗๔๖ โครงการ ในพื้นที่จังหวัดระยอง มีโครงการประเภทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีมากที่สุด จำนวน ๒๖๑ โครงการ และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีโครงการประเภทอุตสาหกรรม เกิดขึ้นมากที่สุด จำนวน ๒๓ โครงการ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๙-๑

ตารางที่ ๑.๙-๑ จำนวนโครงการที่จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระยะ ๕ ปี และระยะ ๑๐ ปี

ประเภท/โครงการ	จังหวัดชลบุรี		จังหวัดฉะเชิงเทรา		จังหวัดระยอง	
	ระยะ ๕ ปี (๒๕๕๐-๒๕๕๕)	ระยะ ๑๐ ปี (๒๕๕๐-๒๕๖๐)	ระยะ ๕ ปี (๒๕๕๐-๒๕๕๕)	ระยะ ๑๐ ปี (๒๕๕๐-๒๕๖๐)	ระยะ ๕ ปี (๒๕๕๐-๒๕๕๕)	ระยะ ๑๐ ปี (๒๕๕๐-๒๕๖๐)
๑. บริการชุมชน และที่พักอาศัย	๑๗๖	๗๑๖	๗	๑๐	๑๓	๓๓
๒. เหมืองแร่	๖	๑๓	-	๒	๗	๑๐
๓. อุตสาหกรรม	๓๖	๕๗	๑๗	๒๓	๗๐	๑๑๖
๔. สํารวจปิโตรเลียม	๖	๖	๐	๐	๑๗	๑๗
๕. พลังงาน	๑๘	๓๙	๙	๒๐	๕๙	๑๐๓
๖. คมนาคม	๘	๑๒	๑	๑	๑๖	๒๓
๗. อุตสาหกรรม ปิโตรเคมี	๒	๔	-	-	๒๐๑	๒๖๑
๘. โรงกลั่นน้ำมัน	-	๑	-	-	๒	๔
๙. พัฒนาแหล่งน้ำ และเกษตรกรรม	-	-	-	-	-	-
รวม	๒๕๒	๘๔๘	๓๔	๕๖	๓๘๕	๕๖๗

ที่มา : ดัดแปลง ข้อมูลโครงการรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นชอบ (เว็บไซต์ <http://eia.onep.go.th>)

สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลง

จำนวนโครงการด้านการพัฒนาที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มมากขึ้น ในพื้นที่ EEC สะท้อนให้เห็นสถานการณ์ด้านการพัฒนาที่ขยายตัว เพื่รองรับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ทั้งภาคบริการชุมชนและที่พักอาศัย อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ภาคอุตสาหกรรม และพลังงาน ซึ่งในอนาคตมีแนวโน้มสูงขึ้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) รวมทั้งมีมาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการมลพิษที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาอย่างเข้มงวด

๑.๙.๒ การคมนาคมขนส่ง

โครงข่ายถนนและเส้นทางหลวง เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดภาคตะวันออกถนนสายหลัก ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ เชื่อมโยงจังหวัดชลบุรี-ระยอง-จันทบุรี-ตราด ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔ เชื่อมโยงพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง รวมทั้งทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (ทางหลวงพิเศษหมายเลข ๗) ที่เชื่อมโยงกันตามแนวเส้นทางลาดกระบัง-อำเภอบางปะกง-อำเภอมือชลุรี-ทางหลวงหมายเลข ๓๖ รวมทั้งโครงข่ายถนนสายรองที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดและอำเภอได้อย่างทั่วถึง อาทิ ทางหลวงหมายเลข ๓๑๔ ๓๓๑ และ ๓๕๗๔ เป็นต้น

สถานการณ์การคมนาคมบนทางหลวง

ข้อมูลปริมาณจราจรเฉลี่ยบนทางหลวงเส้นทางสายหลัก ของกรมทางหลวง พบว่าเส้นทางหลวง ในเขตจังหวัดชลบุรี มีปริมาณจราจรสูงที่สุด โดยเฉพาะทางหลวงหมายเลข ๗ เส้นทาง หนองรี - หนองขาม มีปริมาณจราจรเฉลี่ย ๗๐,๐๐๐ - ๘๐,๐๐๐ คัน/วัน และเส้นทางหลวงในเขตพื้นที่จังหวัดระยอง และฉะเชิงเทรา มีปริมาณจราจรเฉลี่ย ๓๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ คัน/วัน รายละเอียดดังตารางที่ ตารางที่ ๑.๙-๒

ตารางที่ ๑.๙-๒ ข้อมูลปริมาณจราจรเฉลี่ย คัน/วัน บนทางหลวงในเส้นทางสายหลัก ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

จังหวัด	จุดสำรวจ	ชื่อสายทาง	รวม
ฉะเชิงเทรา	๑	คลองด่าน - บางปะกง	๓๖,๕๒๓
	๒		๓๕,๒๔๗
	๓	บางปะกง - หนองรี	๕๙,๓๑๘
	๔	ทางต่างระดับบางวัว - ทางต่างระดับบางควาย	๓๕,๒๑๑
ชลบุรี	๑	หนองไม้แดง - ชลบุรี	๓๐,๕๖๗
	๒	ชลบุรี - ศรีราชา	๔๘,๖๗๔
	๓		๔๑,๖๕๐
	๔	ศรีราชา - พัทยา	๖๑,๘๖๙
	๕	พัทยา - บ้านฉาง	๒๓,๒๓๑
	๖	บางปะกง - หนองรี	๗๐,๙๗๗
	๗	หนองรี - หนองขาม	๘๒,๕๓๗
	๘		๗๑,๘๘๔
	๙	หนองขาม - พัทยา	๔๕,๕๐๖
	๑๐		๔๑,๕๔๕
	๑๑	ทางต่างระดับหนองขำคอก - ทางต่างระดับคีรี	๕๕,๕๕๕
	๑๒	ทางต่างระดับหนองขาม - ท่าเรือแหลมฉบัง	๗๒,๘๒๑
ระยอง	๑	มาบตาพุด - ระยอง	๔๕,๐๐๗
	๒	ระยอง - กะฉะด	๒๗,๓๒๕
	๓	กะฉะด - ป่าเตียน	๓๓,๓๘๑

ที่มา : ดัดแปลง กรมทางหลวง, ๒๕๕๙

สถานการณ์การขนส่งสินค้าทางทะเล

ข้อมูลสถิติเรือสินค้าต่างประเทศและเรือค้าชายฝั่ง จำแนกตามด่านศุลกากร รวมทั้งขาเข้าและขาออก ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๙ พบว่า ท่าเทียบเรือแหลมฉบัง มีปริมาณเรือสินค้ามากที่สุด เฉลี่ย ๔๒,๐๐๐ เที่ยวต่อปี ส่วนท่าเทียบเรือมาบตาพุด มีปริมาณเรือสินค้ามากที่สุด เฉลี่ย ๑๗,๐๐๐ เที่ยวต่อปี รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๙-๓

ตารางที่ ๑.๙-๓ จำนวนเรือค้าต่างประเทศและเรือค้าชายฝั่ง จำแนกตามด่านศุลกากร

ด่านศุลกากร	จำนวนเรือ (เที่ยวลำ)			
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
มาบตาพุด	๑๗,๗๑๗	๑๗,๖๒๕	๑๘,๐๒๙	๑๘,๐๙๒
แหลมฉบัง	๔๒,๓๑๔	๔๒,๐๕๐	๔๓,๐๐๐	๔๒,๖๑๐
รวมทั้งสิ้น	๖๐,๐๓๑	๕๙,๖๗๕	๖๑,๐๒๙	๖๐,๗๐๒

ที่มา: กรมเจ้าท่า, ๒๕๕๙

จากการติดตามและตรวจสอบของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า ในปัจจุบันการขนส่งสินค้าทางทะเลส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผู้ประกอบการมักจะใช้เรือบรรทุกสินค้าที่มีขนาดใหญ่ เพื่อให้สามารถบรรทุกสินค้าได้ในปริมาณมาก เกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งเรือบรรทุกสินค้าที่มีขนาดตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐-๑๒๐,๐๐๐ ตัน ประมาณ ๒,๐๐๐ ลำต่อปี จะไม่สามารถเข้าจอดที่ท่าเรือได้ จึงต้องทำการขนถ่ายสินค้าในบริเวณนอกชายฝั่ง โดยใช้วิธีขนถ่ายขึ้นเรือใหญ่ในหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่เอาเรือขนาดเล็กหรือโป๊ะมาเทียบถ่ายสินค้าไปยังเรือใหญ่ โดยใช้สายพานลำเลียงขึ้นเรือใหญ่หรือใช้ปั้นจั่นตักแล้วยกขึ้นเทลงระวาง ทำให้มีปัญหาการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองสู่บรรยากาศและตกเป็นตะกอนสะสมใต้พื้นทะเล

ประเภทสินค้าที่มีการขนถ่ายกลางทะเล เช่น ปูนซีเมนต์ ถ่านหิน ข้าวสาร ปุ๋ยเคมี เป็นต้น ส่วนสินค้าที่มีฝุ่นละอองฟุ้งกระจายเกิดขึ้นในขณะที่มีการขนถ่ายค่อนข้างมาก เช่น ปูนซีเมนต์ และแป้งมันสำปะหลังที่มีทั้งในรูปแบบแป้งมัน มันเส้น และมันอัดเม็ด เป็นต้น ซึ่งพื้นที่ที่มีการขนถ่ายสินค้านี้ระหว่างเรือเป็นจำนวนมาก ได้แก่ อ่าวศรีราชา เกาะสีชัง เป็นต้น

สถานการณ์และสถิติข้อมูลน้ำมันรั่วไหล

ประเทศไทยเกิดเหตุน้ำมันรั่วไหลที่ได้ดำเนินการตรวจสอบและจัดการแก้ไขโดยกรมควบคุมมลพิษร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่เป็นการรั่วไหลในปริมาณเล็กน้อย สาเหตุของการรั่วไหลที่พบมากที่สุดได้แก่

- อุปกรณ์ที่ใช้ในการเดินเรือ เกือบหัก หรือสูบน้ำมันชำรุด
- รั่วไหลระหว่างการสูบน้ำมันกลางทะเลจากเรือขนาดใหญ่ลงสู่เรือขนาดเล็ก หรือระหว่างเรือกับท่าเทียบเรือ
- การลักลอบทิ้งเช่น ปล่อยทิ้งน้ำมันชนิดเดิมก่อนบรรทุกน้ำมันชนิดใหม่ หรือลักลอบถ่ายน้ำมันแอบ
- เรืออับปาง เนื่องจากเรือโดนกัน ชนหินโสโครกหินฉลาม หรือไฟไหม้
- สาเหตุอื่นๆ เช่น รั่วไหลจากแท่นขุดเจาะปิโตรเลียมในทะเลน้ำตื้นจากฝั่งหรือรั่วไหลตามธรรมชาติ

จากข้อมูลเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๓ สำนักการจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ ได้จำแนกเขตความเสี่ยงต่อน้ำมันรั่วไหลในน่านน้ำทะเลไทย ตามระดับความเสี่ยงและความรุนแรงต่อการได้รับผลกระทบจากน้ำมันรั่วไหล ออกเป็น ๔ เขต รายละเอียดดังรูปที่ ๑.๙-๑

รูปภาพที่ ๑.๙-๑ แผนที่แสดงเขตความเสี่ยงต่อน้ำมันรั่วไหลในน่านน้ำทะเลไทย

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๓

เขตที่ ๑ มีความเสี่ยงสูงมาก ได้แก่ บริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก ครอบคลุมพื้นที่จังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม มีกิจกรรมการขนถ่ายน้ำมันบริเวณท่าเทียบเรือและ กลางทะเล มีการจราจรทางน้ำหนาแน่น

เขตที่ ๒ มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ บริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยาถึงท่าเรือคลองเตย เป็นเส้นทางหลัก ของเรือบรรทุกน้ำมัน เรือสินค้า และเรือโดยสาร อีกทั้งเป็นที่ตั้งคลังน้ำมันหลายแห่งริมฝั่งแม่น้ำ

เขตที่ ๓ มีความเสี่ยงสูงปานกลาง ฝั่งทะเลอ่าวไทย ได้แก่ อ่าวไทยด้านตะวันตก ครอบคลุม พื้นที่จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พัทลุง และสงขลา และฝั่งทะเลอันดามัน ครอบคลุมพื้นที่ จังหวัดระนอง พังงา กระบี่ ตรัง และสตูล น้ำมันรั่วไหลอาจเกิดจากเรือบรรทุกน้ำมันที่เดินทางเข้าออกช่องแคบ มะละกา การขนถ่ายน้ำมัน ท่าเรือน้ำลึก และท่าเรือโดยสาร ฯลฯ

เขตที่ ๔ มีความเสี่ยงต่ำ ได้แก่ พื้นที่บริเวณฝั่งอ่าวไทยและทะเลอันดามันนอกเหนือจากที่ระบุ ไว้ใน ๓ เขตข้างต้น

โดยจากข้อมูลพบว่าชายฝั่งในพื้นที่ EEC อยู่ในเขตที่ ๑ มีความเสี่ยงสูงมากต่อผลกระทบจากน้ำมันรั่วไหล รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๙-๔ และข้อมูลสถิติน้ำมันรั่วไหลของกรมเจ้าท่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๖ พบว่าส่วนใหญ่มีการรั่วไหลของน้ำมันจากเรือสินค้าบริเวณท่าเทียบเรือ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๕ ตารางที่ ๑.๙-๔ ระดับความเสี่ยงของพื้นที่ ๒๑ จังหวัดชายฝั่งทะเล ต่อผลกระทบจากน้ำมันรั่วไหล

ระดับความเสี่ยง	พื้นที่	ตัวแปรที่ใช้พิจารณา			
		๑	๒	๓	๔
สูงมาก	ชลบุรี	สูง	ทุกปี	สูง	สูง
	ระยอง	สูง	๑ ครั้ง / ๒-๕ ปี	ปานกลาง	สูง
	ฉะเชิงเทรา	สูง	๑ ครั้ง / ≥ ๕ ปี	ปานกลาง	สูง
สูง	กรุงเทพฯ ^b	สูง	ทุกปี	ต่ำ	สูง
	สมุทรปราการ	สูง	๑ ครั้ง / ๒-๕ ปี	ต่ำ	สูง
ปานกลาง	สงขลา	ปานกลาง	ทุกปี	ปานกลาง	ต่ำ
	นครศรีธรรมราช	ไม่มีข้อมูล	ทุกปี	ปานกลาง	ต่ำ
	สุราษฎร์ธานี	ไม่มีข้อมูล	ทุกปี	ปานกลาง	ต่ำ
	ชุมพร	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ≥ ๕ ปี	ปานกลาง	ต่ำ
	ประจวบคีรีขันธ์	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ๒-๕ ปี	ปานกลาง	ต่ำ
	ระนอง	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ≥ ๕ ปี	สูง	ต่ำ
	พังงา	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ≥ ๕ ปี	สูง	ต่ำ
	ภูเก็ต	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ๒-๕ ปี	สูง	ต่ำ
	กระบี่	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ๒-๕ ปี	สูง	ต่ำ
	ตรัง	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ≥ ๕ ปี	สูง	ต่ำ
	สตูล	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ๒-๕ ปี	สูง	ต่ำ
ต่ำ	ตราด	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ≥ ๕ ปี	ปานกลาง	ต่ำ
	จันทบุรี	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ≥ ๕ ปี	ปานกลาง	ต่ำ
	เพชรบุรี	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ≥ ๕ ปี	ต่ำ	ต่ำ
	ปัตตานี	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ≥ ๕ ปี	ต่ำ	ต่ำ
	นราธิวาส	ไม่มีข้อมูล	๑ ครั้ง / ≥ ๕ ปี	ต่ำ	ต่ำ

หมายเหตุ - ตัวแปรที่ใช้พิจารณา (๑) ดังนี้ ๑). แนวโน้มการเคลื่อนที่ของคราบน้ำมันเข้าในพื้นที่ชายฝั่ง กรณีมีน้ำมันรั่วไหลลงทะเล ได้จากการคาดการณ์ด้วยแบบจำลอง ๒). ความถี่ของพื้นที่เกิดเหตุน้ำมันรั่วไหล ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๖ - ปัจจุบัน ๓). สภาพการดำรงอยู่และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรชายฝั่งที่สำคัญ (ป่าชายเลน แนวปะการัง หลัาทะเล นกทะเล เต่าทะเล พะยูน โลมา ปลาต่างๆ เป็นต้น) และลักษณะทางกายภาพจากแผนที่ดัชนีความอ่อนไหวของทรัพยากรต่อมลพิษจากน้ำมัน ๔). เส้นทางจราจรทางน้ำ เส้นทางขนถ่ายน้ำมันและกิจกรรมทางน้ำอื่นๆ -บริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา (๒)

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๔

ตารางที่ ๑.๙-๕ ข้อมูลสถิติเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหลในพื้นที่ EEC ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖

วัน เดือน ปี	ชนิดน้ำมัน	ปริมาณ	สถานที่เกิดเหตุ	สาเหตุ
๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒	คราบน้ำมันสีดำ	ไม่ทราบ (ลักษณะเป็นทางยาว ประมาณ ๖๐๐ เมตร)	บริเวณหน้าท่าเรือบริษัท ศรีราชา ฮาร์เบอร์ จำกัด (มหาชน)และท่าเทียบเรือ บริษัทสยามคอมเมอร์เชียลพอร์ท จำกัด (ศรีราชา ไซโล) ในพื้นที่อ่าวอุดม จังหวัดชลบุรี	ไม่ทราบ
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓	น้ำมันเตา	ไม่ทราบ (ปนเปื้อนกับขยะบนชายหาด ระยะทางยาวประมาณ ๓๐๐ เมตร และปนเปื้อนบนหาดหินกินพื้นที่ประมาณ ๒๐๐ ตารางเมตร)	บริเวณชายหาด “บ้านพักเรือน้ำ” ของโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา สภากาชาดไทย อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	ไม่ทราบ
๒ สิงหาคม ๒๕๕๔	คราบน้ำมันสีดำและสีรุ้ง	๗๙ ตัน (โดยได้รับแจ้งว่าเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงเรือและดีเซล ๖๗ และ ๑๒ ตัน ตามลำดับ)	บริเวณหน้าท่าเทียบเรือเคอร์รี่ สยามซีพอร์ต ต.ทุ่งสุขลา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	รั่วไหลจากเรือบรรทุกเหล็กสัญชาติปานามา ชื่อ Unison Vigor ที่จมกรณีเรือชื่อ Unison Vigor โดนกับเรือชื่อ Ocean Flavor
๑ มกราคม ๒๕๕๕	น้ำมันเตา	ไม่ทราบ	บริเวณหน้าท่าเทียบเรือเคอร์รี่ สยามซีพอร์ต ต.ทุ่งสุขลา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	รั่วไหลจากเรือบรรทุกเหล็กสัญชาติปานามา ชื่อ Unison Vigor ที่จมกรณีเรือชื่อ Unison Vigor ชนกับเรือชื่อ Ocean Flavor เมื่อ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๔ และใช้ทุนน้ำมันล้นเรือที่จมอยู่ไว้เพื่อจำกัดการเคลื่อนตัวของคราบน้ำมันที่ยังคงค้างในเรือให้อยู่ภายในวงล้อมของทุน และรอการกู้ขึ้นมาบนผิวน้ำในโอกาสต่อไป
๑๒ มกราคม ๒๕๕๖	คราบน้ำมันสีดำ	ไม่ทราบ (กว้างประมาณ ๓๐ เมตร ยาวประมาณ ๘๐ เมตร)	บริเวณท่าเรือ B๕ ท่าเรือ แหลมฉบัง	ปล่อยทิ้งจากเรือ M.V. SITC Incheon สัญชาติฮ่องกง
๒๙ มกราคม ๒๕๕๖	คราบน้ำมันสีน้ำตาล (ลักษณะเป็นแผ่นและ หยดน้ำมันขนาดเล็ก)	ประมาณ ๗๐๐ ลิตร	บริเวณหน้าท่าเรือศรีราชาฮาร์เบอร์ เขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี	ไม่ทราบ
๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖	น้ำมันเตา (คราบน้ำมันสีดำ)	ไม่ทราบ	บริเวณด้านทิศ ตะวันออกเฉียงเหนือ และทิศตะวันตกของ ท่าเรือศรีราชาฮาร์เบอร์ อำเภอศรีราชา จังหวัด ชลบุรี	ไม่ทราบ
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘	คราบน้ำมันสีดำ	หาดทรายกลายเป็นสีดำตลอดเกือบ ๑ กิโลเมตร โดยถูกคลุมด้วยคราบน้ำมันหนาถึง ๒๐-๓๐ เซนติเมตรและลงทะเลไปถึง ๒๐๐ เมตร	บริเวณท่าเทียบเรือนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร แต่น้ำมันที่รั่วออกมา สกัดไว้ไม่อยู่ คลื่นลมทะเลพัดแรงจนคราบน้ำมันเข้ามาถึงชายฝั่งอ่าวพร้าว เกาะเสม็ด	ท่อน้ำมันในเรือบรรทุกน้ำมันดิบ ๕๐,๐๐๐ ลิตร ของบริษัทพีทีที โกลบอลเคมีคอล จำกัด (มหาชน) แตก

ที่มา : กรมเจ้าท่า, ๒๕๕๖

๑.๙.๓ ทรัพยากรการท่องเที่ยว

๑) สถานการณ์การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แบ่งหมวดหมู่ของแหล่งท่องเที่ยวเป็น ๖ ประเภท ได้แก่ (๑) ธรรมชาติ (๒) ประวัติศาสตร์ (๓) ศิลปวัฒนธรรม (๔) มนุษย์สร้างขึ้น (๕) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (๖) แหล่งท่องเที่ยวมนุษย์สร้างขึ้น เมื่อพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวเป็นรายจังหวัด พบว่าจังหวัดชลบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด จำนวน ๓๒๗ แหล่ง รองลงมาคือจังหวัดระยอง จำนวน ๑๖๙ แห่ง และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวน ๓๒ แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๙-๖

ตารางที่ ๑.๙-๖ จำนวนแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัด	ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์ โบราณคดีฯ	มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมและความสนใจพิเศษ	รวม
ชลบุรี	๗๘	๗๓	๔๐	๑๓๖	๓๒๗
ระยอง	๗๖	๑๕	๔	๗๔	๑๖๙
ฉะเชิงเทรา	๑	๑๐	๑๑	๑๐	๓๒
รวม	๑๕๕	๙๘	๕๕	๒๒๐	๕๒๘

ที่มา: รวบรวมจากข้อมูลจากกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔, ๒๕๕๙

ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘ พบว่าจังหวัดชลบุรีมีปริมาณนักท่องเที่ยวสูงที่สุดเฉลี่ย ๑ ล้านคนต่อปี และยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๙-๗

ตารางที่ ๑.๙-๗ จำนวนนักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘

จังหวัด	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)					
	๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘	
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ
ชลบุรี	๓,๐๙๗,๓๗๘	๗,๐๗๐,๐๙๑	๒,๙๙๓,๖๓๓	๖,๘๘๘,๐๖๗	๓,๑๙๙,๔๓๙	๖,๘๐๓,๔๗๕
ระยอง	๓,๐๘๐,๙๕๒	๓๘๐,๗๖๕	๓,๔๗๘,๓๘๔	๓๗๖,๓๙๙	๓,๗๗๓,๙๖๙	๓๙๗,๒๑๙
ฉะเชิงเทรา	๕๑๒,๙๓๖	๗,๖๘๕	๕๐๘,๖๒๓	๗,๕๐๐	๕๓๒,๓๕๓	๗,๗๔๗
รวม	๖,๖๙๑,๒๖๖	๗,๔๕๘,๕๔๑	๖,๙๘๐,๖๔๐	๗,๒๗๑,๙๖๖	๗,๕๐๕,๗๖๑	๗,๒๐๘,๔๔๑
รวมทั้งหมด	๑๔,๑๔๙,๘๐๗		๑๔,๒๕๒,๖๐๖		๑๔,๗๑๔,๒๐๒	

ที่มา: สำนักการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, ๒๕๕๙

ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ของสำนักอุทยานในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง จังหวัดระยอง พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๒.๕๓ ส่วนอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง มีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๕๙ แต่ในอัตราไม่มาก คือลดลงเพียงร้อยละ ๑.๙๙ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๙-๘

ตารางที่ ๑.๙-๘ สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

อุทยานแห่งชาติ	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)		ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
	พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ. ๒๕๖๐	
เขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด จ.ระยอง	๔๔๐,๒๗๒	๘๐๓,๖๑๔	๘๒.๕๓
เขาชะเมา-เขาวง จ.ระยอง	๑๕๙,๗๘๙	๑๕๖,๖๐๖	-๑.๙๙
รวม	๖๐๐,๐๖๑	๙๖๐,๒๒๐	๖๐.๐๒

ที่มา : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, ๒๕๖๐

ข้อมูลจำนวนสถานที่พักแรม ห้องพัก ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า จังหวัดชลบุรี มีสถานที่พักแรมมากที่สุด คือ ๓๙๙ แห่ง โดยมีห้องพักรวม ๖๒,๑๐๒ ห้องซึ่งจากข้อมูลพบว่านักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ รวม ๑.๖๒ ล้านคน ทำรายได้จากการท่องเที่ยวได้สูงถึง ๒๐๖,๒๗๒ ล้านบาท รองลงมาคือ จังหวัดระยอง และส่วนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๙-๙

ตารางที่ ๑.๙-๙ จำนวนสถานพักแรม ห้องพัก ผู้เยี่ยมเยือน และรายได้จากการท่องเที่ยว พ.ศ. ๒๕๕๙

จังหวัด	สถานพักแรม (แห่ง)	ห้องพัก (ห้อง)	ผู้เยี่ยมเยือน		รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)
			นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	
ชลบุรี	๓๙๙	๖๒,๑๐๒	๑๓,๘๑๒,๓๔๕	๒,๔๓๙,๖๖๔	๒๐๖,๒๗๒
ระยอง	๓๓๔	๑๔,๓๑๘	๔,๓๕๒,๔๓๕	๒,๕๗๗,๔๐๘	๓๐,๖๑๔
ฉะเชิงเทรา	๕๗	๑,๔๓๒	๕๓๙,๘๒๓	๒,๕๐๗,๘๒๘	๔,๒๔๐
รวม	๗๙๐	๗๗,๘๕๒	๑๘,๗๐๔,๖๐๓	๗,๕๒๔,๙๐๐	๒๔๑,๑๒๗

หมายเหตุ: ข้อมูลปรับปรุงเมื่อ เดือนกันยายน ๒๕๕๙

๑/ นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปเยือนจังหวัดนั้น โดยวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ไม่ใช่งานไปทำงานประจำ การศึกษา และไม่ใช่คนท้องถิ่น

มีภูมิลำเนา หรือศึกษาอยู่ที่จังหวัดนั้น ทั้งนี้ ต้องพักค้างคืนอย่างน้อย ๑ คืน

๒/ นักทัศนาจร หมายถึง ผู้เยี่ยมเยือนที่ไม่พักค้างคืน

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ๒๕๕๙

๒) แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลง

จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรามีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม และมีกิจกรรมต่างๆ ที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางน้ำหรือทางบกส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในจังหวัดชลบุรี ซึ่งทำให้ประชาชนจากพื้นที่อื่นๆ ที่ย้ายถิ่นเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพ จากการที่มีประชากรเข้ามาอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาขยะเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งน้ำเสียจากสถานประกอบการและโรงแรมที่พัก หากปัญหาเหล่านี้ยังไม่ได้รับการบริหารจัดการที่ถูกต้อง อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้เสื่อมโทรมต่อไปด้วย

๒. สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๑ สถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

จากข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ ใน ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่าพื้นที่ EEC มีพื้นที่ป่า จำนวน ๑,๐๒๖,๕๙๗ ไร่ ซึ่งมีพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย โดยจำแนกเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๑๘ แห่ง พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๒ แห่ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๒ แห่ง อุทยานแห่งชาติ ๒ แห่ง และวนอุทยานอีก ๑ แห่ง และพื้นที่ป่าไม้ในโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด (ภาคตะวันออก) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๗ โครงการ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๑-๑ และตารางที่ ๒.๑-๒

ตารางที่ ๒.๑-๑ พื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย

จังหวัด	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	ห้ามล่าสัตว์ป่า	อุทยานแห่งชาติ	วนอุทยานแห่งชาติ	โครงการพระราชดำริ
ชลบุรี	๙	๒	๒	-	๑	๒
ระยอง	๘		-	๒	-	๒
ฉะเชิงเทรา	๑		-	-	-	๓
รวม	๑๘	๒	๒	๒	๑	๗

ที่มา : กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, ๒๕๖๐

ตารางที่ ๒.๑-๒ พื้นที่ป่าสงวนในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

จังหวัด	จำนวน	ป่าสงวนแห่งชาติ (แห่ง)	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)
ฉะเชิงเทรา	๑	ป่าแควระบม และป่าสิียด	๓๗๗.๖๓	๒๓๖,๐๑๘.๗๕
ชลบุรี	๙	ป่าเขาเขียว	๘๙.๐๐	๕๕,๖๒๕.๐๐
		ป่าเขาชมภู	๔๕.๗๔	๒๘,๕๘๙.๐๐
		ป่าเขาพุ	๘.๗๗	๕,๔๘๒.๐๐
		ป่าเขาเรือแตก	๒.๔๐	๑,๕๐๐.๐๐
		ป่าเขาหินลาด	๓.๔๐	๒,๑๒๕.๐๐
		ป่าคลองตะเคียน	๖๐๖.๐๐	๓๗๘,๗๕๐.๐๐
		ป่าแดง และป่าชุมชนกลาง	๒๕๗.๐๐	๑๖๐,๖๒๕.๐๐
		ป่าท่าบุญมี และป่าบ่อทอง	๒๗๓.๐๐	๑๗๐,๖๒๕.๐๐
		ป่าบางละมุง	๑๖๔.๙๒	๑๐๓,๐๗๕.๐๐
ระยอง	๘	ป่ากะเจด ป่าเพ และป่าแก่ง	๔๖.๓๐	๒๘,๙๓๗.๐๐
		ป่าเขาห้วยมะหาด ป่าเขาน้อย และป่าเขาครอก	๒๘.๕๐	๑๗,๘๑๑.๐๐
		ป่าคลองระเวียง-เขาสมเฝ้า	๒๒๐.๐๐	๑๓๗,๕๐๐.๐๐
		ป่าชะแวง ป่าตาสีหี ป่าวังไทร	-	-
		ป่าบ้านนา และป่าทุ่งควายกิน	๕๐๑.๖๐	๓๑๓,๕๐๐.๐๐
		ป่าบ้านเพ	๑.๐๐	๖๒๕.๐๐
		ป่าภูเขาคินตั้ง	๙.๑๒	๕,๗๐๐.๐๐
		ป่าเลนประแส และป่าพังราด	๑๔.๕๔	๙,๐๙๐.๐๐
		ป่าหนองสนม	๐.๙๓	๕๘๐.๐๐
		รวม		

ที่มา : กรมป่าไม้, ๒๕๕๙

ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญ คือ ป่าตะวันออกหรือป่าเขตรอยต่อ ๕ จังหวัด ซึ่งครอบคลุมบริเวณพื้นที่รอยต่อของจังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี และสระแก้ว ดังรูปภาพที่ ๒.๑-๑ โดยพื้นที่ป่าไม้ดังกล่าวเป็นการรวมพื้นที่ป่าไม้ต่างๆ ในภาคตะวันออกเป็นผืนเดียวกัน ซึ่งมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๑,๕๐๙,๙๕๔ ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ป่าไม้ที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ได้แก่ ๑) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เนื้อที่ ๖๗๔,๓๕๒ ไร่ ๒) อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด เนื้อที่ ๘๑,๘๗๕ ไร่ และ ๓) อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง เนื้อที่ ๕๒,๓๐๐ ไร่ จากการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่ารอยต่อของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่าพื้นที่ป่ารอยต่อแห่งนี้มีความหลากหลายทางชีวภาพค่อนข้างสูง โดยพบว่ามีสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมมากกว่า ๑๔๔ ชนิด นกมากกว่า ๔๐๙ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานมากกว่า ๑๒๑ ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกมากกว่า ๔๓ ชนิด ปลาน้ำจืดมากกว่า ๙๔ ชนิด และผีเสื้อมากกว่า ๙๒ ชนิด

แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรป่าไม้

จากข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ มีเนื้อที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นในอัตราไม่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ พบว่าจังหวัดชลบุรี มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น ๓,๔๑๙.๘๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๕ จังหวัดระยอง มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น ๕,๙๑๙.๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๕ และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น ๒,๕๔๙.๕๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๙ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๑-๓

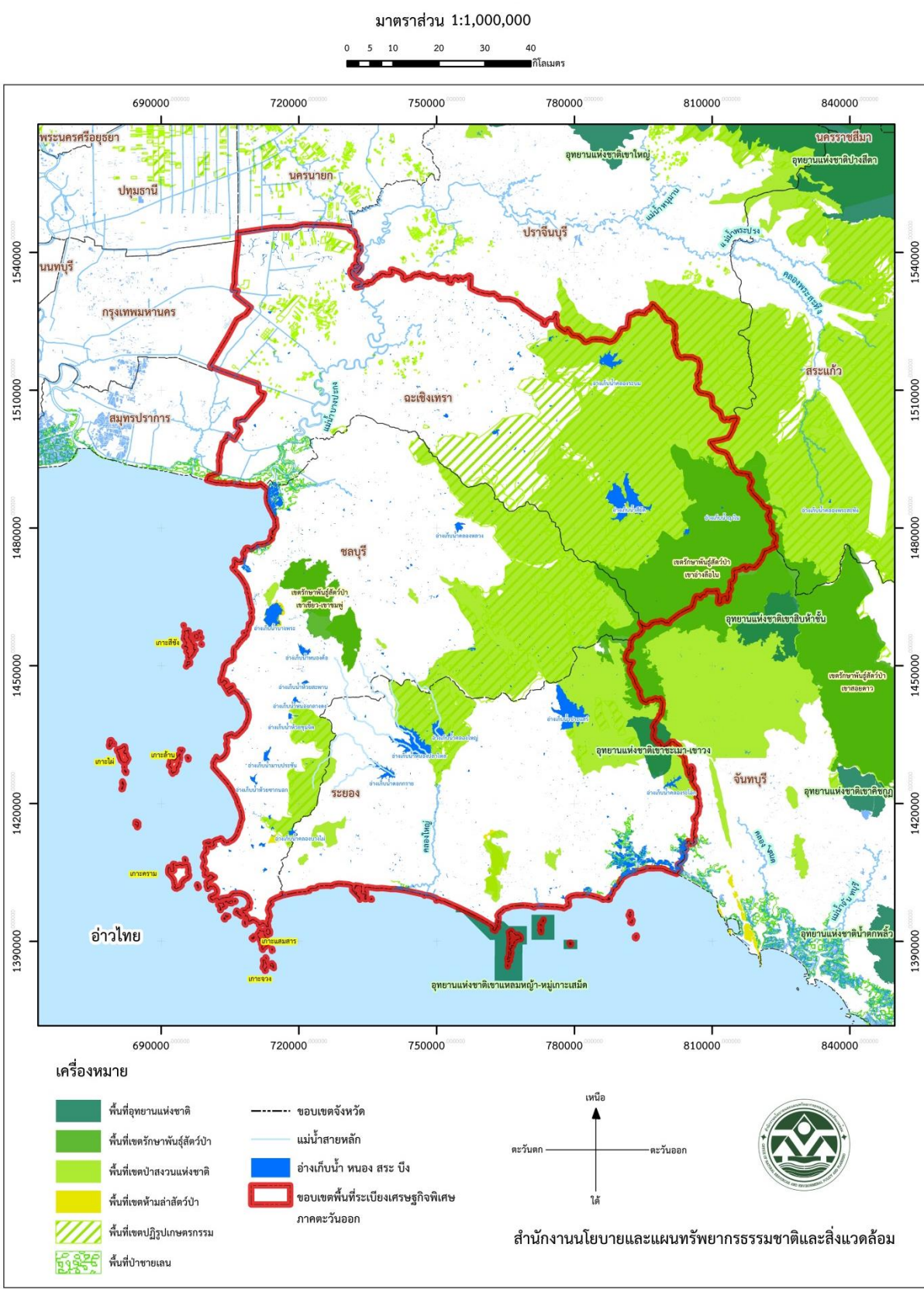
สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงอาจมีผลจากการดำเนินการเพื่อการเพิ่มพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่อง ทั้งป่าชุมชนและป่าเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรการในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า สำหรับสาเหตุที่ทำให้พื้นที่ป่าลดลงส่วนใหญ่เกิดจากการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ด้านการท่องเที่ยว และอื่น ๆ เช่น ที่อยู่อาศัย เป็นต้น รวมทั้งการลักลอบตัดไม้ และการเผาป่าในบางพื้นที่ ซึ่งประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ การลักลอบตัดไม้อนุรักษ์ โดยเฉพาะไม้พะยุง ซึ่งมีนายทุนหรือผู้มีอิทธิพลมีการว่าจ้างให้ประชาชนในพื้นที่บุกรุกทำลายป่าเพื่อตัดไม้มีค่า ซึ่งแหล่งสำคัญของไม้พะยุงส่วนหนึ่งอยู่ในภาคตะวันออกในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

ตารางที่ ๒.๑-๓ พื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

จังหวัด	พื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติ ตามท้าย กฎกระทรวง (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ ทั้งจังหวัด (ไร่)			
		๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
ฉะเชิงเทรา	๒๓๖,๐๑๘.๗๕	๕๑๑,๙๙๓.๙๗	๕๙๔,๙๗๑.๔๓	๕๙๓,๙๖๕.๙๙	๕๙๗,๓๘๕.๘๗
ชลบุรี	๙๐๖,๓๙๖.๐๐	๓๕๑,๐๓๘.๓๔	๓๓๙,๗๙๕.๑๒	๓๓๘,๔๓๕.๒๐	๓๔๐,๙๘๔.๗๔
ระยอง	๕๑๓,๗๔๓.๐๐	๑๙๖,๗๕๖.๖๕	๑๗๖,๖๔๖.๗๘	๑๘๒,๒๗๖.๕๓	๑๘๘,๑๙๖.๓๘
รวม	๑,๖๕๖,๑๕๗.๗๕	๑,๐๕๙,๗๘๘.๙๖	๑,๐๑๑,๔๑๓.๓๓	๑,๐๑๔,๖๗๗.๗๒	๑,๐๒๖,๕๖๖.๙๙

ที่มา : สำนักจัดการที่ดินป่าไม้, กรมป่าไม้ ๒๕๕๙

รูปภาพที่ ๒.๑-๑ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและพื้นที่คาบเกี่ยว

๒.๒ ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๑) สถานการณ์ทรัพยากรดิน

ลักษณะโดยทั่วไปของดินในพื้นที่ เป็นดินที่เกิดจากการผุกร่อนของภูเขา มีการระบายน้ำดี แต่ใช้เพาะปลูกได้ไม่นานก็หมดธาตุอาหาร ต้องใช้ปุ๋ยเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ เป็นดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชไร่ยางพารา และทำสวนผลไม้ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นชายฝั่งทะเล ลักษณะส่วนใหญ่เป็นที่ราบลอนคลื่นภูเขา และที่สูงอยู่บริเวณตอนกลาง ดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ระบายน้ำได้ดี บริเวณที่มีน้ำทะเลท่วมถึงจะเป็นดินโคลนหรือดินเหนียว ส่วนดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินบะซอลต์ หินปูนในบริเวณที่สูงเหมาะแก่การปลูกพืชสวน เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ส่วนที่ราบลุ่มแม่น้ำอ่าวไทยเหมาะสำหรับทำนา

ส่วนบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลมีลักษณะเป็นดินตะกอนตามชายฝั่งหรือที่ลุ่มริมทะเล ดินเลนน้ำเค็มเหมาะแก่การเจริญเติบโตของแสม โกงกาง ไม้พุ่มเตี้ย และไม้ลำต้นอ่อน เนื่องจากพื้นที่ตั้งอยู่ติดกับชายฝั่งอ่าวไทย ทำให้คุณสมบัติของดินในพื้นที่มีข้อได้เปรียบด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน เนื่องจากวัตถุดิบกำเนิดดินเป็นดินตะกอนปากแม่น้ำทับถมกัน ในขณะเดียวกัน พื้นที่ติดกับทะเลมีปัญหาเรื่องน้ำเค็มและน้ำกร่อยส่งผลกระทบต่อคุณภาพของดินเป็นดินเปรี้ยวและดินเค็ม

แนวโน้มและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรดิน

ข้อมูลการสำรวจคุณภาพดิน ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ของกรมพัฒนาที่ดิน พบว่าในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี ประสบปัญหาดินเปรี้ยว ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีทางการเกษตรจำนวนมาก เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งปุ๋ยเคมีที่ประกอบด้วยธาตุหลักสำคัญของพืช เมื่อใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้ดินเปรี้ยว มีสภาพความเป็นกรดสูง และการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ทำให้ดินเป็นแหล่งสะสมสารเคมีที่มีผลตกค้าง ซึ่งสารเคมีที่ตกค้างในดินนอกจากจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของดินและที่ดินแล้วยังเป็นสาเหตุของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่บรรยากาศ เช่น ก๊าซไนตรัสออกไซด์ (N_2O) นอกจากนี้ปัญหาดินเสื่อมประสิทธิภาพยังอาจเกิดจากการทำเหมืองแร่ที่มีการจัดการไม่เหมาะสม

๒) สถานการณ์การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ข้อมูลการใช้ที่ดินของประเทศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ของกรมพัฒนาที่ดิน ได้แบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น ๕ ประเภท (๑) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (๒) พื้นที่เกษตรกรรม (๓) พื้นที่ป่าไม้ (๔) พื้นที่แหล่งน้ำ และ (๕) พื้นที่เบ็ดเตล็ด โดยจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่รวมประมาณ ๘,๒๙๑,๒๕๐ ไร่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรมากที่สุด ๕,๕๕๙,๒๑๔ ไร่ (ร้อยละ ๔๐.๐๒) รองลงมาคือพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ๑,๐๗๘,๒๘๒ ไร่ (ร้อยละ ๗.๗๖) พื้นที่ป่าไม้ ๙๖๙,๗๒๕ ไร่ (ร้อยละ ๖.๙๘) และที่เหลือเป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ดและพื้นที่แหล่งน้ำ ๓๘๓,๘๒๙ ไร่ (ร้อยละ ๒.๗๖) และ ๒๔๖,๗๒๑ ไร่ (ร้อยละ ๑.๗๘) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๒-๑

ตารางที่ ๒.๒-๑ สรุปการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ประเภทการใช้ที่ดิน	ชลบุรี	ระยอง	ฉะเชิงเทรา	เนื้อที่รวม ๓ จังหวัด	
				ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๕๕๘,๙๓๕	๒๙๓,๔๔๕	๒๒๕,๓๖๐	๑,๐๗๗,๗๔๐	๑๓.๐๐
พื้นที่เกษตรกรรม	๑,๖๒๘,๕๗๔	๑,๕๖๓,๐๔๔	๒,๓๖๗,๕๙๖	๕,๕๕๙,๑๑๔	๖๗.๐๕
นา	๑๔๙,๖๑๑	๖๐,๕๓๖	๗๙๑,๑๒๔	๑,๐๐๑,๒๗๑	๑๒.๐๘
พืชไร่	๕๖๖,๖๘๓	๑๗๘,๗๐๘	๓๓๕,๖๐๓	๑,๐๘๐,๙๙๔	๑๓.๐๔
ไม้ยืนต้น	๖๓๒,๘๘๕	๑,๐๗๑,๑๗๗	๗๕๐,๖๒๓	๒,๔๕๔,๖๘๕	๒๙.๖๑
ไม้ผล	๑๔๒,๘๘๖	๒๐๗,๗๐๔	๑๓๓,๔๗๗	๔๘๔,๐๖๗	๕.๘๔
พืชไร่นานา	๑๗๑	๐	๑๐๕	๒๗๖	๐.๐๐๓
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๘๓,๒๒๘	๔๑,๘๒๑	๓๓๖,๐๖๐	๔๖๑,๑๐๙	๕.๕๖
อื่นๆ (พืชสวน พืชไร่ พืชไร่)	๕๓,๑๑๐	๓,๐๙๘	๒๐,๖๐๔	๗๖,๘๑๒	๐.๙๓
พื้นที่ป่าไม้	๓๐๓,๙๐๓	๑๗๕,๘๗๑	๕๕๓,๙๗๒	๑,๐๓๓,๗๔๖	๑๒.๓๕
ป่าสมบูรณ์	๒๗๖,๘๑๐	๑๔๖,๘๖๙	๕๒๖,๓๗๙	๙๕๐,๐๕๘	๑๑.๔๖
ป่าเสื่อมสภาพ	๒๗,๐๙๓	๒๘,๐๐๒	๑๗,๕๙๓	๗๒,๖๘๘	๐.๘๙
พื้นที่แหล่งน้ำ	๖๗,๒๐๗	๘๑,๒๗๑	๙๘,๒๔๓	๒๔๖,๗๒๑	๒.๙๘
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๖๘,๒๕๖	๑๐๖,๓๖๙	๑๐๙,๒๐๔	๓๘๓,๘๒๙	๔.๖๓
พื้นที่ลุ่ม	๑๔,๔๑๙	๑๘,๗๗๒	๒๓,๔๙๖	๕๖,๖๘๗	๐.๖๘
อื่นๆ	๑๕๓,๘๓๗	๘๗,๕๙๗	๘๕,๗๐๘	๓๒๗,๑๔๒	๓.๙๕
เนื้อที่ทั้งหมด	๒,๗๒๖,๘๗๕	๒,๒๒๐,๐๐๐	๓,๓๔๔,๓๗๕	๘,๒๙๑,๒๕๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ข้อมูลสรุปการใช้ที่ดินของประเทศไทย รายจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙

แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงใช้ประโยชน์ที่ดิน

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ กับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดชลบุรี พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นประมาณ ๖๖,๑๓๕ ไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๔๒ แต่มีพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าไม้ รวมทั้งพื้นที่เบ็ดเตล็ดลดลง ประมาณ ๖๙,๓๓๔ ไร่ ๒,๔๖๙ ไร่ และ ๖,๒๖๐ ไร่ ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๒-๒

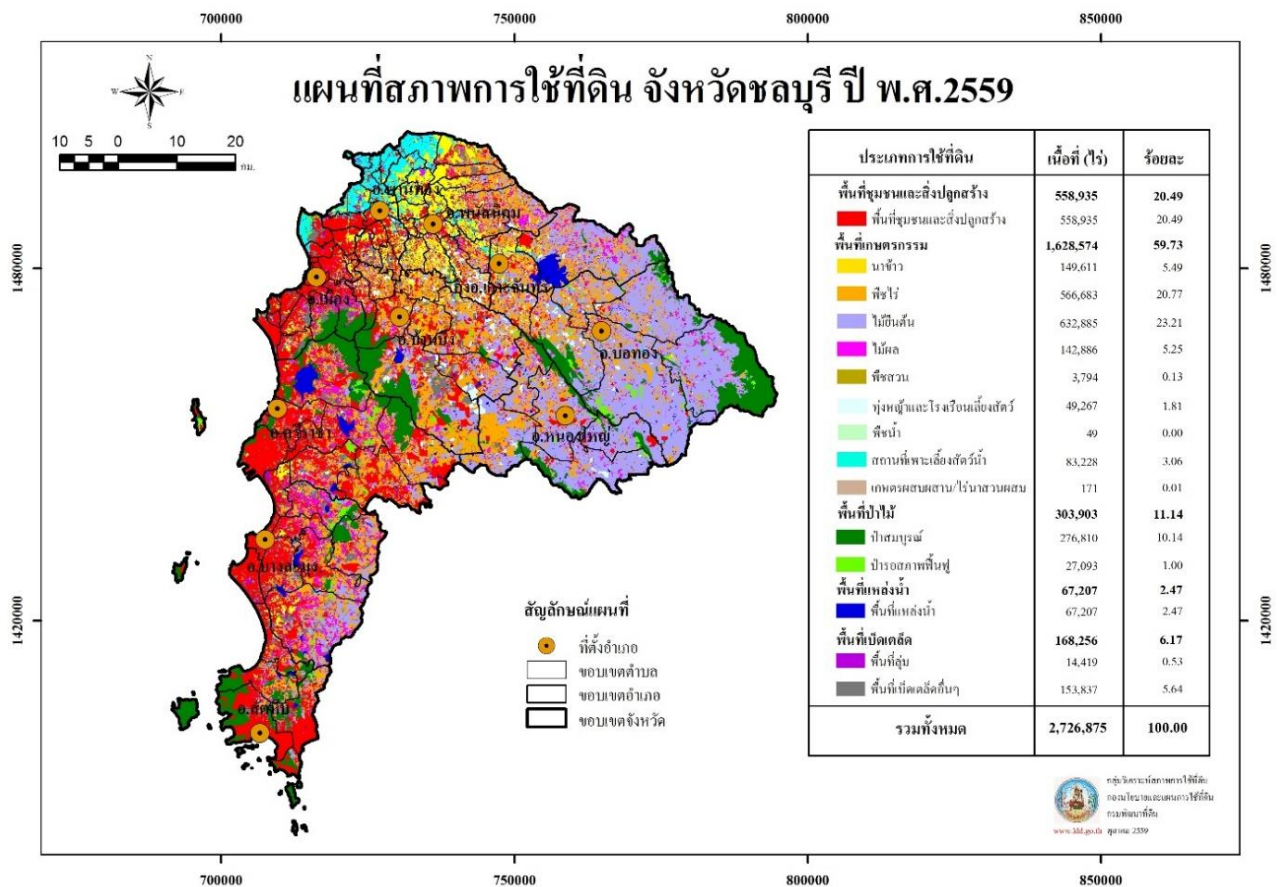
ตารางที่ ๒.๒-๒ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ประเภทการใช้ที่ดิน	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๙		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๔๙๒,๘๐๐	๑๘.๐๗	๕๕๘,๙๓๕	๒๐.๕๐	๖๖,๑๓๕	๑๓.๔๒
พื้นที่เกษตรกรรม	๑,๖๙๗,๙๐๘	๖๒.๒๗	๑,๖๒๘,๕๗๔	๕๙.๗๒	-๖๙,๓๓๔	-๔.๐๘
พื้นที่ป่าไม้	๓๐๖,๓๗๒	๑๑.๒๔	๓๐๓,๙๐๓	๑๑.๑๔	-๒,๔๖๙	-๐.๘๑
พื้นที่แหล่งน้ำ	๕๕,๒๗๙	๒.๐๓	๖๗,๒๐๗	๒.๔๖	๑๑,๙๒๘	๒๑.๕๘
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๗๔,๕๑๖	๖.๔๐	๑๖๘,๒๕๖	๖.๑๗	-๖,๒๖๐	-๓.๕๙
รวม	๒,๗๒๖,๘๗๕	๑๐๐.๐๐	๒,๗๒๖,๘๗๕	๑๐๐.๐๐		

ที่มา : ข้อมูลสรุปการใช้ที่ดินของประเทศไทย รายจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙

รูปภาพที่ ๒.๒-๑ แผนที่แสดงสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙

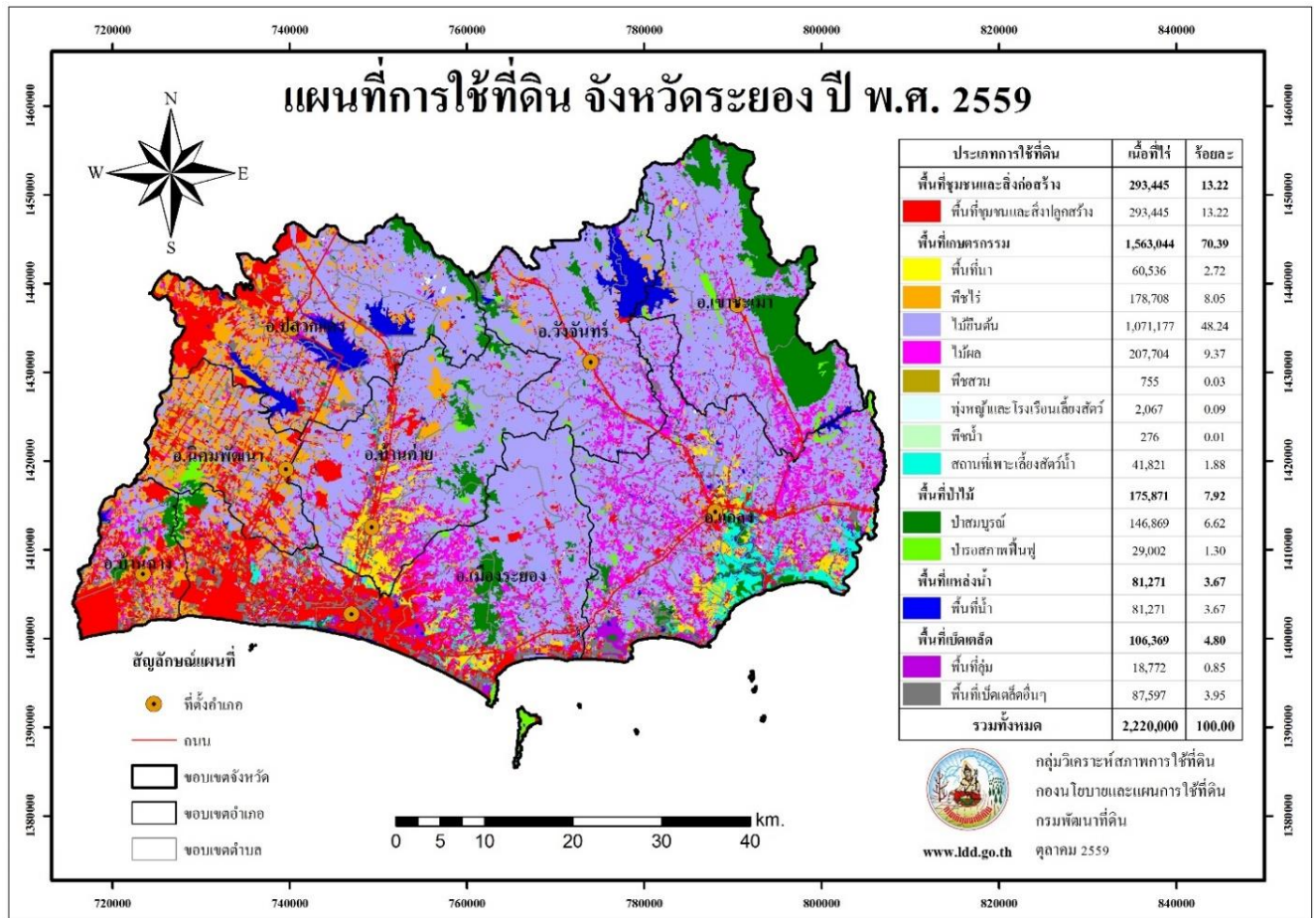
ข้อมูลการสภาพใช้ที่ดิน จังหวัดระยอง เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ กับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดระยองมีพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นประมาณ ๓๖,๐๑๒ ไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๙๙ แต่มีพื้นที่เกษตรกรรมลดลง และพื้นที่ป่าไม้ลดลง จำนวน ๖๙,๓๓๔ ไร่ และ ๔,๘๒๙ ไร่ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๒-๓

ตารางที่ ๒.๒-๓ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดระยอง ปี ๒๕๕๖ และ ปี ๒๕๕๙

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๙		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒๕๗,๔๓๓	๑๑.๖๐	๒๙๓,๔๔๕	๑๓.๒๒	๓๖,๐๑๒	๑๓.๙๙
พื้นที่เกษตรกรรม	๑,๕๙๒,๖๙๕	๗๑.๗๔	๑,๕๖๓,๐๔๔	๗๐.๔๑	-๒๙,๖๕๑	-๑.๘๖
พื้นที่ป่าไม้	๑๘๐,๗๐๐	๘.๑๔	๑๗๕,๘๗๑	๗.๙๒	-๔,๘๒๙	-๖.๒๐
พื้นที่แหล่งน้ำ	๗๗,๙๔๗	๓.๕๑	๘๑,๒๗๑	๓.๖๖	๓,๓๒๔	๒.๙๙
พื้นที่เปิดโล่ง	๑๑๑,๒๒๕	๕.๐๑	๑๐๖,๓๖๙	๔.๗๙	-๔,๘๕๖	-๔.๕๗
รวม	๒,๒๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐	๒,๒๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐		

ที่มา : ข้อมูลสรุปการใช้ที่ดินของประเทศไทย รายจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙

รูปภาพที่ ๒.๒-๒ แผนที่แสดงสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดระยอง ปี ๒๕๕๙

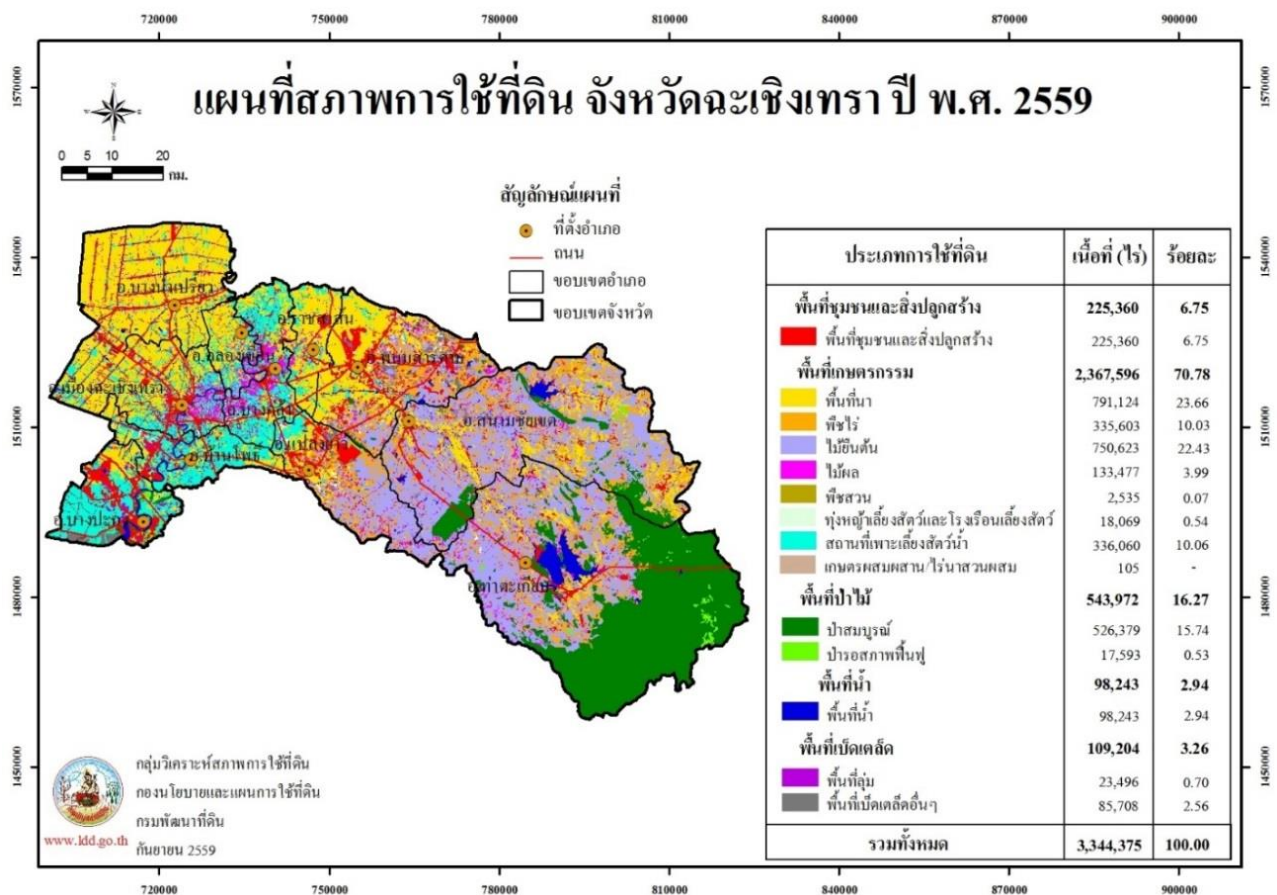
ที่มา : ข้อมูลสรุปการใช้ที่ดินของประเทศไทย รายจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙

ข้อมูลการสภาพใช้ที่ดิน จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ กับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ กับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดฉะเชิงเทรามีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.๒๕๕๖ ประมาณ ๑๘,๖๗๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๙.๐๓ แต่พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าไม้ลดลง และพื้นที่เปิดโล่งลดลง ประมาณ ๓,๘๔๔ ไร่ ๕,๓๔๕ ไร่ และ ๑๐,๖๐๐ ไร่ ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๒-๔

ตารางที่ ๒.๒-๔ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี ๒๕๕๖ และ ปี ๒๕๕๙

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๙		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒๐๖,๖๙๐	๖.๑๘	๒๒๕,๓๖๐	๖.๗๔	๑๘,๖๗๐	๙.๐๓
พื้นที่เกษตรกรรม	๒,๓๗๑,๔๔๐	๗๐.๙๑	๒,๓๖๗,๕๕๖	๗๐.๗๙	-๓,๘๘๔	-๐.๑๖
พื้นที่ป่าไม้	๕๔๙,๓๑๗	๑๖.๔๓	๕๔๓,๙๗๒	๑๖.๒๗	-๕,๓๔๕	-๕.๕๐
พื้นที่แหล่งน้ำ	๙๗,๑๒๔	๒.๙๐	๙๘,๒๔๓	๒.๙๔	๑,๑๑๙	๐.๙๓
พื้นที่เปิดโล่ง	๑๑๙,๘๐๔	๓.๕๘	๑๐๖,๒๐๔	๓.๒๗	-๑๐,๖๐๐	-๙.๗๑
รวม	๓,๓๔๔,๓๗๕	๑๐๐.๐๐	๓,๓๔๔,๓๗๕	๑๐๐.๐๐		

รูปภาพที่ ๒.๒-๓ แผนที่แสดงสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๕๕๙

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ส่วนใหญ่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีผลทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินรูปแบบอื่นรุกล้ำเข้าไปในเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตร การใช้ทรัพยากรที่ดินไม่ถูกต้องตามสมรรถนะของดิน ได้แก่ การนำดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการเกษตรไปใช้เพื่อการพัฒนาเชิงพาณิชย์ อุตสาหกรรมการสร้างสนามกอล์ฟ รีสอร์ท หรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินในกิจกรรมต่าง ๆ โดยขาดการจัดการที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้เกิดปัญหาคุณภาพดินและการปนเปื้อนของมลพิษลงสู่ดิน อาทิ การเพาะเลี้ยงกุ้ง การใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร

๒.๓ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรน้ำบาดาล

๒.๓.๑ สถานการณ์ทรัพยากรน้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำ

จังหวัดชลบุรี ระยอง และ ฉะเชิงเทราอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำหลัก ๒ ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำบางปะกง และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก ดังรูปภาพที่ ๒.๓-๑ และมีแม่น้ำสายหลัก จำนวน ๓ สาย และคลองที่สำคัญ ดังนี้

แม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในลุ่มน้ำบางปะกง ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี นครนายก และฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๙,๑๖๑,๒๕ ตารางกิโลเมตร แม่น้ำบางปะกงมีความยาวนับจากจุดบรรจบกันถึงปากแม่น้ำประมาณ ๑๒๒ กิโลเมตร เกิดจากการรวมตัวของแม่น้ำ ๒ สาย ได้แก่ แม่น้ำนครนายก และแม่น้ำปราจีนบุรี โดยไหลมาบรรจบกันที่เขตติดต่อของ ๓ จังหวัด คือ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จากนั้นไหลผ่านอำเภอดำรงวิทยะรังษี จังหวัดฉะเชิงเทรา และไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

แม่น้ำระยอง จังหวัดระยอง หรือคลองใหญ่ เกิดจากเทือกเขาเรือแตกในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ไหลผ่านพื้นที่อำเภอลวกแดง อำเภอบ้านค่าย ผ่านตำบลท่าประดู่ จังหวัดระยองและไหลลงสู่ทะเลที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีความยาวประมาณ ๗๐ กิโลเมตร

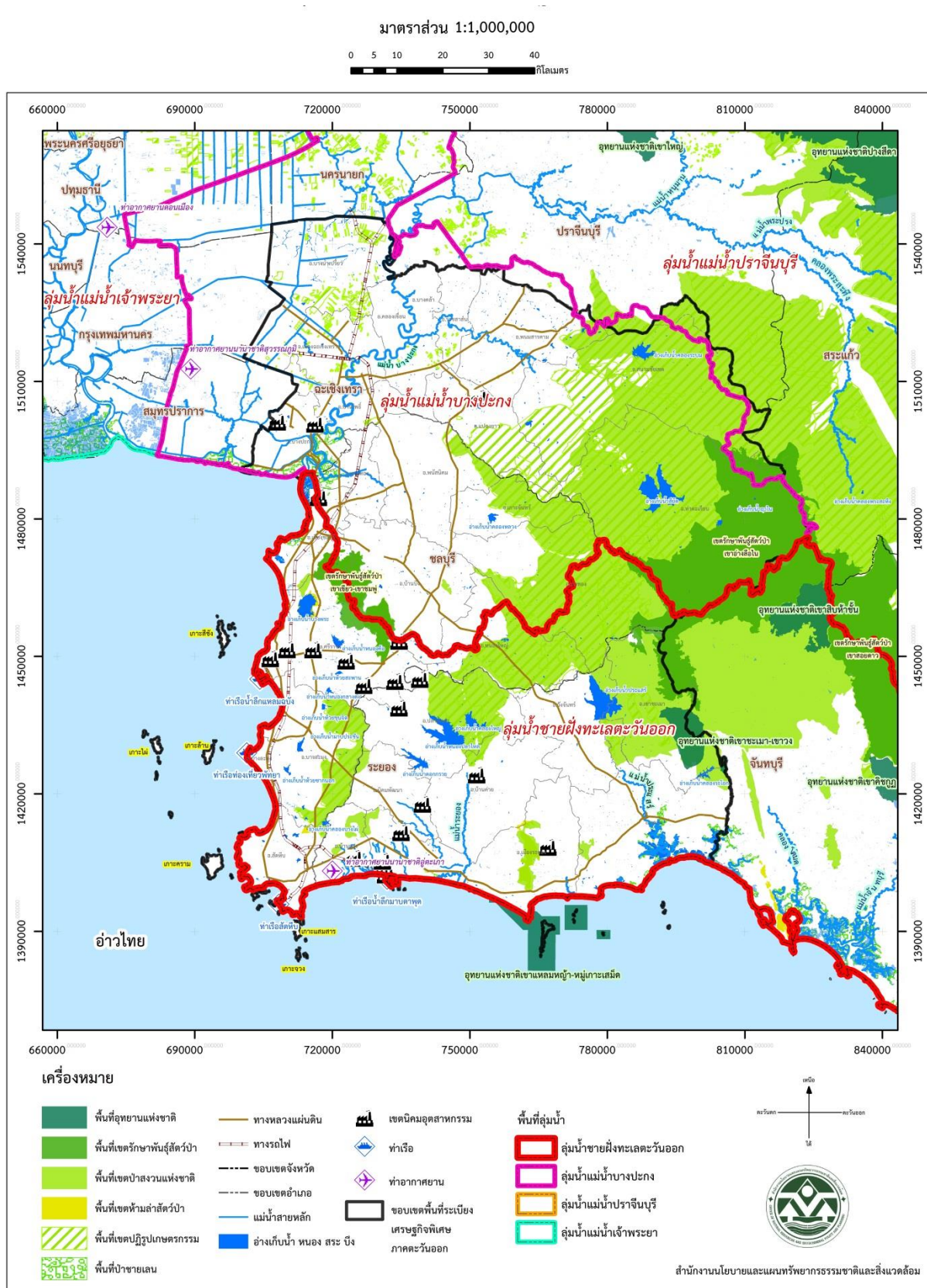
แม่น้ำประแสร์ จังหวัดระยอง มีความยาวประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร มีต้นกำเนิดจากเขาใหญ่ เขาอ่างฤๅไน เขาหินโรงเขา อ่างกระเด็น ซึ่งไหลมาตามห้วย และคลองต่างๆ หลายสาย เช่น คลองประแสร์ คลองปลิง คลองบ่อทอง ห้วยหินคม คลองเจ็ด คลองตากล้วย คลองชุมแสง คลองไม้เหนือ-ใต้ คลองตวาด คลองพัง หวาย คลองจำกา คลองใช้ คลองแหวน คลองโพล้ คลองทาสีแก้ว และคลองหนองพลงและไหลมารวมกัน เรียกว่า แม่น้ำประแสร์ และไหลลงสู่ทะเลที่บ้านปากน้ำ ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกองกระด้าง จังหวัดระยอง

จังหวัดชลบุรี ระยอง และ ฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตนานาชนิด อาจแบ่งออกตามลักษณะของถิ่นที่อยู่อาศัยเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล ได้แก่ ทะเล หรือชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำในแผ่นดิน ได้แก่ แหล่งน้ำไหล ทะเลสาบ บึง ลุ่มชื้นแฉะ และหนองน้ำ โดยพื้นที่ชุ่มน้ำในพื้นที่ ประกอบด้วย พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ได้แก่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำบางพระ และอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด พื้นที่ชุ่มน้ำระดับชาติ ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียวเขาชมพุเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน และบึงสำนึกใหญ่ (หนองจำรุง) และพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น ในจังหวัดชลบุรี จำนวน ๖๓๑ แห่ง ระยอง จำนวน ๔๖๗ แห่ง และฉะเชิงเทรา จำนวน ๖๐๑ แห่ง และจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สูงขึ้นอัตราการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ชุ่มน้ำจึงเพิ่มสูงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติไปเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกิดขึ้นกับพื้นที่ภาคตะวันออกเช่นเดียวกันกับภูมิภาคอื่น ๆ

สถานการณ์การใช้น้ำในพื้นที่

พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง มีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้สำหรับการเกษตรกรรม การอุปโภคบริโภค และการอุตสาหกรรม มีอ่างเก็บน้ำ จำนวน ๒๓ แห่ง เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง จำนวน ๑๙ แห่ง และขนาดใหญ่ จำนวน ๔ แห่ง ซึ่งอ่างเก็บน้ำทั้งหมด มีความจุรวมประมาณ ๑,๓๒๑.๕๐๙ ล้านลูกบาศก์เมตร รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๓-๑

รูปภาพที่ ๒.๓-๑ แผนที่แสดงพื้นที่ลุ่มน้ำในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ข้อมูลปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้จากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่าอ่างเก็บน้ำประแสร์ และอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล จังหวัดระยอง มีปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้มากที่สุด คือ ๒๒๗ ล้านลูกบาศก์เมตร และ ๑๔๖ ล้านลูกบาศก์เมตร ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาข้อมูล ในที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ พบว่า อ่างเก็บน้ำทั้ง ๒ แห่ง มีปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้ในทิศทางที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย ส่วนอ่างเก็บน้ำคลองสิียด จังหวัดฉะเชิงเทรา และอ่างเก็บน้ำบางพระ จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้ จำนวน ๑๖๑ ล้านลูกบาศก์เมตร และ ๓๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ พบว่า อ่างเก็บน้ำทั้ง ๒ แห่ง มีปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้ในทิศทางลดลง รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๓-๒

ตารางที่ ๒.๓-๑ อ่างเก็บน้ำในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

ลำดับ	ชื่ออ่างเก็บน้ำ	อำเภอ	จังหวัด	ความจุของอ่างเก็บน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุระดับต่ำสุด (ล้าน ลบ.ม.)
๑.	คลองสิียด	ท่าตะเกียบ	ฉะเชิงเทรา	๔๒๐.๐๐	๓๐.๐๐
๒.	คลองระบับ	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา	๕๕.๕๐	๗.๘๐
๓.	ลาดกระทิง	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา	๔.๒๐	๐.๒๐
๔.	ลุ่มน้ำโจน ๑๖	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา	๑.๙๗	๐.๑๐
๕.	ลุ่มน้ำโจน ๒	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา	๑.๙๖	๐.๑๖
รวม จังหวัดฉะเชิงเทรา				๔๘๓.๖๓	๓๘.๒๖
๑.	บางพระ	ศรีราชา	ชลบุรี	๑๑๗.๐๐	๑๒.๐๖
๒.	คลองหลวงรัชชโรธร	เกาะจันทร์	ชลบุรี	๙๘.๐๐	๒.๙๕
๓.	หนองค้อ	ศรีราชา	ชลบุรี	๒๑.๔๐	๑.๐๐
๔.	มาบประชัน	บางละมุง	ชลบุรี	๑๖.๖๐	๐.๗๒
๕.	บ้านบึง	บ้านบึง	ชลบุรี	๑๐.๙๘	๒.๘๐
๖.	หนองกลางดง	ศรีราชา	ชลบุรี	๗.๖๕	๐.๒๘
๗.	ชากนอก	บางละมุง	ชลบุรี	๗.๐๓	๐.๔๐
๘.	ห้วยขุนจิต	บางละมุง	ชลบุรี	๔.๘๐	๐.๒๕
๙.	ห้วยสะพาน	ศรีราชา	ชลบุรี	๓.๘๔	๐.๓๐
๑๐.	ห้วยตุ้ม ๒	สัตหีบ	ชลบุรี	๒.๙๗	๐.๕๒
๑๑.	มาบพิททอง ๒	บางละมุง	ชลบุรี	๑.๙๘	๐.๔๐
๑๒.	ห้วยตุ้ม ๑	สัตหีบ	ชลบุรี	๑.๕๐	๐.๓๐
๑๓.	มาบพิททอง ๑	บางละมุง	ชลบุรี	๑.๒๓	๐.๒๕
รวม จังหวัดชลบุรี				๒๙๔.๙๘	๒๒.๒๓
๑.	คลองประแสร์	วังจันทร์	ระยอง	๒๔๘.๐๐	๒๐.๐๐
๒.	หนองปลาไหล	ปลวกแดง	ระยอง	๑๖๓.๗๕	๑๓.๕๐
๓.	ดอกกราย	ปลวกแดง	ระยอง	๗๑.๔๐	๓.๐๐
๔.	คลองใหญ่	ปลวกแดง	ระยอง	๔๐.๑๐	๓.๐๐
๕.	คลองระโงก	แกลง	ระยอง	๑๙.๖๕	๐.๔๙
รวม จังหวัดระยอง				๕๔๒.๙๐	๓๙.๙๙
รวมทั้ง ๓ จังหวัด				๑,๓๒๑.๕๑	๑๐๐.๔๘

ที่มา : คัดแปลงจากข้อมูลสถานการณ์น้ำของอ่างเก็บน้ำต่างๆ โดยสำนักงานชลประทานที่ ๙, ๒๕๕๙

ตารางที่ ๒.๓-๒ ปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้ จากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ณ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๕๙

อ่างเก็บน้ำ	ความจุทั้งหมด (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่นำมาไปใช้งานได้ (ล้าน ลบ.ม.)							
		๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙	
		ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
คลองสิียด	๔๒๐	๓๑๖	๗๕.๒	๓๑๗	๗๕.๕	๑๘๘	๔๔.๘	๑๖๑	๓๘.๓
ประแสร์	๒๔๘	๒๐๓	๘๑.๙	๒๑๒	๘๕.๕	๒๑๖	๘๗.๑	๒๒๗	๙๑.๕
หนองปลาไหล	๑๖๔	๑๔๔	๘๗.๘	๑๔๔	๘๗.๘	๑๓๕	๘๒.๓	๑๔๖	๘๙.๐
บางพระ	๑๑๗	๖๕	๕๕.๖	๖๙	๕๙.๐	๔๘	๔๑.๐	๓๓	๒๘.๒

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดชลบุรี, ๒๕๕๙

ข้อมูลพื้นที่ชลประทาน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งหมายรวมถึงโครงการขนาดใหญ่ กลาง เล็ก สูบน้ำด้วยไฟฟ้า และแก้มลิง พบว่ามีพื้นที่ จำนวน ๑,๔๘๕,๖๙๐ ไร่ แต่มีพื้นที่รับประโยชน์เพียง จำนวน ๒๐๓,๒๔๕ ไร่ ขณะที่พื้นที่ที่ไม่มีระบบชลประทานจำนวนถึง ๖,๖๐๕,๓๑๕ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๙.๖๗ ของพื้นที่ดัง

ตารางตารางที่ ๒.๓-๓

ตารางที่ ๒.๓-๓ พื้นที่ชลประทาน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)		
		ชลประทาน	รับประโยชน์	ไม่มีระบบชลประทาน
ฉะเชิงเทรา	๓,๓๔๔,๓๗๕	๑,๐๖๖,๕๐๐	๙๗,๘๒๖	๒,๑๘๐,๐๔๙
ชลบุรี	๒,๗๒๖,๘๗๕	๑๑๙,๕๒๐	๓๙,๓๓๐	๒,๕๖๘,๐๒๕
ระยอง	๒,๒๒๐,๐๐๐	๒๙๖,๖๗๐	๖๖,๐๕๐	๑,๘๕๗,๒๘๐
รวม	๘,๒๙๑,๒๕๐	๑,๔๘๒,๖๙๐	๒๐๓,๒๔๕	๖,๖๐๕,๓๑๕

ที่มา : ดัดแปลง ข้อมูลพื้นที่ชลประทานของประเทศไทย, กรมชลประทาน ๒๕๕๘

สถานการณ์การใช้น้ำประปา

พื้นที่ ๓ จังหวัด มีการประปาภูมิภาค จำนวน ๑๗ แห่ง ได้แก่

- ๑) จังหวัดชลบุรี จำนวน มี ๗ สำนักงาน ได้แก่ การประปาส่วนภูมิภาคเขต ๑ การประปาส่วนภูมิภาคสาขาชลบุรี สาขานันทบุรี สาขาศรีราชา สาขาแหลมฉบัง และสาขาพัทยา
- ๒) จังหวัดระยอง การประปาจำนวน ๖ แห่ง แบ่งเป็นการประปาส่วนภูมิภาค ๔ แห่ง ได้แก่ การประปาระยอง การประปาปากน้ำประแสร์ การประปาบ้านฉาง และการประปานิคมพัฒนา และการประปาเทศบาล ๒ แห่ง คือ เทศบาลตำบลเมืองแกลง และการประปาเทศบาลตำบลปลวกแดง
- ๓) จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสำนักงานประปาอยู่ในพื้นที่จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ การประปาส่วนภูมิภาค สาขาฉะเชิงเทรา สาขาพนมสารคาม สาขาบางคล้า และสาขาบางปะกง

จากข้อมูลสถิติผู้ใช้น้ำประปา ปริมาณการผลิต และจำหน่ายของการประปาส่วนภูมิภาคปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ พบว่ามีปริมาณน้ำที่ผลิตรวมประมาณ ๒๗๑ ล้านลูกบาศก์เมตร และปริมาณน้ำจำหน่ายรวมประมาณ ๒๐๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งในจังหวัดชลบุรีมีปริมาณการผลิตน้ำประปามากที่สุด คือ ประมาณ ๑๓๕ ล้านลูกบาศก์เมตร รองลงจังหวัดฉะเชิงเทรา และระยอง รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๓.๑-

ตารางที่ ๒.๓-๔ สถิติผู้ใช้น้ำ ปริมาณการผลิต และจำหน่ายของการประปาส่วนภูมิภาค ปี ๒๕๕๘

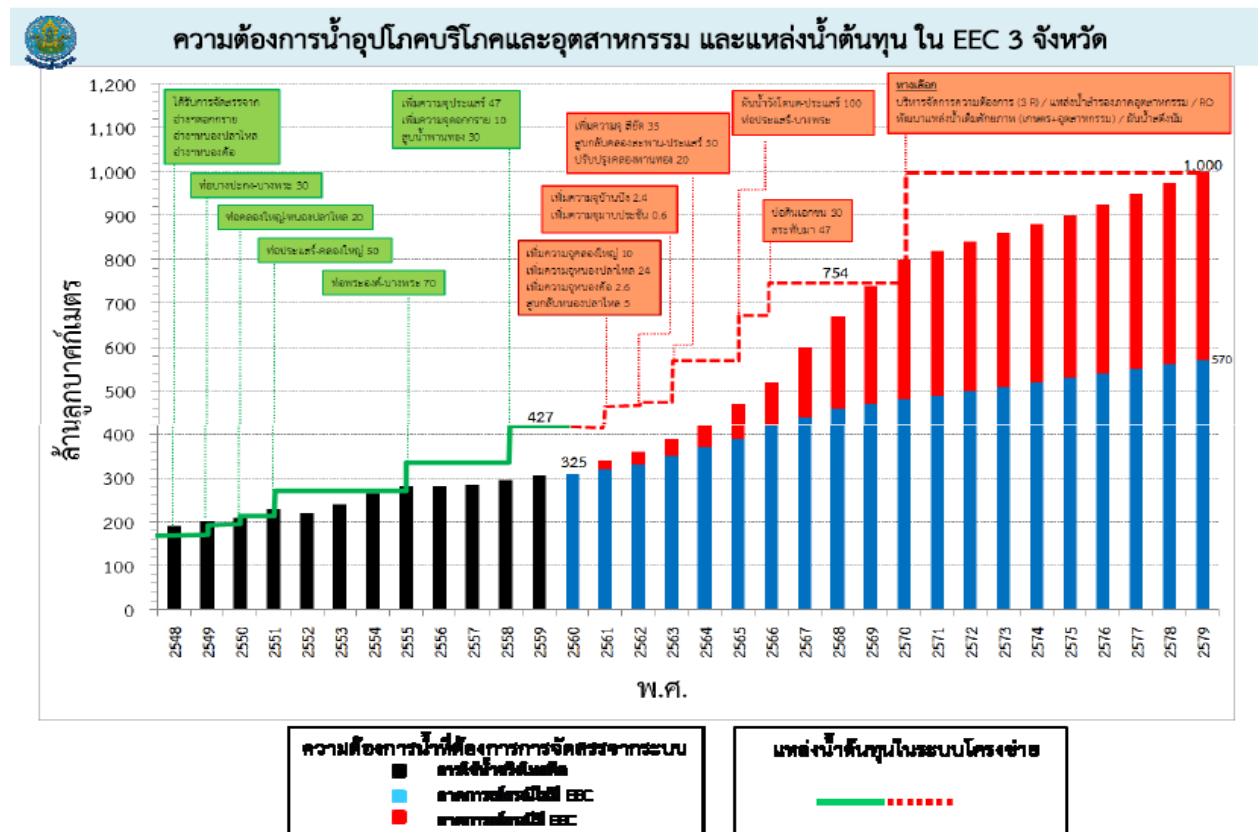
จังหวัด	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ราย)	ปริมาณน้ำผลิต (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลบ.ม.)
ชลบุรี	๓๓๒,๑๔๔	๑๘๕,๐๕๖,๙๙๐	๑๓๙,๓๓๗,๕๕๐
ระยอง	๑๑๗,๘๗๘	๔๒,๙๔๘,๕๗๑	๓๓,๕๓๐,๒๘๙
ฉะเชิงเทรา	๙๑,๓๐๕	๔๓,๑๓๗,๔๕๓	๓๕,๔๙๔,๘๕๐
รวม	๕๔๑,๓๒๗	๒๗๑,๑๔๓,๐๑๔	๒๐๘,๓๖๒,๖๘๙

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค, ๒๕๕๘

แนวโน้มและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรน้ำ

จากสถิติการใช้น้ำ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดระยองและชลบุรี พบว่า มีความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นถึง ๒ เท่า ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีล่าสุด และจากสภาพภัยแล้งและปริมาณฝนตกลดน้อยลง ทำให้ปริมาณน้ำน้อยลงเหลือเพียง ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นผลให้เกิดผลกระทบกับทุกภาคส่วนทั้ง ชุมชน ประชาชน เพื่อการอุปโภค บริโภค เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม และการใช้น้ำรักษาระบบนิเวศ ในขณะที่จากการคาดการณ์ความต้องการน้ำในพื้นที่ภาคตะวันออก ในปัจจุบันมีมากกว่า ๕,๒๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยเป็นความต้องการน้ำภาคการเกษตร มากกว่าร้อยละ ๘๐ ขณะที่ปริมาณน้ำท่ามีทั้งหมด ๒๖,๐๘๑ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่สามารถกักเก็บเพื่อจัดสรรให้ได้เพียงร้อยละ ๙ หรือประมาณ ๒,๓๓๗ ล้านลูกบาศก์เมตร จึงต้องพึ่งพาแหล่งน้ำอื่นๆ จากแม่น้ำ ลำธาร และแหล่งน้ำใต้ดิน รวมถึงการผันน้ำจากแหล่งอื่นอีกที่มีปริมาณสำรองเหลือจากภายนอกจังหวัด

รูปภาพที่ ๒.๓-๒ แผนภูมิแสดงการประมาณการแหล่งน้ำดิบในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ที่มา กรมชลประทาน, ๒๕๖๐

๒.๓.๒ ทรัพยากรน้ำบาดาล

สถานการณ์ทรัพยากรน้ำบาดาล

ข้อมูลจากรายงานสถานการณ์น้ำบาดาลประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยรวมพบว่า ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง มีการใช้น้ำบาดาลในปริมาณมากขึ้น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อระดับน้ำบาดาลและอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลคือ ปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาในแต่ละปีมีความสัมพันธ์กับการขึ้นลงของระดับน้ำบาดาล เมื่อเปรียบเทียบแต่ละปี ถ้าปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมามากขึ้น ระดับน้ำบาดาลจะเพิ่มสูงขึ้นด้วย ส่วนปริมาณการกักเก็บน้ำบาดาลขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาในแต่ละปีเช่นกัน

แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรน้ำบาดาล

แหล่งน้ำบาดาล มีแนวโน้มไปในทางที่เสื่อมโทรมลง เนื่องจากจำนวนประชากรที่มีเพิ่มขึ้น การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม การทิ้งของเสียลงในแหล่งน้ำและพื้นดิน เช่น น้ำเสียหรือของเสียจากบ้านเรือน โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งฝังกลบขยะชุมชน ส่งผลให้มีการปนเปื้อนของสารมลพิษ ลงสู่ น้ำบาดาล นอกจากนี้แล้วแร่ธาตุที่มีอยู่ในธรรมชาติเอง เช่น ค่าเหล็ก (Fe) ก็เป็นส่วนสำคัญของการปนเปื้อนของน้ำใต้ดิน จากการตรวจสอบคุณภาพน้ำพบค่าเหล็กเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มีการรุกรานน้ำเค็มจากทะเลแทรกลงสู่ น้ำใต้ดิน จากข้อมูลการใช้น้ำบาดาล พบว่า มีการใช้น้ำบาดาลในปริมาณมากขึ้น รวมถึงปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ส่งผลให้พื้นที่ที่จะเติมลงสู่แหล่งน้ำใต้ดินไม่สัมพันธ์กับปริมาณการใช้น้ำของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ ส่งผลให้ปริมาณน้ำใต้ดินมีแนวโน้มไม่เพียงพอต่อการใช้เพื่อกิจกรรมต่างๆ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการนำน้ำมาใช้เพื่อผลิตน้ำประปา ภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม จากข้อมูลพบว่า ปริมาณการใช้น้ำบาดาลรวม ๓ จังหวัด เพื่อการอุปโภคและบริโภค ประมาณ ๒๖.๐๒ ล้าน ลบ.ม./ปี เพื่อการอุตสาหกรรม ๑๖.๓๖ ล้าน ลบ.ม./ปี และเกษตรกรรม ๓๔.๙๖ ลบ.ม./ปี รวมการใช้น้ำบาดาลทั้งสิ้น ๗๗.๓๔ ล้าน ลบ.ม./ปี รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๓-๕

ตารางที่ ๒.๓-๕ สรุปการใช้น้ำบาดาลของแอ่งน้ำบาดาล ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

การใช้ประโยชน์	จังหวัด	ประปาภูมิภาค	ประปาหมู่บ้าน/เทศบาล	บ่อน้ำตื้น	บ่อบาดาลเอกชน	รวม
อุปโภค บริโภค	ฉะเชิงเทรา	-	๗.๑๓	๐.๒๖	๓.๓๖	๑๐.๗๕
	ชลบุรี	-	๗.๗๖	๐.๓๖	๔.๐๕	๑๒.๑๗
	ระยอง	-	๑.๓๙	๐.๒๑	๑.๕๑	๓.๑๑
	รวม	-	๑๖.๒๘	๐.๘๓	๘.๙๒	๒๖.๐๓
อุตสาหกรรม	ฉะเชิงเทรา	-	-	๓.๐๒	-	๓.๐๒
	ชลบุรี	-	-	๖.๖๘	-	๖.๖๘
	ระยอง	-	-	๖.๖๖	-	๖.๖๖
	รวม	-	-	๑๖.๓๖	-	๑๖.๓๖
การเกษตรกรรม	ฉะเชิงเทรา	-	-	๙.๘๒	๐.๘๖	๑๐.๖๘
	ชลบุรี	-	-	๑๔.๐๘	๐.๖๙	๑๔.๗๗
	ระยอง	-	-	๙.๓๘	๐.๓๑	๙.๕๑
	รวม	-	-	๓๓.๒๘	๑.๘๖	๓๔.๙๖
รวมทั้งหมด		-	๑๖.๒๘	๕๐.๔๗	๑๐.๗๘	๗๗.๓๕

ที่มา : ดัดแปลง กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๕๙

๒.๔ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ชายฝั่งทะเลติดฝั่งอ่าวไทย ประมาณ ๒๙๒.๕๔ กิโลเมตร อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี บางละมุง ศรีราชา สัตหีบ จังหวัดชลบุรี อำเภอเมืองระยอง แกลง บ้านฉาง จังหวัดระยอง และอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแหล่งทรัพยากรชายฝั่งทะเลที่สำคัญประกอบด้วยป่าชายเลน แหล่งหญ้าทะเล และแหล่งปะการัง นอกจากนี้ยังพบสัตว์ประเภทเต่าทะเล ได้แก่ เต่าตนุ และเต่ากระ บริเวณเกาะคราม จังหวัดชลบุรี เกาะเสม็ด เกาะกูด เกาะทะลุ และเกาะมันใน จังหวัดระยอง และพบโลมา ได้แก่ โลมาอิรวดีบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โลมาปากขวด บริเวณอ่าวระยอง โลมาหัวบาตรหลังเรียบในพื้นที่จังหวัดระยอง นอกจากนี้พบวาฬบรูด้า วาฬโอมูระ และฉลาม วาฬบริเวณแหลมแม่พิมพ์ถึงอ่าวระยอง สำหรับพะยูนพบบริเวณหาดปากน้ำประแสร์จังหวัดระยอง และบริเวณอ่าวสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

๒.๔.๑ ป่าชายเลน

ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ป่าชายเลนบริเวณฝั่งอ่าวไทยฝั่งตะวันออก มีประมาณ ๑๖๔,๖๕๐ ไร่ จากการสำรวจพบว่าป่าชายเลนในจังหวัดระยอง บริเวณปากแม่น้ำประแส มีความอุดมสมบูรณ์ ลำดับที่ ๒ ของภาคตะวันออก โดยมีเนื้อที่ป่าชายเลน ๑๐,๑๙๑ ไร่ ส่วนในจังหวัดชลบุรีและฉะเชิงเทรามีพื้นที่ป่าชายเลนค่อนข้างน้อย รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๔-๑

ตารางที่ ๒.๔-๑ แสดงข้อมูลพื้นที่ป่าชายเลน ระยะ ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗

จังหวัด	พื้นที่ป่าชายเลน (ไร่)			
	๒๕๔๓	๒๕๔๗	๒๕๕๒	๒๕๕๗
ระยอง	๑๒,๒๘๐	๘,๗๐๙	๑๑,๒๘๔	๑๐,๑๙๑
ฉะเชิงเทรา	๑๐,๔๗๖	๗,๘๑๒	๗,๓๐๙	๗,๕๘๕
ชลบุรี	๔,๘๖๒	๔,๕๑๐	๕,๕๕๔	๔,๕๕๒
รวม	๒๗,๖๑๘	๒๑,๐๓๑	๒๔,๑๔๗	๒๒,๓๒๘

ที่มา : ดัดแปลงจาก กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๘

๒.๔.๒ แหล่งหญ้าทะเล

แหล่งหญ้าทะเลเจริญเติบโตในบริเวณอ่าวและหมู่เกาะที่คลื่นลมสงบ ช่วงเดือนธันวาคมถึงมีนาคม และบางพื้นที่พบได้ตลอดทั้งปี ซึ่งพบมากในบริเวณเกาะคราม เกาะพระ ในพื้นที่อ่าวสัตหีบ จังหวัดชลบุรี บริเวณชายฝั่งทะเลเขตอำเภอเมืองระยอง บ้านฉาง และบริเวณหมู่บ้านอ่าวมะขามป้อมจนถึงปากแม่น้ำประแสร์ อำเภอแกลง บริเวณปากคลองท้าวหินอำเภอกอง จังหวัดระยอง จนถึงบริเวณปากแม่น้ำพังราด อำเภอนายายอาม และอำเภอกาโหม จังหวัดจันทบุรี และหมู่ เกาะต่างๆ แยกเป็นพื้นที่จังหวัดชลบุรี ๕,๗๐๖ ไร่ และจังหวัดระยอง ๑๑,๙๒๔ ไร่ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๔-๒

ตารางที่ ๒.๔-๒ สถานภาพแหล่งหญ้าทะเล ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี และระยอง

จังหวัด	พื้นที่ (ไร่)	สถานภาพ	ชนิดเด่น	สาเหตุการเสื่อมโทรม
ชลบุรี บางเสร่ – หาดยาว อ่าวทุ่งโปรง อ่าวเตยงาม ท่าเทียบเรือจุลสมิต	๕,๗๐๕.๗๐	สมบูรณ์ปานกลาง- สมบูรณ์เล็กน้อย	หญ้าเงาใบ หญ้าเงาใบเล็ก หญ้ากุ่มช่ายทะเล	การสร้างเขื่อนกันคลื่น สะพาน เทียบเรือและที่พอกอาศัยภายใน อ่าวสัตว์หีบ ทำให้แหล่งหญ้า ภายในอ่าวสัตว์หีบ ทำให้แหล่ง หญ้าภายในอ่าวสัตว์หีบลดลง
ระยอง วังแก้วรีสอร์ท หาดทรายแก้ว อ่าวมะขามป้อม รีออคคาร์เด็นท์-เนินซ้อ ปากน้ำประแสร์	๑๑,๙๒๔.๔๐	สมบูรณ์ปานกลาง- สมบูรณ์เล็กน้อย	หญ้ากุ่มช่ายทะเล หญ้าใบมะกรูด หญ้ากุ่มช่ายเข็ม	มีการทำประมงพื้นบ้านและ หญ้าทะเลอาจมีการ เปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล

ที่มา : คัดแปลง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๘

๒.๔.๓ แนวปะการัง

ลักษณะปะการังที่ ค้นพบบริเวณชายฝั่งอ่าวไทย ตั้งแต่เกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี จนถึงหมู่เกาะกูด จังหวัดตราด พื้นที่แนวปะการังรวม ๙,๖๒๓ ไร่ ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ๖,๔๗๒ ไร่ สถานภาพโดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ปานกลาง – เสียหายมาก บริเวณที่มีความเสียหายมาก คือ บริเวณหาดหน้าบ้าน และอ่าวพุดซาวัน เกาะคราม และบริเวณเกาะอิร้าด้านตะวันตก จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ๓,๑๕๑ ไร่ สถานภาพอยู่ในระดับสมบูรณ์ปานกลาง – เสียหาย ซึ่งพื้นที่ที่มีระดับเสียหาย คือ อ่าวลุดดำ เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๔-๓ สาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของแนวปะการังเป็นบริเวณกว้างเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลให้อุณหภูมิผิวน้ำทะเลสูงผิดปกติ ทำให้ปะการังฟอกขาว

ตารางที่ ๒.๔-๓ สรุปสถานภาพแนวปะการัง ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

สถานี	ปริมาณครอบคลุมพื้นที่ (percentage cover,%)					สถานภาพแนว ปะการัง
	ปะการังมีชีวิต	ปะการังตาย	ทราย	หิน	อื่นๆ	
ชลบุรี						
เกาะคราม	๖.๑๐	๖๑.๘๓	๓๑.๘๙	๐	๐.๑๘	เสียหายมาก
- หาดหน้าบ้าน	๘.๗๔	๔๔.๗๐	๔๖.๕๖	๐	๐	เสียหายมาก
- อ่าวพุดซาวัน	๒๘.๓๔	๕๖.๔๓	๑๔.๔๕	๐	๐.๗๘	เสียหาย
เกาะครามน้อยตะวันตก	๑๕.๓๖	๖๒.๒๙	๑๘.๒๒	๓.๑๕	๐.๙๘	เสียหายมาก
เกาะอิร้าด้านตะวันตก						
ระยอง						
เกาะเสม็ด	๒๘.๖๗	๔๑.๔๐	๒๓.๒๒	๐	๖.๗๑	สมบูรณ์ปานกลาง
- อ่าวพร้าว	๓๔.๐๘	๔๘.๐๓	๑๕.๘๙	๐	๒.๐	สมบูรณ์ปานกลาง
- อ่าวลูกโยน	๓๓.๗๑	๖๑.๔๐	๔.๘๙	๐	๐	เสียหาย
- อ่าวลุดดำ	๔๓.๗๑	๔๗.๒๐	๗.๓๓	๐	๑.๗๖	สมบูรณ์ปานกลาง
- อ่าวกวนอก						
เกาะกูด	๔๕.๘๓	๓๗.๙๐	๑๕.๐๐	๐	๑.๒๗	สมบูรณ์ปานกลาง
- ด้านตะวันตก	๓๙.๘๓	๔๑.๘๙	๑๗.๓๙	๐	๐.๘๙	สมบูรณ์ปานกลาง
- ด้านตะวันออก						

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๘

๒.๔.๔ พื้นที่กัดเซาะชายฝั่งทะเล

ข้อมูลระยะทางกัดเซาะในระบบกลุ่มหาดประเทศไทยของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่าพื้นที่ประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลของชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๔-๔

ตารางที่ ๒.๔-๔ ระยะทางกัดเซาะระดับความรุนแรงและปานกลาง ในระบบกลุ่มหาดประเทศไทย

ระบบกลุ่มหาด	พื้นที่กัดเซาะ	ระยะทางกัดเซาะชายฝั่ง (กม.)		รวม (ก.ม.)
		ระดับปานกลาง	ระดับรุนแรง	
ท่าใหม่-เพ	๑) ชายฝั่งตำบลปากน้ำประแสร์ด้านตะวันออกของเขื่อนกันทรายและคลื่นปากน้ำประแสร์ อำเภอกะลา จังหวัดระยอง	๒.๓๓	-	๒.๓๓
ระยอง-บ้านฉาง	๒) หาดทรายทอง อำเภอบ้านฉาง และอ่าวประตูตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	๑.๘๘	-	๑.๘๘
จอมเทียน	๓) หาดบ้านพระยาดุสย์ ตำบลจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี	๐.๑๘	-	๐.๑๘
ศรีราชา-บางแสน	๔) ชายหาดด้านเหนือของตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี	๐.๔๘	-	๐.๖๘
	๕) หาดวอนนภา ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	๐.๒๐	-	
อ่าว ก.ไก่	๖) ฝั่งตะวันตกของปากแม่น้ำบางปะกง ตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา	๔.๔๕	-	๔.๔๕

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลการตรวจสอบสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่ง ร่วมกับการเปรียบเทียบข้อมูลย้อนหลังด้วยโปรแกรม Google Earth

ที่มา : ดัดแปลง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๘

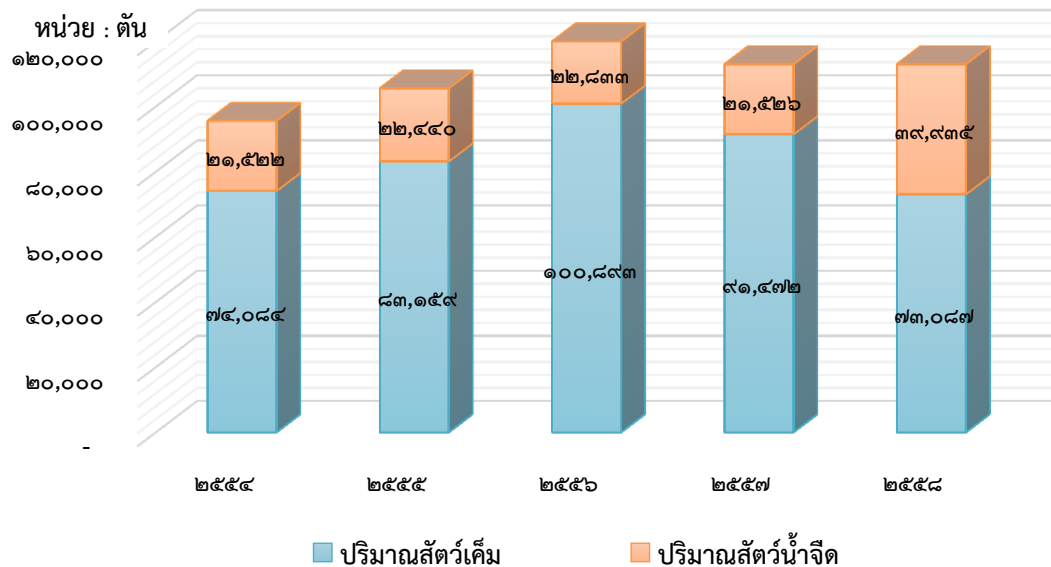
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ส่วนใหญ่เกิดจากการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ทะเลอย่างหลากหลาย ประกอบกับปัจจัยทางธรรมชาติอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม ซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลให้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งรุนแรงและขยายตัวเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมชายฝั่งทะเล เช่น การงอกใหม่ และการสูญเสียพื้นที่ชายฝั่งทะเล โดยปัญหาดังกล่าวมีหน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการแก้ไขปัญห โดยโครงสร้างทางวิศวกรรมรูปแบบต่างๆ ได้แก่ กำแพงป้องกันคลื่นริมชายหาด เขื่อนป้องกันตลิ่งริมทะเล ฯลฯ และการแก้ปัญหาโดยวิธีธรรมชาติ ได้แก่ การปลูกป่า การเติมทราย การปักเสาดักกินเพื่อปลูกป่าชายเลน ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมาช่วยบรรเทาและแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งได้บางส่วน

๒.๔.๕ ปริมาณการจับสัตว์น้ำจืดและสัตว์น้ำเค็ม

ข้อมูลสถิติการประมงแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๗ ของกรมประมง พบว่า ในพื้นที่ EEC มีปริมาณการจับสัตว์น้ำทั้งหมดเฉลี่ย ๑๑๐,๑๙๐ ตันต่อปี เป็นปริมาณการจับสัตว์น้ำเค็มทุกชนิด ทำขึ้นปลาสำคัญ เฉลี่ย ๘๔,๕๓๙ ตันต่อปี และปริมาณการจับสัตว์น้ำจืดทุกชนิด (รวมเพาะเลี้ยง) เฉลี่ย ๓๕,๖๕๑ ตันต่อปี รายละเอียดดังรูปที่ ๒.๔-๑

รูปภาพที่ ๒.๔-๑ แผนภูมิแสดงปริมาณการจับสัตว์น้ำเค็มและสัตว์น้ำจืด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘

ที่มา : ดัดแปลง กรมประมง, ๒๕๕๘

ข้อมูลปริมาณการจับสัตว์น้ำเค็มและสัตว์น้ำจืด ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๗ พบว่า จังหวัดระยอง มีปริมาณการจับสัตว์น้ำรวมสูงที่สุด มีปริมาณการจับสัตว์น้ำเฉลี่ย ๖๔,๐๐๐ ตันต่อปี รองลงมา คือ จังหวัดชลบุรี ปริมาณการจับสัตว์น้ำเฉลี่ย ๒๘,๐๐๐ ตันต่อปี และจังหวัดฉะเชิงเทราดัง ตารางที่ ๒.๔-๕

ตารางที่ ๒.๔-๕ ปริมาณการจับสัตว์เค็มและสัตว์น้ำจืด ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘

ปี	ปริมาณการจับสัตว์น้ำทั้งหมด (ตัน)								
	จังหวัดชลบุรี			จังหวัดระยอง			จังหวัดฉะเชิงเทรา		
	สัตว์น้ำจืด	สัตว์น้ำเค็ม	รวม	สัตว์น้ำจืด	สัตว์น้ำเค็ม	รวม	สัตว์น้ำจืด	สัตว์น้ำเค็ม	รวม
๒๕๕๔	๔,๘๙๑	๑๕,๘๕๙	๒๐,๗๕๐	๓,๐๑๘	๕๖,๗๑๖	๕๙,๗๓๔	๑๓,๖๑๓	๑,๕๐๙	๑๕,๑๒๒
๒๕๕๕	๖,๗๘๐	๑๖,๒๔๔	๒๓,๐๒๔	๓,๒๗๙	๖๖,๐๙๙	๖๙,๓๗๘	๑๒,๓๘๑	๘๑๖	๑๓,๑๙๗
๒๕๕๖	๘,๗๐๐	๒๐,๙๖๗	๒๙,๖๖๗	๒,๘๔๙	๗๙,๕๖๓	๘๒,๔๑๒	๑๑,๒๘๔	๓๖๓	๑๑,๖๔๗
๒๕๕๗	๘,๕๗๘	๒๖,๕๐๕	๓๕,๐๘๓	๒,๓๖๗	๖๔,๒๓๕	๖๖,๖๐๒	๑๐,๕๘๑	๗๓๒	๑๑,๓๑๓
๒๕๕๘	๘,๔๒๔	๒๗,๒๗๓	๓๕,๖๙๗	๒,๓๘๒	๔๓,๖๖๙	๔๖,๐๕๑	๒๙,๑๒๙	๒,๑๔๕	๓๑,๒๗๔
รวม	๓๗,๓๗๓	๑๐๖,๘๔๘	๑๔๔,๒๒๑	๑๓,๘๙๕	๓๑๐,๒๘๒	๓๒๔,๑๗๗	๗๖,๙๘๘	๕,๕๖๕	๘๒,๕๕๓

หมายเหตุ : ปริมาณสัตว์น้ำจืด คือ ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้ทั้งหมด รวมสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง

ปริมาณสัตว์น้ำเค็ม คือ ปริมาณสัตว์น้ำเค็มทุกชนิด ณ ทำขึ้นปลาสำคัญๆ

ที่มา : ดัดแปลงจากข้อมูลสถิติการประมงแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘, กรมประมง

๓. สถานการณ์พื้นที่สำคัญทางสิ่งแวดล้อม

๓.๑ พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ โดยใช้กลไกทางกฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการยับยั้งการดำเนินการหรือส่งเสริมการดำเนินการใดๆ อันเป็นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง เจตนารมณ์ของพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม คือ เพื่อป้องกัน สงวน บำรุง รักษา และคุ้มครองทรัพยากร ธรรมชาติ รวมทั้งคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ได้อย่างสมดุลตามระบบนิเวศ เพื่อควบคุมแก้ไขปัญหาคอนกรีตสิ่งแวดล้อมที่รุนแรง เข้าสู่วิกฤตในพื้นที่ที่มีกฎหมายต่างๆ ควบคุมอยู่แล้ว

ในพื้นที่ EEC มี ๑ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม คือ บริเวณพื้นที่อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน ๒ เขตพื้นที่ ได้แก่ บริเวณอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล ดอกกราย และคลองใหญ่ จังหวัดระยอง และบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี

๓.๑.๑ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในบริเวณพื้นที่อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดระยะเวลาใช้บังคับประกาศฯ ถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ทั้งนี้ ได้มีประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขยายระยะเวลาการบังคับใช้ประกาศฯ ออกไปอีก จำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่ ๑) การขยายระยะเวลาค้างที่ ๑ เป็นเวลา ๑ ปี (๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ - ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙) และ ๒) การขยายระยะเวลาค้างที่ ๒ เป็นเวลา ๒ ปี (๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ - ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑)

เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยครอบคลุมพื้นที่เกาะล้าน เกาะกรก และเกาะสาก และพื้นที่น่านน้ำทะเล ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการติดตามสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผลการบังคับใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม พบว่า

- ในพื้นที่ชลบุรีมีการสร้างโครงสร้างริมทะเลกันมาก และมีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งรุนแรง ข้อมูลในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่าหาดพัทยามีการกัดเซาะชายฝั่งที่รุนแรงในพื้นที่บริเวณตั้งแต่พัทยาเหนือจนถึงพัทยาใต้ ระยะทางทั้งสิ้น ๒.๗ กิโลเมตร สำหรับบริเวณพัทยาใต้จนถึงปลายแหลมบาลีฮาย ปัจจุบันไม่พบปัญหาการกัดเซาะซึ่งจากผลการศึกษา อัตราการกัดเซาะตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ -๒๕๑๗ มีอัตราเฉลี่ย ๐.๗๘ เมตร/ปี อัตราการกัดเซาะ พ.ศ. ๒๕๔๕ ถูกกัดเซาะด้วยอัตรา ๑.๘ เมตร/ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๕ ความกว้างของหาดพัทยาลดเพียง ๔-๕ เมตรเท่านั้น

- พบสภาพพื้นที่และข้อมูลการร้องเรียนเกี่ยวกับการถม ปรับพื้นที่ หรือปิดกั้นซึ่งทำให้แหล่งน้ำสาธารณะโดยทั่วไป ในหลายบริเวณมีการปลูกสร้างสิ่งปลูกสร้างคร่อม ปิดคลุม รวมจนถึงปรับ ถมกลบ จนเสียสภาพการไหลตามธรรมชาติไป และในหลายบริเวณนำมาซึ่งปัญหาน้ำท่วมในเขตเมือง

- ปัจจุบันเมืองพัทยาน้ำเสียเกิดขึ้นประมาณ ๘๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และจะเพิ่มเป็น ๘๕,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ในระยะเวลาอีก ๑๐ ปี การดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำเสียของเมืองพัทยาได้มีการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ซึ่งปัจจุบันมีระบบบำบัดน้ำเสียเปิดดำเนินการ ๔ แห่ง คือ โรงบำบัดน้ำเสียเมืองพัทยาบริเวณนาจอมเทียน (วัดบุญญ์กัญจนาราม) ระบบบำบัดน้ำเสียรวม (พัทยา) ระบบบำบัดน้ำเสียพร้อมทอรวบรวมน้ำเสียหาดแสม ระบบบำบัดน้ำเสียหาดตาแหวน

- มีผู้ประกอบการเรือเจ็ทสกี ๔๖๗ ลำ เรือลากล้วย ๙๗ ลำ เรือใบและเรือวินเซิร์ฟ ๑๓๐ ลำ แพเล่นร่ม ๒ แพ และมีข้อมูลปัญหาเรื่องร้องเรียนในประเด็นการเอาเปรียบและฉ้อโกงนักท่องเที่ยว

- คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ปัญหาปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดสูง ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำทะเลมีค่าต่ำมาก ในระดับที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังพบปริมาณสารอาหารแอมโมเนีย ไนเตรท ฟอสเฟต) รวมทั้งปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดในพื้นที่ดังกล่าวมีค่าสูงมากอีกด้วย

- สภาพการติดตั้งป้ายที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่มีลักษณะที่ผิดข้อกำหนดจำนวนมาก
- สภาพปัญหาการบุกรุกชายหาด และปัญหาด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชายหาดที่เป็นบริเวณท่องเที่ยวยังไม่ดีขึ้น และแนวโน้มจะมีปัญหามากขึ้น ทั้งจากการกัดเซาะชายฝั่ง ปัญหาการรุกรานที่สาธารณะ ปัญหาการขาดระเบียบทางการท่องเที่ยว ปัญหาขยะมูลฝอย และน้ำเสียชายหาด

๓.๑.๒ ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านค่าย และอำเภอนิคมน้ำจืดพัฒนา จังหวัดระยอง เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดำเนินการเพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อำเภอปลวกแดง และอำเภอนิคมน้ำจืดพัฒนา ทั้งอำเภอ และบางส่วนของอำเภอบ้านค่าย (ต.หนองละลอก และต.หนองบัว) จังหวัดระยอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองพื้นที่ต้นน้ำ และอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำดอกกราย และอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองใหญ่ (แม่น้ำระยอง) เป็นพื้นที่รับน้ำและเก็บกักน้ำที่ไหลลงมาตามธรรมชาติ จากต้นน้ำเทือกเขาของช่องและเขาพนมศาสตร์ ซึ่งมีแม่น้ำและร่องน้ำสาขาย่อยจำนวนมาก เนื่องจากการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของชุมชนเมืองและการเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่ รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยมีพื้นที่อุตสาหกรรมและพื้นที่ชุมชนที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ซึ่งการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมและปัจจัยดังกล่าวส่งผลกระทบต่อตรงถึงศักยภาพของแหล่งน้ำต้นทุนทั้ง ๓ อ่าง โดยกำหนดมาตรการห้ามกระทำการหรือประกอบกิจการ มาตรการบริหารจัดการและกำกับดูแลการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อป้องกันและรักษาไว้เป็นแหล่งน้ำดิบที่มีคุณภาพสำหรับการอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมในระยะยาวต่อไป ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้อนุมัติหลักการต่อร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ ปัจจุบันอยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

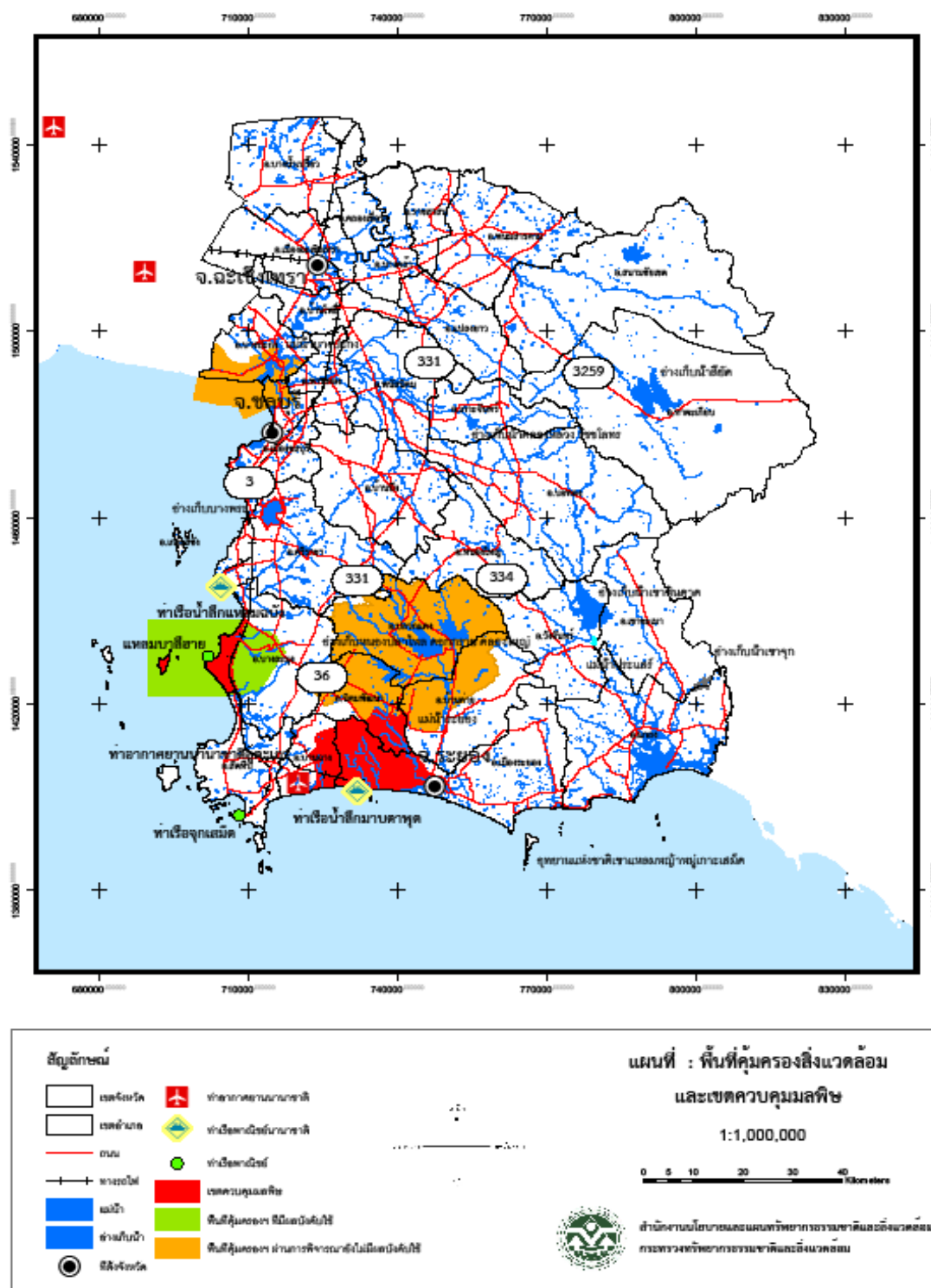
๓.๑.๓ ร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในท้องที่ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้าม ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และท้องที่ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดำเนินการเพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้าม ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และท้องที่ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เนื่องจากบริเวณปากแม่น้ำบางปะกงเป็นพื้นที่ที่มีเปราะบาง และมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นระบบนิเวศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ เป็นที่อยู่อาศัย แหล่งอาหารที่วางไข่และอนุบาลตัวอ่อนให้กับสัตว์และพืชนานาชนิด โดยมีรายงานการพบโลมาอย่างน้อย ๓ ชนิด ได้แก่ โลมาอิรวดีหรือโลมาหัวบาตร โลมาเผือกหรือโลมาหลังโหนด และโลมาหัวบาตรหลังเรียบ ซึ่งแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญอีกแห่งหนึ่ง ประกอบกับพื้นที่ดังกล่าวคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงอย่างมากจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาควบคู่กับ

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้อนุมัติหลักการต่อร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ปัจจุบันอยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

รูปภาพที่ ๓.๑-๑ แผนที่แสดงพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและเขตควบคุมมลพิษ

๓.๒ เขตควบคุมมลพิษ

๓.๒.๑ เขตควบคุมมลพิษเมืองพัทยา

ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๓๕) เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตเมืองพัทยาเป็นเขตควบคุมมลพิษ ได้ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๕ โดยได้มีการกำหนดให้ท้องที่เขตเมืองพัทยาเป็นเขตควบคุมมลพิษ

รูปภาพที่ ๓.๒-๑ แผนที่แนบท้ายประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๓๕) เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตเมืองพัทยาเป็นเขตควบคุมมลพิษ

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปริมาณการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิด และให้มีการบำบัดและกำจัดมลพิษอย่างถูกหลักวิชาการ พร้อมกับการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนใน การจัดการมลพิษในพื้นที่ จากการประกาศเขตควบคุมมลพิษที่ผ่านมาได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษฉบับแรกในปี พ.ศ.๒๕๓๖-๒๕๓๙ ฉบับที่ ๒ ปี พ.ศ.๒๕๔๑-๒๕๔๔ เป็นแผนระยะ ๔ ปี และ ฉบับที่ ๓ ปี พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙ เป็นแผนระยะ ๕ ปี การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษ สรุปได้ดังนี้

๑) การจัดการน้ำเสีย

๑.๑) โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนเมืองพัทยา ซึ่งเป็นโครงการ ที่มีการรวบรวมน้ำเสียพหุภาค และพหุภาคได้บางส่วน เข้าสู่ระบบที่ข่อยวัดหนองใหญ่ ปัจจุบันอยู่ระหว่าง ดำเนินการเพื่อรับการสนับสนุนงบประมาณในการเพิ่มศักยภาพระบบ

๑.๒) โครงการปรับปรุงและก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียรวม ระยะที่ ๒ (ข่อยวัดบุญญ์กัญจนาราม) ปัจจุบันก่อสร้างแล้วเสร็จและเดินระบบแล้ว

๒) การจัดการขยะมูลฝอย

๒.๑) โครงการการก่อสร้างบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาล ระยะที่ ๒ เมืองพัทยา เป็นโครงการประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๑ งบประมาณรวม ๓๐.๐๐ ล้านบาท เป็นงบประมาณแผ่นดิน ๒๗.๐๐ ล้านบาท งบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓.๐๐ ล้านบาท ปัจจุบันหยุดเดินระบบ เมืองพัทยาดำเนินการโดยส่งไปกำจัดที่ TPI สระบุรี

๒.๒) โครงการศึกษาและออกแบบเตาเผาขยะมูลฝอยบนเกาะล้าน เมืองพัทยา เป็นโครงการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๑ งบประมาณรวม ๑๒ ล้านบาท เป็นงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๒ ล้านบาท

๒.๓) โครงการก่อสร้างเตาเผาขยะมูลฝอยบนเกาะล้าน เมืองพัทยา เป็นโครงการประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ งบประมาณรวมผลการศึกษาออกแบบ

๓) การเฝ้าระวังและป้องกัน

๓.๑) โครงการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเมืองพัทยา

๓.๒) โครงการประเมินดัชนีคุณภาพสิ่งแวดล้อมชายหาดท่องเที่ยว

๓.๓) โครงการติดตามประเมินผลประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวม

๓.๔) โครงการติดตามตรวจสอบการระบายน้ำทิ้งจากสถานประกอบการ

๓.๒.๒ เขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง

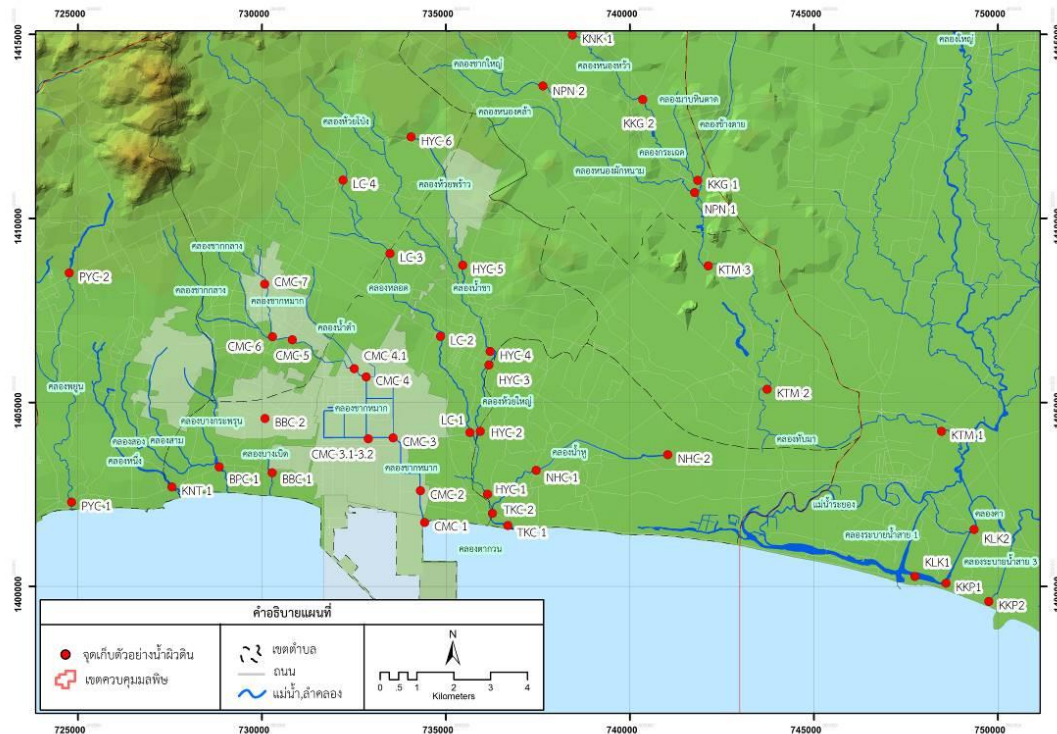
ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๓๒ (พ.ศ.๒๕๕๒) เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตตำบลมาตาพุด ตำบลห้วยโป่ง ตำบลเนินพระ และตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ทั้งตำบล ตำบลมาข่า อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ทั้งตำบล และตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ทั้งตำบล รวมทั้ง พื้นที่ทะเลภายในแนวเขต เป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องที่ได้ประกาศกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษจัดทำแผนปฏิบัติการ เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และดำเนินการตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อไป

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษมาตาพุด ดังนี้

๑) สถานการณ์คุณภาพน้ำผิวดิน ข้อมูลการดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำคลองสาธารณะในพื้นที่มาตาพุด และพื้นที่ใกล้เคียง จังหวัดระยอง ของกรมควบคุมมลพิษร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ มีการดำเนินการในจังหวัดระยอง จำนวน ๒ ครั้งต่อปี ครั้งที่ ๑ ในช่วงมิถุนายน ๒๕๕๘ และครั้งที่ ๒ ในช่วงพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ในจุดตรวจวัดรวม ๔๐ สถานี รวมจำนวนตัวอย่างทั้งหมด ๘๐ ตัวอย่าง ครอบคลุมคลองสาธารณะ จำนวน ๑๖ สาย ได้แก่ คลองชากหมาก คลองน้ำหูก คลองห้วยใหญ่ คลองตากวน คลองหลอด คลองบางเบ็ด คลองบางกะพูน คลองน้ำตก คลองกันปึก คลองคา คลองทับมา คลองพูน คลองน้ำดำ คลองหนองคล้า คลองหนองผักหนาม และคลองกระเจ็ด รายละเอียดดังรูปที่ ๓.๒-๒

รูปภาพที่ ๓.๒-๒ แผนที่แสดงจุดเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำผิวดินบริเวณเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยองของกรมควบคุมมลพิษ

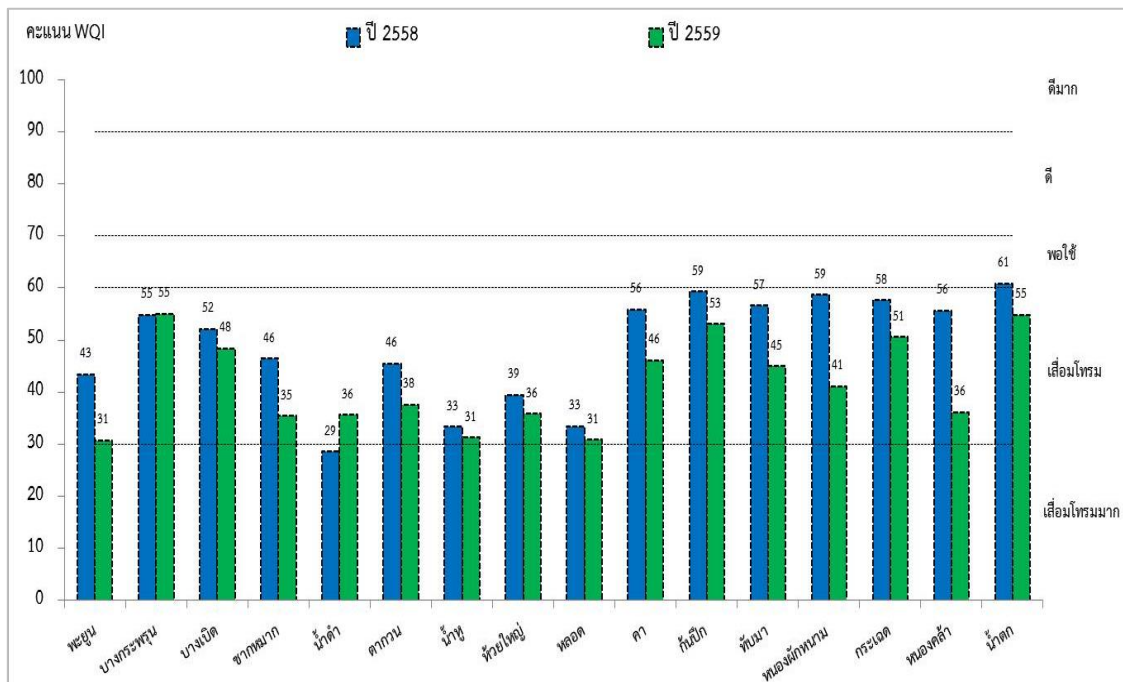

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๔

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำคลองสาธารณะ และประเมินตามดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน พบว่าคุณภาพน้ำส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในระดับเสื่อมโทรม และเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลดัชนีคุณภาพน้ำผิวดินปี พ.ศ. ๒๕๕๔ กับปี พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่าแนวโน้มมีปัญหามากขึ้น ในช่วงพฤศจิกายน ๒๕๕๘ และมีกันยายน ๒๕๕๙ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกิดจากการปนเปื้อนของแบคทีเรียสูงความสกปรกในรูปสารอินทรีย์สารอาหารต่างๆ เช่น แอมโมเนีย-ไนโตรเจน นอกจากนี้ยังพบการปนเปื้อนของโลหะหนักต่างๆ ในบางจุด ได้แก่ แมงกานีส ตะกั่ว และสารหนู เนื่องจากเป็นคลองที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนขนาดใหญ่ เป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งหลักจากอุตสาหกรรม อาคารบ้านเรือน และบ้านจัดสรรที่มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ รายละเอียดดังรูปภาพที่ ๓.๒-๓

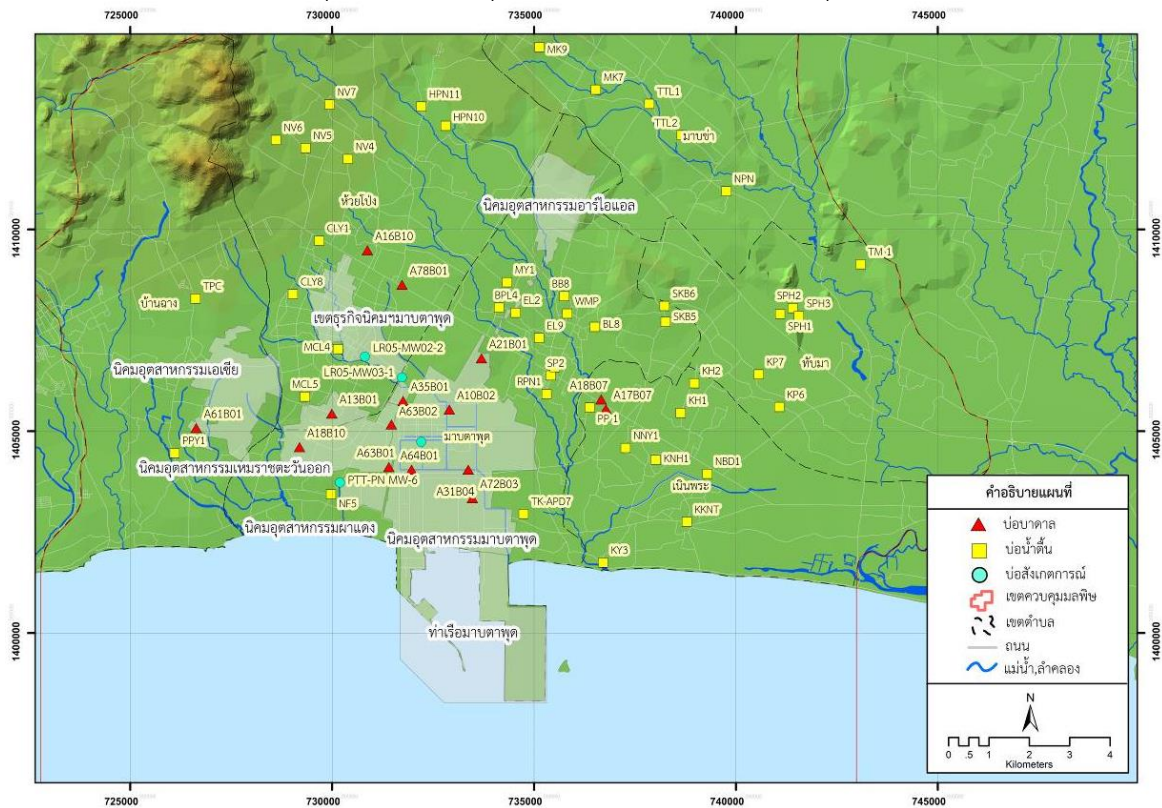
๒) สถานการณ์คุณภาพน้ำบาดาลในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง กรมควบคุมมลพิษมีการดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำบาดาลในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย และชุมชนโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ จำนวน ๓๓ ชุมชน จำนวน ๒ ครั้งต่อปี ในช่วงพฤษภาคมถึงมิถุนายน ๒๕๕๘ และช่วงพฤศจิกายนถึงธันวาคม ๒๕๕๘ รวมทั้งสิ้น ๖๕ บ่อ โดยแบ่งประเภทของบ่อที่ดำเนินการเฝ้าระวังประกอบด้วย ๑) บ่อน้ำบาดาลที่ขุดเจาะโดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ซึ่งเป็นบ่อที่ขุดเจาะตามหลักวิชาการสำหรับนำมาใช้ประโยชน์จำนวน ๑๖ บ่อ ๒) บ่อสังเกตการณ์ที่ใช้ในการเฝ้าระวังการปนเปื้อนในพื้นที่โดยผู้ประกอบการจำนวน ๔ บ่อ และ ๓) บ่อน้ำตื้น ซึ่งเป็นบ่อที่ประชาชนขุดขึ้นเองเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน จำนวน ๔๕ บ่อ รายละเอียดดังรูปภาพที่ ๓.๒-๔

รูปภาพที่ ๓.๒-๓ แผนภูมิแสดงข้อมูลเปรียบเทียบคุณภาพน้ำคลองสาธารณะในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กับ ๒๕๕๙

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

รูปภาพที่ ๓.๒-๔ แผนที่แสดงจุดเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำใต้ดิน ของกรมควบคุมมลพิษ

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำบาดาล ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังนี้

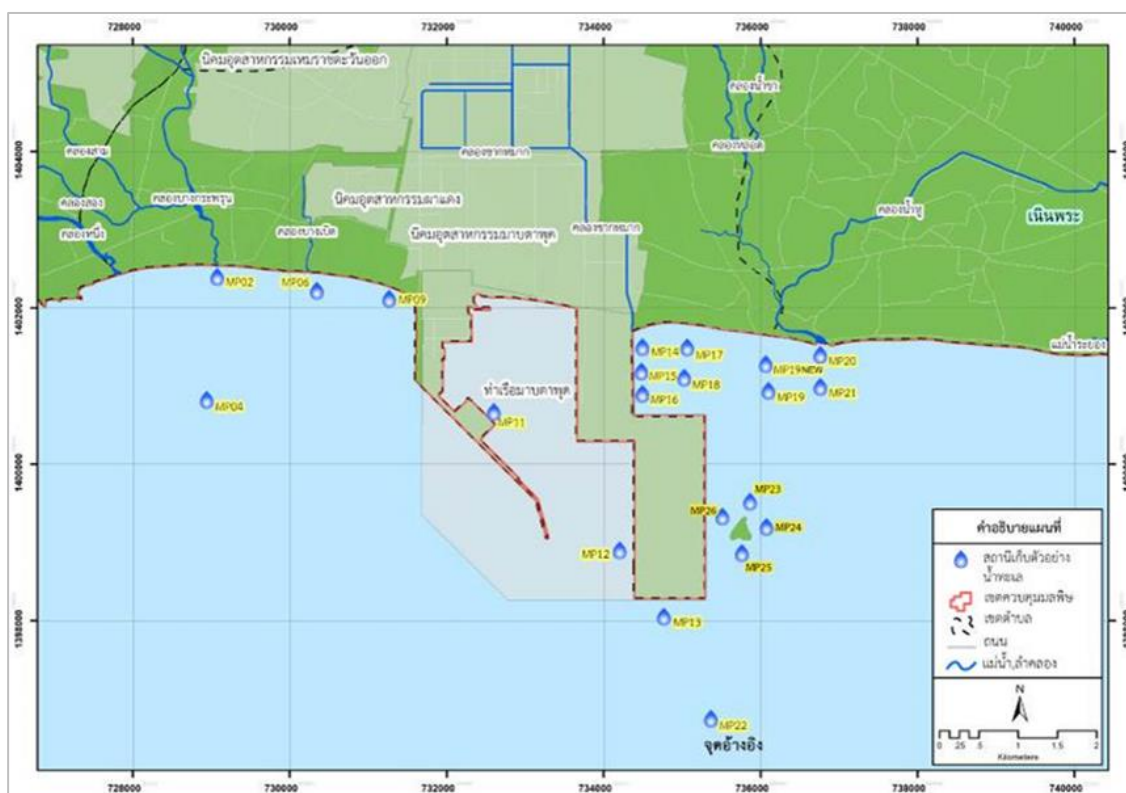
๑) คุณภาพน้ำบาดาลพบว่าโลหะหนักมีอัตราส่วนการเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดินในปริมาณสูง ได้แก่ เหล็ก แมงกานีส และสารหนู และไม่พบการปนเปื้อนของสารอินทรีย์ระเหย

๒) คุณภาพน้ำในบ่อสังเกตการณ์ (บ่อมอนิเตอร์) ในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่าโลหะหนักเป็นปัญหาของน้ำในบ่อสังเกตการณ์เช่นเดียวกัน โดยพารามิเตอร์ที่พบว่ามีอัตราส่วนการเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดินในปริมาณสูง ได้แก่ เหล็ก แมงกานีส ตะกั่ว และ สารหนู และไม่พบปัญหาการปนเปื้อนสารอินทรีย์ระเหยในบ่อสังเกตการณ์แต่อย่างใด

๓) คุณภาพน้ำบ่อต้น ตรวจพบพารามิเตอร์ที่มีค่าสูงเกินค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน ได้แก่ ตะกั่ว แมงกานีส สารหนู เหล็ก 1,2 - ไคคลอโรอีเทน คาร์บอนเตตระคลอไรด์ เตตระคลอโรเอทิลีน และไตรคลอโรเอทิลีน โดยหากพิจารณาจำนวนตัวอย่างน้ำบ่อต้นที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานจะพบว่า สารหนู เหล็ก และแมงกานีส เป็นพารามิเตอร์ที่มีอัตราการเกินค่ามาตรฐานสูง ส่วนสารอินทรีย์ระเหยที่ตรวจพบว่ามีค่าเกินค่ามาตรฐานน้ำใต้ดิน ได้แก่ 1,2 - ไคคลอโรอีเทน คาร์บอนเตตระคลอไรด์ และไตรคลอโรเอทิลีน เตตระคลอโรเอทิลีน

๓) สถานการณ์คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง ตะกอนดิน และสัตว์น้ำในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง จากข้อมูลการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเลของกรมควบคุมมลพิษ บริเวณที่มีการระบายน้ำทิ้งจากฝั่งในพื้นที่โดยรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง โดยได้เก็บตัวอย่างจำนวน ๒ ครั้งต่อปีในช่วงพฤษภาคม และพฤศจิกายน ๒๕๕๘ จุดตรวจวัดคุณภาพน้ำทะเล ๒๑ สถานี รายละเอียดดังรูปภาพที่ ๓.๒-๕

รูปภาพที่ ๓.๒-๕ แผนที่แสดงจุดเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำทะเลของกรมควบคุมมลพิษ

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

ผลการวิเคราะห์พบว่าคุณภาพน้ำทะเลส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลประเภทที่ ๕ ของมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๙ (พ.ศ. ๒๕๔๙) โดยคุณภาพน้ำทะเลส่วนใหญ่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล ยกเว้นไนเตรท -ไนโตรเจน ฟอสเฟต-ฟอสฟอรัส แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด แอมโมเนีย และเหล็ก ซึ่งพารามิเตอร์ดังกล่าวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี ซึ่งมักจะพบอยู่บ่อยครั้งในบริเวณชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย สารอาหารนอกจากจะมีสาเหตุจากแหล่งชุมชนแล้ว อาจมีสาเหตุมาจากแหล่งอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม อุตสาหกรรมที่มีปริมาณสารอาหารในน้ำทิ้งสูง ได้แก่ อุตสาหกรรมการแกะล้างและผลิตอาหาร ซึ่งในเขตควบคุมมลพิษบริเวณหาดทรายทอง-ตากวน ระหว่างปากคลองซากหมากกับปากคลองตากวน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตะกอนดินในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง กรมควบคุมมลพิษมีจุดตรวจวัดตะกอนดิน จำนวน ๘ สถานี ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่บริเวณปากคลองบางกะพูน ปากคลองบางเบิด จุติระบายน้ำโรงไฟฟ้า โกลว์ ภายในท่าเทียบเรือ จุดสูบน้ำเข้าและออกของระบบระบายความร้อนโรงไฟฟ้าบีแอลซีพี ปากคลองซากหมาก หาดทรายทอง บริเวณกระชังเลี้ยงหอย และปากคลองตากวน รายละเอียดดังรูปภาพที่ ๓.๒-๖ ซึ่งผลการวิเคราะห์คุณภาพตะกอนดิน จะพิจารณาจากเกณฑ์ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินชายฝั่งทะเล ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ พบว่า มีการปนเปื้อนของสารหนู ทองแดง โปรท และสังกะสีเกินเกณฑ์ที่กำหนด

รูปภาพที่ ๓.๒.-๖ แผนที่แสดงจุดเก็บตัวอย่างคุณภาพตะกอนดิน ของกรมควบคุมมลพิษ

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

คุณภาพเนื้อเยื่อสัตว์น้ำในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ข้อมูลการตรวจสอบเนื้อเยื่อสัตว์น้ำของ กรมควบคุมมลพิษ โดยตรวจสอบจากดำเนินการเก็บตรวจตัวอย่างโดยการสุ่มเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำชนิดที่อาศัยหรือมี แหล่งอาศัยหากินในบริเวณกระชังเลี้ยงหอย และเป็นตัวแทนของสัตว์น้ำที่ครอบคลุมห่วงโซ่อาหาร จำนวน ๑๘ ตัวอย่าง ในการตรวจวัดจะใช้เกณฑ์มาตรฐานอาหารที่มีสารปนเปื้อนตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ ๙๘ (พ.ศ. ๒๕๒๙) และฉบับที่ ๒๓๓ (พ.ศ. ๒๕๔๖) พบว่ามีสารหนูปนเปื้อนเกินเกณฑ์มาตรฐานกำหนด

๔) คุณภาพอากาศในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง

๔.๑) สารมลพิษทางอากาศพื้นฐาน ปัจจุบันมีสถานีตรวจวัดสารมลพิษทางอากาศพื้นฐานในชั้นบรรยากาศใกล้ผิวดิน ในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษ จากหน่วยงานต่างๆ รวม ๑๐ สถานี ผลการตรวจคุณภาพอากาศพื้นฐานในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ดังนี้

(๑) ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2) ตรวจวัดตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ถึงปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบว่าไม่มีการเกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป (กำหนดค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงที่ไม่เกิน ๓๐๐ ppb และเฉลี่ย ๑ ปีไม่เกิน ๔๐ ppb)

(๒) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO_2) ตรวจวัดตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ถึงปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบว่าไม่มีการเกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป (กำหนดค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงที่ไม่เกิน ๑๗๐ ppb และเฉลี่ย ๑ ปีไม่เกิน ๓๐ ppb)

(๓) ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ตรวจวัดตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ถึงปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบว่าไม่มีการเกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป (กำหนดค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงที่ไม่เกิน ๓๐ ppb)

(๔) ก๊าซโอโซน (O_3) ตรวจวัดตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ถึงปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบว่ามีค่าเกินค่ามาตรฐานทุกปีและทุกสถานี สำหรับในปี ๒๕๕๘ พบดังนี้

- สถานีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพมาบตาพุด ค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงอยู่ในช่วง ๐-๑๐๙ ppb โดยค่าเฉลี่ย ๑ ปีเท่ากับ ๒๒ ppb
- สถานีศูนย์วิจัยพืชไร่ ค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงอยู่ในช่วง ๐ - ๑๓๓ ppb โดยค่าเฉลี่ย ๑ ปีเท่ากับ ๑๙ ppb
- สถานีตรวจวัดบริเวณศูนย์วิจัยพืชไร่ ค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงอยู่ในช่วง ๐ - ๙๘ ppb โดยค่าเฉลี่ย ๑ ปีเท่ากับ ๒๓ ppb
- สถานีศูนย์ราชการจังหวัดระยองค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงอยู่ในช่วง ๐ - ๑๓๙ ppb โดยค่าเฉลี่ย ๑ ปีเท่ากับ ๒๔ ppb

(๕) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM_{10}) ตรวจวัดตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ถึงปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบว่ามีค่าเกินค่ามาตรฐานอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ณ หนึ่งสถานีทุกปี สำหรับในปี ๒๕๕๘ พบค่าสูงสุดที่สถานีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพมาบตาพุด ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงอยู่ในช่วง ๑๒ - ๑๓๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งเกินมาตรฐานคุณภาพอากาศ (กำหนดไม่เกิน ๑๒๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) โดยค่าเฉลี่ย ๑ ปีเท่ากับ ๔๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (กำหนดไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) สำหรับสถานีอื่นๆ ไม่เกินค่ามาตรฐาน

๔.๒) สารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในบรรยากาศ ติดตามตรวจสอบสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในบรรยากาศในพื้นที่จังหวัดระยอง ตั้งแต่กันยายน ๒๕๔๙ ถึงปัจจุบัน โดยมีสถานี จำนวน ๗ แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยมาบตาพุด วัดมาบชะลูต โรงเรียนวัดหนองแพบ สถานีเมืองใหม่มาบตาพุด ชุมชนบ้านพลง ศูนย์บริการสาธารณสุขสุขบ้านตากวน และหมู่บ้านนพเกตุ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่เฝ้าระวังใกล้เคียงเพิ่มเติมอีก จำนวน ๒ จุด คือวัดปลวกเกตุ และสถานีอนามัยหนองจอก และได้นำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยใน ๑ ปี เพื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐาน โดยเก็บตัวอย่างอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง ครั้งละ ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่อง สรุปสถานการณ์ VOCs ในพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียง ได้ดังนี้

๑) สารเบนซีน พบปริมาณเกินค่ามาตรฐาน จำนวน ๕ สถานี ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง

๒) สาร 1,3 - บิวทาไดอิน พบปริมาณเกินค่ามาตรฐาน จำนวน ๔ สถานี ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง ยกเว้น สถานีหมู่บ้านนพเกตุ และชุมชนบ้านพลง

๓) สาร 1,2 - ไดคลอโรอีเทน พบปริมาณเกินค่ามาตรฐาน จำนวน ๕ สถานี ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง ยกเว้น ชุมชนบ้านพลง บ้านตากวน และหมู่บ้านนพเกตุ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินมาตรการควบคุมสารอินทรีย์ระเหยง่ายทั้งการควบคุมในระดับนโยบาย และการควบคุมที่แหล่งกำเนิด โดยสรุปสถานการณ์มลพิษทางอากาศในภาพรวมของจังหวัดระยองมีแนวโน้มดีขึ้นในปี ๒๕๕๘ (รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย, ๒๕๕๘)

๕) การจัดการน้ำเสียชุมชนในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ปัจจุบันในเขตควบคุมมลพิษมีระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครระยอง และเทศบาลเมืองมาบตาพุด รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๒.๒-๑

ตารางที่ ๓.๒-๑ ข้อมูลระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนในเขตควบคุมมลพิษ

เทศบาล	สถานการณ์การจัดการน้ำเสีย	ปัญหาการจัดการ
๑. โรง ปรับปรุง คุณภาพน้ำ เทศบาลนคร ระยอง	ปัจจุบันเทศบาลได้รับมอบระบบจากกรมโยธาธิการ(เดิม)แล้ว เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ขณะนี้ได้ทำข้อตกลงให้องค์การ จัดการน้ำเสีย เข้าดำเนินการปรับปรุงและจัดการระบบ	เป็นระบบบำบัดน้ำเสียแบบบ่อเติมอากาศ (Aerated Lagoon) มีความสามารถในการ บำบัดน้ำเสียตามที่ออกแบบไว้ ๔๑,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน เป็นระบบที่ยังไม่เคยมี การใช้งานซึ่งปัจจุบันระบบชำรุดทรุดโทรม
๒. โรง ปรับปรุง คุณภาพน้ำ เทศบาลเมือง มาบตาพุด	เป็นระบบบำบัดน้ำเสียแบบบ่อเติมอากาศ (Aerated Lagoon) สามารถรองรับปริมาณน้ำเสีย ๑๕,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ซึ่ง ปัจจุบันมีปริมาณน้ำเสียเข้าระบบประมาณ ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ขณะนี้ได้ทำข้อตกลงให้องค์การ จัดการน้ำเสีย เข้าดำเนินการปรับปรุงและจัดการระบบ	ปัจจุบันเทศบาลเมืองมาบตาพุดมีระบบ บำบัดน้ำเสียขนาดความสามารถในการ บำบัด ๑๕,๐๐๐ ลบ.ม.ต่อวัน ซึ่งมีน้ำเสีย เข้าระบบยังไม่เต็มความสามารถในการ บำบัด

ทั้งนี้ เทศบาลทั้งสองแห่งได้ทำข้อตกลงให้องค์การการจัดการน้ำเสีย เข้าดำเนินการปรับปรุงและจัดการระบบ และในขณะเดียวกัน ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองอยู่ระหว่างศึกษาออกแบบระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียในเขตควบคุมมลพิษ วงเงิน ๒๐ ล้านบาท และหากการศึกษาแล้วเสร็จ
อปท. ในพื้นที่สามารถนำไปก่อสร้างและปรับปรุงเพื่อให้มีการจัดการน้ำเสียครอบคลุมพื้นที่ ดังกล่าว และนอกจากนี้
ทต.บ้านฉางมีระบบบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคารรองรับน้ำเสียจากครัวเรือนประมาณ ๖๐-๑๐๐ หลังคาเรือนปัจจุบัน
เดินระบบอยู่

๖) การจัดการกากของเสียและสารอันตรายในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง

๖.๑) การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง มีขยะ
มูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ ๓๒๗ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๓๗ ของปริมาณขยะมูลฝอยในจังหวัดระยอง (ปริมาณขยะ
มูลฝอยทั้งจังหวัดเท่ากับ ๘๘๙ ตันต่อวัน) ซึ่งตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๕๔ อปท. ในเขตควบคุมมลพิษทุกแห่ง จะส่งขยะมูลฝอย
ให้ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร จังหวัดระยองดำเนินการ และทุกแห่งได้ออกข้อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ
เก็บขน กำจัด และค่าธรรมเนียมการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร ตั้งอยู่บริเวณ
ตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีเนื้อที่ประมาณ ๔๓๐ ไร่ ซึ่งเทศบาลในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง
จะเก็บขนขยะมูลฝอยมายังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยโดยตรง นอกจากนี้การปิดสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยของเทศบาลเมือง
มาบตาพุด และเปลี่ยนเป็นสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยชุมชนเทศบาลเมืองมาบตาพุด เพื่อรับขยะของเทศบาลเมือง
มาบตาพุดเอง และส่งไปกำจัดที่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร จังหวัดระยอง ประมาณวันละ ๑๐๐ ตัน
ซึ่ง อบจ.ระยองได้ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร (ระยะที่ ๒) ขนาด ๙๐๐ ตัน/วัน และทำบันทึก

ข้อตกลงร่วมกับบริษัทโกลบอลเพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด (GPSC) เพิ่มระบบแปรรูปเป็นขยะเชื้อเพลิง (RDF) เข้าโรงไฟฟ้าขนาด ๖-๘ เมกกะวัตต์ หากโครงการแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ สามารถรองรับขยะ ๕๐๐-๖๐๐ตัน/วัน

๖.๒) การจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน ปัจจุบัน อบท. ส่วนใหญ่ในจังหวัดระยองยังไม่มีระบบการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน ซึ่งจังหวัดระยองมีนโยบายมอบหมาย อบท.ในพื้นที่ เป็นผู้รวบรวมและแยกประเภทของเสียอันตรายจากชุมชน แล้วนำส่ง อบจ.ระยองเป็นผู้รับดำเนินการจัดการต่อไป อย่างไรก็ตามในการดำเนินการดังกล่าวยังไม่มีรายละเอียดการแยกประเภทของเสียอันตรายจากชุมชน และค่าดำเนินการจัดการแต่อย่างใด

๖.๓) การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ จังหวัดระยองมีสถานบริการสาธารณสุขทั้งของรัฐและเอกชนรวม จำนวน ๔๕๗ แห่ง พบว่ามูลฝอยติดเชื้อของจังหวัดระยองปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีปริมาณ ๑,๙๐๑.๔๙ กิโลกรัมต่อวันสำหรับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในปัจจุบัน สถานบริการสาธารณสุขส่วนใหญ่ได้ว่าจ้างบริษัทเอกชนดำเนินการเก็บขนและนำไปกำจัด ทั้งนี้ อบท.ในเขตควบคุมมลพิษ จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครระยอง และเทศบาลตำบลทับมา มีการออกข้อกำหนดการจัดการมูลฝอยติดเชื้อแล้ว ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้รับการสนับสนุนงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๓๑๐ ล้านบาท เพื่อก่อสร้างระบบเตาเผามูลฝอยติดเชื้อจังหวัดระยอง คาดว่าจะสามารถดำเนินการได้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

๖.๔) การจัดการสารเคมีและของเสียอุตสาหกรรม ข้อมูลสถิติการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า มีอุบัติเหตุจากสารเคมีและวัตถุอันตรายเกิดขึ้นในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง รวม ๙ ครั้ง เป็นเหตุการณ์กรณีการลักลอบทิ้งกากของรั่วไหลของสารเคมี ๒ ครั้ง ลักลอบทิ้งกากของเสีย ๔ ครั้ง และเหตุเพลิงไหม้ ๓ ครั้ง ประเภทของสารเคมีที่เกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ สารกัดกร่อนประเภทกรด-ด่าง สารไวไฟ และก๊าซพิษ สำหรับสถานที่เกิดเหตุหรือแหล่งที่เกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อย พบว่าเกิดในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งตำบลมาตาพุดเป็นพื้นที่ที่เกิดเหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายมากที่สุด สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุมีหลายปัจจัยประกอบกัน ได้แก่ ความประมาท การรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ปฏิบัติงาน ผู้ประกอบการขาดการเอาใจใส่ดูแลระบบผลิตและความปลอดภัยอย่างเพียงพอ

การจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นหน่วยงานกำกับดูแลการดำเนินงานจัดการของเสียที่เกิดจากการประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมทั่วประเทศ สำหรับในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง มีบริษัทรับบริการจัดการของเสียจากอุตสาหกรรม ๑ แห่งคือ บริษัทบริหารและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด (มหาชน) หรือ เจนโก้ สามารถรับจัดการของเสียทั้งอันตรายและไม่อันตรายด้วยวิธีฝังกลบ/ปรับเสถียรและผลิตเชื้อเพลิงผสมได้ประมาณ ๔๘๐,๐๐๐ ตัน และฝังกลบของเสียอันตรายและไม่อันตรายได้ประมาณ ๒๖๘,๐๐๐ ตัน ปัจจุบันบริษัทฯ ได้ปิดหลุมฝังกลบกากอุตสาหกรรมแล้ว และนำไปฝังกลบที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จังหวัดราชบุรี ที่สามารถรองรับของเสียได้ ๔-๕ ปี หรือ ๑,๘๒๕,๐๐๐ ตัน (ขีดความสามารถ ๑,๐๐๐ ตัน/วัน)

๖.๕) การร้องเรียนปัญหามลพิษ ข้อมูลเรื่องร้องเรียนของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๘ พบว่า ในพื้นที่ตำบลมาตาพุด ตำบลห้วยโป่ง ตำบลเนินพระ ตำบลทับมา ตำบลบ้านฉาง ตำบลมาบข่า และตำบลนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ปัญหาที่มีการร้องเรียนมากที่สุดคือมลพิษทางอากาศโดยเฉพาะเรื่องกลิ่น รองลงมาคือมลพิษทางน้ำ โดยโรงงานที่ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องร้องเรียน ได้แก่ อุตสาหกรรมเคมี อุตสาหกรรมน้ำยาพารา สถานประกอบการรายย่อยเกี่ยวกับการพ่นสีและรับซื้อของเก่า เป็นต้น

๔. เหตุฉุกเฉินและเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษ

๔.๑ เหตุฉุกเฉินอุบัติภัยด้านมลพิษ และการลักลอบทิ้งกากของเสีย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) เข้าร่วมดำเนินการติดตามตรวจสอบให้คำแนะนำ และแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉินอุบัติภัยด้านมลพิษ และการลักลอบทิ้งกากของเสียในเขตพื้นที่รับผิดชอบในหลายกรณี ได้แก่

๑) เกิดเหตุน้ำมันเตารั่วไหลจากเรือบรรทุกสินค้าชื่อ HEIKE P บริเวณท่า C๑ ท่าเรือแหลมฉบัง ในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ สาเหตุเบื้องต้นคาดว่าเกิดจากมีน้ำมันเตารั่วไหลไปตามท่อระบายอากาศของช่องเก็บน้ำอับเฉาไปปนกับน้ำอับเฉา จากการประเิมของเจ้าท่าภูมิภาค และท่าเรือแหลมฉบัง คาดว่าจะมีปริมาณมากกว่า ๑๐,๐๐๐ ลิตร มีการกั้นบูมบริเวณหัวและท้าย แล้วใช้Skimmer ดูดน้ำมันขึ้นมาใส่รถเพื่อส่งให้บริษัท ทับทอง นำไปกำจัด ท่าเรือแหลมฉบังมีการใช้สาร Dispersant ในการฉีดพ่นคราบน้ำมันไปแล้วประมาณ ๒,๐๐๐ ลิตร นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯได้เก็บตัวอย่างน้ำทะเลจำนวน ๔ จุด เพื่อวิเคราะห์ค่า TPH และพารามิเตอร์พื้นฐาน

๒) ไฟไหม้กองขยะของเทศบาลตำบลพัฒนานคร ตั้งอยู่ริมถนนสายพัฒนานคร-คลองทับจันทร์ พื้นที่หมู่ ๗ บ้านจิก ตำบลพัฒนานคร อำเภอดงตาล จังหวัดสุพรรณบุรี ในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยกองขยะเป็นแบบกองบนพื้น ความสูงประมาณ ๓ เมตร กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศ ที่ระยะห่าง ๑๐๐ เมตร ด้านท้ายลมตรวจไม่พบค่า VOCs และ SO₂

๓) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งของเสียอันตราย กรณีลักลอบทิ้งของเสียอันตราย พื้นที่หมู่ ๑ ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๙ เป็นการประชุมติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อเนื่องครั้งที่ ๔ พบว่าได้มีการฟื้นฟูน้ำในบ่อที่เกิดเหตุจนมีคุณภาพใกล้เคียงแหล่งน้ำปกติที่อยู่ใกล้ และได้ทำการส่งของเสีย และดินปนเปื้อน ไปกำจัดอย่างถูกต้องแล้ว

รูปภาพที่ ๔.๑-๑ ลักลอบทิ้งของเสียอันตราย พื้นที่หมู่ ๑ ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

๔) ผู้แจ้งเหตุพบไฟลุกไหม้บริเวณพื้นที่ ประมาณ ๕ x ๒ ตารางเมตร เมื่อเข้าตรวจสอบมีร่องรอยไฟไหม้และได้กลิ่นเหม็นคล้ายยาฆ่าแมลง และบริเวณดังกล่าวมีสภาพคล้ายที่ทิ้งขยะ คณะผู้ตรวจสอบฯ ได้ประสานให้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองข้างคอก ตรวจสอบกรรมสิทธิ์ของที่ดินดังกล่าว และได้แนะนำให้แจ้งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี เข้าเก็บตัวอย่างตรวจสอบว่าเข้าข่ายเป็นวัตถุอันตรายหรือไม่ โดยในเบื้องต้นไม่มีประชาชนได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศจากเหตุการณ์ดังกล่าว

๕) ลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมบริเวณลูกรังเก่าใกล้วัดห้วยน้ำใส หมู่ ๑๓ ตำบล คู้ยายหมี อำเภอสนาบชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ พบว่ามีผู้นำขยะมีลักษณะ คล้ายแผ่นเส้นใยป้องกันความร้อนมาทิ้งในบ่อลูกรังเก่า แล้วเผา เกิดกลิ่นเหม็นและซี้เถ่าลอยมาตกยังบ่อน้ำ ของวัด ผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำในสระ พบว่าคุณภาพน้ำจัดอยู่ในแหล่งน้ำประเภทที่ ๓ และเสนอให้ องค์การบริหารส่วนตำบลคู้ยายหมี เฝ้าระวังมิให้มีการลักลอบนำของเสียมาทิ้งอีก

รูปภาพที่ ๔.๑-๒ ลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมบริเวณลูกรังเก่าใกล้วัดห้วยน้ำใส จังหวัดฉะเชิงเทรา

๖) ลักลอบนำเศษพลาสติกบด ประมาณ ๓,๐๐๐ ตัน จากอำเภอบ่อทอง เข้ามากองใน พื้นที่มากองไว้ในพื้นที่ หมู่ ๘ ตำบลหมอนนาง อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ซึ่งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี ได้ออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการขนย้ายออกนอกพื้นที่ต่อไป

๗) ตรวจวัดคุณภาพอากาศกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้โรงงานรีไซเคิลยางของบริษัท เจียนไท่ รับเบอร์ อินดัสทรี (ประเทศไทย) จำกัด เลขที่ ๙/๑ หมู่ ๔ตำบลคลองกิว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๑๗ และ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

๘) ลักลอบทิ้งน้ำเสียลงหนองน้ำข้างถนนลูกรัง ซอยคลองกระดาน-คลองใหญ่ หมู่ ๖ ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำพบค่า เหล็กและแมงกานีสค่อนข้างสูง และสำนักงานฯ ได้แจ้งผลน้ำให้กับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัดระยองเพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว

๙) ทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม ในพื้นที่เทศบาลตำบลโป่ง หมู่ที่ ๕ ตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๒๙ และ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ และ เก็บตัวอย่างน้ำในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙ และจากผลการประชุมคณะทำงานแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งสารเคมี เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ พบว่าสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรีได้ประสานกับบริษัทเอกชนให้ขนย้ายของเสียทั้งสิ้นประมาณ ๑๔ ตันไปกำจัดอย่างถูกวิธี โดยเจ้าของที่ดินเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

๔.๒ เรื่องร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) ได้ทำการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก จากข้อมูลพบว่าในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีปัญหาเรื่องร้องเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๘๗ เรื่อง โดยจังหวัดชลบุรีมีเหตุร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ ๔.๒-๑

ตารางที่ ๔.๒-๑ สรุปปัญหาเรื่องร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙

จังหวัด	ประเภทของเหตุร้องเรียน																				
	น้ำเสีย			กลิ่นเหม็น			ลักลอบทิ้งกากของเสีย			ฝุ่นละออง			ที่ทิ้งขยะมูลฝอย			เสียงดัง			อื่นๆ		
ปี พ.ศ.	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙
ชลบุรี	๑๗	๑๖	๑๗	๑๑	๒๓	๑๕	๖	๕	๔	๑	๖	๕	-	-	๔	๙	๑๔	๔	๒	๙	๔
ระยอง	๓	๕	๘	๒	๗	๕	๒	๓	๒	๑	๑	-	-	-	๒	๑	๑	-	-	-	๔
ฉะเชิงเทรา	๗	๖	๑๑	๒	๖	๑	๑	๑	๑	-	๒	-	-	-	-	-	๖	-	๑	๒	-
รวม	๒๗	๒๗	๓๖	๑๓	๓๖	๒๑	๙	๙	๗	๒	๙	๕	-	-	๖	๑๐	๒๑	๔	๓	๑๑	๘

ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

๑) แยกตามประเภทของเหตุที่ถูกร้องเรียน

ประเภทของเหตุรำคาญที่ถูกร้องเรียนมากที่สุด ได้แก่ ด้านน้ำเสีย ๓๖ เรื่อง (ร้อยละ ๔๑.๓๘) รองลงมา ได้แก่ ด้านกลิ่นเหม็น ๒๑ เรื่อง (ร้อยละ ๒๔.๑๔) ลักลอบทิ้งกากของเสีย ๗ เรื่อง (ร้อยละ ๘.๐๕) ฝุ่นละออง ๖ เรื่อง (ร้อยละ ๖.๙) ที่ทิ้งขยะมูลฝอย ๖ เรื่อง (ร้อยละ ๖.๖) เสียงดัง ๔ เรื่อง (ร้อยละ ๔.๖) และอื่นๆ ๘ เรื่อง (ร้อยละ ๙.๒)

๒) แยกรายจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ

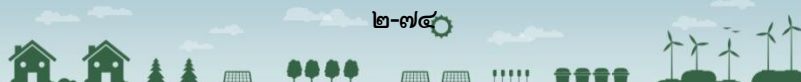
จังหวัดที่พบปัญหาเหตุรำคาญที่ถูกร้องเรียนมากที่สุดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ๕๓ เรื่อง รองลงมา ได้แก่ จังหวัดระยอง ๒๑ เรื่อง ฉะเชิงเทรา ๑๓ เรื่อง

๓) แยกตามหน่วยงานที่ขอความร่วมมือ รายละเอียดดังตารางที่ ๔.๒-๒

ตารางที่ ๔.๒-๒ เหตุรำคาญที่ถูกร้องเรียนในภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ แยกตามหน่วยงานที่ขอความร่วมมือ

หน่วยงานที่ขอความร่วมมือ	เหตุรำคาญ (เรื่อง)
๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๐
๒. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.)	๑๘
๓. กรมควบคุมมลพิษ	๗
๔. ประชาชน/เอกชน/เครือข่าย/สื่อมวลชน	๑๔
๕. อำเภอ/จังหวัด/ศูนย์ดำรงธรรม	๑๑
๖. อื่น ๆ	๒

ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

๕. การมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่ต้องให้ความสำคัญและเป็นไปตามตามหลักธรรมาภิบาลที่จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใส และเป็นที่ยอมรับกันของทุกๆ ฝ่าย จากวิกฤติมาตาพุด เป็นผลจากปัญหาเรื้อรังยาวนานจากการเป็นฐานการผลิตปิโตรเคมีที่สำคัญ ไม่เพียงการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่ยังพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ปัญหาจากกลิ่นรบกวนกระทบกระทั่งชุมชน ปัญหาสารประกอบอินทรีย์ระเหย (VOCs) สูงเกินค่าเผื่อระวัง เชื้อมโยงเป็นปัญหาสุขภาพอนามัย ถ้าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควบคุมดูแลการผลิตที่ดูแลสิ่งแวดล้อม การเพิ่มมาตรการที่ต้องถิ่นควรจะได้รับประโยชน์จากการที่ภาคอุตสาหกรรมเข้าไปอยู่ในพื้นที่ รวมทั้งการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสริมสร้างบริการทางสังคมที่มีปัญหาจากประเด็นประชากรแฝงทั้งจากแรงงานและการท่องเที่ยวจำนวนมากมาย การเพิ่มคุณภาพโรงเรียน โรงพยาบาลที่มีแพทย์เฉพาะทางพิเศษ ด้านอุตสาหกรรมต้องปรับเปลี่ยน การดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทต่อสังคม (CSR : Corporate Social Responsibility) ส่วนใหญ่เสนอจัดทำโครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจหลักของโรงงาน โดยเป็นการแบ่งปันผลกำไรมาใช้จัดโครงการเพื่อสังคม การปรับเปลี่ยนการดำเนินธุรกิจให้ตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น คู่ค้า ลูกค้า ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม โดยการปรับตัวเข้าสู่การเป็นธุรกิจที่ยั่งยืนด้วยการลดการใช้ทรัพยากรและลดการปล่อยของเสียจากการผลิต ที่เรียกว่าการสร้างคุณค่าเพิ่มร่วมกัน (CSV : Creating Shared Value) โดย CSV ไม่ใช่การแบ่งปันผลกำไร หรือการกุศลโดยตรง แต่ CSV เน้นการสร้างห่วงโซ่คุณค่าใหม่ (value chain) เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่หวังดีต่อสังคม ตอบสนองความต้องการของลูกค้า และสร้างกำไรให้บริษัทด้วย

ทั้งนี้ ที่ผ่านมาประชาชนยื่นเรื่องฟ้องต่อศาลในหลายกรณีที่เป็นปัญหาจากผลกระทบของการดำเนินกิจการ และขาดการสื่อสารที่ชัดเจน เช่น ฟ้องเพื่อให้มีการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณ อ่างเก็บน้ำ หนองปลาไหล ดอกกราย และคลองใหญ่ ดังนั้นการเพิ่มกลไกการร่วมขับเคลื่อนและติดตามตรวจสอบ มีการสื่อสารและเปิดโอกาสให้ชุมชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการตรวจสอบโรงงาน จะทำให้ปัญหาดนน้อยลงอย่างมาก รวมทั้งการเพิ่มหลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมในทุกะดับ การศึกษาและมีศูนย์กลางข้อมูลและองค์ความรู้ที่มีการบูรณาการเป็นปัจจุบันและครอบคลุมปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา

สรุปประเด็นปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

สถานการณ์/ ประเด็นปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	การป้องกันแก้ไขที่ผ่านมา	ข้อเสนอแนะต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา
ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม				
๑. คุณภาพน้ำผิวดินและน้ำ ทะเลชายฝั่ง	๑. การปล่อยน้ำเสียจากชุมชน เขตอุตสาหกรรม และ เกษตรกรรม โดยไม่ได้รับการบำบัดถูกหลักวิชาการสู่ แหล่งน้ำธรรมชาติ ๒. การทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลลงสู่แหล่งน้ำ ๓. การขยายตัวของชุมชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ๔. การชะล้างของสารเคมีจากภาคเกษตรกรรมสู่แหล่งน้ำ ๕. คราบน้ำมัน ขยะ และสิ่งปฏิกูลจากเรือประมงและ เรือพาณิชย์ ๖. การเกษตร การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ชายฝั่ง	๑. ประชาชนขาดแคลนน้ำในการ อุปโภค บริโภค ๒. ผลกระทบต่อระบบนิเวศ ๓. ปริมาณสัตว์น้ำลดน้อยลง ๔. เกิดโรคระบาด ๕. ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง เสื่อมโทรม ๖. ปริมาณสัตว์น้ำลดลง ๗. คุณภาพน้ำทะเลและชายฝั่ง ปนเปื้อนสารเคมี คุณภาพเสื่อมโทรม ๘. เกิดมลพิษ การท่องเที่ยวและ สันหนาทลดน้อยลง	๑. ก่อสร้างและพัฒนากระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ๒. กำหนดประเภทกิจการที่ถูกควบคุมการระบายน้ำลงสู่แหล่งน้ำ สาธารณะ ๓. กรมควบคุมมลพิษจัดตั้งศูนย์ควบคุมมลพิษเพื่อเฝ้าระวัง คุณภาพน้ำด้านต่างๆ ทั้งน้ำผิวดิน น้ำทะเล น้ำใต้ดิน และ ตรวจสอบปัญหามลพิษทางน้ำจากลำคลองสาธารณะและบริเวณ ชายฝั่งทะเล ๔. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน ๕. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงการปรับปรุง/ขยายระบบ บำบัดน้ำเสียชุมชน ๖. สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ได้ดำเนินการจัดทำฝ่าย น้ำล้นบริเวณปากคลองขากหมากก่อนระบายลงสู่ทะเล ๗. สำนักงานประมงจังหวัด มีการฟื้นฟูและจัดระเบียบพื้นที่ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง	๑. ก่อสร้าง/ปรับปรุง/ขยายระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ๒. บังคับใช้เทศบัญญัติ/ข้อบังคับของท้องถิ่นในการติดตั้งถังดักไขมัน ก่อนปล่อยลงสู่สาธารณะ ๓. จัดกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกร่วมกันในการเฝ้าระวังมลพิษ ๔. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๕. ก่อสร้าง/ปรับปรุง/ขยายระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ๖. บังคับใช้กฎหมายควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษทั้ง ๑๐ ประเภท อย่างเคร่งครัด ๗. จัดกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกร่วมกันประหยัดน้ำและนำ กลับมาใช้ใหม่ ๘. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๒. คุณภาพอากาศ สารมลพิษทางอากาศ มีค่า เกินมาตรฐาน ประกอบด้วย - ก๊าซโอโซน (O ₃) - ฝุ่นขนาดเล็ก (PM _{๑๐}) - สารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs)	๑. เกิดจากกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม ๒. ขาดการควบคุมการปล่อยสารมลพิษจาก แหล่งกำเนิด ทั้งโรงงานอุตสาหกรรม บั๊มน้ำมัน และ รถยนต์บางประเภท ๓. ความเจริญด้านอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมการ ท่องเที่ยว และบริการอย่างรวดเร็ว	๑. สุขภาพอนามัยของประชาชน ๒. คุณภาพอากาศเสื่อมโทรม ๓. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ	๑. กรมควบคุมมลพิษการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ บริเวณพื้นที่อุตสาหกรรม ๒. จังหวัดได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อติดตามตรวจสอบ และแก้ไข ปัญหาสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในเขตอุตสาหกรรมอย่าง ต่อเนื่อง ๓. ผู้ประกอบการเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบ VOCs จากเดิมปีละ ๑ ครั้ง เป็นอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง และมีการทำการประเมินค่าการ ปกปิด ๔. การขอความร่วมมือใช้น้ำมันมาตรฐาน EURO๔ ๕. ส่งเสริมการลงทุนโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ ๖. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ของสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ความเข้าใจแก่ประชาชน	๑. ดำเนินการแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ๒. จัดทำข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษ ๓. ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังฯ ๔. ติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ๕. การบังคับใช้น้ำมันมาตรฐาน EURO๕ และ EURO๖ ๖. ส่งเสริมการลงทุนตามขั้นตอนปกติโครงการที่ไม่ก่อให้เกิด NO _x SO _x VOCs ๗. ติดตามการดำเนินการตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการตรวจสอบและควบคุมการ รั่วซึมของ VOCs ๘. จัดทำคู่มือ Good Engineering Practice สำหรับหอทั้ง (Flare)

สถานการณ์/ ประเด็นปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	การป้องกันแก้ไขที่ผ่านมา	ข้อเสนอแนะต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา
				๙ ให้ผู้ประกอบการทบทวนแผนปฏิบัติการลดและควบคุม VOCs ให้มีความชัดเจน เพื่อที่ กรอ. จะได้นำไปกำกับดูแลให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
๓. ขยะมูลฝอย	๑. การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของปริมาณขยะมูลฝอยตามการขยายตัวของชุมชน ๒. อปท. ขาด บุคลากร/งบประมาณ เครื่องมือและการบริหารจัดการที่ดี ๓. ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ๔. การเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีประสิทธิภาพ	๑. แหล่งเพาะพันธุ์โรค ๒. ก่อเกิดความรำคาญ เช่น ส่งกลิ่นเหม็น ๓. ส่งผลให้คุณภาพน้ำ คุณภาพดิน มีการปนเปื้อนและเสื่อมโทรม	๑. ก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย ๒. รมรณรงค์คัดแยกขยะและนำกลับมาใช้ใหม่ ๓. จัดทำโครงการ/จัดกิจกรรมรณรงค์และปลูกจิตสำนึกในการคัดแยกขยะ	๑. ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ที่สามารถรองรับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้ ๒. จัดซื้อรถขนถ่ายขยะให้เพียงพอเพื่อนำขยะเข้าสู่ศูนย์กำจัดขยะ ๓ จัดทำโครงการคัดแยกขยะขยายครอบคลุมทุกชุมชน/โรงเรียน ๔. ปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ อปท. ทุกแห่ง บริหารจัดการขยะให้มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
๔. อากาศเสียอุตสาหกรรม	๑. ค่าใช้จ่ายในการกำจัดกากสูง ๒. การลักลอบนำของเสียอันตรายไปทิ้งในที่สาธารณะ ๓. ขาดความเข้มงวดในการกำกับการณ์ขนส่งของเสียอันตราย และความเอาใจใส่ของผู้ประกอบการ ในการปฏิบัติตามกฎหมาย	๑. สุขอนามัยของประชาชนเสื่อมโทรม ๒. มลพิษทางสายตา ๓. มีผลต่อคุณภาพน้ำผิวดิน คุณภาพน้ำใต้ดิน คุณภาพดิน เกิดการปนเปื้อน	๑. กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนดให้โรงงานจำพวกที่ ๓ ที่แจ้งต้องดำเนินการแจ้งการขนส่งกากอุตสาหกรรมออกไป ไปยังโรงงานรับบำบัด ๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมตรวจสอบในพื้นที่	๑. แผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ๒. ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังฯ ๓. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
สิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สำคัญทางสิ่งแวดล้อม				
๑. คุณภาพของเมือง - ความหนาแน่นของประชากร - ปริมาณจราจร - การขนส่งสินค้าทางทะเล - การบริหารจัดการมลพิษ - การรับมือต่อภัยพิบัติ	๑. มีความหนาแน่นของประชากรในเขตเมืองมาก ๒. จำนวนประชากรแฝง เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ๓. ทรัพยากรไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค ๔. การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ ๕. ประชาชนยังขาดความรู้ด้านการจัดการมลพิษ ๖. การขนถ่ายสินค้าเทนอกชายฝั่ง ๗. ปัญหาน้ำเสียจากเรือเิเปาะและเรือขนส่งสินค้าขนาดใหญ่	๑. ชุมชนแออัด พื้นที่สีเขียวลดลง ขาดแนวกันชนระหว่างชุมชนกับอุตสาหกรรม ๒. ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ๓. ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ๔. การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสม ไม่คุ้มค่า ๕. ปัญหาตะกอนดินในท้องทะเล ๖. น้ำทะเลปนเปื้อนน้ำเสียและคราบน้ำมัน	การประกาศใช้ผังเมืองในพื้นที่ครอบคลุมทุกจังหวัด	๑. การจัดทำร่างผังเมืองต้องผ่านการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและเป็นธรรม ๒. ผังเมืองที่บังคับใช้ ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

สถานการณ์/ ประเด็นปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	การป้องกันแก้ไขที่ผ่านมา	ข้อเสนอแนะต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา
๒. เขตพื้นที่คุ้มครอง สิ่งแวดล้อม	๑. ขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว และการพัฒนาเมืองและชุมชนรูล้ำพื้นที่ สำคัญทางทรัพยากรธรรมชาติ ๒. ขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ๓. พื้นที่ที่มีความสำคัญต่อทรัพยากรธรรมชาติและ ระบบนิเวศซึ่งมีความอ่อนไหว ถูกคุกคามจากการ พัฒนาในพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ลดลง และบางชนิดสูญ หายจากระบบนิเวศ เพราะดินที่อยู่อาศัยถูกทำลาย	๑. แหล่งน้ำ อ่างเก็บน้ำเพื่อการ อุปโภค บริโภค และการเกษตร ปนเปื้อน ๒. สุขอนามัยของประชาชนเสื่อม โทรม ๓. ความเสื่อมโทรมและห้อยหอร ของทรัพยากรธรรมชาติ ๔. เกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ อย่างต่อเนื่อง	สผ. การจัดทำ ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านค่าย และอำเภอนิคมน้ำจืด ระยอง เป็นเขต พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เพื่อคุ้มครองพื้นที่ต้นน้ำ และอ่างเก็บน้ำ ทั้ง ๓ แห่ง และบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จ. ชลบุรี ขณะนี้อยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการ กฤษฎีกา	๑. ประกาศพื้นที่คุ้มครองฯ โดยการ ดำเนินการต้องให้ทุกภาคส่วนมี ส่วนร่วม ๒. กิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องพื้นที่คุ้มครองฯ ใน พื้นที่ ๓. กำหนดมาตรการพื้นที่คุ้มครอง โดยผ่านการรับฟังความคิดเห็น ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๔. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
๓. เขตควบคุมมลพิษ	๑. ความเจริญด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการอย่างรวดเร็ว ๒. การปล่อยสารมลพิษโดยขาดความตระหนักของ ผู้ประกอบการโรงงาน	๑. คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ๒. ความขัดแย้งในสังคม ๓. สุขอนามัยของประชาชน	๑. แผนปฏิบัติการเพื่อลดและจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ ๒. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ๓. แผนการแก้ไขปัญหาบรรเทาอย่างครบวงจร	๑. ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการศึกษาความเหมาะสมการวาง ระบบบำบัดน้ำเสียและการรักษาคุณภาพน้ำในคลองชักหมาก และ กำหนดแนวทาง มาตรการ ในการเฝ้าระวังและลดมลพิษในคลองชัก หมาก ๒. เร่งรัดให้มีการดำเนินการตามโครงการศึกษาและทบทวน EIA และ มาตรการที่เกี่ยวข้อง โครงการทำเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัด ระยอง ที่ กนอ. ได้จัดทำและรวมถึงการศึกษาแนวทางการจัดทำต่อ ลดลงทะเลตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรการลดผลกระทบ สิ่งแวดล้อม
๔. แหล่งธรรมชาติและ ศิลปกรรม	๑. ขาดการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ๒. ขาดการบริหารจัดการที่ดี ๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญ	๑. ต้องใช้งบประมาณในการบูรณะ ซ่อมแซมสูง ๒. ทำให้สถานที่ควรค่าแก่การรักษา เสียหาย	๑. จัดทำฐานข้อมูล ขึ้นทะเบียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ๒. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมสิ่งแวดล้อม ๓. จัดงบประมาณบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ๔. สร้างจิตสำนึกให้แก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไปร่วมกัน บำรุงรักษา	๑. จัดทำฐานข้อมูล ขึ้นทะเบียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ๒. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมสิ่งแวดล้อม ๓. จัดงบประมาณบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง

สถานการณ์/ ประเด็นปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	การป้องกันแก้ไขที่ผ่านมา	ข้อเสนอแนะต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา
ทรัพยากรธรรมชาติ				
๑. ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า	๑. การบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อใช้ประโยชน์จากไม้ขยายพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย ๒. การลักลอบตัดไม้ และการเผาป่าในบางพื้นที่ และการลักลอบตัดไม้อนุรักษ์	๑. สูญเสียสมดุลของระบบนิเวศ ๒. สัตว์ป่าขาดแหล่งอาหาร และที่อยู่ ๓. ก่อให้เกิดภัยทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม และดินถล่ม	๑. โครงการปลูกป่าอย่างต่อเนื่อง ๒. ขยายและเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ๔. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด	๑. จัดทำโครงการปลูกป่าอย่างต่อเนื่อง ๒. ขยายและเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่ให้มีการร่วมกันดูแลทรัพยากรป่าไม้ ๓. ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ๔. แบ่งเขตพื้นที่อนุรักษ์ ให้เป็นที่อยู่อาศัยสัตว์ป่าโดยไม่มีการบวกรวมและจัดให้มีการควบคุมป้องกัน การปรับปรุงแหล่งอาหาร แหล่งน้ำ ที่หลบภัย การปลูกอาหารสัตว์เพิ่มเติมหรือการปรับปรุงสภาพป่าให้มีอาหารสัตว์เพิ่มเติม ๕. ปลูกเสริมพืชอาหารสัตว์ป่าในเบื้องต้น แล้วให้ฟื้นฟูสภาพป่าด้วยวิถีธรรมชาติ
๒. ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑. การสะสมของสารเคมีบางชนิดที่ส่งผลต่อค่า pH หรือปริมาณเกลือที่สะสมในดิน ๒. การปลูกพืชซ้ำซากและพืชเชิงเดี่ยวเป็นเวลานาน ๓. การพืชปลูกไม่เหมาะสมกับสภาพของดิน ๔. การใช้ประโยชน์ที่ดินรูปแบบอื่น รุกล้ำเข้าไปในเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับเกษตรกรรม ๕. การใช้ทรัพยากรที่ดินไม่ถูกต้องตามสมรรถนะที่ดิน	๑. ดันทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ๒. ผลผลิตลดลง ๓. เกิดการพังทลายของดิน	๑. ลดการใช้สารเคมี ๒. การเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกรด้านเกษตรอินทรีย์ ๓. บังคับใช้กฎหมายกับผู้ละเมิด	๑. ลดการใช้สารเคมี ๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยชีวภาพมากขึ้น ๓. ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร อย่างต่อเนื่อง ๔. ส่งเสริมวิถีพอเพียงให้เป็นวิถีชุมชน ๕. จัดทำแนวเขตที่ดินสาธารณะให้ชัดเจน ๖. บังคับใช้กฎหมายกับผู้ละเมิดอย่างจริงจัง ๗. ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชคลุมดิน ๘. เพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำ ๙. อนุรักษ์สร้างฝายต้นน้ำ ๑๐. ใช้มาตรการกฎหมาย เข้มงวดกับผู้กระทำผิด
๓. ทรัพยากรน้ำผิวดิน - ทรัพยากรน้ำ - ทรัพยากรน้ำบาดาล - พื้นที่ชุ่มน้ำ	๑. พื้นที่สำหรับกักเก็บน้ำมีจำนวนจำกัด ไม่สอดคล้องกับการขยายตัวของกิจกรรมต่าง ๆ ๒. แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่เสื่อมโทรมไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็ม ๓. ปริมาณน้ำจำกัด เนื่องจากปริมาณน้ำแปรผันตามปริมาณน้ำฝน ๔. ปนเปื้อนโลหะหนัก และมลพิษจากภาคครัวเรือนเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ๕. การรุกรานของน้ำเค็มบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเล ซึ่งมีน้ำเค็มแทรกอยู่ในชั้นน้ำจืด ๖. การกระจายน้ำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ทั่วถึง	๑. ความขัดแย้งจากการแย่งชิงน้ำจากเกษตรและอุตสาหกรรม ๒. ผลผลิตจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเกษตรกรรมลดลง ๓. น้ำท่วมในฤดูฝน ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ๔. คุณภาพน้ำไม่ได้มาตรฐานต่อการอุปโภคและบริโภค ๕. สูญเสียสมดุลของระบบนิเวศ	๑. ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำเดิมให้สามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มขึ้น ๒. การพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนขนาดใหญ่เพิ่มเติม ๓. การพัฒนาระบบโครงข่ายท่อน้ำสายหลักและระบบสูบน้ำครอบคลุมพื้นที่ในบริเวณ ๓ จังหวัด ๔. จัดหาและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลตามแหล่งที่มีศักยภาพ ๕. ส่งเสริมการอนุรักษ์รักษาพื้นที่ป่า	๑. เชื่อมโยงระบบท่อน้ำระหว่างลุ่มน้ำเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความมั่นคงให้การบริหารจัดการในอนาคต ๒. จัดหาพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มเติม ๓. ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำเดิมให้สามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งให้มีคุณภาพน้ำที่ดี ๔. ก่อสร้าง/ปรับปรุงขยายเขตการประปาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ๕. จัดหา/พัฒนาบ่อน้ำบาดาลตามแหล่งที่มีศักยภาพ ๖. ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีความตระหนักในการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า ๗. ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ โดยเฉพาะภาคประชาชน

สถานการณ์/ ประเด็นปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	การป้องกันแก้ไขที่ผ่านมา	ข้อเสนอแนะต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา
	และเป็นธรรม ๗. การเพิ่มขึ้นของประชากรและการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมที่สูงขึ้น ๘. การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติไปเพื่อใช้ ประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม			
๔. ทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง ๔.๑ ความหลากหลายทาง ชีวภาพทางทะเล ลดน้อยลง เสื่อมโทรม เช่น ป่าชายเลน หญ้าทะเล และ ปะการัง	๑. การทำประมง ๒. การท่องเที่ยว ๓. ภัยธรรมชาติ ๔. การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ เช่น อุณหภูมิของน้ำ สูงขึ้น ๕. น้ำทิ้งปริมาณมากและไม่ผ่านการบำบัดจากชุมชน ชายฝั่ง	๑. ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ๒. สิ่งมีชีวิตขาดแหล่งที่อยู่อาศัย ๓. ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เสื่อมโทรม	๑. กิจกรรมการรณรงค์ สร้างจิตสำนึกให้กับผู้ประกอบการประมง นักท่องเที่ยวน และชุมชนชายฝั่ง ๒. บังคับใช้มาตรการทั้งทางสังคมและทางกฎหมายในการป้องกัน ปราบปรามการทำลายทรัพยากรทางทะเล	๑. ทบทวน ศึกษาผลกระทบจากสิ่งก่อ สร้างกีดขวางทางน้ำไหลที่ ดำเนินการไปแล้ว ๒. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ ๓. ส่งเสริมสนับสนุนการปลูกป่าชายเลนเพิ่มขึ้น ๔. ศึกษาจำแนกเขตพื้นที่ที่มีปัญหากัดเซาะชายฝั่งทะเล หรือมี แนวโน้มที่จะเกิดปัญหาขึ้นในอนาคต และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ คัดเลือกมาตรการจัดการป้องกัน แก้ไข หรือฟื้นฟูพื้นที่แต่ละ ประเภท/แห่งตามความเหมาะสม
๔.๒ การกัดเซาะพื้นที่ ชายฝั่งทะเลและป่าชายเลน	๑. การใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ชายฝั่งอย่างไม่เหมาะสม หรือผิดประเภท เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวมาก ขึ้น ทำให้ที่ดินชายฝั่งเปลี่ยนแปลงจากระบบนิเวศทาง ธรรมชาติกลายเป็นพื้นที่ชุมชน ที่อยู่อาศัย ๒. การขาดปริมาณตะกอนสะสมตามแนวชายฝั่ง ทะเล การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลเกิดจากการ ตักหรือดูดดินเลน ตะกอนทราย ในบ่อทิ้ง ปากแม่น้ำไป ใช้ประโยชน์ในกิจการต่าง ๆ รวมทั้ง การขนส่งทางน้ำ ๓. กระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ตามธรรมชาติ ๔. การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลการขยายพื้นที่ อุตสาหกรรม การก่อสร้างวิศวกรรมชายฝั่งขวางทางน้ำ เช่น ถนนทะเลในพื้นที่ริมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ๕. บุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อทำนาเกลือ	๑. สูญเสียคุณภาพตามธรรมชาติของ ชายฝั่งทะเล ๒. สูญเสียพื้นที่บก ทรัพยากร ๓. สูญเสียความสวยงามของชายฝั่ง ทะเล ๔. ทรัพยากรด้านป่าชายเลน ชายหาด เสื่อมโทรม ๕. สูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยว และการประมง	๑. ภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการสร้างเขื่อนป้องกันทราย และคลื่น และกองหินป้องกันคลื่น ๒. กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกิจกรรมปลูกป่าชายเลน	๕. ป้องกันพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการถูกกัดเซาะชายฝั่งทะเลโดยการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รักษาระบบนิเวศชายฝั่งทะเล ๖. หน่วยงานระดับท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียใน การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณชายฝั่งควรจัดทำแผนปฏิบัติการระดับ พื้นที่เพื่อป้องกันแก้ไขและฟื้นฟูการกัดเซาะชายฝั่ง ๗. จัดกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกเนื่องในวันสำคัญต่างๆ ๘. จัดทำข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษ ๙. ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังฯ ๑๐. การติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ๑๑. จัดกิจกรรมลดการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้กับ ผู้ประกอบการประมง นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว และชุมชนชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง ๑๒. ส่งเสริมสนับสนุน เครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ต่างๆ ๑๓. เพาะขยายพันธุ์ปะการัง,หญ้าทะเล,เต่าทะเล เป็นต้น ๑๔. ใช้มาตรการทั้งทางสังคมและทางกฎหมายในการป้องกัน ปราบปรามการทำลายทรัพยากรทางทะเล

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ที่ผ่านมา มุ่งสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่ทัดเทียมกับนานาประเทศ และเพิ่มรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็พบว่ามีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นฐานในการผลิตและการบริโภคที่ขาดการคำนึงถึงความสมดุลและศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศธรรมชาติ รวมถึงมีการปลดปล่อยมลพิษสะสมจากกระบวนการผลิตและการบริโภคออกสู่สิ่งแวดล้อมจำนวนมาก ประกอบกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังเป็นไปในลักษณะของการแก้ไขปัญหามากกว่าการป้องกันและไม่บูรณาการกัน จึงทำให้สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่ลดลงอย่างรวดเร็ว และทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จนส่งผลให้รัฐบาลมีภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการต่อต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมสูงขึ้นตามมาด้วย ดังนั้น พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงการเผชิญกับปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นทุนและฐานการผลิตส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และประชาชนในพื้นที่

การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการพิจารณาจากบริบทรอบด้านของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากแรงกดดันของกระแสแนวคิดและสถานการณ์ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ทั้งในประเทศและนอกประเทศโดยใช้หลักการวิเคราะห์แบบ PEST (Political Economic Socio-cultural Technological Components) ซึ่งครอบคลุมประเด็นด้านการเมืองและนโยบายรัฐ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี ร่วมกับการวิเคราะห์โดยวิธี SWOT (Strengths Weaknesses Opportunities Threats) จากผลกระทบที่เป็นโอกาส ข้อจำกัด จุดแข็ง และจุดอ่อน และใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ TOWS Matrix เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์และมาตรการ ทั้งการส่งเสริมและพัฒนาจุดแข็ง การปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน การเสริมสร้างโอกาส และการลดวิกฤตและภัยคุกคาม ดังนั้น การจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จึงได้นำประเด็นที่สำคัญเหล่านี้มาพิจารณาร่วมด้วย

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อม ที่มีผลต่อการบริหารจัดการ

ทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมในพื้นที่

เขตพัฒนาพิเศษ

ภาคตะวันออก

๑. การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อม โดยวิธี PEST Analysis

๑.๑ มิติด้านการเมืองและนโยบายรัฐ (Political Component: P)

เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านการเมืองและนโยบายรัฐที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งหมายรวมถึงพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อันจะทำให้แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวนโยบายการบริหารและพัฒนาพื้นที่ดังนี้

๑) นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ๑๑ ด้าน ด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ด้านที่ ๙ ซึ่งมุ่งเน้นการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เร่งปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน คำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว สร้างโอกาสในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้เป็นเอกภาพทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งเร่งรัดการควบคุมมลพิษทางอากาศ ขยะ และน้ำเสีย

๒) ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) วางเป้าหมายอนาคตประเทศไทยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ คือ เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจสีเขียว ระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวใหญ่ขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการเร่งอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะความมั่นคงด้านน้ำ การสร้างความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งมุ่งพัฒนาสู่การเป็นสังคมสีเขียว

๓) การปฏิรูปประเทศไทยของสภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติ รวม ๓๗ วาระการปฏิรูป โดยวาระการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ (๑) วาระปฏิรูปที่ ๓ การปรับโครงสร้างอำนาจส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (๒) วาระปฏิรูปที่ ๑๐ ระบบพลังงาน (๓) วาระปฏิรูปที่ ๑๑ การปฏิรูปที่ดินและการจัดการที่ดิน (๓) วาระปฏิรูปที่ ๑๕ ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร (๔) วาระปฏิรูปที่ ๒๖ การจัดการภัยพิบัติตามธรรมชาติ ภาวะโลกร้อน และ (๕) วาระปฏิรูปที่ ๒๗ การปฏิรูปเพื่อรับมือวิกฤติการณ์น้ำทะเลขึ้นสูงและแผ่นดินทรุด พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๔) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) นายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมสหประชาชาติระดับผู้นำเพื่อรับรองวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (UN Summit to Adopt the Post-๒๐๑๕ Development Agenda) จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ กันยายน ๒๕๕๘ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก และที่ประชุมได้ให้การรับรองเอกสาร “Transforming Our World: The ๒๐๓๐ Agenda for Sustainable Development” ซึ่งถือเป็นพันธสัญญาทางการเมืองในระดับผู้นำทั่วโลกจะใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่การปฏิบัติ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๗๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาคาความยากจนและขจัดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติและทุกรูปแบบ และบรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน

๕) การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสู่ “ประเทศไทย ๔.๐” “ไทยแลนด์ ๔.๐” เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล บนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ประเทศไทย ๔.๐ เป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ Value-Based Economy หรือ เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยต้องขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อย ๓ มิติสำคัญคือ (๑) เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า โภคภัณฑ์ ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม (๒) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ (๓) เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ซึ่งแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ มี ๒ แนวคิดสำคัญคือ การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน และเมื่อภายในเข้มแข็งต้องเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในกับเศรษฐกิจโลก โดยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน มี ๓ กลไกขับเคลื่อนหลักคือ การยกระดับนวัตกรรมของทุกภาคส่วนทั่วประเทศ การสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้ประกอบการ และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย ส่วนการเชื่อมโยงกับภายนอก ต้องดำเนินควบคู่กันไปโดยเป็นการเชื่อมโยงกับโลกใน ๓ ระดับคือ เศรษฐกิจภายในประเทศ เศรษฐกิจภูมิภาค และเศรษฐกิจโลก

๖) รัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายและแผน และยุทธศาสตร์ที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖.๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และกฎหมายว่าด้วยการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิในการจัดการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืน รวมถึงการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐให้อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ปันฟู บริหารจัดการ และ ใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ ดังนั้น การดำเนินงานในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่และบทบาทสำคัญต่อการร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของตนเอง มีความเข้มแข็งในการดูแลรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติของพลเมืองและชุมชนให้ยั่งยืน ส่งเสริมให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยง่ายและสะดวก เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมทั้งนำข้อกำหนดวิธีการตามกฎหมายระเบียบและกฎหมายอื่นๆ ที่ว่าด้วยการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาดำเนินการด้วย เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการจัดการและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดการปัญหามลพิษในปัจจุบัน โดยผ่านกลไกของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการกำหนดนโยบายและการจัดการสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆ และการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนชายฝั่งได้มีส่วนร่วมในการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อย่างสมดุลและยั่งยืน และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ

เกิดประโยชน์สูงสุด พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงเพิ่มเติมเรื่อง การกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ รวมทั้งกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปใช้ประโยชน์หรือหาประโยชน์ได้ เป็นต้น

๖.๒) นโยบายและแผน และยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานส่วนราชการได้จัดทำนโยบายและแผน และยุทธศาสตร์ เพื่อใช้กรอบทิศทางและกำหนดแนวทางการดำเนินการต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านตามนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น จึงต้องนำนโยบายและแผน ยุทธศาสตร์ดังกล่าว มาใช้ประกอบการจัดทำแผนเพื่อสอดคล้องและสนับสนุนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทิศทางเดียวกัน อาทิ **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)** โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน มีเป้าหมายคือ ทunesทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤติอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน **นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔** ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบคอบ เป็นไปตามหลักวิชาการ มีเหตุผล มีความพอประมาณ มีความถูกต้อง เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ฐานทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งถึงประโยชน์แท้จริงต่อประเทศชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยมีกรอบแนวนโยบายที่สำคัญ ได้แก่ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจากการพึ่งพิงทรัพยากร (Resource - based Economy) ไปสู่เศรษฐกิจบนฐานความรู้ (Knowledge - based Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการใช้ทรัพยากรและวัสดุอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด **แผนแม่บทการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ** เพื่อเป็นแนวทางในการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ โดยพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่าไม้ให้มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ให้ได้พื้นที่ป่าไม้น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ ภายในระยะเวลา ๑๐ ปี **นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน** เพื่อรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ การอนุรักษ์ที่ดินและทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน การใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรม **ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔** เป็นกรอบนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำของประเทศในทุกด้าน **ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔** ได้กำหนดทิศทางจัดการมลพิษของประเทศไทยในระยะยาว โดยมีเป้าหมายเป็น ๓ ช่วงเวลา คือ ระยะ ๕ ปีแรก ระบบการบริหารจัดการมลพิษมีการพัฒนาในระดับที่ดีขึ้น ระยะ ๑๐ - ๑๕ ปี มีการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐานในวิถีการดำรงชีวิต และเป้าหมายระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี การพัฒนาประเทศเป็นไปตามหลักสังคมคาร์บอนต่ำ และไร้ของเสีย โดยประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์สำคัญคือ (๑) ยุทธศาสตร์การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง (๒) ยุทธศาสตร์เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด และ (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ เป็นต้น

๑.๒ มิติด้านเศรษฐกิจ (Economic Component: E)

เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจที่ประกอบด้วย ความเชื่อมโยงกันระหว่าง เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาค การจัดการภาคอุตสาหกรรมไทย และโมเดลการพัฒนา ลู “ประเทศไทย ๔.๐” ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ ดังนี้

๑) **ความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม** การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาการเพิ่มขึ้นของการผลิตสินค้าและบริการ รวมถึงการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วที่กำหนดมาตรฐานสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานสินค้าที่ได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม (Eco-labelling) และตลาดเกิดใหม่ซึ่งยังไม่มีกำหนดมาตรฐานสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเข้มงวดมากนัก ส่วนความร่วมมือด้านการค้าระหว่างประเทศภายใต้สมาชิกขององค์การการค้าโลกได้ส่งเสริมการค้าเสรีระหว่างประเทศ ลดอุปสรรคทางการค้าทั้งที่เป็นภาษี และไม่ใช่ภาษี และส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ที่อาจนำมาตราการด้านสิ่งแวดล้อมมาเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้าได้ จึงมีความชัดเจนว่า ประเด็นทางเศรษฐกิจมีความเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นในอนาคต ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างโอกาสในการรักษาสิ่งแวดล้อมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ รวมถึงเร่งบูรณาการกรอบความร่วมมือในระดับทวิภาคีและพหุภาคีด้านการค้าและการลงทุน ส่งเสริมให้ธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสังคม (Corporate Social Responsibility) รวมถึงสร้างสรรค์คุณค่าเพิ่มร่วมกันให้กับสังคม (Creating Shared Value) โดยเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจในอนาคต

๒) **การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาค** การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง เพิ่มโอกาสรับมือและปรับตัวกับความท้าทายจากภาคการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และภาวะคุกคามรูปแบบใหม่ และเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ดี และประชาชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี รวมทั้งส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีโลก ดังนั้น จึงควรคำนึงถึงการปกป้อง คุ้มครองความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ซึ่งอาจมีอัตราการใช้ทรัพยากร ธรรมชาติเพิ่มมากขึ้นจนเกินศักยภาพของระบบนิเวศ การควบคุมการใช้ที่ดินเพื่อขยายกำลังการผลิต และการวางระบบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านพลังงาน การคมนาคมขนส่ง และการท่องเที่ยว ที่อาจจะส่งผลให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ การทำลายระบบนิเวศเพิ่มขึ้น และนำไปสู่การสูญเสียความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่อาศัยอยู่ในระบบนิเวศ รวมทั้ง การส่งเสริมขีดความสามารถในการลงทุนและผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และการสร้างมาตรการป้องกันสินค้าที่มีคุณภาพต่ำและไม่ได้มาตรฐานที่ผลิตได้ในอาเซียน

๓) **การปรับตัวเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเศรษฐกิจโลกในอนาคต** การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกยังคงมีความเสี่ยงจากการค้าโลกที่อ่อนแอ ผลกระทบต่องบการคลังและการค้าของประเทศผู้ผลิตน้ำมัน และความเสี่ยงที่เศรษฐกิจในประเทศแถบยุโรปโซนและญี่ปุ่นจะซบเซาหรือประสบภาวะเงินฝืดอย่างยาวนาน จึงมีแนวโน้มว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโลกจะขยายการลงทุนไปยังประเทศที่เป็นตลาดเกิดใหม่ โดยเฉพาะตลาดเกิดใหม่ในเอเชีย (Emerging Asia) เช่น จีน และอินเดีย เนื่องจากเป็นแหล่งทรัพยากรและแรงงานที่สำคัญ มีประชากรจำนวนมาก และมีการขยายตัวของเมืองและชนชั้นกลางอย่างรวดเร็ว รวมถึงมีการเพิ่มการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในกลุ่มประเทศเอเชีย และมีการเชื่อมเศรษฐกิจเป็น

เครือข่ายธุรกิจที่เข้มแข็งกับประเทศในทวีปแอฟริกา ตะวันออกกลาง และละตินอเมริกา ดังนั้นพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกถือเป็นพื้นที่เหมาะสมต่อการรองรับการเจริญเติบโต มีศักยภาพและความพร้อมสูงที่จะเป็น “ประตูเศรษฐกิจ” เพื่อเปิดตลาดการค้าไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ ของโลก จึงควรพิจารณาการลงทุนและพัฒนาเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานให้มีความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค โอกาสทางการค้า การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการลดต้นทุนการผลิต การกำหนดมาตรฐานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเข้าถึงตลาดใหม่ที่มีการผลิตและการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นในอนาคต อันเป็นผลจากมาตรการทางการค้าระหว่างประเทศ

๑.๓ มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Component: S)

เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของประเทศ ประกอบด้วย โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมเมืองและการเพิ่มรายได้ของประชากร และเกษตรกรรมกับสารเคมีที่ใช้ในการเพาะปลูก สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ ดังนี้

๑) การเปลี่ยนแปลงของประชากรและการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ปัจจัยหลักที่มีผลต่อขนาดและโครงสร้างของประชากร ได้แก่ อัตราการเกิด อัตราการตาย และการย้ายถิ่น โดยมีพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนปัจจัยดังกล่าว ซึ่งแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรที่สำคัญและจะส่งผลกระทบต่อในอนาคตคือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก ซึ่งจะมีผลให้เกิดการขาดแคลนประชากร วัยแรงงานในอนาคต และส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาคมโลกมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาของประเทศไทยและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกด้วยเช่นกัน โดยถือเป็นโอกาสในฐานะศูนย์การให้บริการด้านการแพทย์ระดับนานาชาติและบุคลากรทางสาธารณสุขที่มีความสามารถ ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สวยงามในการดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเหล่านี้ให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยจะต้องยกระดับมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวให้สะดวกต่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ควบคู่กับการพัฒนาด้านบริการสุขภาพ ซึ่งมีส่วนเชื่อมโยงกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๒) การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นฐานของประชากร สถานการณ์แนวโน้มค่อนข้างแน่นอนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นคือ ประชากรจะมีการย้ายถิ่นฐานและมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยปัจจัยด้านสังคม และเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและภูมิภาค จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของประชากรชนบทและเมือง และระหว่างประเทศ ในลักษณะของการเคลื่อนย้ายแรงงานจากต่างประเทศ ทั้งแรงงานไร้ฝีมือและแรงงานที่เป็นทักษะฝีมือสูงหรือมีความเชี่ยวชาญเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งจะเกิดความต้องการด้านการบริการสาธารณสุขภาค สาธารณูปการเพิ่มขึ้น มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น รวมถึงการจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การจัดการของเสียชุมชนที่เพิ่มขึ้น ปัญหาสังคม ชุมชนแออัด และวัฒนธรรม อาชญากรรม เป็นต้น

๓) การเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมเมือง สถานการณ์การขยายความเป็นเมืองที่เพิ่มขึ้นตามทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและการเติบโตของประชากร ซึ่งหากขาดการวางแผนและควบคุมที่ดีแล้ว ก็จะทำให้เมืองอาจขยายตัวรุกเข้าไปยังพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อเป็นพื้นที่สีเขียวของเมือง หรือพื้นที่รับน้ำ หรืออาจขยายไปยังพื้นที่ชนบทเพิ่มขึ้น และการขยายตัวของเมืองเป็นการสร้างแรงกดดันต่อปริมาณความต้องการด้านการบริการสาธารณสุขภาค สาธารณูปการเพิ่มขึ้น รวมถึงการจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การจัดการมลพิษ การจัดการทรัพยากรน้ำ การคมนาคม การจราจรติดขัด และพื้นที่สีเขียว ฯลฯ ขณะเดียวกันอาจสร้างปัญหาภูมิทัศน์จากสภาพความแออัดของผู้มีรายได้น้อยที่อาศัยอยู่ในเมือง ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

๔) การเกษตรกับสารเคมีที่ใช้ในการเพาะปลูก พื้นที่เพื่อการเพาะปลูกที่ยังคงทำใช้ปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตร และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีการนำเข้าปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตรประมาณ ๓.๖ ล้านตัน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ และเพิ่มขึ้นเป็น ๖.๓ ล้านตัน สำนักระบาดวิทยาได้รายงานว่าจำนวนผู้ป่วยที่มีอาชีพทำการเกษตรได้รับพิษจากสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชสูงถึงร้อยละ ๔๑ ขณะที่ภาครัฐจะต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณในการให้บริการด้านอนามัยและสาธารณสุขแก่เกษตรกรที่เจ็บป่วย และการใช้สารเคมียังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้สิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศในบริเวณที่มีการใช้สารเคมีเสียหาย ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานานในการฟื้นฟูให้ระบบนิเวศกลับคืนสู่ดั้งเดิม ดังนั้น ควรมีมาตรการควบคุมการใช้สารเคมีทางการเกษตร การให้ความรู้เกี่ยวกับปุ๋ยและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง และการส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช รวมทั้งสนับสนุนการผลิตที่ปลอดภัยตามมาตรฐาน

๑.๔ มิติด้านเทคโนโลยี (Technological Component: T)

เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านเทคโนโลยีที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งพบว่าแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีควรให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีสีเขียว ลดการใช้ทรัพยากรลง และบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ ซึ่งเทคโนโลยีมีส่วนสำคัญต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก นวัตกรรมและเทคโนโลยีสีเขียวมีส่วนช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้มีการพัฒนาพลังงานทดแทนหรือพลังงานทางเลือกเพิ่มมากขึ้น เช่น เชื้อเพลิงชีวภาพ พลังงานชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานจากคลื่นทะเล ฯลฯ

๒) การอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการสิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีมีส่วนช่วยสนับสนุนในการอนุรักษ์ เสริมสร้าง และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการแก้ไขปัญหาวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การนำเทคโนโลยีมาจัดการขยะมูลฝอยโดยนำไปผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า เป็นต้น

๓) การแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ เทคโนโลยีจะสามารถช่วยในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลระบบพยากรณ์เตือนภัยได้อย่างแม่นยำ มีความน่าเชื่อถือ และช่วยในการเฝ้าระวังอุบัติเหตุทางธรรมชาติ การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการป้องกันพื้นที่เสี่ยงภัยให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ดังนั้น ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเทคโนโลยีสีเขียว โดยสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยและพัฒนาให้แก่ภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษามากขึ้น สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานที่ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการศึกษาวิจัยเพื่อลดต้นทุนการศึกษาวิจัยและพัฒนา เช่น ห้องปฏิบัติการ ศูนย์ทดสอบ ศูนย์ให้คำปรึกษา โรงงานต้นแบบ ฯลฯ

๔) นวัตกรรมสู่ความเป็น “ศูนย์” เป็นนวัตกรรมที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในโลก ซึ่งมุ่งผลิตผลิตภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็น “ศูนย์” ในชีวิตประจำวัน เช่น การปล่อยมลพิษจากยานพาหนะเท่ากับศูนย์ (Zero emissions vehicle) การจัดการขยะเหลือศูนย์ (Zero waste management) เมืองที่มีการปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ (Zero carbon cities) และสิ่งพิมพ์คาร์บอนเป็นศูนย์ เป็นต้น ดังนั้น แนวโน้มเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลดีต่อรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต รวมทั้งเป็นโอกาสของประเทศไทยในการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

๒. การวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis

การวิเคราะห์สถานการณ์ที่มีผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้วิธี SWOT Analysis ซึ่งจะประเมินทั้งสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงภายนอกและภายในพื้นที่ ๓ จังหวัด ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยการประเมินสภาพการณ์ภายนอกพื้นที่จะวิเคราะห์ในเชิงโอกาสและข้อจำกัดของสภาพแวดล้อม สำหรับการประเมินสภาพการณ์ภายในพื้นที่จะวิเคราะห์ในเชิงจุดแข็งและจุดอ่อน ผลการวิเคราะห์ SWOT ในภาพรวมมีดังนี้

๒.๑ การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

๑) โอกาส

๑.๑) การดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ถือเป็นพันธะสัญญาทางการเมืองที่ผู้นำทุกประเทศทั่วโลกจะใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนายั่งยืนสู่การปฏิบัติ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๗๓ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในภูมิภาค และร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม

๑.๒) วิกฤตความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานของโลก จากการเพิ่มขึ้นของประชากรโลกทำให้เกิดความต้องการสินค้าเกษตรเพื่ออาหารและพลังงานมากขึ้น ซึ่งในพื้นที่ ๓ จังหวัดระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นแหล่งผลิตประมงทั้งประมงชายฝั่งและประมงน้ำลึก และผลิตพืชที่เป็นอาหารและพลังงานสำหรับใช้ภายในประเทศได้อย่างเพียงพอ และสามารถส่งผลผลิตบางส่วนไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ ดังนั้น ถือเป็นโอกาสที่ต้องมีการกำหนดพื้นที่ปลูกพืชเพื่อวัตถุประสงค์ทั้งสองด้านให้สมดุลกัน รวมทั้ง ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพและมูลค่าเพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มากขึ้น

๑.๓) จำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศและจากต่างประเทศที่เดินทาง เข้ามาท่องเที่ยวใน ๓ จังหวัด (จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา) เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายที่มีชื่อเสียงระดับโลก (World Class Destination) เช่น พัทยา มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายและมีความสวยงาม ดังนั้น จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และให้มีการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นที่มีความเป็นอัตลักษณ์ โดยควรให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก และสร้างมาตรฐานการให้บริการในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เนื่องจากเป็นธุรกิจบริการที่จะได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีภาคบริการ และได้รับการยอมรับทั้งในเรื่องคุณภาพและราคาที่ไม่สูงจนเกินไป

๑.๔) การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนที่มีการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง เพื่อเชื่อมโยงกับประเทศสมาชิกและประเทศนอกภูมิภาค ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ทำให้เกิดโอกาสการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติในระดับภูมิภาคร่วมกัน

๒) ภัยคุกคาม

๒.๑) กฎ ระเบียบ และข้อตกลงตามพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมถึงการนำมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ประเทศ และกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ได้ใช้เป็นเครื่องมือในการกีดกันทางการค้าต่อการส่งออกสินค้าของประเทศไทยมากขึ้น นโยบายที่เข้มงวดในด้านสุขอนามัยของประเทศต่างๆ ทำให้การนำเข้าสินค้าทางการเกษตรมีขั้นตอนซับซ้อน ราคาผลผลิตการเกษตรตกต่ำ สินค้าล้นตลาด โดยเฉพาะในฤดูกาลเก็บเกี่ยวซึ่งมีระยะเวลาสั้น ขาดการกำหนดพื้นที่การผลิตทางการเกษตร (Zoning) ที่ชัดเจน

๒.๒) การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนส่งผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ดังนี้ (๑) การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานจะเอื้ออำนวยให้การเดินทางติดต่อกันสะดวกมากขึ้น ส่งผลให้ประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเพื่อใช้แรงงานมากขึ้น ทำให้เกิดประชากรแฝงจำนวนมาก และการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวทำให้มีปริมาณน้ำเสีย ขยะชุมชน และการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นตามมา อีกทั้งมีผลต่อการบริการระบบสาธารณสุขและสาธารณสุขการของหน่วยงานรัฐ ที่ทำได้ไม่ทั่วถึงและเพียงพอกับความต้องการของจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และ (๒) สภาพลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ความสามารถในการผลิตสินค้าภาคเกษตร - อุตสาหกรรม และการเพาะปลูกพืชชนิดเดียวกันกับประเทศเพื่อนบ้าน จะกลายเป็นคู่แข่งในการผลิตสินค้าเกษตรรายใหม่ และจะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยลดลง ทำให้ต้องมีการแข่งขันในการลดต้นทุนการผลิต หรือขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นซึ่งทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๒.๓) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ดังนี้

(๑) การเพิ่มสูงขึ้นของระดับน้ำทะเล และลมมรสุมที่รุนแรงมากขึ้นอาจส่งผลให้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการสูญเสียพื้นดินชายหาดและแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล และส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งโดยเฉพาะป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำ เป็นที่วางไข่และที่อยู่อาศัยของตัวอ่อนสัตว์น้ำ และเป็นพื้นที่กั้นชนป้องกันแนวชายฝั่งจากการพังทลายจากแรงคลื่นลม เนื่องจากระบบนิเวศป่าชายเลนมีความอ่อนไหวต่อระดับน้ำทะเลที่เพิ่มขึ้น โดยความหนาแน่นของพรรณไม้จะลดลงเนื่องจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นจะทำให้พืชตายและถูกแทนที่ด้วย หาดเลนในขณะที่ปากแม่น้ำจะจมลงใต้น้ำทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของพื้นที่ลุ่มน้ำ

(๒) อุณหภูมิ น้ำทะเลและค่าความเป็นกรด/ด่างของน้ำทะเลที่เปลี่ยนแปลงไปอาจส่งผลให้พืชและสัตว์ทะเลบางชนิดสูญพันธุ์ เกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว และแหล่งปะการังถูกทำลายส่งผลกระทบต่อผลผลิตสัตว์น้ำโดยรวม ปัจจุบันทรัพยากรประมงชายฝั่ง และประมงทะเลอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมโดยสัตว์น้ำกร่อยบริเวณชายฝั่งและสัตว์น้ำในทะเลมีปริมาณ ชนิด และขนาดลดลงโดยตลอด นอกจากนี้การรุกรานของน้ำเค็มเข้าสู่ลำน้ำจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการดำรงชีวิตของพืชสัตว์และพื้นที่เกษตรกรรมโดยรอบ

(๓) อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทำให้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่จะรุนแรงขึ้น เนื่องจากต้องประสบกับภาวะภัยแล้งเป็นเวลานาน และทำให้ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรน้ำระหว่างภาคเกษตร และอุตสาหกรรมจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวเคยเกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ส่งผลให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกโดยเฉพาะจังหวัดระยองมีปริมาณฝนที่ลดลงและขาดช่วงทำให้แหล่งน้ำที่ใช้ในภาคอุตสาหกรรมทั้งหมดในพื้นที่ขาดแคลนไปด้วย และนำไปสู่วิกฤตน้ำและการแย่งชิงทรัพยากรน้ำ

ระหว่างอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม นอกจากนี้การขาดแคลนน้ำจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทำให้ภัยพิบัติและภาวะน้ำท่วมฉับพลันเกิดบ่อยครั้งและรุนแรงขึ้น เนื่องจากกำลังแรงของลมมรสุมลักษณะฝนที่ตกหนักในเวลาอันสั้นทำให้ปริมาณน้ำมีมากเกินไปเกินความสามารถในการกักเก็บประกอบกับประสิทธิภาพและศักยภาพในการระบายน้ำลงสู่ทะเลของพื้นที่โดยรวมลดลง ทำให้มีแนวโน้มในการเกิดภัยพิบัติรุนแรงขึ้น

๒.๒ การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน

๑) จุดแข็ง

๑.๑) ลักษณะที่ตั้งเหมาะสม

(๑) ตั้งอยู่ในแนวเขตเส้นศูนย์สูตร ทำให้มีทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก และมีความหลากหลายทางชีวภาพ จึงเป็นข้อได้เปรียบด้านความมั่นคงทางอาหาร และความหลากหลายและสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

(๒) ตั้งอยู่จุดศูนย์กลางการเชื่อมโยงกับภูมิภาคต่างๆ จึงเป็นข้อได้เปรียบและจุดแข็งต่อการพัฒนาด้านการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ ซึ่งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ถือเป็นพื้นที่เหมาะสมต่อการรองรับการเจริญเติบโต มีศักยภาพและความพร้อมสูงที่จะเป็น “ประตูเศรษฐกิจ” เพื่อเปิดตลาดการค้าไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ ของโลก มีอาณาเขตติดต่อกับภาคมหานคร สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของประเทศร่วมกับภาคมหานคร และสามารถขยายการติดต่อไปยังภูมิภาคอื่นได้ดี โดยมีปัจจัยสนับสนุน คือ ระบบคมนาคมขนส่งที่ดี ทั้งระบบถนน ท่าเรือ รถไฟ และสนามบิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถเชื่อมโยงกับท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ จึงทำให้มีศักยภาพความเป็นเมืองสูง

๑.๒) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าไม้ การจัดสรรที่ดินให้กับประชาชนและชุมชนที่ไร้ที่ดินทำกิน การกีดขวางชายฝั่ง อุทกภัยและภัยแล้ง ขยะและน้ำเสีย รวมถึงการให้ใบอนุญาตโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน ต้องผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างทั่วถึง และครอบคลุมผู้ที่ได้รับผลกระทบและผู้มีส่วนได้เสีย และการปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA) รวมทั้ง ส่งเสริมให้เกิดการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสนอทางเลือกในการตัดสินใจเชิงนโยบายของภาครัฐ

๑.๓) มีศักยภาพสูงในการเป็นฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออกไปยังต่างประเทศหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมอาหาร ที่สร้างรายได้หลักแก่ประเทศ ๓ จังหวัดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีมูลค่าและสัดส่วนการผลิต รวมทั้งรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ เป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๑.๔) มีความพร้อมทางสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการเอื้อต่อการพัฒนา การจัดให้มีระบบสาธารณสุขขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงทั้งภายในประเทศและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งมีการบริการด้านการแพทย์ที่ดีเลิศในภูมิภาค และระบบการเงินและการธนาคารที่เข้มแข็ง จึงทำให้เป็นโอกาสของประเทศไทยในด้านการให้บริการการแพทย์และสุขภาพ การดูแลผู้สูงอายุ

๑.๕) ประชาชนให้ความใส่ใจและตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น เกษตรกรปลูกพืชตามหลักวิธีปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจโดยผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และแบ่งปันและเอื้อต่อกันเพื่อสร้างคุณค่าให้กับสังคม

๑.๖) กลุ่มเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ ดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมบทบาทและกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบต่อแก้ไขปัญหาของชุมชน จะทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมกระบวนการ รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

๑.๗) การมีกฎหมายในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษในพื้นที่ ได้แก่ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑ พื้นที่ ในบริเวณพื้นที่อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งถือเป็นเครื่องมือในการยับยั้งการดำเนินการหรือส่งเสริมการดำเนินการใดๆ เพื่อใช้แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงจนบางพื้นที่อยู่ในระดับเข้าขั้นภาวะวิกฤต รวมทั้งเพื่อควบคุมการใช้ทรัพยากรให้ถูกต้องคุ้มค่าและคุ้มค่าประโยชน์มากที่สุด และเขตควบคุมมลพิษ จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ เขตควบคุมมลพิษเมืองพัทยา และเขตควบคุมมลพิษระยอง เพื่อลดปริมาณการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิด และให้มีการบำบัดและกำจัดมลพิษอย่างถูกหลักวิชาการ พร้อมกับการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในการจัดการมลพิษในพื้นที่

๒) จุดอ่อน

๒.๑) ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและมลพิษสิ่งแวดล้อม ผลจากการขยายตัวเมืองภาคการผลิตทั้งทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวและการบริการทำให้มีการใช้และทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งป่าไม้ แหล่งน้ำ ดิน และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไปเป็นจำนวนมาก และเกินกว่าศักยภาพของธรรมชาติจะสามารถฟื้นฟูสภาพให้เกิดทดแทนกลับคืนดังเดิมได้โดยเร็ว

- การขยายพื้นที่ทำการเกษตรไปในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นเวลานานและใช้สารเคมีจำนวนมากได้ก่อให้เกิดปัญหามลภาวะ ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดต่ำลงและมีการชะล้างพังทลายสูง นอกจากนี้ยังมีการจับสัตว์น้ำโดยไม่ถูกวิธี ทำให้สัตว์น้ำตามธรรมชาติลดลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้ง พื้นที่ป่าชายเลนในแต่ละจังหวัดลดลงไปจากเดิมมาก เนื่องจากการบุกรุกเพื่อทำนาุ้ง ซึ่งถึงแม้ว่าจะได้พยายามหาทางแก้ไขอย่างต่อเนื่องตลอดมา แต่ปัญหาคอนาพสิ่งแวดล้อมยังเป็นปัญหาที่รุนแรงและเรื้อรัง ซึ่งหากมิได้รับการแก้ไขจัดการอย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นข้อจำกัดที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัด

- การขยายตัวด้านอุตสาหกรรม กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์ ทำให้ขาดการควบคุมและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม การพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ ของภาครัฐและเอกชนบางแห่งเริ่มมีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการด้านมลพิษที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต ได้แก่ ปัญหามลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ปัญหาการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม ปัญหามลพิษทางน้ำและสารโลหะหนักที่ลงไปในแหล่งน้ำต่างๆ เป็นต้น การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีการติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบ รวมทั้ง ยังขาดความโปร่งใส การใช้หลักธรรมาภิบาล และการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนยังไม่มีดำเนินการอย่างจริงจัง

- การพัฒนาในพื้นที่ทั้งภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และที่อยู่อาศัยของชุมชนที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้สูญเสียทรัพยากรสำคัญไปมาก โดยเฉพาะป่าไม้ ที่ดิน และแหล่งน้ำ นำผืนป่าไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และที่อยู่อาศัย เพราะพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยเดิมก็ถูกนำไปใช้เพื่ออุตสาหกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการสูญเสียการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบเดิม ทรัพยากรเสื่อมโทรม เช่น ป่าชายเลนบริเวณอ่าวชลบุรี และ การกัดเซาะชายฝั่งบริเวณบางแสน พัทยา บางเสร่ คลองตำหรุ เป็นต้น เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมพังทลายของชายฝั่งทะเลเนื่องจากขาดมาตรการควบคุมและจัดการที่เหมาะสม ปริมาณน้ำเสียชุมชนและขยะมูลฝอยชุมชนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเนื่องเป็นเมืองอุตสาหกรรม/ท่องเที่ยว

๒.๒) ปริมาณน้ำไม่เพียงพอตามความต้องการของผู้บริโภค จากการขยายตัวของเมืองและที่อยู่อาศัย แหล่งอุตสาหกรรม และแหล่งท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลให้เกิดความต้องการใช้น้ำเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต บริการ และอุปโภคบริโภคปริมาณมาก ประกอบกับสภาพภูมิประเทศของพื้นที่เป็นลูกคลื่น และมีแม่น้ำสายสั้น ๆ ลักษณะดินในหลายพื้นที่เป็นดินร่วนปนทรายและเป็นดินทราย จึงทำให้การกักเก็บน้ำของดินไม่ดีนัก ส่งผลให้ในฤดูฝน แม้จะมีปริมาณฝนตกมาก แต่แหล่งน้ำตามธรรมชาติและทรัพยากรดินไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ จึงส่งผลให้เกิดความไม่เพียงพอต่อการใช้น้ำในฤดูแล้ง แหล่งน้ำสำหรับการพัฒนามีจำกัดในการรองรับการขยายตัวในอนาคต จนก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการจัดการน้ำ ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร การที่พื้นที่เกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผล ซึ่งต้องการใช้น้ำในปริมาณสูง แต่น้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันถูกดึงไปใช้ในส่วน of ภาคอุตสาหกรรมปริมาณมาก ซึ่งแนวโน้มการขยายตัวของความต้องการใช้น้ำของภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่เริ่มไม่เพียงพอต่อความต้องการ ประกอบกับบางพื้นที่ขาดแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ เมื่อเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนจำนวนมาก ความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ เป็นสาเหตุหนึ่งของความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำในสังคม

๒.๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถดำเนินการด้านการจัดการมลพิษจากการพัฒนาอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดบุคลากร เครื่องมือ และความรู้ ความเข้าใจในการจัดการและแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ รวมทั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ให้ความสนใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

๒.๔) การบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมยังไม่มีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงไม่มีความครอบคลุม และไม่มีการบูรณาการร่วมกันกับฐานข้อมูลอื่น ทำให้ไม่มีการพัฒนาและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

๒.๕) การควบคุมการเติบโตของเมืองยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นระเบียบ เนื่องจากการเติบโตของเมืองและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ผ่านมาเป็นไปตามแรงผลักดันทางเศรษฐกิจที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการขยายตัวของที่พักอาศัย โรงงานอุตสาหกรรม และศูนย์ธุรกิจการค้าไปตามถนนสายหลัก และขยายตัวออกไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ส่งผลให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินปะปนกันระหว่างที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ โรงงานอุตสาหกรรม และพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้มีผลต่อการวางระบบโครงข่ายบริการขั้นพื้นฐาน และก่อให้เกิดปัญหาในพื้นที่ตามมามากมาย

๓. การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อใช้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคาม ทั้งจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก โดยครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และเพื่อเป็นการต่อยอดโอกาสโดยใช้จุดแข็ง และหลีกเลี่ยงจุดอ่อนต่างๆ ที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ได้นำมาสู่การกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ที่คำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และเกิดความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ดังนี้

๓.๑ กลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาจุดแข็ง

๑) จัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง โดยนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสนอทางเลือกในการตัดสินใจเชิงนโยบายของภาครัฐ ทั้งระดับนโยบาย แผน และแผนงาน รวมทั้งมีกระบวนการพิจารณาที่คำนึงถึงผลกระทบอย่างรอบด้าน เพื่อให้กิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้คำนึงถึงความยั่งยืนและความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม อันเป็นการสนับสนุนการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ทั้งเขตการพัฒนาเศรษฐกิจ และระบบนิเวศที่สำคัญของประเทศ

๒) ส่งเสริมแนวทางและมาตรการที่จะนำมาช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม การประเมินด้านสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบายและยุทธศาสตร์ และระบบการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมถึงส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทุกสาขา

๓) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำและพื้นที่ป่าต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยนำความได้เปรียบจากที่ตั้งตามสภาพภูมิศาสตร์มาช่วยในการวางแผน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเป็นระบบ ซึ่งการมีสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น มีปริมาณน้ำฝนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เป็นสภาพที่เหมาะสมแก่การฟื้นฟูสภาพป่า และส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ เน้นคุ้มครองและอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำ แหล่งน้ำที่สำคัญของพื้นที่ซึ่งรวมถึงพื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่ป่าชายเลนซึ่งถือเป็นป่าปลายน้ำ ให้ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์เชิงระบบนิเวศ นอกจากนี้ จะต้องดำเนินการควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมความรับผิดชอบ โดยสร้างแรงจูงใจให้ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้ให้บริการด้านระบบนิเวศทั้งที่อยู่ต้นทาง และปลายทาง รวมถึงสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์ เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกัน

๔) สนับสนุนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนที่มีบทบาทสำคัญต่อสังคมเพื่อให้เกิดการแบ่งปัน เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และสร้างสรรค์คุณค่าร่วมให้แก่สังคม รวมทั้งสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีการพัฒนาเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างเครือข่ายการอนุรักษ์ การถ่ายทอดการเรียนรู้ร่วมกัน และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕) ส่งเสริมการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้การจัดการสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น จึงเป็นโอกาสที่จะได้รับการถ่ายทอดและนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยการร่วมมือในการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการสนับสนุนการยกระดับสินค้าให้ได้มาตรฐานเดียวกันในระดับภูมิภาค โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน

๖) สร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมในการรองรับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และการเจริญเติบโตของเมือง โดยการบังคับใช้กฎหมายและดำเนินการตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด และส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยทิ้งของเสีย และการใช้สารเคมีในพื้นที่อุตสาหกรรมที่เป็นฐานการผลิตสินค้า เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนข้างเคียงและต่อสิ่งแวดล้อม

๗) ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนสัมพันธ์กับสุขภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยจากสารเคมี และอาหารที่ผลิตมาจากการเกษตรอินทรีย์ และแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนา เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง และส่งเสริมให้มีการผลิตและการบริโภคในวิถีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๓.๒ กลยุทธ์การปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน

๑) จัดการและฟื้นฟูพื้นที่วิกฤติที่ประสบปัญหาการปนเปื้อนสารเคมีและมลพิษในสิ่งแวดล้อม ทั้งอากาศ น้ำ ดิน และใต้ดิน เพื่อสร้างความมั่นใจในการพัฒนาและการลงทุนในพื้นที่ ที่ต้องการยกระดับไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมขั้นสูง เน้นนวัตกรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นจัดการเชิงรุกที่ควบคู่กับการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า และส่งเสริมสนับสนุนทุกภาคส่วนในพื้นที่สร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น และคำนึงถึงกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม

๒) เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนที่มีอยู่ ควบคู่กับการจัดหาระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนที่มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ทั้งภาคชุมชน อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว รวมทั้งใช้กฎหมายที่มีควบคุมการปล่อยน้ำเสียทั้งจากภาคชุมชนและภาคอุตสาหกรรมลงสู่สาธารณะ อย่างเคร่งครัด ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศแหล่งน้ำ ทั้งแหล่งน้ำผิวดิน พื้นที่ชุ่มน้ำ และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓) **จัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ** โดยส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางเพื่อให้มีการนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด และเร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่วิกฤติ และมีระบบการจัดการแบบรวมศูนย์ในการจัดการของเสียที่เกิดขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการ

๔) **สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน** และสนับสนุนให้มีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพสูง เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ พร้อมจัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญหรือร่วมมือกับภาคเอกชน และนักวิชาการให้การสนับสนุนในการเดินและบำรุงรักษาระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดอายุการใช้งาน

๕) **จัดการกากของเสียอุตสาหกรรม และควบคุมการลักลอบทิ้งของเสียจากอุตสาหกรรมสู่พื้นที่สาธารณะอย่างเคร่งครัด** โดยติดตามและตรวจสอบการให้บริการการจัดการของเสียอันตรายและสารอันตรายจากอุตสาหกรรมและขยะติดเชื้อในสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการให้เป็นไปตามมาตรฐานและมาตรการที่กำหนดอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้ง ส่งเสริมการใช้ประโยชน์กากอุตสาหกรรม และลดปริมาณของเสียที่ต้องฝังกลบอย่างต่อเนื่อง การกำหนดนโยบายการใช้ประโยชน์ของเสียทั้งหมด การเพิ่มความเข้มงวดและการจัดตั้งศูนย์ติดตามและตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอุตสาหกรรม ซึ่งปัจจุบันมีบริษัทหลายแห่งได้กำหนดนโยบายการใช้ประโยชน์ของเสียทั้งหมด หรือ Zero Waste to Landfill และส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมให้มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคมและให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างมีความสุข

๖) **ส่งเสริมพื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล ที่ให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน** โดยส่งเสริมให้มีพื้นที่สีเขียวรอบเมือง (Green Belt) เป็นพื้นที่โล่งสีเขียวรอบนอกตัวเมืองใหญ่ ที่กันไว้ให้เป็นธรรมชาติปลอดจากการพัฒนา การก่อสร้างอาคารใหญ่ หมู่บ้านจัดสรร การค้าและอุตสาหกรรมมีจุดประสงค์หลักเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม และซึมซับน้ำฝนที่ไหลล้นมาจากตัวเมือง นอกจากนี้ ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับชาวเมือง การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายพื้นที่สีเขียว มีแนวเชื่อมระหว่างพื้นที่สีเขียวเน้นเส้นทางสีเขียว (Greenways) เชื่อมโยงพื้นที่สีเขียวเข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มการเข้าถึงของชุมชน ควบคู่กับการเลือกใช้พรรณไม้ให้เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละประเภท นอกจากนี้ การพัฒนาพื้นที่สีเขียวควรให้สอดคล้องตามหลักการจัดการระบบน้ำ (water sensitive design) เพื่อความยั่งยืนในการจัดการระบบน้ำและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้มีสัดส่วนของพื้นที่ซับน้ำหรือเพิ่มพื้นที่รับน้ำมากที่สุดเท่าที่ทำได้

๗) **มีการจัดทำฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขา** เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างเครือข่ายร่วมกันกับภาคีการพัฒนาเพื่อการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และสร้างความตระหนักด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อร่วมกันดำเนินงาน ติดตามผลการดำเนินงาน เฝ้าระวัง และรายงานการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ

๓.๓ กลยุทธ์การเสริมสร้างโอกาส

๑) ส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ ตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน นวัตกรรมและเทคโนโลยีสีเขียวมีส่วนช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การปรับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีการอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น หรือการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เพื่อป้องกันการกีดกันทางการค้าจากนโยบายการเมืองระหว่างประเทศ อนุสัญญา พันธกรณี และข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาพลังงานทดแทนหรือพลังงานทางเลือกเพิ่มมากขึ้น เช่น เชื้อเพลิงชีวภาพ พลังงานชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานจากคลื่นทะเล ฯลฯ ควบคู่กับการสร้างศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ที่มีความเปราะบางและมีความเสี่ยงให้สามารถเตรียมพร้อมรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติที่เกิดขึ้น โดยสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน

๒) จัดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ให้คำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัวของระบบนิเวศธรรมชาติ เพื่อรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความสมดุลและเป็นธรรม โดยส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพในการให้บริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) และอื่นๆ

๓) ส่งเสริมบทบาทของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ การพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อสิทธิ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน โดยให้มีบทบาทและความรับผิดชอบเพื่อสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตัวเองได้ ซึ่งการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และทุกระดับในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาของชุมชน จะทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมกระบวนการ รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นพลังหลักในการพัฒนาฐานรากของประเทศให้มั่นคง และสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๔ กลยุทธ์การลดวิกฤติและภัยคุกคาม

๑) กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องตามศักยภาพของพื้นที่ โดยมุ่งการบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ (Ecosystem Approach) ที่คำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงระบบหรือองค์รวม (Holistic Approach) ได้แก่ การจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการ และการบริหารจัดการกลุ่มป่า เพื่อการดำรงอยู่ของระบบนิเวศอย่างสมดุล และตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีการบูรณาการด้านการจัดการที่ดิน น้ำ และสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น ให้เกิดความสมดุล ทั้งการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

๒) กำหนดและจำแนกเขตการผลิตทางการเกษตร เพื่อคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมและส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร โดยกำหนดเป็นเขตแหล่งผลิตอาหาร (Food Zone) หรือเขตการผลิตทางการเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่โดยเฉพาะสวนผลไม้ (Fruit Zone) ส่งเสริมมาตรการจูงใจทางการเงินแก่เกษตรกรที่ดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวและพื้นที่ป่าต้นน้ำ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการเตือนภัยทางการเกษตรที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมการทำเกษตรกรรมตามแนวทางการจัดการที่ดินและน้ำเพื่อเกษตรกรรมยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๓) พัฒนาเมืองและการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นเมืองที่มีความยืดหยุ่น พร้อมปรับตัวและรับมือภัยธรรมชาติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีการจัดระบบเตือนภัย การปรับตัวและหลบหนีภัยในพื้นที่น้ำท่วมตามธรรมชาติ การปรับปรุงลำน้ำธรรมชาติให้กลับคืนสู่สภาพเดิมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และลดความเสียหายจากอุทกภัยของชุมชนเมือง และให้มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีได้ มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมือง มีระบบการบริหารจัดการของเสียในพื้นที่ตนเองอย่างมีประสิทธิภาพทั้งระบบ กำจัดขยะมูลฝอยและระบบบำบัดน้ำเสีย

๔) สนับสนุนวางแผนการใช้ที่ดินเมือง และวางผังพัฒนาเมือง การจัดการด้านที่อยู่อาศัย และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมือง ที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะเทศบาลนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืน เมืองเชิงนิเวศ เมืองสมาร์ตซิตี้ และเมืองเก่าดั้งเดิมตามวิถีวัฒนธรรมที่คงความเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นโอกาสในการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และให้มีการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นที่มีความเป็นอัตลักษณ์

๕) ส่งเสริมการพัฒนาการผลิตสินค้าทางการเกษตรให้มีคุณภาพและปลอดภัย ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อสร้างมูลค่าการส่งออกที่แตกต่างจากการส่งออกสินค้าทางการเกษตรจากภูมิภาคเดียวกัน และมีการพัฒนาต่อยอดสินค้าให้มีความเป็นเอกลักษณ์ ควบคู่กับการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความรู้ โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเพิ่มผลผลิตของการผลิต รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามแนวทางที่ระเบียบกำหนด รวมทั้งสร้างกลไกรองรับเพื่อให้มีการเตรียมการและดำเนินการแก้ไขในส่วนที่เป็นอุปสรรคได้อย่างเหมาะสม จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงการเป็นสมาชิกภายใต้อนุสัญญา พันธกรณี และข้อตกลงระหว่างประเทศ

ส่วนที่ ๔

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ภาคตะวันออก

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พลเอกสุรศักดิ์ กาญจนรัตน์) เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานกรรมการ และมีหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมเป็นกรรมการ ได้แก่ กรมทรัพยากรน้ำ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมชลประทาน กรมการท่องเที่ยว กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงมหาดไทย และเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะและเจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและฝ่ายเลขานุการ

โดยในการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้มีการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง รวมทั้ง โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ที่ต่อเนื่องกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และนำมาวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการพัฒนาในพื้นที่ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นแผนภาพรวมหรือกรอบแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC โดยมุ่งหวังให้แผนสิ่งแวดล้อมฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพิ่มขึ้น หลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางเกิดความสมดุล และมุ่งสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๒. กรอบแนวคิดและทิศทางการจัดการ

๒.๑ แนวคิด

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีกรอบแนวคิดที่มุ่งสู่ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟู ฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม จนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ ความสำคัญต่อบทบาทที่เข้มแข็งขึ้นของภาคประชาชน สิทธิชุมชน ตามแนวทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

๒.๒ ทิศทางการจัดการ

ทิศทางของแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีกรอบการดำเนินการที่สำคัญดังนี้

๑. ปฏิบัติตามตามกฎหมาย คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง และให้บรรลุดัตุประสงค์ตามข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ที่ให้จัดทำแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC

๒. สอดคล้องและต่อยอดกับทิศทางของร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ และทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งมุ่งเน้นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม และการสร้างภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงในมิติต่างๆ อย่างยั่งยืน

๓. ปฏิบัติตามแนวนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พลเอกสุรศักดิ์ กาญจนรัตน์) ให้จัดทำแผนการดำเนินการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติ ที่สอดคล้องตามแนวทางการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่

๓.๑ **ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓)** เป็นระยะการวางแผนหรือก่อนการก่อสร้าง ซึ่งจะมีการเตรียมความพร้อม การพิจารณาและอนุมัติให้ดำเนินโครงการด้านการพัฒนาในพื้นที่ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน สนามบินอู่ตะเภา รถไฟความเร็วสูงเชื่อมต่อ ๓ สนามบิน เป็นต้น ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ณ ปัจจุบัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมในการรองรับที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้ง นำหลักการการป้องกันไว้ก่อน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม มาพิจารณากำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ที่ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว

๓.๒ **ระยะที่ ๒ เป็นระยะที่เริ่มการก่อสร้าง** ทั้งการก่อสร้างสนามบินอู่ตะเภา โรงซ่อมบำรุงอากาศยาน รถไฟความเร็วสูงเชื่อมต่อ ๓ สนามบิน รถไฟรางคู่ ท่าเรือแหลมฉบังและมาบตาพุด รวมทั้งการตั้งกิจการโรงงานอุตสาหกรรม ตามอุตสาหกรรมเป้าหมาย ทั้ง ๑๑ ประเภท นอกจากนี้ ในพื้นที่ ๓ จังหวัด จะเกิดการพัฒนารวมซึ่งจะมีการก่อสร้างที่อยู่อาศัย สถานพยาบาล ระบบสาธารณสุขและสาธารณสุข การอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับผู้คนที่จะเข้ามาจำนวนมาก มีการเคลื่อนย้ายของแรงงาน นักลงทุน ผู้ประกอบการ และประชากรแฝงต่างๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ ฝุ่นละอองขนาดเล็ก และปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองอื่นๆ จากความต้องการบริโภคอาหาร ใช้พลังงานและทรัพยากร ธรรมชาติต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้น

๓.๓ **ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป)** เป็นระยะการดำเนินการอย่างสมบูรณ์และเต็มรูปแบบ โรงงานอุตสาหกรรมและโครงการด้านการพัฒนาต่างๆ จะเปิดดำเนินการให้บริการแก่ประชาชน ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักลงทุน ผู้ประกอบการ จำนวนประชากรแฝงและแรงงานต่างด้าวจะเข้ามาเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการบริการ และภาคพาณิชยกรรม การค้าขายต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การกำกับ ควบคุม ติดตาม และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างรอบคอบทั้งระบบ และมีการดำเนินการอย่างถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว จะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น แผนสิ่งแวดล้อมฉบับนี้ จึงกำหนดให้มีระยะเวลาดำเนินการ ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ ซึ่งถือเป็นแผนที่จะจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC ในระยะที่ ๑ และสอดคล้องกับกรอบระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่เน้น

“จัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีในปัจจุบัน

เตรียมความพร้อม รู้เท่าทัน ในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและรักษาทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต
ควบคู่กับการสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Creative and Green Economy)
ที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม
โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ สามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเท่าเทียมกัน ”

๓. หลักการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใช้หลักการเดียวกันกับแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ประกอบด้วย ๘ หลักการสำคัญ คือ

๓.๑ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นหลักการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่มีคุณภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องเกื้อกูลและไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมีคุณภาพและแข่งขันได้ จะต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถสงวนรักษาไว้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยาวนาน ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความต้องการของสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

๓.๒ “การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ” เป็นหลักการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงระบบหรือองค์รวม (Holistic) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำรงอยู่ของระบบนิเวศอย่างสมดุล และการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ได้แก่ การจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการ และการบริหารจัดการกลุ่มป่า

๓.๓ “การระวังไว้ก่อน” เป็นหลักการจัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้าโดยการสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง

๓.๔ “ผู้ก่อกมลพิษเป็นผู้จ่าย” และ “ผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย” เป็นหลักการในการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสร้างแรงจูงใจและภาระรับผิดชอบเพื่อลดการก่อกมลพิษส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์ เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกัน

๓.๕ “ความเป็นหุ้นส่วนของรัฐ - เอกชน” เป็นหลักการที่ใช้สร้างการร่วมรับผิดชอบและควมร่วมมือกับหลักการผู้ก่อกมลพิษเป็นผู้จ่ายเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนและมีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๓.๖ “การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ” เป็นหลักการลดอัตราการใช้ทรัพยากรต่อหน่วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดการเพิ่มผลผลิตการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และลดปริมาณการเกิดมลพิษโดยรวมจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าว

๓.๗ “การขยายความรับผิดชอบต่อผู้ผลิต” เป็นหลักการเพิ่มขอบเขตความรับผิดชอบต่อผู้ผลิตให้ครอบคลุมในแต่ละช่วงของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผู้ผลิตมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตและส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น รวมทั้งมุ่งเน้นให้ผู้ผลิตมีการปรับปรุงและพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์และระบบการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้ผลิตภัณฑ์มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๓.๘ “ธรรมาภิบาล” เป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนการกระจายอำนาจที่ยึดหลักการพื้นที่ - หน้าที่ - การมีส่วนร่วม การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ การเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ และการกำหนดการรับผิดชอบต่อ (Accountability) ของทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง

๔. วิสัยทัศน์

“พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเติบโต เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน
ก่อให้เกิดความมั่นใจ สมดุล และ ยั่งยืน”

๕. พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และพื้นที่ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในระบบนิเวศเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องและคาบเกี่ยวกัน

๖. วัตถุประสงค์

- ๖.๑ จัดการสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่ดีเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
- ๖.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนามนุษย์บนพื้นฐานการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน
- ๖.๓ อนุรักษ์และฟื้นคืนทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อรักษาความสมดุลในระบบนิเวศและให้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและเป็นธรรมสู่การเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน

๗. เป้าประสงค์

- ๗.๑ สิ่งแวดล้อมได้รับการจัดการที่ดีอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน
- ๗.๒ ประชาชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมเมืองที่ดีได้มาตรฐานสากล
- ๗.๓ ฐานทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ของทุกระบบนิเวศ ได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและเป็นธรรม

๘. ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางปฏิบัติ

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ ประกอบด้วย
๔ ยุทธศาสตร์ ๑๑ มาตรการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

- มาตรการ ๑.๑ บำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- มาตรการ ๑.๒ ป้องกันและลดความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี
- มาตรการ ๑.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่

- มาตรการ ๒.๑ ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและสนับสนุนการพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- มาตรการ ๒.๒ วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

- มาตรการ ๓.๑ ส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- มาตรการ ๓.๒ ส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
- มาตรการ ๓.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้และการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

- มาตรการ ๔.๑ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ทรัพยากรดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ
- มาตรการ ๔.๒ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต
- มาตรการ ๔.๓ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เป้าหมายและตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์

ภายใต้แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมที่ดี	๑. ของเสียทุกประเภทได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อมุ่งสู่สังคมไร้ของเสีย (Zero Waste) และพื้นที่วิกฤติได้รับการบำบัดและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน ๒. นำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ มาใช้ประเมินศักยภาพและข้อจำกัด รวมทั้ง กำหนดแนวทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	๑. ร้อยละประสิทธิภาพการจัดการมลพิษได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและได้คุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน (เพิ่มขึ้น) ๒. จำนวนการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี และเรื่องร้องเรียนลักลอบทิ้งของเสียทุกประเภท (ลดลง) ๓. มีการกำหนดนโยบาย แผน และโครงการขนาดใหญ่ที่เหมาะสมและไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ จากการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับโครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริม คุณภาพสิ่งแวดล้อม เมืองและชุมชน อย่างน่าอยู่	๑. เมืองมีวิถีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ๒. มีผังเมือง ผังพื้นที่เฉพาะ ที่เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่และส่งเสริมให้เกิดเมืองที่สามารถปรับตัวได้จากภัยธรรมชาติที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	๑. พื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเขตเมืองทุกเมือง ไม่น้อยกว่า ๑๐ ตารางเมตรต่อคน ๒. จำนวนเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน อย่างน้อย ๔ เมือง ๓. พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (เพิ่มขึ้น) ๔. จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบูรณาการการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น (เพิ่มขึ้น)

ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริม การมีส่วนร่วม และสร้างความ รับผิดชอบต่อ สังคมและ สิ่งแวดล้อม	๑. มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลิตภัณฑ์และการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นที่ยอมรับได้มาตรฐาน ๒. มีการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม ๓. มีกลไกการส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสาร ที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชน	๑. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทยและหรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งแวดล้อม (เพิ่มขึ้น) ๒. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการอุตสาหกรรมสีเขียวเพิ่มขึ้น และผ่านเกณฑ์ระดับ ๔ (เพิ่มขึ้น) ๓. การส่งเสริมทางการเงิน/การลงทุน ด้านเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ๔. ระบบการกำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมมลพิษ การเก็บค่าทิ้งกากของเสียและปล่อยน้ำทิ้ง ๕. จำนวนกิจกรรมการส่งเสริมการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มขึ้น)
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการ ทรัพยากร ธรรมชาติอย่างมี ประสิทธิภาพ	๑. เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล เพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศป่าไม้และรักษาสมดุลของระบบนิเวศลุ่มน้ำ ๒. สร้างความมั่นคงทางด้านน้ำและจัดสรรน้ำเกิดประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อลดความขัดแย้งในพื้นที่ ๓. พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสม	๑. มีพื้นที่ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่มากขึ้น (พื้นที่ป่าไม้ ป่าอนุรักษ์ พื้นที่ป่าเศรษฐกิจและป่าชายเลน) เพิ่มขึ้นทุกปี ปีละ ร้อยละ ๕ ๒. ทรัพยากรน้ำ ทั้งปริมาณและคุณภาพของน้ำท่าและการเก็บกัก เพียงพอต่อความต้องการทุกภาคส่วน ๓. การประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณแหล่งน้ำที่สำคัญและบริเวณปากแม่น้ำชายฝั่งทะเลที่เสื่อมโทรม ๔. ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะได้รับการจัดการตามแนวทางและมาตรการที่เหมาะสม (เพิ่มขึ้น)

นโยบายและ แผนระดับชาติ	กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี		แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)		แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)
	“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจสีเขียว ระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวใหญ่ขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการเร่งอนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะความมั่นคงด้านน้ำ การสร้างความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งมุ่งพัฒนาสู่การเป็นสังคมสีเขียว		ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทูทางธรรมชาติ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤติอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน		“อนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและเป็นธรรม มีสิ่งแวดล้อมที่ดี และมุ่งสู่การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ” โดยยึดหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ การระงับไว้ก่อน ผู้ก่อมลพิษและผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย ความเป็นหุ้นส่วนของรัฐ – เอกชน ในการสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน การขยายความรับผิดชอบแก่ผู้ผลิต การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ธรรมภิบาล และสิทธิมนุษยชน

พัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ดีและทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน	พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล	ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว	พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน	เร่งแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่มีความวิกฤติและจัดระบบการบริหารจัดการมลพิษให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
---	---	---	--	--

ข้อสั่งการ นรม.	“จัดทำแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่”				
-----------------	--	--	--	--	--

สถานการณ์ และ ปัญหา	- คุณภาพสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ อากาศ เกินค่ามาตรฐาน และมีสารโลหะหนักปนเปื้อน - ของเสียอุตสาหกรรมถูกกำจัดได้เพียงร้อยละ ๔๙ เกิดการลักลอบทิ้งในที่สาธารณะ - ข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ และเครื่องมือที่เหมาะสม - จำนวน IEE EIA EHIA ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังขาด SEA ในพื้นที่	-จำนวนประชากร ประชากรแฝง รวมทั้งแรงงานที่เพิ่มขึ้นนำไปสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งความเสื่อมโทรมของแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม -มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นสิ่งปลูกสร้างมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมรุนแรงและบ่อยครั้ง -ขาดการส่งเสริมพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง โดยบางแห่งมีพื้นที่สีเขียวน้อยกว่าเกณฑ์ที่ราชการกำหนด - ความสูญเสียจากการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ	- กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี และ SDGs ที่ ๑๒ ส่งเสริมให้มีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ขาดการนำกลไกและเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ - การสื่อสารและการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ในพื้นที่เฉพาะ ยังไม่ชัดเจน - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดการวางแผนรองรับการพัฒนาและการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม	- การสะสมสารเคมี เกิดสภาพดินมีฤทธิ์เป็นกรดสูงหรือดินเปรี้ยว จุลชีพในดินน้อยลง เกิดความเสื่อมโทรมและการลดลงของดินและความหลากหลายทางชีวภาพ - ปริมาณน้ำไม่เพียงพอตามความต้องการของทั้งภาคชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม - สภาพการกีดเซาะชายฝั่งทะเลอยู่ในระดับปานกลาง ระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร และแนวโน้มการกีดเซาะชายฝั่งทะเลเพิ่มสูงขึ้น
------------------------	--	---	---	---

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์	“พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเติบโต เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ก่อเกิดความมั่นใจ สมดุล และยั่งยืน”
------------	---

พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และพื้นที่ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในระบบนิเวศเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องและคาบเกี่ยวกัน
-----------------	---

วัตถุประสงค์	๑.จัดการสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่ดีเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน	๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบนพื้นฐานการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน	๓. อนุรักษ์และฟื้นคืนทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อรักษาความสมดุลในระบบนิเวศและให้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและเป็นธรรมสู่การเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน
--------------	--	---	---

เป้าประสงค์	๑. สิ่งแวดล้อมได้รับการจัดการที่ดีอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน	๒. ประชาชนในพื้นที่ EEC ได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมเมืองที่ดีได้มาตรฐานสากล	๓. ฐานทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ของทุกระบบนิเวศ ได้รับการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและเป็นธรรม
-------------	---	--	--

ยุทธศาสตร์	๑. การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี		๒. การส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่	๓. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม		๔. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ
------------	------------------------------------	--	--	--	--	--

มาตรการ	๑.๑ บำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด	๑.๒ ป้องกันและลดความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี	๑.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๒.๑ ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและสนับสนุนการพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๒.๒ วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม	๓.๑ ส่งเสริมการผลิตบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๓.๒ ส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	๓.๓ ส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน	๔.๑ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ทรัพยากรดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ	๔.๒ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต	๔.๓ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
---------	---	---	--	---	--	---	--	--	--	--	--

ตัวชี้วัด	๑. ร้อยละประสิทธิภาพการจัดการมลพิษได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและได้คุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน (เพิ่มขึ้น)	๒. จำนวนการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี และเรื่องร้องเรียนลักลอบทิ้งของเสียทุกประเภท (ลดลง)	๓. มีการกำหนดนโยบาย แผน และโครงการขนาดใหญ่ ที่เหมาะสม และไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ สามารถบ่งชี้ประเด็นสำคัญในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	๑. พื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเขตเมืองทุกเมือง ไม่น้อยกว่า ๑๐ ตารางเมตรต่อคน	๒. จำนวนเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน อย่างน้อย ๔ เมือง	๓. พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ	๑. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย และหรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (เพิ่มขึ้น)	๒. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการอุตสาหกรรมสีเขียวเพิ่มขึ้น และผ่านเกณฑ์ระดับ ๔ (เพิ่มขึ้น)	๓. มีการส่งเสริมทางการเงิน/การลงทุน ด้านเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	๔. มีระบบการกำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมมลพิษ การเก็บค่าทิ้งกากของเสียและปล่อยน้ำทิ้ง	๕. จำนวนกิจกรรมการส่งเสริมการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มขึ้น)	๑. มีพื้นที่ป่าไม้ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ มากขึ้น (พื้นที่ป่าไม้ ทั้งพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ ป่าชายเลน และป่า และพื้นที่สีเขียวในเมือง) เพิ่มขึ้น ปีละ ร้อยละ ๕	๒. ทรัพยากรน้ำ ทั้งปริมาณและคุณภาพของน้ำท่าและการเก็บกักเพียงพอต่อความต้องการทุกภาคส่วน	๓. มีการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำที่สำคัญและบริเวณปากแม่น้ำชายฝั่งทะเลที่เสื่อมโทรม	๔. ชายฝั่งที่ถูกกีดเซาะได้รับการจัดการตามแนวทางและมาตรการ ที่เหมาะสม (เพิ่มขึ้น)
-----------	--	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	---	---	--	--

	ความเชื่อมโยงสถานการณ์ ปัญหากับข้อเสนอโครงการ/โครงการที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน			
สถานการณ์ และ ปัญหา	- คุณภาพสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ อากาศ เกินค่ามาตรฐาน และมีสารโลหะหนักปนเปื้อน - ของเสียอุตสาหกรรมถูกกำจัดได้เพียงร้อยละ ๔๙ เกิดการลักลอบทิ้งในที่สาธารณะ - ข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ และเครื่องมือที่เหมาะสม - จำนวน IEE EIA EHIA ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังขาด SEA ในพื้นที่	-จำนวนประชากร ประชากรแฝง รวมทั้งแรงงานที่เพิ่มขึ้นนำไปสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งความเสื่อมโทรมของแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม -มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นสิ่งปลูกสร้างมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมรุนแรงและบ่อยครั้ง -ขาดการส่งเสริมพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง โดยบางแห่งมีพื้นที่สีเขียวน้อยกว่าเกณฑ์ที่ราชการกำหนด - ความสูญเสียจากการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ	- กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี และ SDGs ที่ ๑๒ ส่งเสริมให้มีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ขาดการนำกลไกและเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ - การสื่อสารและการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ในพื้นที่เฉพาะ ยังไม่ชัดเจน - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดการวางแผนรองรับการพัฒนาและการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม	- การสะสมสารเคมี เกิดสภาพดินมีฤทธิ์เป็นกรดสูงหรือดินเปรี้ยว จุลชีพในดินน้อยลง เกิดความเสื่อมโทรมและการลดลงของดินและความหลากหลายทางชีวภาพ - ปริมาณน้ำไม่เพียงพอตามความต้องการของทั้งภาคชุมชนเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม - สภาพการกีดเซาะชายฝั่งทะเลอยู่ในระดับปานกลาง ระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร และแนวโน้มการกีดเซาะชายฝั่งทะเลเพิ่มสูงขึ้น
ยุทธศาสตร์	การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี	การส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมือง และชุมชนอย่างน่าอยู่	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ
มาตรการ	- บำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด - ป้องกันและลดความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี - เพิ่มประสิทธิภาพการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	- ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและสนับสนุนการพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม	- ส่งเสริมการผลิตบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน	- พื้นที่พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ทรัพยากรดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ - บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต - อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
โครงการ/โครงการเร่งด่วน (Flagship Project)*	*๑.โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบผสมผสานจังหวัดฉะเชิงเทรา *๒.โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดมูลฝอย ทม.ฉะเชิงเทรา *๓.โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ เขตบริการสุขภาพที่๖ *๔.โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย cluster ๒ จังหวัดชลบุรี *๕.โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย เกาะล้าน จังหวัดชลบุรี *๖.โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมอำเภอปลวกแดง *๗.โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการน้ำเสียในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง *๘.โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดเสียเมืองพัทยา (ซอยวัดหนองใหญ่) *๙.โครงการจัดทำการศึกษาประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่ EEC ๑๐.โครงการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการที่จัดทำรายงาน ๑๑.โครงการศึกษาการจัดการมลพิษทางอากาศในพื้นที่อุตสาหกรรมมาบตาพุด เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๑๒. โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะ การบริหารและแก้ไขปัญหาขยะในพื้นที่ EEC รวม ๙ โครงการ ๑๓. โครงการการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC ๑๔. โครงการก่อสร้าง เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่รวม ๕ โครงการ ๑๕. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรและเครื่องมือ การติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งมลพิษและการเกิดอุบัติเหตุสารเคมี รวม ๙ โครงการ ๑๖. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวม ๓ โครงการ (รวม ๒๗ โครงการ / ๙ โครงการเร่งด่วน)	*๑.โครงการการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตพื้นที่ EEC *๒. โครงการพัฒนาป่าชุมชนเมืองเพื่อลดสภาวะโลกร้อน ๓. โครงการพัฒนาและเพิ่มพื้นที่สีเขียว รวม ๕ โครงการ ๔. โครงการออกแบบและพัฒนาเมืองตามผังการพัฒนาที่กำหนด รวม ๔ โครงการ ๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวม ๔ โครงการ ๖. โครงการพัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายและชุมชน (รวม ๑๔ โครงการ / ๒ โครงการเร่งด่วน)	๑. โครงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๒. โครงการนวัตกรรมต้นแบบแห่งอนาคตสู่ Thailand ๔.๐ ๓. โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมลดมลพิษทางอากาศพื้นที่มาบตาพุดและใกล้เคียง ๔. โครงการรณรงค์สร้างวินัยใส่ใจการจัดการขยะจังหวัดระยอง ๕. โครงการลดปริมาณขยะต้นทางอย่างมีส่วนร่วมกับทุกท้องถิ่นท้องที่เกิดต้นแบบสู่การขยายผล ๖. โครงการพัฒนาพื้นที่อย่างมีศักยภาพเพื่อรองรับการลงทุน ๗. โครงการส่งเสริมการผลิตที่ลดอัตราการเกิดก๊าซเรือนกระจก โดยส่งเสริมอุตสาหกรรมคาร์บอนต่ำ ๘. โครงการส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพของ SMEs สาขาภาคการผลิตในภูมิภาคและท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีสะอาด (รวม ๘ โครงการ)	*๑. โครงการยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ *๒. โครงการเสริมสร้างการท่องเที่ยวทางทะเลระยองเชิงอนุรักษ์อย่างเป็นระบบและยั่งยืนเพื่อรองรับการพัฒนา EEC *๓. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ๔. โครงการปลูก ปันฟู และบำรุงรักษาพื้นที่ป่าไม้ รวม ๙ โครงการ ๕. โครงการก่อสร้าง อนุรักษ์ฟื้นฟู และบำรุงรักษาแหล่งน้ำ รวม ๒๔ โครงการ ๖. โครงการแก้ไขปัญหาการกีดเซาะ และบริหารจัดการชายฝั่งทะเล รวม ๔ โครงการ (รวม ๓๗ โครงการ / ๓ โครงการเร่งด่วน)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

เป้าหมาย		
๑. ของเสียทุกประเภทได้รับจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อมุ่งสู่สังคมไร้ของเสีย (Zero Waste) และพื้นที่วิกฤติได้รับการบำบัดและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน	๒. พื้นที่ปลอดการลักลอบทิ้งของเสียทุกประเภทและปลอดอุบัติเหตุจากสารเคมี	๓. ประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment) ระดับพื้นที่ โดยวิเคราะห์ ประเมินศักยภาพและข้อจำกัด ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
ตัวชี้วัด		
๑. ร้อยละประสิทธิภาพการจัดการมลพิษได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและได้ตามมาตรฐาน ทั้งการจัดการกากของเสียภาคชุมชนและอุตสาหกรรม และการจัดการน้ำเสียชุมชนและอุตสาหกรรม (เพิ่มขึ้น)	๒. จำนวนการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี และเรื่องร้องเรียนลักลอบทิ้งของเสียทุกประเภท (ลดลง)	๓. มีการกำหนดนโยบาย แผนและโครงการขนาดใหญ่ ที่เหมาะสม และไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ สามารถบ่งชี้ประเด็นสำคัญในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
มาตรการและแนวทางปฏิบัติ		
มาตรการที่ ๑.๑ บำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด	มาตรการที่ ๑.๒ ป้องกันและลดความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี	มาตรการที่ ๑.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
๑) ให้ อปท. จัดหาระบบและเพิ่มประสิทธิภาพระบบกำจัดขยะมูลฝอยรวม รวมทั้ง เร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่ ๒) จัดให้มีระบบจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้เพียงพอต่อการรองรับ และจัดการได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ ๓) เพิ่มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยต้องจัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญหรือร่วมมือกับภาคเอกชน และนักวิชาการให้การสนับสนุนในการเดินและบำรุงรักษาระบบกำจัดขยะมูลฝอยรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการใช้งาน และต้องเผยแพร่ข้อมูลการจัดการอย่างเปิดเผยเพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจกับประชาชน ๔) สนับสนุนการร่วมทุนกับเอกชนในการจัดการขยะมูลฝอย เลือเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา และผ่านการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากประชาชน ๕) เร่งแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากชุมชนและน้ำเสียจากอุตสาหกรรม โดยให้ อปท. จัดหาระบบบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และเพิ่มประสิทธิภาพการรวบรวมน้ำเสียให้ครอบคลุมเขตพื้นที่และบำบัดให้ได้ตามค่ามาตรฐาน รวมทั้ง ควบคุมน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ๖) รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งน้ำทะเลและชายฝั่ง เน้นจัดการของเสียและมลพิษบนฝั่งตั้งแต่ต้นทาง และควบคุมกิจกรรมที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่ง การทำประมงการเดินเรือ เรือท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว การขนถ่ายสินค้ากลางทะเล อย่างเคร่งครัด ๗) จัดให้มีระบบจัดการกากอุตสาหกรรมทุกประเภทให้เพียงพอต่อการรองรับและจัดการได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ โดยต้องกำกับให้โรงงานทุกแห่งนำกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบจัดการ มีการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน และการขนส่งกากอุตสาหกรรมของโรงงานให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐาน อย่างเคร่งครัด ๘) จัดให้มีแหล่งรวบรวมและแหล่งรับกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน ชากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ให้ได้มาตรฐาน ๙) กำกับดูแลโรงงานที่ได้รับอนุญาตการบำบัดกำจัดกากอุตสาหกรรมให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐาน และกฎระเบียบ พร้อมยกระดับมาตรฐานโรงงานรับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตราย ให้มีระบบป้องกันการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ ๑๐) ปฏิบัติตามมาตรการของเขตควบคุมมลพิษ สำรวจ และตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษตามกฎหมายทุกประเภท ควบคุมการปล่อยมลพิษทางอากาศให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้ชุมชน และอุตสาหกรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ๑๑) ติดตามและตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่กำหนดอย่างเคร่งครัด	๑) สร้างระบบการจัดการควบคุมความเสี่ยงและระงับเหตุฉุกเฉินในระดับพื้นที่ โดยดำเนินการประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพเชิงพื้นที่ จัดทำรายงานการประเมินความเป็นอันตรายของสารเคมีและประเมินโอกาสสัมผัสผสม รวมทั้ง พัฒนาระบบการประกันความเสี่ยงของโรงงานอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพเพื่อเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินด้านสิ่งแวดล้อม ๒) ให้จังหวัดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำแผนการป้องกันและการโต้ตอบเหตุฉุกเฉินด้านมลพิษ (Emergency Response Planning) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉินด้านสิ่งแวดล้อมและสารเคมี และเพิ่มศักยภาพบุคลากร จัดหาเทคโนโลยี อุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพในการโต้ตอบเหตุฉุกเฉินด้านมลพิษที่ถูกปล่อยหรือรั่วไหลออกสู่สาธารณะได้ทันที ๓) นำแนวทางระบบการรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม (PRTR) มาดำเนินการ โดยมีระบบติดตามตั้งแต่การนำเข้า ผลิต จำหน่ายขนย้าย และกำจัด ตลอดจนวัฏจักร เพื่อป้องกันการตกค้างในสิ่งแวดล้อมและการลักลอบทิ้งที่ไม่ถูกต้อง ๔) พัฒนาระบบฐานข้อมูลและเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ติดตามแนวโน้มสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และสื่อสารความเสี่ยงมลพิษสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพต่อประชาชนในพื้นที่ EEC รวมทั้งพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนติดตามการดำเนินการมาตรการด้านสุขภาพในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้ง IEE EIA EHIA ๕) เพิ่มความเข้มงวด ตรวจสอบ ติดตามระบบการขนส่งสารเคมี เพื่อลดอุบัติเหตุจากการขนส่งสารเคมีอันตราย เฝ้าระวังเส้นทางการขนส่งสารอันตราย จัดทำมาตรการแก้ไขปัญหานในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง ๖) ให้โรงงานฯ ติดตั้งระบบตรวจวัดมลพิษแบบตามเวลาจริง และมีระบบการรายงานผลการตรวจวัดมลพิษอย่างต่อเนื่อง (CEMS) และเชื่อมต่อและส่งข้อมูลยังศูนย์ข้อมูลของหน่วยงานกำกับและต่อสาธารณะ ๗) ผู้ประกอบการเขตอุตสาหกรรม ติดตั้งสถานีตรวจวัดมลพิษอากาศโดยรอบเขตพื้นที่อุตสาหกรรมที่เชื่อมต่อกับภายนอก และให้สื่อสารที่เหมาะสมหรือที่สามารถแสดงผลตามเวลาจริง และเผยแพร่ ให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลได้ตลอดเวลา ๘) สร้างระบบพัฒนาเทคโนโลยีและเครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและหรือภาวะมลพิษให้ครอบคลุมทุกประเภทมลพิษ หรือชนิดมลพิษที่มีผลกระทบ มีระบบเตือนภัยด้านมลพิษทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับอาเซียน และการรายงานต่อสาธารณะและหน่วยงานรับผิดชอบ	๑) จัดทำการประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์หรือ SEA ในพื้นที่ EEC เพื่อประเมินและเสนอทางเลือกในการตัดสินใจเชิงนโยบายของภาครัฐ การสนับสนุนการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ทั้งเขตการพัฒนาเศรษฐกิจ และระบบนิเวศที่สำคัญของประเทศ ๒) ปรับปรุงกลไกและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้ง IEE EIA EHIA พร้อมทั้ง จัดทำกฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่รองรับการนำระบบ EIA และ EHIA ไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ • หลักเกณฑ์การกำหนดขอบเขต/ประเภท/บัญชีรายการ • กระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย • หลักเกณฑ์ คุณสมบัติผู้ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ที่ครอบคลุมประเภทโครงการด้านนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ EEC รวมทั้ง พิจารณาเพิ่มเติมในการจัดทำ EIA และ EHIA สำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่อยู่ในเขตควบคุมมลพิษ ๓) ศึกษาและกำหนดศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศของพื้นที่ (Carrying Capacity) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดประเภทและจำนวนสถานประกอบการในพื้นที่สำคัญโดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายของพัฒนา เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่เขตอุตสาหกรรมหลัก ๔) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการในพื้นที่ ตามมาตรการรายงาน IEE, EIA, E-HIA และนำผลการติดตามและการปฏิบัติตามมาตรการฯ ดังกล่าว มาประมวลหลักการปฏิบัติ ไปใช้ในการกำกับ บังคับใช้กฎหมาย อนุมัติ อนุญาตและต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการ ๕) เปิดเผยแพร่รายละเอียดของมาตรการลดผลกระทบที่กำหนดไว้ในรายงาน และเงื่อนไขท้ายใบอนุญาต/อนุญาต เพื่อให้สาธารณะได้รับรู้ และให้มีระบบการแจ้งและเปิดเผยข้อมูล ผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและลดผลกระทบที่กำหนดไว้ โดยให้ประชาชนเข้าถึงได้สะดวกและเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้สาธารณะได้รับรู้ และมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่

เป้าหมาย				
๑. เมืองมีวิถีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี			๒. มีผังเมือง ผังพื้นที่เฉพาะ ที่เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่ และส่งเสริมให้เกิดเมืองที่สามารถปรับตัวได้จากภัยธรรมชาติที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	
ตัวชี้วัด				
๑. พื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเขตเมืองทุกเมือง ไม่น้อยกว่า ๑๐ ตร.ม.ต่อคน	๒. จำนวนเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน อย่างน้อย ๔ เมือง	๓. พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาสู่เมืองอุตสาหกรรม เชิงนิเวศ	๔. จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบูรณาการการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น (เพิ่มขึ้น)	
มาตรการและแนวทางปฏิบัติ				
มาตรการ ๒.๑ ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและสนับสนุนการพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			มาตรการที่ ๒.๒ วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม	
๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มพื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล การปลูกป่าในเมือง การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองอุตสาหกรรม ที่ให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมีแนวทางดำเนินการ ได้แก่ - ส่งเสริมการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายพื้นที่สีเขียว มีแนวเชื่อมระหว่างพื้นที่สีเขียวเน้นเส้นทางสีเขียว (Greenways) เชื่อมโยงพื้นที่สีเขียวเข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มการเข้าถึงของชุมชน - เลือกใช้พรรณไม้ให้เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละประเภท เช่น ดูดซับมลพิษทางอากาศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เป็นต้น ๒) ส่งเสริมความเป็นเมืองที่มีความยืดหยุ่น (resilience) พร้อมปรับตัวและรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งด้านภัยแล้ง น้ำท่วมและอุทกภัย มีการจัดระบบเตือนภัย เพื่อลดความเสียหายของชุมชนเมือง โดยมีแนวทางดำเนินการ ได้แก่ - ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการเตรียมความพร้อมและการรับมือภัยพิบัติ พัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติในภาวะฉุกเฉิน ระบบการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัย - ให้มีสัดส่วนของพื้นที่ซับน้ำหรือเพิ่มพื้นที่รับน้ำมากที่สุดเท่าที่ทำได้ สอดคล้องตามหลักการจัดการระบบน้ำ (water sensitive design) เพื่อความยั่งยืน - ปรับปรุงลำน้ำธรรมชาติให้กลับคืนสู่สภาพเดิมเพื่อประสิทธิภาพการระบายน้ำ			๑) จัดทำผังเมืองในเขตพื้นที่ ผังพื้นที่เฉพาะ เพื่อกำหนด พื้นที่โล่ง พื้นที่สีเขียวเมือง อนุรักษ์พื้นที่เมืองเก่า โบราณสถานและวัฒนธรรม อุตสาหกรรม นิเวศน์ การระบายน้ำ ตลอดจน ผังบูรณาการโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการขึ้น โดยให้คำนึงพื้นที่เพื่อการสงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำและทางระบายน้ำ และพื้นที่เพื่อการรักษาระบบนิเวศ และสนับสนุนขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางผังพัฒนาเมือง ให้สอดคล้องกับผังเมือง ตามที่กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดทำ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การขยายตัวของเมืองและชุมชน และการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต รวมถึงวางแผนการเป็นสังคมผู้สูงอายุ และรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ โดยผสมผสานกับวัฒนธรรมเชิงสังคมและระบบนิเวศ และให้ประชาชนมีส่วนร่วม รวมทั้งให้ผังเมืองมีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ ๒) กำหนดพื้นที่แนวกันชนรอบเมือง เพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ คุ้มครองพื้นที่สีเขียวรอบเมืองและพื้นที่เกษตรกรรมรอบชานเมืองเพื่อเป็นพื้นที่แนวกันชนรอบเมืองและป้องกันการขยายตัวของเมืองอย่างไม่เป็นระบบ เพื่อเป็นแหล่งดูดซับมลพิษและแหล่งกักเก็บคาร์บอน รวมถึงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ตามแนวทางการจัดการเมืองอย่างยั่งยืน ๓) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวางแผนการพัฒนาเมืองให้สอดคล้องกับผังเมือง โดยนำแนวทางด้านสิ่งแวดล้อมใช้ประกอบการในการพัฒนาเมืองทุกมิติ เช่น การจัดภูมิทัศน์เมืองและภูมิทัศน์วัฒนธรรม มีระบบระบายน้ำสาธารณะที่สามารถใช้ประโยชน์ในการรองรับน้ำเสียจากชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดให้มีพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ และมีเส้นทางจักรยานและทางเดินที่ปลอดภัย เป็นต้น รวมทั้งป่าไม้ในเมืองเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของสังคมเมือง และเป็นพื้นที่ซับน้ำและชะลอน้ำฝน ๔) วางแผนการพัฒนาระบบและรูปแบบการขนส่งสาธารณะเพื่อบรรเทาปัญหาจราจรและให้ประชาชนเข้าถึงบริการระบบขนส่งสาธารณะซึ่งมีต้นทุนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักการส่งเสริมความสะดวกปลอดภัยในการเดินทางของคนทุกช่วงวัยและผู้พิการ รวมทั้งส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างเมืองและชนบททั้งระบบราง ทางถนน ทางน้ำ ทางจักรยาน และทางเท้าให้เป็นระบบขนส่งที่ใช้พลังงานต่ำ และส่งเสริมระบบการขนส่งสาธารณะ ด้วยการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ ๕) กำหนดแนวทางการการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของเมือง เช่น กำหนดให้เมืองมีการวางผังพื้นที่ตั้งระบบการบริหารจัดการของเสียในพื้นที่ตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ การก่อสร้างระบบไฟฟ้าใต้ดิน ถนนปลอดฝุ่น ประปาได้มาตรฐานสากล พร้อมทั้ง ปรับปรุงถนนให้มีความเรียบ เพื่อลดการกระแทกจากการขับขีที่ทำให้เกิดเสียงดัง และพัฒนามาตรฐานสำหรับถนนสร้างใหม่ในพื้นที่ที่มีปัญหาเฉพาะด้าน เช่น พื้นที่ที่มีกิจกรรมการขนส่ง การขนถ่าย หรือการก่อสร้างหนาแน่น ๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานสะอาดเพื่อใช้เองภายในเขตพื้นที่ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ และลม และพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าให้รองรับไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียนของอาคารและบ้านเรือน รวมถึงระบบเครือข่ายการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วและครอบคลุมทุกพื้นที่ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในทุกภาคส่วนในเขตพื้นที่ตามแนวนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐	

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย				
๑. มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลิตภัณฑ์และการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นที่ยอมรับได้มาตรฐานและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก		๒. มีการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม		๓. มีกลไกการส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชน
ตัวชี้วัด				
๑. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย และหรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (เพิ่มขึ้น)	๒. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการอุตสาหกรรมสีเขียวเพิ่มขึ้น และผ่านเกณฑ์ระดับ ๔ (เพิ่มขึ้น)	๓. มีการส่งเสริมทางการเงิน/การลงทุน ด้านเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	๔. มีระบบการกำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมมลพิษ การเก็บค่าทิ้งกากของเสียและปล่อยน้ำทิ้ง	๕. จำนวนกิจกรรมการส่งเสริมการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มขึ้น)
มาตรการและแนวทางปฏิบัติ				
มาตรการที่ ๓.๑ ส่งเสริมการผลิต บริการ และบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		มาตรการที่ ๓.๒ ส่งเสริมการสร้างควมรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคส่วน		มาตรการที่ ๓. ๓ ส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน
๑) สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคส่วน สนับสนุนอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพให้ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตเดิมและส่งเสริมอุตสาหกรรมอนาคตที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัยเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ลดการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิด และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ขยายพื้นที่อุตสาหกรรมในรูปแบบนิคมอุตสาหกรรมเพื่อควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิตเชื่อมโยงกันเพื่อลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด ๒) สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมที่ส่งผลให้เกิดการลดก๊าซเรือนกระจกและปล่อยคาร์บอนต่ำ ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสะอาด ๓) ยกย่องศักยภาพของภาคอุตสาหกรรม ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในทุกประเภทอุตสาหกรรมและทุกขนาด โรงงานอุตสาหกรรมสีเขียว ๔) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเกิดความตระหนักและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการสื่อสารสร้างสรัคด้านสิ่งแวดล้อม ในการสนับสนุนการเลือกใช้สินค้า เช่น สินค้าติดฉลากสิ่งแวดล้อม ฉลากสินค้าเกษตรอินทรีย์ ฉลากแสดงประสิทธิภาพการใช้พลังงานหรือทรัพยากรของสินค้า ฉลากแสดงการปล่อยก๊าซคาร์บอนออกสู่บรรยากาศ ฯลฯ หรือโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และภาษาชนะหรือวัสดุหรืออุปกรณ์ชีวภาพที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติ ไม่เป็นสารตกค้างหรือเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของโลก ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย รวมทั้ง พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่ผู้ประกอบการ พนักงานในสถานประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และชุมชนในพื้นที่ที่มีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๖) พัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพในรูปของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนสามารถบริหารจัดการเองได้ ๗) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรับรองของระบบนิเวศ มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่เพียงพอต่อการรองรับ รวมถึงกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการ และได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ๘) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย ขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง โดยสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ผ่านมาตรการทางการเงินการคลัง ๙) จัดทำโซนนิ่งระบบเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัดและพัฒนากระบวนการรับรองมาตรฐาน การพิสูจน์ตรวจสอบคุณภาพ สินค้าเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมกระบวนการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วม		๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในการลงทุนจัดหาเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุนที่ผู้ประกอบการใช้เครื่องจักร /โรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่เป็นเทคโนโลยีสะอาด ๒) กำหนดประเภทกิจการที่มีความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้จัดทำหลักประกันความเสี่ยงในการที่จะก่อให้เกิดมลพิษ โดยให้ครอบคลุมถึงการชดเชยให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบและการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเป็นกองทุนเพื่อประกันความเสี่ยง หรือกองทุนฟื้นฟูสำหรับกิจการที่มีความเสี่ยง ๓) สร้างแรงจูงใจในการลดการปล่อยมลพิษ ณ แหล่งกำเนิด เช่น การจัดเก็บภาษีการปล่อยมลพิษ การเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ก่อมลพิษสูง การเก็บค่าทิ้งกากของเสียและปล่อยน้ำทิ้ง และจัดให้มีระบบการชดเชยให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกิจการของรัฐ หรือกิจการสาธารณประโยชน์ การเรียกเก็บเงินค่ามัดจำ-คืนเงิน บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ต่างๆ และส่งเสริมหลักการ ๓Rs (Reduce, Recycle, Reuse) ให้นำมาประยุกต์และปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างควมรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ โดยสร้างกลไกสนับสนุนให้เกิดการลงทุนเพื่อสังคม ๕) รายงานข้อมูลควมรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือจัดทำรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนเร่งส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถประกอบกิจการที่รับผิดชอบต่อสังคม และส่งเสริมการผลิตสื่อที่ให้ข้อมูลหรือสื่อสารกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		๑) สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และอบรมให้ความรู้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น ได้รับทราบถึงนโยบายของภาครัฐ กฎหมายและสิทธิของตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและตระหนักถึงบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติ ๒) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีการศึกษาเรียนรู้ การถ่ายทอด องค์ความรู้ และการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายชุมชนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น เป็นต้น ในการดำเนินการให้เป็นประจำ สม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ๓) เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล รักษา ติดตาม และตรวจสอบการบริหารจัดการ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชน ในการติดตามการดำเนินงานแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการ เพื่อให้มีการติดตามและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ๔) การจัดทำองค์ความรู้หรือแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อุตสาหกรรม ในทุกระดับชั้นการศึกษาและครอบคลุม การป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดในพื้นที่นั้นๆ โดยจัดสร้างศูนย์ข้อมูลและองค์ความรู้ที่ครอบคลุมปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา ๕) ส่งเสริมบทบาทของชุมชนท้องถิ่น โดยให้มีบทบาทและความรับผิดชอบต่อสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตัวเองได้ และทุกระดับในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาของชุมชน ๖) สนับสนุนการสร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านวิชาการและสถาบันการศึกษา เครือข่ายประชาชน ชุมชน และองค์กรพัฒนาเอกชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาต่อยอดงานวิจัย และผลักดันให้นาผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย			
๑. เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาลเพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศป่าไม้ และรักษาสมดุลของระบบนิเวศลุ่มน้ำ	๒. สร้างความมั่นคงทางด้านน้ำและจัดสรรน้ำเกิดประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อลดความขัดแย้งในพื้นที่	๓. พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสม	
ตัวชี้วัด			
๑. มีพื้นที่ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่มากขึ้น (พื้นที่ป่าไม้ ทั้งพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ และป่าชายเลน) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ทุกปี	๒. ทรัพยากรน้ำ ทั้งปริมาณและคุณภาพของน้ำท่า และการเก็บกัก เพียงพอต่อความต้องการ ทุกภาคส่วน	๓. มีประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำที่สำคัญและบริเวณปากแม่น้ำชายฝั่งทะเล	๔. ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะได้รับการจัดการตามแนวทางและมาตรการที่เหมาะสม (เพิ่มขึ้น)
มาตรการและแนวทางปฏิบัติ			
มาตรการที่ ๔.๑ พื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ทรัพยากรดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ	มาตรการที่ ๔.๒ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต	มาตรการที่ ๔.๓ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	
๑) ส่งเสริมการจัดการพื้นที่ป่าไม้ในผืนป่าขนาดใหญ่เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศลุ่มน้ำ ๒) เร่งฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรมและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล โดยปฏิบัติตามมาตรการการใช้ที่ดินในเขตชั้นคุณภาพลุ่มน้ำอย่างเคร่งครัด ห้ามใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ๓) อนุรักษ์พื้นที่ที่มีความสำคัญ พื้นที่เสี่ยงต่อการถูกคุกคาม และพื้นที่ที่มีความเปราะบางเชิงนิเวศ เพื่อลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ๔) ให้สิทธิชุมชนเข้าใช้ประโยชน์จากป่าและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ เสริมสร้างสมรรถนะและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ๕) พื้นฟูและอนุรักษ์ดิน โดยพัฒนาระบบการจัดการดินที่สำคัญสำหรับพืชอาหารและพืชพลังงานอย่างเหมาะสม ตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน โดยกำหนดโซนพื้นที่ปลูกพืชอาหาร(Food Zone) หรือเขตการผลิตทางการเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่โดยเฉพาะสวนผลไม้ (Fruit Zone) และพืชพลังงานให้สมดุลและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งสงวนพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเกษตรกรรม ๖) ส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรที่รักษาระบบนิเวศ และแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สินค้าการเกษตรที่ผลิตได้มีความปลอดภัยจากสารพิษ มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และสามารถแข่งขันได้ทั้งในตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนมีการรวมกลุ่มในการทำเกษตรอินทรีย์ รวมถึงสนับสนุนแนวทางและมาตรการการทำเกษตรอินทรีย์ให้เกิดความยั่งยืน	๑) วางแผนการบริหารจัดการลุ่มน้ำและจัดการทรัพยากรน้ำและน้ำบาดาลในระดับพื้นที่ ๒) วางแผนจัดสรรน้ำร่วมกันเพื่อสร้างความสมดุลของน้ำภาคการผลิต โดยจัดการความต้องการ จัดสรรและแบ่งปันการใช้น้ำที่เหมาะสมแต่ละภาคส่วน ๓) จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนสำรองและแหล่งเก็บน้ำ เสริมประสิทธิภาพการเก็บกักเดิม และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรม ๔) ส่งเสริมมาตรการด้านการลดความต้องการใช้น้ำหรือบริหารจัดการความต้องการน้ำ (Demand Management) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำของโครงการ, อาคาร เน้นแนวทาง LID (Low Impact Development) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ จะลดปริมาณความต้องการในการจัดหาแหล่งน้ำใหม่ รวมทั้งลดปริมาณน้ำเสียที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมทรุดโทรม และทำให้การใช้ทรัพยากรน้ำเป็นไปอย่างคุ้มค่าและลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ๕) พื้นฟูแม่น้ำลำคลองและปรับเขื่อนป้องกันตลิ่งและฝายชะลอน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ป้องกันน้ำท่วม และรองรับน้ำในฤดูแล้ง โดยฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ ขุดลอกคูคลอง ล้างสารธารณะ ปรับปรุงทางระบายน้ำที่ตื้นเขิน และขจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ ๖) อนุรักษ์พื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมทั้งพื้นที่ชุ่มน้ำระดับชาติและนานาชาติ บนพื้นฐานของการรักษาสมดุลนิเวศที่ไม่กระทบต่อการรักษาสีแวดล้อม เพื่อให้เป็นแหล่งกักเก็บน้ำได้เต็มศักยภาพและส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ในการรองรับปริมาณน้ำ ชะลอน้ำ และลดปริมาณช่วงน้ำหลาก รวมถึงเป็นแหล่งน้ำของชุมชนไว้ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง ๗) ผลักดันการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ๓ อ่างเก็บน้ำ สำคัญ จ.ระยอง ๘) สนับสนุนระบบผันน้ำ ระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำภายในระหว่างลุ่มน้ำและระหว่างประเทศ ๙) ส่งเสริมการผลิตน้ำจืด (ประปา) จากน้ำทะเลเพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวบนเกาะ	๑) การวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล และการจัดทำผังทะเลหรือการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา อนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งให้สามารถสร้างความมั่นคงทางแหล่งพลังงาน ความมั่นคงทางการประมง การท่องเที่ยว การอุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่ง และความยั่งยืนของระบบนิเวศทางทะเล รวมทั้งจัดการกับพื้นที่ที่มีความเสื่อมโทรมจากการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้นและพื้นที่ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะ ๒) ป้องกันและแก้ไขพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งลดการก่อสร้างที่ส่งผลให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้ง ปรับปรุงการออกแบบและมาตรฐานการก่อสร้างบริเวณชายฝั่งทะเล โดยคำนึงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสมุทรศาสตร์และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในภาพรวม ๓) อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและระบบนิเวศชายฝั่งทะเลให้ยั่งยืน ๔) กำหนดและประกาศพื้นที่คุ้มครองระบบนิเวศสำคัญทางทะเลและชายฝั่ง ๕) ผลักดันการประกาศเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เพื่ออนุรักษ์และคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และความหลากหลายทางชีวภาพ บริเวณปากแม่น้ำบางปะกง ๖) อนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลและเกาะ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน ๗) ส่งเสริมการทำประมงที่คำนึงถึงสมดุลของทรัพยากรสัตว์น้ำ และระบบนิเวศ	

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

หลักการ

สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ยังคงประสบปัญหาหลายด้าน อาทิ การลักลอบขนขยะทิ้งตามที่สาธารณะ น้ำเสียทั้งจากน้ำเสียชุมชน น้ำเสียจากอุตสาหกรรม น้ำเสียจากการเกษตรกรรม และน้ำเสียจากภาคการท่องเที่ยวตามเกาะ และมลพิษทางอากาศ รวมทั้ง การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เกิดการปนเปื้อนมลพิษในสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัญหาสำคัญในพื้นที่ชุมชนเมืองและพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและบริเวณใกล้เคียง จึงต้องมีการแก้ไขปัญหาจากแหล่งกำเนิดและกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมาย

เป้าหมาย

๑. ของเสียทุกประเภทได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อมุ่งสู่สังคมไร้ของเสีย (Zero Waste) และพื้นที่วิกฤติได้รับการบำบัดและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน
๒. นำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment :SEA) มาใช้ประเมินศักยภาพและข้อจำกัด รวมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละประสิทธิภาพการจัดการมลพิษได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและได้คุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน (เพิ่มขึ้น)
๒. จำนวนการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี และ เรื่องร้องเรียนลักลอบทิ้งของเสียทุกประเภท (เพิ่มขึ้น)
๓. มีการกำหนดนโยบาย แผน และโครงการขนาดใหญ่ที่เหมาะสมและไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ จากการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับโครงการ

มาตรการ

มาตรการ ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ EEC เร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่ และจัดหาระบบการจัดการกากของเสีย ได้แก่ ขยะมูลฝอยชุมชนและสิ่งปฏิกูล กากของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ให้มีความสามารถในการรองรับและประสิทธิภาพในการจัดการเพิ่มมากขึ้น ควบคู่กับการลดปริมาณการผลิตขยะและให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด						มท. (อปท.)	มท.(สถ.) ทส. (คพ.) นร. (สงป.)
๒. จัดให้มีระบบจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้เพียงพอต่อการรองรับ และจัดการได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ โดยต้องกำกับให้สถานบริการสาธารณสุข โรงพยาบาลรัฐและเอกชน คลินิก โรงพยาบาลสัตว์ รวมห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายที่ตั้งรวมอยู่ในสถานบริการสาธารณสุขขนาดใหญ่ นำมูลฝอยติดเชื้อเข้าสู่ระบบการจัดการทุกแห่ง ควบคู่กับการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานและการขนส่งให้ได้ตามมาตรฐานและกฎระเบียบ						สธ. (สป.สธ./อน.) มท. (อปท.)	มท.(สถ.) ทส. (คพ.) นร. (สงป.)
๓. เพิ่มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยต้องจัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญหรือร่วมมือกับภาคเอกชน และนักวิชาการให้การสนับสนุนในการเดินและบำรุงรักษาระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดอายุการใช้งาน รวมทั้งให้ อปท. เผยแพร่ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยจากสถานพยาบาล สิ่งปฏิกูลและของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างเปิดเผย กว้างขวางและเป็นปัจจุบัน เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจกับประชาชนและชุมชนที่อยู่โดยรอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย						มท. (อปท.)	มท.(สถ.) ทส. (คพ.)
๔. สนับสนุนการร่วมทุนกับเอกชนในการจัดการขยะมูลฝอย โดยเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ เช่น ปรับปรุงระบบกำจัดด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ที่สามารถแปลงขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น ปุ๋ย ก๊าซชีวภาพ เชื้อเพลิงและไฟฟ้า โดยผ่านการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมตัดสินใจในการจัดการ ตลอดระยะเวลาดำเนินการ เพื่อลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากประชาชน						มท. (อปท.)	มท.(สถ.) ทส. (คพ.)

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๕. เร่งแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากชุมชนและน้ำเสียจากอุตสาหกรรม พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน บริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียอย่างครบวงจร บำบัดให้ได้ตามค่ามาตรฐานการระบายน้ำทิ้งของกรมควบคุมมลพิษ และควบคุมน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยนำน้ำทิ้งที่บำบัดแล้วกลับมาใช้ประโยชน์ด้านอื่น สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนและเมือง จัดเก็บค่าธรรมเนียมในการบำบัดน้ำเสีย ดูแลรักษาซ่อมบำรุง ติดตามและประเมินประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย และพิจารณาปรับปรุงการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการอนุญาตให้ระบายมลพิษที่คำนึงถึงปริมาณมลพิษสะสมรวมในแหล่งรองรับน้ำเสีย						มท. (อปท.) อก. (กรอ.)	มท.(สถ.) ทส. (คพ./สผ.)
๖. รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งน้ำทะเลและชายฝั่ง เน้นการจัดการของเสียและมลพิษบนฝั่งจากภาคชุมชนเมือง อุตสาหกรรมเกษตรกรรมตั้งแต่ต้นทาง สร้างระบบการจัดเก็บ รวบรวมขยะที่มาจากแม่น้ำลำคลองและนำมาจัดการอย่างถูกต้อง รวมถึงปัญหาขยะทะเลในแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล และควบคุมกิจกรรมที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่ง การทำประมงการเดินเรือ เรือท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว การขนถ่ายสินค้ากลางทะเล ไม่ให้มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในทะเล						มท. (อปท.) คค.	ทส. (คพ./ทช.)
๗. จัดให้มีระบบจัดการกากอุตสาหกรรมทั้งประเภทอันตรายและไม่อันตราย ให้เพียงพอต่อการรองรับ และจัดการได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ โดยต้องกำกับให้โรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรมทุกแห่ง ควบคู่กับการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานและการขนส่งกากอุตสาหกรรมของโรงงานให้ได้ตามมาตรฐานและกฎระเบียบ รวมทั้งกำหนดมาตรการไม่ออกใบอนุญาต/ต่อใบอนุญาตให้กับโรงงานที่ไม่เข้าระบบ						อก. (กรอ. กนอ.)	ทส.
๘. จัดให้มีแหล่งรวบรวมและแหล่งรับกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชนให้ได้มาตรฐานการจัดการ โดยเฉพาะซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากยิ่งขึ้นในอนาคต ภายใต้นโยบายดิจิทัลไทยแลนด์ หรือไทยแลนด์ ๔.๐						อก. (กรอ. กนอ.)	มท. (สถ./อปท.) ทส.(คพ)
๙. กำกับดูแลโรงงานที่ได้รับอนุญาตการบำบัดกำจัดกากอุตสาหกรรมให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐาน และกฎระเบียบ พร้อมยกระดับมาตรฐานโรงงานรับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตราย ให้มีระบบป้องกันการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ						อก.(กรอ. กนอ.)	ทส. มท.

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑๐. ปฏิบัติตามมาตรการของเขตควบคุมมลพิษ สำรวจ และตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษตามกฎหมายทุกประเภท จัดลำดับความสำคัญของผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษ และควบคุมการปล่อยมลพิษทางอากาศ ได้แก่ สารอินทรีย์ระเหยง่าย ก๊าซโอโซน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้ชุมชนและอุตสาหกรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข						มท. (อปท.) อก. (กรอ. กนอ.)	ทส. (คพ. สสภ. ทสจ.)
๑๑. ติดตามและตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่กำหนดอย่างเคร่งครัด						มท. (อปท./ ยธ.)	ทส. (สผ./ทช.)

มาตรการ ๑.๒ ป้องกันและลดความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑. สร้างระบบการจัดการควบคุมความเสี่ยงและระงับเหตุฉุกเฉินในระดับพื้นที่ โดยดำเนินการประเมินความเสี่ยงทั้งด้านสุขภาพเชิงพื้นที่ การจัดลำดับความสำคัญ การกำกับดูแลความเสี่ยงจากการรั่วไหลของสารเคมี การเกิดอัคคีภัย และเหตุการณ์อื่นๆ พร้อมทั้งให้มีการจัดทำรายงานการประเมินความเป็นอันตรายของสารเคมี และประเมินโอกาสรับสัมผัส รวมทั้งพัฒนาระบบการประกันความเสี่ยงของโรงงานอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพเพื่อเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินด้านสิ่งแวดล้อม และสามารถจัดการกับมลพิษที่ถูกปล่อยหรือรั่วไหลออกสู่สาธารณะได้ทันที เช่น การวางเงินประกันความเสี่ยง เป็นต้น						มท. (ปภ. อปท.) อก. (กรอ. กนอ.)	ทส.(คพ. ทสจ. สสภ.๑๓)
๒. ผลักดันให้จังหวัดในพื้นที่ EEC ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำแผนการป้องกันและการโต้ตอบเหตุฉุกเฉินด้านมลพิษ (Emergency Response Planning) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉินด้านสิ่งแวดล้อมและสารเคมี และเพิ่มศักยภาพบุคลากร จัดหาเทคโนโลยี อุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพในการโต้ตอบเหตุฉุกเฉินด้านมลพิษที่ถูกปล่อยหรือรั่วไหลออกสู่สาธารณะได้ทันที เช่น การรั่วไหลของสารเคมี อุบัติเหตุจากการขนส่งสารเคมี การเกิดเพลิงไหม้จากสารเคมี น้ำมันรั่วไหล เพื่อรองรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรมและ/หรือในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ						ทส. (คพ. ทสจ. สสภ. ๑๓)	มท. (ปภ.อปท.) อก.(กรอ. กนอ.)
๓. นำแนวทางระบบการรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม (Pollution Release and Transfer Registers: PRTR) มาดำเนินการ จัดทำทำเนียบการปล่อยและการเคลื่อนย้ายมลพิษ และเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างโปร่งใส โดยมีระบบติดตามตั้งแต่การนำเข้า ผลิตภัณฑ์ จำหน่ายขนย้าย และกำจัด ตลอดจนวัฏจักร เพื่อป้องกันการตกค้างในสิ่งแวดล้อมและการลักลอบทิ้งที่ไม่ถูกต้อง และมีการประเมินผลการจัดการสารเคมีที่มีการใช้ไปแล้ว เพื่อใช้พัฒนาแนวทางการจัดการที่เหมาะสมต่อไป						อก. (กรอ. กนอ.)	มท. (ปภ. อปท.) ทส. (คพ. ทสจ. สสภ.๑๓)

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๔. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ติดตามแนวโน้มสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และสื่อสารความเสี่ยงมลพิษสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพต่อประชาชนในพื้นที่ EEC รวมทั้งพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนติดตามการดำเนินการมาตรการด้านสุขภาพในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้ง IEE EIA EHIA						สธ. (อน.)	มท. (อปท.)
๕. เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบ ติดตามระบบเอกสารกำกับ การขนส่งสารเคมี เพื่อลดอุบัติเหตุจากการขนส่งสารเคมีอันตราย และเฝ้าระวัง ติดตามตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม เส้นทาง การขนส่งสารอันตรายและบ่งชี้พื้นที่ปนเปื้อนจากกิจกรรมต่างๆ และจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง						อก. คค.	อก.(กรอ. กนอ.) ทส.(คพ. ทสจ. สสภ.๑๓)
๖. ให้อุตสาหกรรมทุกประเภทที่มีการผลิตของเสียที่เป็นมลพิษ ติดตั้งระบบตรวจวัดมลพิษแบบตามเวลาจริง และมีระบบการรายงานผลการตรวจวัดมลพิษอย่างต่อเนื่อง (Continuous Emission Monitoring : CEMs) และเชื่อมต่อและส่งข้อมูลยังศูนย์ข้อมูลของหน่วยงานกำกับและต่อสาธารณะ						อก. เอกชน	มท. (ปภ. อปท.) ทส.(คพ. ทสจ. สสภ.๑๓)
๗. ผู้ประกอบการเขตอุตสาหกรรม ผู้ควบคุมอุตสาหกรรม/นิคมอุตสาหกรรม ติดตั้งสถานีตรวจวัดมลพิษอากาศในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมที่เชื่อมต่อกับภายนอก และให้สื่อสารที่เหมาะสมหรือที่สามารถแสดงผลตามเวลาจริง และเผยแพร่ ให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลได้ตลอดเวลา						อก.(กรอ. กนอ.)	มท. (ปภ. อปท.) ทส.(คพ. ทสจ. สสภ.๑๓)
๘. สร้างระบบพัฒนาเทคโนโลยีและเครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและหรือภาวะมลพิษ ให้ครอบคลุมทุกประเภทมลพิษ หรือชนิดมลพิษที่มีผลกระทบ มีระบบเตือนภัยด้านมลพิษทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับอาเซียน และการรายงานต่อสาธารณะและหน่วยงานรับผิดชอบ						ทส.	มท. (ปภ. อปท.)

มาตรการ ๑.๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑. จัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง โดยนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสนอทางเลือกในการตัดสินใจเชิงนโยบายของภาครัฐ ทั้งระดับนโยบาย แผน และแผนงาน รวมทั้งมีกระบวนการพิจารณาที่คำนึงถึงผลกระทบอย่างรอบด้าน เพื่อให้กิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้คำนึงถึงความยั่งยืนและความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม อันเป็นการสนับสนุนการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ทั้งเขตการพัฒนาเศรษฐกิจ และระบบนิเวศที่สำคัญของประเทศ						นร. (สศช.)	ทส.(สผ.) สกพอ.
๒. ปรับปรุงกลไกและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้ง IEE EIA EHIA ให้มีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน พร้อมทั้ง จัดทำกฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการนำระบบ EIA และ EHIA ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ EEC ได้แก่ ๑) หลักเกณฑ์การกำหนดขอบเขต/ประเภท/บัญชีรายการ ๒) กระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ๓) หลักเกณฑ์ คุณสมบัติผู้ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ที่ครอบคลุมประเภทโครงการด้านนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ EEC รวมทั้ง พิจารณาเพิ่มเติมในการจัดทำ EIA และ EHIA สำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่อยู่ในเขตควบคุมมลพิษ						ทส.(สผ.)	สกพอ.
๓. ศึกษาและกำหนดศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศของพื้นที่ (Carrying Capacity) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดประเภทและจำนวนสถานประกอบการในพื้นที่สำคัญโดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายของพัฒนา เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่เขตอุตสาหกรรมหลัก						ทส. (คพ. สผ.)	อก. (กนอ.กรอ.) สกพอ.
๔. ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการที่จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น รายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพ (IEE, EIA, E-HIA) ในพื้นที่ EEC โดยให้นำผลการติดตามดังกล่าว รวมทั้งการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ (Code of practice: COP) ไปใช้ในการกำกับ บังคับใช้กฎหมาย อนุมัติ อนุญาตและต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการ						ทส.(สผ. คพ.)	อก.(กรอ. กนอ.) มท.(อปท.)

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๕. เปิดเผยแพร่รายละเอียดของมาตรการลดผลกระทบที่กำหนดไว้ในรายงาน และเงื่อนไขท้ายใบอนุญาต เพื่อให้สาธารณะได้รับรู้ และมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ และจัดให้มีระบบการแจ้งและเปิดเผยข้อมูล ผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและลดผลกระทบที่กำหนดไว้ โดยให้ประชาชนเข้าถึงได้สะดวก และเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้สาธารณะได้รับรู้ และมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ						ทส.(สผ.)	อก. (สป.อก. กรอ. กนอ.) มท. (ยผ. อปท.) กษ. (ขป.) พณ. คค.

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่

หลักการ ความเป็นเมืองจะเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว จากการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อเชื่อมโยงระหว่างเมืองและระหว่างประเทศ และการพัฒนาระเบียงเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งจะส่งผลกระทบให้เมืองเกิดความแออัด คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ความเหลื่อมล้ำทางสังคม การอพยพเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว และการบริการภาครัฐไม่ทั่วถึง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาเมืองไปสู่การเป็นเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับบทบาทความสำคัญของเมือง การควบคุมและลดกิจกรรมของเมืองและชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อมลพิษทางอากาศ กระจก ส่งเสริมให้ยึดอัตลักษณ์โดดเด่นของเมือง ให้ความสำคัญกับการก่อสร้างอาคารและโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเครื่องมือและกลไกที่จะช่วยส่งเสริมแรงจูงใจให้เกิดการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

เป้าหมาย ๑. เมืองมีวิถีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒. มีผังเมือง ผังพื้นที่เฉพาะ ที่เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่และส่งเสริมให้เกิดเมืองที่สามารถปรับตัวได้จากภัยธรรมชาติที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ตัวชี้วัด ๑. พื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเขตเมืองทุกเมือง ไม่น้อยกว่า ๑๐ ตารางเมตรต่อคน

๒. จำนวนเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน อย่างน้อย ๔ เมือง

๓. พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (เพิ่มขึ้น)

๔. จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบูรณาการการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น (เพิ่มขึ้น)

มาตรการ

มาตรการ ๒.๑ ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและสนับสนุนการพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑. ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มพื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล การปลูกป่าในเมือง การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองอุตสาหกรรม ที่ให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมีแนวทางดำเนินการ ได้แก่ - ส่งเสริมการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายพื้นที่สีเขียว มีแนวเชื่อมระหว่างพื้นที่สีเขียวเน้นเส้นทางสีเขียว (Greenways) เชื่อมโยงพื้นที่สีเขียวเข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มการเข้าถึงของชุมชน - เลือกใช้พรรณไม้ให้เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละประเภท เช่น ดูดซับมลพิษทางอากาศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เป็นต้น						มท. (อปท.)	ทส. (สส. สผ. อส. ปม. ทช.) อก. เอกชน
๒. ส่งเสริมความเป็นเมืองที่มีความยืดหยุ่น (resilience) พร้อมปรับตัวและรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งด้านภัยแล้ง น้ำท่วมและอุทกภัย มีการจัดระบบเตือนภัย เพื่อลดความเสียหายของชุมชนเมือง โดยมีแนวทางดำเนินการ ได้แก่ - ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการเตรียมความพร้อมและการรับมือภัยพิบัติ พัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติในภาวะฉุกเฉิน ระบบการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัย - ให้มีสัดส่วนของพื้นที่ซับน้ำหรือเพิ่มพื้นที่รับน้ำมากที่สุดเท่าที่ทำได้ สอดคล้องตามหลักการจัดการระบบน้ำ (water sensitive design) เพื่อความยั่งยืน - ปรับปรุงลำน้ำธรรมชาติให้กลับคืนสู่สภาพเดิมเพื่อประสิทธิภาพการระบายน้ำ						มท. (ยพ. ปก. อปท.)	ทส.(สผ. สส. อบก.)
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) และเมืองการบินภาคตะวันออก (EEC Aerotropolis) ให้เป็นไปตามมาตรฐานและรูปแบบของเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องมียุทธศาสตร์ประกอบครบทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ชุมชนอัจฉริยะ ๒) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ ๓) การคมนาคมขนส่งอัจฉริยะ ๔) พลังงานอัจฉริยะ ๕) เศรษฐกิจอัจฉริยะ และ ๖) การบริหารจัดการอัจฉริยะ						สกพอ. คค.	ทส. (สส. สผ. อบก.) มท (ยพ. /อปท.) นร (สศช.) พน.(สนพ.)

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๔. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco Industrial Town) และ Smart Park ที่เน้นสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพร้อมกับความเจริญของชุมชนและการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีอย่างสมดุล รวมทั้งกำหนดให้มีกลไกการสื่อสารกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ และสร้างความเข้าใจกับชุมชนให้เกิดการยอมรับร่วมกันก่อนจะมีการจัดตั้งหรือพัฒนาพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ						อก (กนอ. กรอ.)	ทส. (คพ. สส. สผ.) มท (ยผ. อปท.) นร (สศช.)
๕. รักษาอัตลักษณ์ของเมืองเก่า เมืองดั้งเดิม และสร้างคุณค่าของทรัพยากรเพื่อกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณี วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมพื้นบ้าน และเมืองเก่า ตลอดจนใช้เศรษฐกิจดิจิทัลต่อยอดการพัฒนาเมือง ควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน และการสร้าง “แบรนด์” หรือเอกลักษณ์ของเมือง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองอย่างมีคุณค่าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม						มท. (อปท.)	วธ. ทส.(สผ.)
๖. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเมือง เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อให้บริหารจัดการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการวางแผน การพัฒนาเมือง การจัดทำผังเมืองและการบังคับใช้ อีกทั้งเพิ่มบทบาทของหน่วยงานส่วนกลางในการสนับสนุนการพัฒนาเมืองทั้งด้านเทคนิคและการจัดสรรงบประมาณ รวมถึงเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาในรูปแบบการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) และนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนพัฒนาเมือง						มท. (ยผ. สอ. อปท.)	ทส. (สส. สผ.)
๗. พัฒนาและเพิ่มศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชนในการป้องกันมลพิษสิ่งแวดล้อม โดยผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายและชุมชน ในการบูรณาการร่วมกัน						สธ. (อน.) มท.(อปท.)	ทส. (สส.)

มาตรการ ๒.๒ วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑. จัดทำผังเมืองในเขตพื้นที่ ผังพื้นที่เฉพาะ เพื่อกำหนด พื้นที่โล่ง พื้นที่สีเขียวเมือง อนุรักษ์พื้นที่เมืองเก่า โบราณสถานและวัฒนธรรม อุตสาหกรรมนิเวศน์ การระบายน้ำ ตลอดจน ผังบูรณาการโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการขึ้น โดยให้คำนึงพื้นที่เพื่อการสงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำและทางระบายน้ำ และพื้นที่เพื่อการรักษาระบบนิเวศ และสนับสนุนขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางผังพัฒนาเมือง ให้สอดคล้องกับผังเมือง ตามที่กรมโยธาธิการและผังเมือง จัดทำ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การขยายตัวของเมืองและชุมชน และการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต รวมถึงวางแผนการเป็นสังคมผู้สูงอายุ และรองรับต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ โดยผสมผสานกับวัฒนธรรมเชิงสังคมและระบบนิเวศ และให้ประชาชนมีส่วนร่วม รวมทั้งให้ผังเมืองมีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ						มท. (ยผ อปท.)	ทส.(สผ. ทน. ปม.) วธ.(ศป.) สกพอ.
๒. กำหนดพื้นที่แนวกันชนรอบเมือง (Buffer zone) เพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ เช่น มลพิษทางอากาศ กลิ่นเสีย เป็นต้น รวมทั้งคุ้มครองพื้นที่สีเขียวรอบเมืองและพื้นที่เกษตรกรรมรอบชานเมือง เพื่อเป็นพื้นที่แนวกันชนรอบเมืองและป้องกันการขยายตัวของเมืองอย่างไม่เป็นระบบ เพื่อเป็นแหล่งดูดซับมลพิษและแหล่งกักเก็บคาร์บอน รวมถึงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ตามแนวทางการจัดการเมืองอย่างยั่งยืน						มท. (ยผ อปท.)	อก ทส.(สผ. สส. อบก.)
๓. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวางแผนการพัฒนาเมืองให้สอดคล้องกับผังเมือง โดยนำแนวทางด้านสิ่งแวดล้อมใช้ประกอบการในการพัฒนาเมืองทุกมิติ เช่น การจัดภูมิทัศน์เมืองและภูมิทัศน์วัฒนธรรม มีระบบระบายน้ำสาธารณะที่สามารถใช้ประโยชน์ในการรองรับน้ำเสียจากชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดให้มีพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ และมีเส้นทางจักรยานและทางเดินที่ปลอดภัย เป็นต้น รวมทั้งป่าไม้ในเมืองเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของสังคมเมือง และเป็นพื้นที่ซับน้ำและชะลอน้ำฝน						มท. (ยผ อปท.)	ทส.(สผ. สส.) วธ. สกพอ.

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๔. วางแผนการพัฒนาระบบและรูปแบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง เพื่อบรรเทาปัญหาจราจรและให้ประชาชนเข้าถึงบริการระบบขนส่งสาธารณะซึ่งมีต้นทุนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญต่อระบบรถประจำทาง ระบบทางจักรยาน ทางเท้า และการพัฒนาสถานีขนส่งสาธารณะในเขตเมืองภายใต้หลักการส่งเสริมความสะดวกปลอดภัยในการเดินทางของคน						มท. (ยผ.อปท.)	คค. (สนข.)
๕. กำหนดแนวทางการการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของเมือง โดยนำแนวทางด้านสิ่งแวดล้อมมาประกอบการดำเนินการ เช่น การก่อสร้างระบบไฟฟ้าใต้ดิน ถนนลอดฝุ่น ประปาได้มาตรฐานสากล พร้อมทั้ง ปรับปรุงถนนให้มีความเรียบ เพื่อลดการกระแทกจากการขับขี่ที่ทำให้เกิดเสียงดัง และพัฒนามาตรฐานและใช้ สำหรับถนนสร้างใหม่ในพื้นที่ที่มีปัญหาเฉพาะด้าน เช่น พื้นที่ที่มีกิจกรรมการขนส่ง การขน ถ้าย หรือการก่อสร้างหนาแน่น						มท. (ยผ.อปท.)	คค.
๖. ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานสะอาดเพื่อใช้เองภายในเขตพื้นที่ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ และลม เป็นต้น และพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าให้รองรับไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียนของอาคารและบ้านเรือน รวมถึงระบบเครือข่ายการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วและครอบคลุมทุกพื้นที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในทุกภาคส่วนในเขตพื้นที่ตามแนวนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐						มท. (ยผ.อปท.)	พท. (พพ./สนพ.)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

หลักการ

การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกได้ขับเคลื่อนด้วยภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการและการท่องเที่ยว ซึ่งล้วนใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน เป็นทุนและฐานในการผลิตทั้งสิ้น ดังนั้น การพัฒนาต่อจากนี้จะต้องมุ่งการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการวางแผน จัดทำ และติดตามการดำเนินการต่างๆ ในพื้นที่ มีกลไกการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มุ่งให้ทุกภาคส่วนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และลดการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การบริการ และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน และนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม หลักการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม และการสร้างความตระหนักในการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมาใช้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

เป้าหมาย

๑. มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นที่ยอมรับได้มาตรฐาน
๒. มีการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม
๓. มีกลไกการส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสาร ที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชน

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทยและหรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (เพิ่มขึ้น)
๒. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการอุตสาหกรรมสีเขียวเพิ่มขึ้น และผ่านเกณฑ์ระดับ ๔ (เพิ่มขึ้น)
๓. การส่งเสริมทางการเงิน/การลงทุน ด้านเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
๔. ระบบการกำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมมลพิษ การเก็บค่าทิ้งกากของเสียและปล่อยน้ำทิ้ง
๕. จำนวนกิจกรรมการส่งเสริมการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มขึ้น)

มาตรการ

มาตรการ ๓.๑ ส่งเสริมการผลิต การบริการ และบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑. ส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพให้ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตเดิม เปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมที่ส่งผลให้เกิดการลดก๊าซเรือนกระจกและปล่อยคาร์บอนต่ำ ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสะอาด ได้แก่ เทคโนโลยีการปรับปรุงประสิทธิภาพการเผาไหม้เชื้อเพลิง เทคโนโลยีการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เทคโนโลยีการดักและกักเก็บคาร์บอนและก๊าซเรือนกระจก เทคโนโลยีการจัดและบำบัดของเสียที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือสารทำลายชั้นบรรยากาศ						อก. (สป. อก. สมอ. กนอ. สกปรศ.)	ทส. (สผ. อบก.) พน.
๒. ส่งเสริมอุตสาหกรรมอนาคตที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัยเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ลดการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิด ลดการรั่วซึมของสารอันตรายระเหยง่ายโดยเฉพาะในพื้นที่มาบตาพุด และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ขยายพื้นที่อุตสาหกรรมในรูปแบบนิคมอุตสาหกรรมเพื่อควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิตเชื่อมโยงกันเพื่อลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด						อก. (สป. อก. สมอ. กนอ.) สกพอ.	ทส. (สผ. อบก.) พน.
๓. ยกย่องศักยภาพของภาคอุตสาหกรรม ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในทุกประเภทอุตสาหกรรมและทุกขนาด (โรงงานอุตสาหกรรมสีเขียว) รวมทั้ง ขยายผลสู่ระบบห่วงโซ่อุปทาน (Green Supply Chain) และพัฒนาผู้ประกอบการดำเนินการตามมาตรฐานสากล และพัฒนาต่อเนื่องไปในระดับที่สูงขึ้น เพื่อแสดงความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม						อก	ทส. (สผ. อบก.) พน.
๔. ส่งเสริม ให้ทุกภาคส่วนเกิดความตระหนักและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และค่านิยมการใช้ชีวิตประจำวันในการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการสื่อสารสร้างสรรค์ด้านสิ่งแวดล้อม ในการสนับสนุนการเลือกใช้สินค้า เช่น สินค้าติดฉลากสิ่งแวดล้อม ฉลากสินค้าเกษตรอินทรีย์ ฉลากแสดงประสิทธิภาพการใช้พลังงานหรือทรัพยากรของสินค้า ฉลากแสดงการปล่อยก๊าซคาร์บอนออกสู่บรรยากาศ ฯลฯ หรือโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และภาชนะหรือวัสดุหรือถุงพลาสติกชีวภาพที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติ ไม่เป็นสารตกค้างหรือเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม						ทส (สส.)	ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๕. ส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท่องเที่ยวให้มีการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยประยุกต์ใช้มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย เกณฑ์การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของโลก และหรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม						กก. นร.(อพท.)	ทส. (สส.) มท (อปท.)
๖. พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว (ผู้ประกอบการ พนักงานในสถานประกอบการท่องเที่ยว มัคคุเทศน์ชุมชนในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง) ให้มีองค์ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหรือการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม						กก. นร.(อพท.)	ทส (สส. ทช.) มท (อปท.) วร (ศก.)
๗. ส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวให้คำนึงถึงขีดความสามารถในการรับรองนักท่องเที่ยว มีแนวทางการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน บริหารจัดการ และได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว						กก ทส (อส.ทช.)	มท (อปท.) ทส (คพ.)
๘. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย ขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง โดยสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ผ่านมาตรการทางการเงินการคลัง การส่งเสริมการผลิต การยกระดับราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แตกต่างจากสินค้าเกษตรที่ใช้สารเคมี มาตรการส่งเสริมการตลาด การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับกลุ่มผู้บริโภค						กษ.	กค.
๙. จัดทำโซนนิ่งระบบเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด และพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐาน การพิสูจน์ตรวจสอบคุณภาพ สินค้าเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมกระบวนการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วม						กษ.	

มาตรการ ๓.๒ ส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในการลงทุนจัดหาเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุนที่ผู้ประกอบการใช้เครื่องจักร / โรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่เป็นเทคโนโลยีสะอาด						สกพอ.	ทส.
๒. ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคม โดยการกำหนดประเภทกิจการที่มีความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้จัดทำหลักประกันความเสี่ยงในการที่จะก่อให้เกิดมลพิษ โดยให้ครอบคลุมถึงการชดเชยให้ผู้ได้รับผลกระทบและการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเป็นกองทุนเพื่อประกันความเสี่ยง หรือกองทุนฟื้นฟูสำหรับกิจการที่มีความเสี่ยง						กค.	ทส. อก.
๓. นำเครื่องมือและกลไกทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการลดการปล่อยมลพิษ ณ แหล่งกำเนิด เช่น การจัดเก็บภาษีการปล่อยมลพิษ การเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ก่อมลพิษสูง การเก็บค่าทิ้งกากของเสียและปล่อยน้ำทิ้ง และจัดให้มีระบบการชดเชยให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากกิจการของรัฐ หรือกิจการสาธารณประโยชน์ เช่น ที่ตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียรวม โรงไฟฟ้า การเรียกเก็บเงินค่ามัดจำ-คืนเงิน บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ต่างๆ และส่งเสริมหลักการ ๓Rs (Reduce, Recycle, Reuse) ให้นำมาประยุกต์และปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม						กค.	มท. ทส. อก.
๔. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้าง ความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ โดยสร้างกลไกสนับสนุนให้เกิดการลงทุนเพื่อสังคม และพัฒนากฎเกณฑ์และระเบียบให้เอื้อต่อการลงทุนในกิจการที่ให้สัดส่วนผลตอบแทนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมนอกเหนือจากผลตอบแทนทางการเงินของผู้ถือหุ้นและนักลงทุน						ทส. กค.	ภาคเอกชน
๕. ผลักดันให้มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือจัดทำรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainability Report) ตลอดจนเร่งส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถประกอบกิจการที่รับผิดชอบต่อสังคม และส่งเสริมการผลิตสื่อที่ให้ข้อมูลหรือสื่อสารกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						สกพอ.	ทส. อก.

มาตรการ ๓.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้และการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน

แนวทางปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	เร่งด่วน		ปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑. สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และอบรมให้ความรู้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น ได้รับทราบถึงนโยบายของภาครัฐ กฎหมายและสิทธิของตนเองในการดูแลและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและตระหนักถึงบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ						ทส (สส.)	มท (อปท.) สกพอ.
๒. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีการศึกษาเรียนรู้ การถ่ายทอด องค์ความรู้ และการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายชุมชนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น เป็นต้น ในการดำเนินการให้เป็นประจำสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง						ทส (สส. สผ. อส. ทช.)	มท (อปท.) ศธ วท.
๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชน เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล รักษา ติดตาม และตรวจสอบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น โดยเฉพาะภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน กลุ่มอาสาสมัครสถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนา รวมทั้ง การติดตามการดำเนินงานแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการ เพื่อให้มีการติดตามและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน						ทส.(สส)	ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. การจัดทำองค์ความรู้หรือแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อุตสาหกรรม ในทุกระดับชั้น การศึกษาและครอบคลุมการป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดในพื้นที่นั้นๆ รวมทั้งการจัดสร้างศูนย์ข้อมูลและองค์ความรู้ที่ครอบคลุมปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา						ศธ.	ทส.(สส)

แนวทางปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	เร่งด่วน		ปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๕. ส่งเสริมบทบาทของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ โดยให้มีบทบาทและความรับผิดชอบเพื่อสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตัวเองได้ ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และทุกระดับในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาของชุมชน จะทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมกระบวนการ รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นพลังหลักในการพัฒนาฐานรากของประเทศให้มั่นคง และสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ						ทส.	นร. มท. วท. อก.
๖. สนับสนุนการสร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านวิชาการและสถาบันการศึกษา เครือข่ายประชาชน ชุมชน และองค์กรพัฒนาเอกชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาต่อยอดงานวิจัย และผลักดันให้นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ						ทส.	นร. มท. วท. อก.

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการ	สถานภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ น้ำ ดิน ทะเล ในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่ายังมีต้นทุนของทรัพยากรธรรมชาติในระดับสูง ในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการส่งเสริมและการพัฒนาอย่างกว้างขวาง ทั้งด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และเกษตรกรรม ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่ในอนาคต จะเป็นตัวเร่งให้การใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น และจะส่งผลต่อความเสื่อมโทรม เกิดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศขาดสมดุล
เป้าหมาย	๑. เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล เพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศป่าไม้และรักษาสมดุลของระบบนิเวศลุ่มน้ำ ๒. สร้างความมั่นคงทางด้านน้ำและจัดสรรน้ำเกิดประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อลดความขัดแย้งในพื้นที่ ๓. ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสม
ตัวชี้วัด	๑. มีพื้นที่ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่มากขึ้น (พื้นที่ป่าไม้ ป่าอนุรักษ์ พื้นที่ป่าเศรษฐกิจและป่าชายเลน) เพิ่มขึ้นทุกปี ปีละ ร้อยละ ๕ ๒. ทรัพยากรน้ำ ทั้งปริมาณและคุณภาพของน้ำท่าและการเก็บกัก เพียงพอต่อความต้องการทุกภาคส่วน ๓. การประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำที่สำคัญและบริเวณปากแม่น้ำ ชายฝั่งทะเลที่เสื่อมโทรม ๔. ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะได้รับการจัดการตามแนวทางและมาตรการที่เหมาะสม (เพิ่มขึ้น)

มาตรการ

มาตรการ ๔.๑ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ทรัพยากรดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑. ส่งเสริมการจัดการพื้นที่ป่าไม้ในผืนป่าขนาดใหญ่** เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศลุ่มน้ำ พร้อมทั้งกำหนดแนวกันชนระหว่างพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนให้ชัดเจน และแหล่งที่อยู่อาศัยและแหล่งหาอาหารของสัตว์ป่า โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ อนุรักษ์ ป่า และใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืน ที่คำนึงถึงความปลอดภัยของระบบนิเวศ ชีตจำกัฏ และศักยภาพในการฟื้นตัว						ทส (ปม.อส.)	มท (อปท.)
๒. เร่งฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรมและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล ห้ามใช้ประโยชน์พื้นที่ต้นน้ำลำธาร (พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และ ๒) และพื้นที่ป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศป่าไม้และรักษาสมดุลของระบบนิเวศลุ่มน้ำ รวมทั้ง พัฒนารูปแบบการอยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินของชุมชนในพื้นที่ป่าต้นน้ำให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในแต่ละพื้นที่ พร้อมทั้งมีมาตรการเยียวยารองรับผู้ได้รับผลกระทบที่เหมาะสม ปฏิบัติตามมาตรการการใช้ที่ดินในเขตชั้นคุณภาพลุ่มน้ำอย่างเคร่งครัด						ทส (ปม.อส.สผ.ทช.)	มท (อปท.)
๓. อนุรักษ์พื้นที่ที่มีความสำคัญ พื้นที่เสี่ยงต่อการถูกคุกคาม และพื้นที่ที่มีความเปราะบางเชิงนิเวศ เพื่อลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้และพื้นที่แนวกันชนรวมถึงสนับสนุนการพัฒนาป่าไม้ตามแนวพระราชดำริ โดยเฉพาะการปลูกป่าตามหลักการฟื้นฟูป่าตามธรรมชาติ และการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง						ทส (ปม.อส.สผ.ทช.)	กษมท (อปท.)
๔. ให้สิทธิชุมชนเข้าใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อให้ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และมีการปลูกป่าเพิ่มขึ้น โดยต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของระบบนิเวศ ชีตจำกัฏ และศักยภาพในการฟื้นตัว รวมทั้ง เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมแบบบูรณาการและพัฒนาเศรษฐกิจฐานความหลากหลายทางชีวภาพ โดยผสมผสานองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่						ทส (ปม.อส.สผ.)	กษมท (อปท.)

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๕. พื้นฟูและอนุรักษ์ดิน โดยพัฒนาระบบการจัดสรรพื้นที่สำหรับพืชอาหารและพืชพลังงานอย่างเหมาะสมตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน โดยกำหนดโซนพื้นที่ปลูกพืชอาหาร (Food Zone) หรือเขตการผลิตทางการเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่โดยเฉพาะสวนผลไม้ (Fruit Zone) และพืชพลังงานให้สมดุลและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งสงวนพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเกษตรกรรมด้วยการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อลดปัญหาการแย่งพื้นที่ปลูกพืชอาหาร และเกิดความสมดุลระหว่างราคาพืชอาหารและพืชพลังงาน						กษ.(พด./สปก.)	มท.
๖. ส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรที่รักษาระบบนิเวศ และแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้สินค้าการเกษตรที่ผลิตได้มีความปลอดภัยจากสารพิษ มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และสามารถแข่งขันได้ทั้งในตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนมีการรวมกลุ่มในการทำเกษตรอินทรีย์ รวมถึงสนับสนุนแนวทางและมาตรการการทำเกษตรอินทรีย์ ให้เกิดความยั่งยืน						กษ.(กวก./กสก.)	มท. (อปท.)

มาตรการ ๔.๒ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑. วางแผนการบริหารจัดการลุ่มน้ำและจัดการทรัพยากรน้ำและน้ำบาดาลในระดับพื้นที่ ซึ่งมีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเขตเศรษฐกิจ โดยบูรณาการร่วมกับการวางผังเมือง และคำนึงถึงหลักความสมดุลและความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร						นร. (สทนช.)	ทส. (ทน. ทบ.) กษ (ขป.)
๒. วางแผนจัดสรรน้ำร่วมกันเพื่อสร้างความสมดุลของน้ำภาคการผลิต โดยจัดการความต้องการ จัดสรรและแบ่งปันการใช้น้ำที่เหมาะสมแต่ละภาคส่วนโดยเฉพาะการจัดสรรน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศน์และลดปัญหาการรุกตัวของน้ำเค็ม รวมทั้งควบคุมการขยายตัวของพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรน้ำ เพื่อลดความขัดแย้งและให้การจัดสรรน้ำเกิดประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม						นร. (สทนช.)	ทส (ทน. ทบ.) กษ (ขป.) มท.
๓. จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนสำรองและแหล่งเก็บน้ำ ควบคู่กับการเสริมประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำของแหล่งเก็บน้ำเดิม สร้างระบบโครงข่ายน้ำ และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรม ได้แก่ ฝายน้ำล้น ระบบส่งกระจายน้ำ อ่างเก็บน้ำต่างๆ ประตูระบายน้ำ อาคารควบคุม สถานีสูบน้ำ คันกั้นน้ำ ให้มีประสิทธิภาพในการระบายน้ำ						ทส (ทน. ทบ.) กษ (ขป.)	นร. (สทนช.)
๔. ส่งเสริมมาตรการด้านการลดความต้องการใช้น้ำหรือบริหารจัดการความต้องการน้ำ (Demand Management) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำของโครงการ, อาคาร เน้นแนวทาง LID (Low Impact Development) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ จะลดปริมาณความต้องการในการจัดหาแหล่งน้ำใหม่ รวมทั้งลดปริมาณน้ำเสียที่จะทำให้อ่างเก็บน้ำหรือท่อระบายน้ำ และทำให้การใช้ทรัพยากรน้ำเป็นไปอย่างคุ้มค่าและลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม						ทส (ทน.)	นร. (สทนช.)
๕. ฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและปรับเขื่อนป้องกันตลิ่งและฝายชะลอน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ป้องกันน้ำท่วม และรองรับน้ำในฤดูแล้ง โดยฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ ขุดลอกคูคลอง ลำรางสาธารณะ ปรับปรุงทางระบายน้ำที่ตันเขิน และจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ						มท.อปท. คค. (จท.)	นร. (สทนช.) ทส.

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๖. อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ คลองหรือลำน้ำที่ต้นเขิน รวมทั้งพื้นที่ชุ่มน้ำระดับชาติและนานาชาติ บนพื้นฐานของการรักษาสมดุลนิเวศที่ไม่กระทบต่อการรักษาสีงแวดล้อม เพื่อให้เป็นแหล่งกักเก็บน้ำได้เต็มศักยภาพและส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ในการรองรับปริมาณน้ำ ชะลอน้ำ และลดปริมาณช่วงน้ำหลาก รวมถึงเป็นแหล่งน้ำของชุมชนไว้ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง						ทส. (ทน. ทบ.) กษ (ขป.)	นร. (สทนช.)
๗. ผลักดันการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อำเภอปลวกแดง และอำเภอนิคมน้ำจืด ทั้งอำเภอและบางส่วนของอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อคุ้มครองแหล่งน้ำสำคัญในพื้นที่ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำดอกกราย และอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่						ทส. (สผ.) นร. (สคก.)	มท. (อปท.)
๘. สนับสนุนระบบผันน้ำ ระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำภายในระหว่างลุ่มน้ำและระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนาในการรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่อุตสาหกรรมใหม่ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ควบคู่กับการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก แหล่งน้ำในไร่นา และแหล่งน้ำบาดาล รวมทั้งขยายพื้นที่ชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่ที่มีศักยภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาระบบชลประทานให้มีประสิทธิภาพ สามารถจัดสรรน้ำสำหรับภาคชุมชน เกษตร อุตสาหกรรม และบริการได้อย่างเพียงพอ						ทส (ทน. ทบ.) กษ (ขป.)	นร. (สทนช.)
๙. ส่งเสริมการผลิตน้ำจืด (ประปา) จากน้ำทะเลเพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวบนเกาะ เพื่อลดความเสี่ยงจากปัญหาขาดแคลนน้ำดิบ และลดการใช้น้ำแหล่งเดียวกับชุมชน โดยควบคุมการผลิตให้คุณภาพน้ำตามมาตรฐานสากล						มท. (กปภ.)	นร. (สทนช.)

มาตรการ ๔.๓ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๑. การวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning: MSP) และการจัดทำผังทะเลหรือการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา อนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งให้สามารถสร้างความมั่นคงทางแหล่งพลังงาน ความมั่นคงทางการประมง การท่องเที่ยว การอุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่ง และความยั่งยืนของระบบนิเวศทางทะเล รวมทั้งจัดการกับพื้นที่ที่มีความเสื่อมโทรมจากการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้นและพื้นที่ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะ โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น						ทส (ทช.)	มท (อปท.)
๒. ป้องกันและแก้ไขพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งลดการก่อสร้างที่ส่งผลให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้ง ปรับปรุงการออกแบบและมาตรฐานการก่อสร้างเขตชุมชน อุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานบริเวณชายฝั่งทะเล โดยคำนึงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสมุทรศาสตร์และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในภาพรวม						ทส (ทช.)	คค (จท.) มท (อปท.)
๓. อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและระบบนิเวศชายฝั่งทะเลให้ยั่งยืน ได้แก่ เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน ปะการัง หาดทราย และสิ่งมีชีวิตบริเวณชายฝั่งทะเล รวมทั้งฟื้นฟูและป้องกันความเสื่อมโทรมของชายหาด หาดหิน และหาดเลน เพื่อให้เป็นแนวกันชนธรรมชาติระหว่างพื้นบกและพื้นทะเล และคงไว้ซึ่งคุณค่าทางระบบนิเวศ และความสวยงามชายหาด						ทส (ทช.)	มท (อปท.)
๔. กำหนดและประกาศพื้นที่คุ้มครองระบบนิเวศสำคัญทางทะเลและชายฝั่ง ปกป้องและอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายากและชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์ และควบคุมดูแลกิจกรรมที่มีผลกระทบรุนแรงต่อระบบนิเวศและแหล่งอาหารของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยบริเวณชายฝั่ง และที่ส่งผลให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง						ทส (ทช.)	มท (อปท.)
๕. ผลักดันการประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในท้องที่ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้าม ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และท้องที่ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เพื่ออนุรักษ์และคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และความหลากหลายทางชีวภาพ บริเวณปากแม่น้ำบางปะกง						ทส (สผ.) นร. (สคก.)	มท (อปท.)

แนวทางการปฏิบัติ	ระยะเวลาดำเนินการ					หน่วยงานรับผิดชอบ	
	ระยะเร่งด่วน		ระยะปานกลาง		ระยะต่อไป	หลัก	สนับสนุน
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕ เป็นต้นไป		
๖. อนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเล และสภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลและเกาะ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน โดยควบคุม ดูแลการบริหาร และการพัฒนา มิให้เกิดผลเสียหายต่อบริเวณชายฝั่งทะเลและทรัพยากรชายฝั่งทะเลทุกประเภท และรักษาฟื้นฟูชายหาด ตลอดจนจัดระเบียบชายหาดให้สอดคล้องกับหลักการผังเมือง						ทส (อส.)	ทส (ทช.)
๗. ส่งเสริมการทำประมงที่คำนึงถึงความสมดุลของทรัพยากรสัตว์น้ำ และระบบนิเวศ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการทำประมงที่ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล และสนับสนุนบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงพื้นบ้านและเครือข่ายประมงชายฝั่ง ตลอดจนสร้างกลไกการเฝ้าระวังการทำประมงที่ผิดกฎหมาย						กษ (กปม.)	ทส (ทช.) มท. (อปท.)

๙. แผนปฏิบัติการ และโครงการเร่งด่วน (Flagship Project)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอโครงการเพื่อบรรจุใน ร่างแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ ประกอบด้วย ๔ แผนงาน ได้แก่ ๑) แผนงานจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ๒) แผนงานส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่ ๓) แผนงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และ ๔) แผนงานบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ รวมจำนวน ๘๖ โครงการ กรอบวงเงินรวม ๑๓,๕๗๒.๖๐๔ ล้านบาท โดยขอรับจัดสรรงบประมาณรัฐรวม ๙,๒๗๓.๘๐๐ ล้านบาท และงบการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (PPP) จำนวน ๔,๒๙๘.๘๐๐ ล้านบาท

แผนงาน (ยุทธศาสตร์)	โครงการ/กิจกรรม	วงเงินรวม (ล้านบาท)
๑. จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี	๒๗ โครงการ	๙,๓๘๗.๒๒๑
๒. ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่	๑๔ โครงการ	๔๑๗.๗๑๖
๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	๘ โครงการ	๑๓๔.๑๕๐
๔. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ	๓๗ โครงการ	๓,๖๓๓.๕๑๗
รวมทั้งสิ้น	๘๖ โครงการ	๑๓,๕๗๒.๖๐๔

โดยมีโครงการเร่งด่วน (Flagship Project) ที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๑๔ โครงการ วงเงินรวม ๘,๖๑๕.๕๗๙๔ ล้านบาท แบ่งเป็น

- ๕.๑) งบประมาณรัฐบาล รวม ๔,๓๔๑.๗๗๙๔ ล้านบาท
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ วงเงิน ๑,๘๐๓.๓๕๓๔ ล้านบาท
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ วงเงิน ๒,๕๓๘.๔๒๖ ล้านบาท
- ๕.๒) งบเอกชนดำเนินการหรืองบการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (PPP) จำนวน ๔,๒๗๓.๘๐๐ ล้านบาท

๙.๑ โครงการเร่งด่วน (Flagship Project)

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
แผนงานที่ ๑ จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี จำนวน ๙ โครงการ									
๑. โครงการก่อสร้างศูนย์ กำจัดขยะมูลฝอยแบบ ผสมผสานจังหวัดฉะเชิงเทรา	ก่อสร้างศูนย์กำจัดมูลฝอย ทม.ฉะเชิงเทรา ต.บางขวัญ อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา กำจัดมูล ฝอยชุมชน ๓๕๐-๔๐๐ ตัน/วัน ด้วยระบบผสมผสาน ระบบคัด แยก บ่อ Bio Dry โรงผลิตไฟฟ้า แบบ Pyrolysis Gasification ขนาด ๓ MWh. ระบบผลิตเม็ด พลาสติกเกรด Recycle ระบบ ผลิตไม้เทียมจากขยะ Recycle และระบบผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากมูล ฝอยประเภทอินทรีย์	จังหวัด ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒	๑,๐๗๓.๘๐๐		๑,๐๗๓.๘๐๐			เทศบาลเมือง ฉะเชิงเทรา
๒. โครงการก่อสร้างศูนย์ กำจัดมูลฝอย	ก่อสร้างบ่อฝังกลบมูลฝอยแบบ ถูกหลักสุขาภิบาล ในศูนย์กำจัด มูลฝอย ของ อบจ. ฉะเชิงเทรา อ.พนมสารคามจ.ฉะเชิงเทรา (ที่ดินของ ทม.ฉะเชิงเทรา จำนวน ๘๐ ไร่)	จังหวัด ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒	๑๔๕.๘๐๐		๑๔๕.๘๐๐			เทศบาลเมือง ฉะเชิงเทรา
๓. โครงการก่อสร้างศูนย์ กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ เขตบริการสุขภาพที่ ๖	ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยติด เชื้อ เขตบริการสุขภาพที่ ๖ ด้วย เตาติดเชื้อขนาด capacity ๔๐๐ กก./ชม. ขึ้นต่ำเผาได้ ๙.๖ ตัน/วัน	เขตบริการสุขภาพ ที่ ๖ (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สมุทรปราการ ปราจีนบุรี และ สระแก้ว)	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๓๕๗.๐๐๐		๓๕๗.๐๐๐			เทศบาลเมือง ฉะเชิงเทรา

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๔. โครงการก่อสร้างระบบ กำจัดขยะมูลฝอย cluster ๒ (อ.บางละมุงและอ.สัตหีบ) จังหวัดชลบุรี	ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย ชุมชน โดยเตาเผา ขนาด ๑,๐๐๐ ตัน/วัน ด้วยเตาเผามูลฝอยขนาด ๕๐๐ ตัน/วัน จำนวน ๒ ชุด ระบบผลิตพลังงานไฟฟ้า ๑ ชุด	พื้นที่ อ.บางละ มุงและอ.สัตหีบ จังหวัดชลบุรี	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๓,๐๐๐.๐๐		๓,๐๐๐.๐๐			เมืองพัทยา (เอกชนลงทุน: PPP)
๕. โครงการก่อสร้างระบบ กำจัดขยะมูลฝอย เกาะล้าน จังหวัดชลบุรี	๑. ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูล ฝอยชุมชน โดยเตาเผา ขนาด ๕๐ ตัน/วัน ๒. ปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบพื้นที่ ระบบ	เกาะล้าน จังหวัดชลบุรี	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๒๐๐.๐๐๐		๒๐๐.๐๐๐			เมืองพัทยา
๖. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบบำบัดเสียเมืองพัทยา (ซอยวัดหนองใหญ่)	เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดเสีย เมืองพัทยา	เมืองพัทยา	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๑,๐๙๔.๒๒๐	๑๘๘.๒๒๐	๑๗๖.๐๐๐	๗๓๐.๐๐๐		เมืองพัทยา จ.ชลบุรี
๗. โครงการก่อสร้างระบบ รวบรวมและระบบบำบัด น้ำเสียรวมอำเภอปลวกแดง	เพื่อรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย จากแหล่งกำเนิด ลดการปนเปื้อน มลพิษลงสู่แหล่งน้ำ	อำเภอปลวกแดง	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๙๖๐.๐๐๐		๓๙๐.๐๐๐	๕๗๐.๐๐๐		อบจ.ระยอง
๘. โครงการเพิ่ม ประสิทธิภาพระบบบริหาร จัดการน้ำเสียในพื้นที่เขต ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง	ก่อสร้างปรับปรุงและรวบรวม บำบัดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด ลดการปนเปื้อนมลพิษลงสู่แหล่ง น้ำในเขตควบคุมมลพิษ	ครอบคลุม ๘ ตำบล	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๑,๔๐๐.๐๐๐		๔๒๐.๐๐๐	๔๒๐.๐๐๐	๕๖๐.๐๐๐	อบจ.ระยอง
๙. โครงการจัดทำ ประเมินผลกระทบเชิง ยุทธศาสตร์ในพื้นที่ EEC	เพื่อศึกษาและจัดทำประเมินผล กระทบเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่ พัฒนาเมืองใหม่ใน EEC	พื้นที่พัฒนาเมือง ใหม่ใน EEC	๒๕๖๓	๖๐.๐๐๐			๖๐.๐๐๐		หน่วยงาน ผู้ลงทุน

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
แผนงานที่ ๒ ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่ จำนวน ๒ โครงการ									
๑๐. โครงการการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตพื้นที่ EEC	๑. เพื่อจัดทำแนวกันชนสีเขียว ๒. พัฒนาพื้นที่สีเขียวในเมือง ๓. รณรงค์เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียว	จังหวัดในพื้นที่ EEC	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๒๐.๐๐๐	-	๑๐.๐๐๐	๑๐.๐๐๐	-	กระทรวงทรัพยากรฯ (สผ.)
๑๑. โครงการพัฒนาป่าชุมชนเมืองเพื่อลดสภาวะโลกร้อน ๑.๑ ฝึกอบรม หลักสูตร สร้างป่าพัฒนาเมือง ๑.๒ ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ในเมือง ๑.๓ จัดสร้างสวนสาธารณะเพื่อสิ่งแวดล้อมในเขตชุมชนเมือง ๑.๔ เพาะชำกล้าไม้ทั่วไป	เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว หรือพื้นที่นันทนาการ หรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และการศึกษาธรรมชาติให้กับประชาชนในเขตชุมชน	จังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ ระยอง ชลบุรี จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา สระแก้ว และสมุทรปราการ	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๕.๑๗๙๔	๑.๓๖๔๐	๐.๕๓๑๔	๑.๖๔๒๐	๑.๖๔๒๐	กระทรวงทรัพยากรฯ (กรมป่าไม้ - ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๖ (ระยอง))
แผนงานที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน ๓ โครงการ									
๑๒. โครงการยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	เสริมสร้างการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างเป็นระบบและยั่งยืนเพื่อรองรับการพัฒนา EEC	อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง จังหวัดระยอง	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๑๐๐.๐๐๐	-	-	๕๐.๐๐	๕๐.๐๐๐	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (สำนักอุทยานแห่งชาติ)

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๑๓. โครงการเสริมสร้างการท่องเที่ยวทางทะเลของเชิงอนุรักษ์อย่างเป็นระบบและยั่งยืนเพื่อรองรับการพัฒนา EEC	อนุรักษ์ ป่าไม้และป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีความสมดุลสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	พื้นที่ชายฝั่งทะเล อำเภอแกลง อำเภอยะยง และอำเภอ บ้านฉาง	๒๕๖๑- ๒๕๖๔	๑๒๘.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	สำนักบริหาร จัดการ ทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง ที่ ๑ (ระยอง)
๑๔. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (หาดเลนในตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ความยาว ๕๐๐ เมตร และตำบลคลองท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ความยาว ๕๐๐ เมตร รวมความยาว ๑,๐๐๐ เมตร)	๑. ค้ำครอง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรที่มีความสำคัญและวิกฤต ๒. ส่งเสริมให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้กับเครือข่ายภาคี และสนับสนุนกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๓. สำรวจ ศึกษาและออกแบบรายละเอียดการปลูกป่าชายเลนเป็นแนวกันคลื่นในพื้นที่ ๔. ดำเนินโครงการสาธิตในพื้นที่ประสบปัญหา เพื่ออนุรักษ์ และฟื้นฟูป่าชายเลนอย่างเป็นรูปธรรม	จังหวัดชลบุรี และจังหวัด ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒- ๒๕๖๔	๗๑.๕๘๐	-	๖๐.๔๓๘	๕.๕๗๑	๕.๕๗๑	กระทรวง ทรัพยากรฯ (สำนักบริหาร จัดการทรัพยากร ทางทะเลและ ชายฝั่งที่ ๒)
รวมทั้งสิ้น ๑๔ โครงการ				๘๙.๖๑๕.๕๗๙	๒๒๑.๕๘	๕,๘๕๕.๕๖๙	๑,๘๗๙.๒๑๓	๖๕๙.๒๑๓	

๙.๒ โครงการ/กิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ									
๑. โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะ มูลฝอยแบบผสมผสานจังหวัด ฉะเชิงเทรา	ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบ ผสมผสาน เพื่อกำจัดมูลฝอยชุมชน (๓๕๐- ๕๐๐ ตัน/วัน) ด้วยระบบผสมผสาน	จังหวัดฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒	๑,๒๐๐.๐๐๐		๑,๒๐๐.๐๐๐			เทศบาลเมือง ฉะเชิงเทรา
๒. โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดมูลฝอย	ก่อสร้างบ่อฝังกลบมูลฝอยแบบถูกหลัก สุขาภิบาล ในศูนย์กำจัดมูลฝอย ของ อบจ. ฉะเชิงเทรา อ.พนมสารคาม จ. ฉะเชิงเทรา (ที่ดินของ ทม.ฉะเชิงเทรา จำนวน ๘๐ ไร่)	จังหวัดฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒	๑๔๕.๘๐๐		๑๔๕.๘๐๐			เทศบาลเมือง ฉะเชิงเทรา
๓. โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดมูลฝอย ติดเชื้อ เขตบริการสุขภาพที่ ๖	ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยติดเชื้อ เขตบริการสุขภาพที่ ๖ ด้วยเตาติดเชื้อ ขนาด capacity ๕๐๐ กก./ชม. ขึ้นต่ำเผาได้ ๙.๖ ตัน/วัน	เขตบริการสุขภาพ ที่ ๖ (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สมุทรปราการ ปราจีนบุรี และสระแก้ว)	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๓๕๗.๐๐๐		๓๕๗.๐๐๐			เทศบาลเมือง ฉะเชิงเทรา
๔. โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะ มูลฝอย cluster ๒ (อ.บางละมุง และอ.สัตหีบ) จังหวัดชลบุรี	ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา ขนาด ๑,๐๐๐ ตัน/วัน ด้วย เตาเผามูลฝอยขนาด ๕๐๐ ตัน/วัน จำนวน ๒ ชุด ระบบผลิตพลังงานไฟฟ้า ๑ ชุด	พื้นที่ อ.บางละมุง และอ.สัตหีบ จังหวัดชลบุรี	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๓,๐๐๐.๐๐		๓,๐๐๐.๐๐			เมืองพัทยา (เอกชนร่วม ลงทุน : PPP)
๕. โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะ มูลฝอย เกาะล้าน จังหวัดชลบุรี	๑. ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา ขนาด ๕๐ ตัน/วัน ๒. ปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบพื้นที่ระบบ	เกาะล้าน จังหวัดชลบุรี	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๒๐๐.๐๐๐		๒๐๐.๐๐๐			เมืองพัทยา
๖. โครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ตกค้างสะสมจังหวัดระยองแบบ	รื้อหลุมฝังกลบและปรับภูมิทัศน์ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขยะเก่า	อปท.พื้นที่ จังหวัดระยอง	๒๕๖๑-๒๕๖๒	๑๙๒.๐๐๐	๙๖.๐๐๐	๙๖.๐๐๐			อบจ.ระยอง

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
บูรณาการ	สะสม								
๗. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะบนเกาะเสม็ด	จัดหาระบบคัดแยกขยะ ระบบหมักปุ๋ยชีวภาพและระบบอัดขยะ พาหนะขนส่งไปกำจัดศูนย์กำจัดขยะครบวงจรจังหวัดระยอง	บนเกาะเสม็ด ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง	๒๕๖๑-๒๕๖๒	๑๘๖.๐๐๐	๙๓.๐๐๐	๙๓.๐๐๐			อบจ.ระยอง
๘. โครงการก่อสร้างระบบหมักก๊าซชีวภาพ	ขยะอินทรีย์จากการคัดแยกถูกนำไปผลิตก๊าซชีวภาพ	ตำบลน้ำคอก ตำบลทับมา อำเภอเมือง	๒๕๖๑-๒๕๖๒	๕๐๖.๐๐๐	๒๕๓.๐๐๐	๒๕๓.๐๐๐			อบจ.ระยอง
				อบจ.ระยอง ได้รับงบประมาณประจำปี ๒๕๖๑ แล้ว และอยู่ระหว่างการขอจัดสรรงบประมาณปี ๒๕๖๒ เพิ่มเติม					
๙. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย		ระยอง	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๒.๐๐๐	๐.๕๐๐	๐.๕๐๐	๐.๕๐๐	๐.๕๐๐	กระทรวงทรัพยากรฯ (ทสจ.ระยอง)
การจัดการกากของเสียภาคอุตสาหกรรม									
๑๐. โครงการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม (ทั่วประเทศ)	เพื่อบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ	ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๔๙.๓๖๐๕		๒๘.๓๖๐๕	๒๑.๐๐๐		กระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโรงงานอุตสาหกรรม)
๑๐. ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์กากของเสีย	เพื่อพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์กากของเสีย		๒๕๖๓	๘.๐๐๐			๘.๐๐๐		
๑๐. ๒ โครงการยกระดับผู้ประกอบการจัดการกากของเสีย	เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการจัดการกากของเสีย		๒๕๖๓	๘.๐๐๐			๘.๐๐๐		

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
การจัดการน้ำเสียชุมชน									
๑๑. โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมอำเภอปลวกแดง	เพื่อรวบรวมและบำบัดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด ลดการปนเปื้อนมลพิษลงสู่แหล่งน้ำ	อำเภอลวกแดง	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๙๖๐.๐๐๐		๓๙๐.๐๐๐	๕๗๐.๐๐๐		อบจ.ระยอง
๑๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการน้ำเสียในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง	ก่อสร้างปรับปรุงและรวบรวมบำบัดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด ลดการปนเปื้อนมลพิษลงสู่แหล่งน้ำในเขตควบคุมมลพิษ	ครอบคลุม ๘ ตำบล	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๑,๔๐๐.๐๐๐		๔๒๐.๐๐๐	๔๒๐.๐๐๐	๕๖๐.๐๐๐	อบจ.ระยอง
หมายเหตุ ประกอบด้วย โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชนตำบลมาบตาพุด โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชนเทศบาลตำบลมาบตาพุดพัฒนา เทศบาลตำบลทับมา เทศบาลตำบลเนินพระ และเทศบาลนครระยอง และก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลนครระยอง โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชนเทศบาลเมืองมาบตาพุด โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเทศบาลเมืองบ้านฉางและเทศบาลตำบลบ้านฉาง และก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลบ้านฉาง									
๑๓. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดเสียเมืองพัทยา (ซอยวัดหนองใหญ่)	เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดเสียเมืองพัทยา	เมืองพัทยา	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๑๐๙๔.๒๒๐	๑๘๘.๒๒๐	๑๓๖.๐๐๐	๗๓๐.๐๐๐		เมืองพัทยา จ.ชลบุรี
๑๔. โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน จังหวัดชลบุรี ตามพื้นที่เป้าหมายของกรมควบคุมมลพิษ	๑. ศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน ๒. ก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน	พื้นที่เร่งด่วนของ คพ. ได้แก่ ทต.นาจอมเทียน ทม.หนองปรือ ทน.เจ้าพระยาสุรศักดิ์ ทต.ห้วยใหญ่	๒๕๖๒-๒๕๖๔						อบจ.ชลบุรี
๑๕. โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามพื้นที่เป้าหมายของกรมควบคุมมลพิษ	๑.ศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน ๒.ก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน	พื้นที่เป้าหมายของ สสภ. ๑๓ ได้แก่ ทต.บางวัว ทต.บางวัวควนรักษ์ อบต.ท่าไข่ อบต.บางตีนเป็ด และ ทต.พนมสารคาม	๒๕๖๒-๒๕๖๔						อบจ. ฉะเชิงเทรา

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
การตรวจสอบ ติดตามคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเฝ้าระวังการปล่อยมลพิษ อุบัติภัยจากสารเคมี และการลักลอบทิ้งสารเคมี									
๑๖. การตรวจสอบการแก้ไขปัญหามลพิษจากอุบัติเหตุฉุกเฉินสารเคมี/การลักลอบทิ้งกากของเสียและเรื่องร้องเรียนในพื้นที่ EEC	เพื่อสนับสนุนและประสานการปฏิบัติการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีและกากของเสียและเรื่องร้องเรียนในพื้นที่ EEC	จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี	๔ ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔	๒.๒๐	๐.๔๐๐	๐.๕๐๐	๐.๖๐๐	๐.๗๐๐	ศูนย์ควบคุมมลพิษระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก
๑๗. การสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC	เพื่อติดตามตรวจสอบและ เฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC	จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี	๔ ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔	๐.๙๐๑	๐.๐๐๑	๐.๒๐๐	๐.๓๐๐	๐.๔๐๐	ศูนย์ควบคุมมลพิษระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก
๑๘. การอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการอุบัติเหตุสารเคมีและการลักลอบทิ้งกากของเสียในพื้นที่ EEC	๑. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมของบุคลากรด้านการจัดการอุบัติเหตุสารเคมีและการลักลอบทิ้งกากของเสียในพื้นที่โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วยหลักสูตรต่างๆ อาทิ ๑) หลักสูตร "การตอบโต้เหตุฉุกเฉินสารเคมี ระดับเทคนิค" ระยะเวลาฝึกอบรม ๕ วัน จำนวน ๓ รุ่น/ปี ๒) หลักสูตรการตรวจสอบ บ่งชี้ และประเมินมลพิษฉุกเฉินจากสารเคมีและการประสานเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาฝึกอบรม ๓ วันจำนวน ๒ รุ่น/ปี ๓) หลักสูตร "การประเมินความเสี่ยงอุบัติเหตุจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและการสื่อสารความเสี่ยงต่อสาธารณะ ระยะเวลาฝึกอบรม ๑ วัน จำนวน ๒ รุ่น/ปี เป็นต้น	จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี	๔ ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔	๕.๐	๐.๗๐	๐.๘๐	๑.๕๐	๒.๐	ศูนย์ควบคุมมลพิษระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๑๙. การจัดทำฐานข้อมูลการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเชื่อมโยงข้อมูลสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC	เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการมลพิษ และคาดการณ์การแพร่กระจายมลพิษในภาวะฉุกเฉินและเชื่อมโยงข้อมูลสิ่งแวดล้อมในพื้นที่EEC	จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี	๔ ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔	๕.๑๕	๐.๐๕	๔.๐	๐.๕	๐.๖	ศูนย์ควบคุมมลพิษระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก
- ปี ๒๕๖๑ เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลมลพิษและการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในกรมควบคุมมลพิษ - ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลคุณภาพสิ่งแวดล้อมหน่วยงานในพื้นที่ EEC และการปรับปรุงข้อมูล									
๒๐. จัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ในการตรวจสอบมลพิษฉุกเฉินจากสารเคมีและกากของเสีย รวมทั้งอุปกรณ์และวัสดุในการป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (PPE)	เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของหน่วยตรวจสอบมลพิษฉุกเฉินสารเคมีในการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ในการตรวจสอบมลพิษฉุกเฉินจากสารเคมีและกากของเสีย รวมทั้งอุปกรณ์และวัสดุในการป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (PPE)	จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี	๔ ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔	๘.๐๙	๐.๐๙	๖.๐	๑.๐	๑.๐	ศูนย์ควบคุมมลพิษระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก
- ปี ๒๕๖๑ เป็นการจัดซื้ออุปกรณ์และวัสดุป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (PPE) - ปี ๒๕๖๒ จัดซื้อเครื่องมือตรวจสอบมลพิษ ได้แก่ - เครื่องเก็บตัวอย่างน้ำ (water sampler) - ชุดอุปกรณ์เก็บตัวอย่างดินแบบแท่ง - ชุดอุปกรณ์ชุดเจาะดินเพื่อเก็บไอระเหยสารเคมีจากดิน - เครื่องเก็บตัวอย่างตะกอนดินใต้ท้องน้ำ - ชุดตรวจสอบสารเคมีภาคสนาม (Industrial Chemical Field Identification Kit) - เครื่องเก็บตัวอย่างฝุ่นละอองในบรรยากาศ (High Volume Air Sampler) - เครื่องตรวจวัดระดับเสียง - โดรน (Drone) สำหรับตรวจวัดคุณภาพอากาศ - ชุดอุปกรณ์และวัสดุสนับสนุนการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉินสารเคมีและวัตถุ									

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๒๑. การซ่อมบำรุงเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการตรวจสอบมลพิษจากสารเคมี จากสารเคมีและกากของเสีย	เพื่อซ่อมบำรุงและรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการตรวจสอบมลพิษจากสารเคมี และกากของเสีย ให้พร้อมใช้งานได้ ตลอดเวลาและทันสมัย	จังหวัดระยอง จังหวัด ฉะเชิงเทรา และจังหวัด ชลบุรี	๔ ปี ๒๕๖๑- ๒๕๖๔	๓.๕	๐.๕๐	๑.๐	๑.๐	๑.๐	ศูนย์ควบคุม มลพิษ ระเบียง เศรษฐกิจ ภาค ตะวันออก
- ปี ๒๕๖๑ เป็นการซ่อมแซมเครื่องมือ อุปกรณ์ตรวจวัดก๊าซพิษและสารอินทรีย์ระเหย ง่ายรวม จำนวน ๔ เครื่อง - ปี ๒๕๖๒ เป็นการซ่อมบำรุงเครื่องมือ ตรวจวัดก๊าซพิษและไอระเหยสารเคมีชนิด อินทรีย์ร้ายแรง (FTIR) - ปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ เป็นการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือตรวจวัดมลพิษจากฝุ่น ประจำปี									
๒๒. การศึกษาการประเมินความ เสี่ยงจากการขนส่งวัตถุอันตราย ในจังหวัดที่มีความเสี่ยงสูงใน พื้นที่ EEC	๑. เพื่อประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการ ขนส่งวัตถุอันตรายของเส้นทางขนส่งหลักที่ เชื่อมโยงไปยังพื้นที่ EEC ๒. เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ และระบบข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ด้าน การขนส่งและการจัดการอุบัติเหตุจากการ ขนส่งวัตถุอันตรายในพื้นที่เสี่ยงของเส้นทาง สายหลักเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ EEC ๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางและมาตรการ ควบคุมการขนส่งวัตถุอันตรายที่เหมาะสมกับ พื้นที่เสี่ยงของเส้นทางสายหลักเชื่อมโยง พื้นที่ EEC ๔. เพื่อเสนอแนะแผนป้องกันและแก้ไข อุบัติเหตุจากการขนส่งวัตถุอันตรายในพื้นที่ EEC	จังหวัดระยอง จังหวัด ฉะเชิงเทรา และจังหวัด ชลบุรี	๑ ปี ๒๕๖๒	๕.๐	-	๕.๐	-	-	ศูนย์ควบคุม มลพิษระเบียง เศรษฐกิจภาค ตะวันออก

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๒๓. โครงการลดของเสียในแหล่งน้ำ วิกฤติและจัดการคุณภาพน้ำใน แหล่งน้ำหลัก	๑. เพื่อให้แม่น้ำสายหลักและแหล่งน้ำในพื้นที่ วิกฤติ มีคุณภาพน้ำดีขึ้น ๒. เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการ จัดการต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การควบคุม ป้องกัน และลดการแพร่ กระจายมลพิษทาง น้ำจากแหล่งกำเนิดมลพิษ ๓. เพื่อให้เกิดความตระหนักและมีส่วนร่วม จัดทำแผนลด แก่ไขมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่ม น้ำวิกฤติ ๔. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นริมลำ น้ำสายหลักที่อยู่ในภาวะวิกฤติ สามารถ จัดทำคำขอเพื่อขอรับการสนับสนุน งบประมาณ ผ่านแผนปฏิบัติการเพื่อการ จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ในการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำ เสียชุมชน	ระยอง	๒๕๖๑	๐.๙๑๐	๐.๙๑๐	-	-	-	สำนักงาน สิ่งแวดล้อม ภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี)
๒๔. โครงการการพัฒนากระบวน ฐานข้อมูลและเฝ้าระวังด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาค ตะวันออก	๑. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและเฝ้าระวังด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อม ๒. ติดตามแนวโน้มสถานการณ์ด้าน สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ๓. สื่อสารความเสี่ยงมลพิษสิ่งแวดล้อมและ ผลกระทบต่อสุขภาพต่อประชาชนในพื้นที่EEC ๔. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนติดตาม การดำเนินการมาตรการด้านสุขภาพใน รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้ง IEE EIA EHIA	ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา	๕ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕	๒๑.๑๔๐	๓.๑๔๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	กรมอนามัย

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
การเพิ่มประสิทธิภาพการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม									
๒๕. โครงการจัดทำประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่ EEC	เพื่อศึกษาและจัดทำประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่พัฒนาเมืองใหม่ใน EEC	พื้นที่พัฒนาเมืองใหม่ ใน EEC	๒๕๖๓	๖๐.๐๐๐			๖๐.๐๐๐		หน่วยงาน ผู้ลงทุน
๒๖. โครงการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการที่จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ EEC	๑. ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดในรายงาน ในทุกโครงการ ของแต่ละกลุ่มประเภทโครงการพื้นที่ EEC ๒. ศึกษาและเสนอแนะรูปแบบกลไกที่เหมาะสมที่นำมาปฏิบัติและตรวจประเมินโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ๓. ประเมินผลการใช้เครื่องมือการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับโครงการ	โครงการในพื้นที่ EEC	๒๕๖๒	๕.๐๐๐		๕.๐๐๐			กระทรวง อุตสาหกรรม (สกรศ.) ร่วมกับ กระทรวง ทรัพยากรฯ (สผ.)
๒๗. โครงการศึกษาการจัดการมลพิษทางอากาศในพื้นที่อุตสาหกรรมมาบตาพุด เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน	๑. เพื่อรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลการปรับลดการระบายมลพิษทางอากาศและฐานข้อมูลการระบายสารอินทรีย์ระเหยง่ายจากแหล่งกำเนิดโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่มีการปรับลดอัตราการระบายมลพิษ ๘๐:๒๐ ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ๒. ทบทวนและจัดทำหลักเกณฑ์พิจารณาคุณภาพอากาศใน EIA สำหรับพื้นที่ที่มีการปรับลดอัตราการระบายมลพิษ ๘๐:๒๐	พื้นที่อุตสาหกรรม มาบตาพุด	๒๕๖๒	๑๕.๐๐๐		๑๕.๐๐๐			กระทรวง อุตสาหกรรม (สกรศ.) ร่วมกับ กระทรวง ทรัพยากรฯ (สผ.)
รวมทั้งสิ้น ๒๗ โครงการ				๘๐,๓๘๗.๒๒๑	๖๙๓.๘๒๑	๖,๓๘๙.๘๐๐	๑,๓๖๖.๔๐๐	๙๓๗.๒๐๐	

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ.(ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๑. โครงการการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ สีเขียวในเขตพื้นที่ EEC	๑. เพื่อจัดทำแนวกันชนสีเขียว ๒. พัฒนาพื้นที่สีเขียวในเมือง ๓. รณรงค์เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา พื้นที่สีเขียว	EEC	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๒๐.๐๐๐		๑๐.๐๐๐	๑๐.๐๐๐		กระทรวง ทรัพยากรฯ (สผ.)
๒. โครงการพัฒนาป่าชุมชนเมืองเพื่อลด สภาวะโลกร้อน ๒.๑ ฝึกอบรม หลักสูตร สร้างป่าพัฒนา เมือง ๒.๒ ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่าในเมือง ๒.๓ จัดสร้างสวนสาธารณะเพื่อ สิ่งแวดล้อมในเขตชุมชนเมือง ๒.๔ เพาะชำกล้าไม้ทั่วไป	เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว หรือพื้นที่ นันทนาการ หรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และการศึกษาธรรมชาติให้กับประชาชน ในเขตชุมชน	จังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ ระยอง ชลบุรี จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา สระแก้ว และสมุทรปราการ	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๕.๑๗๙๔	๑.๓๖๔๐	๐.๕๓๑๔	๑.๖๔๒๐	๑.๖๔๒๐	กระทรวง ทรัพยากรฯ (กรมป่าไม้ - ศูนย์ส่งเสริม วนศาสตร์ ชุมชนที่ ๖ (ระยอง))
๓. กิจกรรมเพาะชำกล้าไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่ สีเขียว	๑. เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ ปรับปรุง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ๒. เพิ่มประสิทธิภาพและขีดความ สามารถในการผลิตกล้าไม้ให้ได้ทั้ง ปริมาณและคุณภาพสนับสนุนโครงการ ต่างๆ และความต้องการของประชาชน อย่างเพียงพอ ๓. ส่งเสริมเผยแพร่ ฝึกอบรมเกี่ยวกับ เทคโนโลยีด้านการเพาะชำกล้าไม้และ ปลูกป่า	จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๕๕.๔๙๐	๕.๖๐๐	๕.๔๙๐	๒๒.๒๐๐	๒๒.๒๐๐	กระทรวง ทรัพยากรฯ (กรมป่าไม้)

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ.(ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๔. โครงการส่งเสริมการปลูกต้นไม้เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ระยะที่ ๒	๑. เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจสำหรับผลิตไม้เพื่อการใช้สอยให้เพียงพอภายในประเทศ และสร้างรายได้จากการขายผลผลิตให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในอนาคต ๒. เพื่อสร้างอาชีพด้านป่าไม้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ๓. เพื่อเพิ่มจำนวนต้นไม้ที่จะดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ ช่วยสร้างสมดุลทางระบบนิเวศ	พื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์	๒๕๖๑	๒๓.๘๐๐	๒๓.๘๐๐				กระทรวงทรัพยากรฯ (กรมป่าไม้)
๕. โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ปลูกไม้ยางพาราและพื้นที่เกษตรกรรม	๑. เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจในที่ดินของเอกชนที่ปลูกไม้ยางพาราและพื้นที่เกษตรกรรม ๒. เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เต็มศักยภาพ ๓. เพื่อเพิ่มผลผลิตไม้เศรษฐกิจและไม้ใช้สอย สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร	พื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์	๒๕๖๑	๘.๑๐๐	๘.๑๐๐				กระทรวงทรัพยากรฯ (กรมป่าไม้)
๖. โครงการฟื้นฟูเมืองเดิม	๑. วางและจัดทำผังฟื้นฟูเมือง เพื่อสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน ๒. เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง ๓. เพื่อวางผังพื้นที่เฉพาะบริเวณประกอบแผนการเป็นสังคมสูงอายุ ผสานกับวัฒนธรรมทางสังคมและระบบนิเวศ ๔. พัฒนาโครงการนำร่อง	EEC (ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา)	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๖๐.๐๐๐	-	๒๐.๐๐๐	๒๐.๐๐๐	๒๐.๐๐๐	กระทรวงมหาดไทย (ยผ.)

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ.(ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๗. โครงการวางผังพัฒนาเชิงพื้นที่ตาม แนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ	๑. ขับเคลื่อนแผนงานการดำเนินงาน ด้านการวางแผนและพัฒนาเชิงพื้นที่ ๒. เชื่อมโยงแผนและผังตามแนว ทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ ๓. สนับสนุนองค์ประกอบส่วน ท้องถิ่นตามเป้าหมายเชิงพื้นที่	ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๓๐.๐๐๐	-	๑๐.๐๐๐	๑๐.๐๐๐	๑๐.๐๐๐	กระทรวง มหาดไทย (ยผ.)
๘. โครงการวางผังเมืองอัจฉริยะ	สนับสนุนพื้นที่ภายในและเชื่อมโยง โครงการโครงข่ายเมืองอัจฉริยะพื้นที่ ชุมชนและชนบท	ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๙๐.๐๐๐	-	๓๐.๐๐๐	๓๐.๐๐๐	๓๐.๐๐๐	กระทรวง มหาดไทย (ยผ.)
๙. โครงการเมืองน่าอยู่ เมืองยั่งยืน	๑. ออกแบบพื้นที่เมืองสีเขียว เพื่อสร้าง ความน่าอยู่ และส่งเสริมระบบนิเวศ เมือง ๒. สนับสนุนและจัดลำดับ ความสามารถ ของท้องถิ่นในการวางผัง พัฒนาเมือง	ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๔๕.๐๐๐	-	๑๕.๐๐๐	๑๕.๐๐๐	๑๕.๐๐๐	กระทรวง มหาดไทย (ยผ.)
๑๐. โครงการส่งเสริมและเทคโนโลยี รีไซเคิลในพื้นที่เมืองอุตสาหกรรม เชิงนิเวศ (จังหวัดฉะเชิงเทรา)	ส่งเสริมและเทคโนโลยีรีไซเคิลในพื้นที่ เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ	พื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิง นิเวศ (จังหวัดฉะเชิงเทรา)	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๒๙.๒๔๐		๙.๒๔๐	๒๐.๐๐๐		กระทรวง วิทยาศาสตร์ฯ
๑๑.โครงการศึกษาและจัดทำแผน ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) สำหรับบริหาร จัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๗๐ (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง)	ศึกษาและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) สำหรับบริหารจัดการขยะ พลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๗๐ (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง)	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	๒๕๖๓	๕.๐๐๐	-	-	๕.๐๐๐	-	กรมโรงงาน อุตสาหกรรม

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ.(ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๑๒. โครงการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการแลกเปลี่ยนหรือใช้ทรัพยากรร่วมกัน (RECP) และยกระดับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ	จัดทำฐานข้อมูลเพื่อการแลกเปลี่ยนหรือใช้ทรัพยากรร่วมกัน (RECP)	๑๕ จังหวัด ในพื้นที่เป้าหมาย (ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปราจีนบุรี นครปฐม ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นครราชสีมา ขอนแก่นราชบุรี สุราษฎร์ธานี และ สงขลา)	๒๕๖๒	๑๕.๐๐๐	-	๑๕.๐๐๐	-	-	กระทรวงอุตสาหกรรม
๑๓. โครงการพัฒนาและยกระดับเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสู่เมืองสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (๑๕ จังหวัด : ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี)	เพื่อพัฒนาและยกระดับเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสู่เมืองสิ่งแวดล้อม	๑๕ จังหวัด : ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี	๒๕๖๒-๒๕๖๓	๒๙๖.๗๒๕๔	-	๓๗.๕๒๙๖	๒๕๙.๑๙๕๘	-	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๑๔. โครงการพัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายและชุมชน	๑. เพิ่มศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ๒. เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชนในการป้องกันมลพิษสิ่งแวดล้อม	ชลบุรี ระยอง และ ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒-๒๕๖๕	๓๒.๐๐๐	-	๘.๐๐๐	๘.๐๐๐	๘.๐๐๐	กรมอนามัย
รวมทั้งสิ้น ๑๔ โครงการ				๔๑๗.๗๒๖	๓๘.๘๖๔	๑๒๗.๑๖๘	๑๓๖.๘๔๒	๑๐๖.๘๔๒	

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๑. โครงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	ส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท่องเที่ยวให้มีการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และมีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๗.๐๐๐		๔.๐๐๐	๑.๕๐๐	๑.๕๐๐	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๒. โครงการนวัตกรรมต้นแบบแห่งอนาคตสู่ Thailand ๔.๐	เพื่อยกระดับภาคอุตสาหกรรมจังหวัดระยองยกระดับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดระยอง ให้เป็น “ศูนย์กลางอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพในภูมิภาคอาเซียน” และเป็นการเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการและผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ ให้ก้าวสู่ห่วงโซ่อุปทาน สร้างความตระหนักให้แก่ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ให้ก้าวเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของพลาสติกชีวภาพได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวที่มีการลงทุนผลิตห่วงโซ่อุปทาน สร้างความตระหนักให้ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม และนำอุตสาหกรรมไทยเข้าสู่อุตสาหกรรมเพื่ออนาคตอย่างยั่งยืน	พื้นที่ตั้งเขตอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง	๒๕๖๒	๑๐.๗๕๐		๑๐.๗๕๐			สนง.อุตสาหกรรมจ.ระยอง
๓. โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมลดมลพิษทางอากาศพื้นที่มาบตาพุดและใกล้เคียง	เฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบการปล่อยมลพิษทางอากาศจากภาคอุตสาหกรรมให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	ในพื้นที่มาบตาพุดและใกล้เคียง	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑๒.๐๐๐			๑๐.๐๐๐	๒.๐๐๐	สนง.ทสจ.ระยอง
๔. โครงการรณรงค์สร้างวินัยใส่ใจการจัดการขยะจังหวัดระยอง	รณรงค์ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีความตระหนัก ลดการทิ้งขยะมูลฝอยตามแหล่งสาธารณะ	จังหวัดระยอง	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑๒.๐๐๐			๑๐.๐๐๐	๒.๐๐๐	สนง.ทสจ.ระยอง

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี พ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๕. โครงการลดปริมาณขยะต้นทางอย่างมีส่วนร่วมกับทุกท้องถิ่นท้องที่เกิดต้นแบบสู่การขยายผล	เพื่อสนับสนุนทุกท้องถิ่น/ชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือนหรือต้นทางและการสร้างชุมชนต้นแบบจัดการขยะต้นทางช่วงขยายผลในทุกพื้นที่ตามนโยบายของรัฐบาล	จังหวัดฉะเชิงเทรา ๑๑ อำเภอ ๑๐๘ อบท.	๒๕๖๒	๗.๐๐๐	-	๗.๐๐๐	-	-	กระทรวงทรัพยากรฯ (สนง.ทสจ. ฉะเชิงเทรา)
๖. โครงการศึกษาศักยภาพในการลดปริมาณน้ำในโรงงานอุตสาหกรรมพื้นที่เขตส่งเสริมระเบียบ EEC	ศึกษาศักยภาพในการลดปริมาณน้ำในโรงงานอุตสาหกรรมพื้นที่เขตส่งเสริมระเบียบ EEC	พื้นที่เขตส่งเสริม ระเบียบ EEC (ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง)	๒๕๖๓	๑๐.๐๐๐			๑๐.๐๐๐		กระทรวง อุตสาหกรรม
๗. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลเพื่อพัฒนาของเสียเป็นทรัพยากรทดแทนด้านแร่และโลหะของประเทศ	เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลเพื่อพัฒนาของเสียเป็นทรัพยากรทดแทนด้านแร่และโลหะของประเทศ		๒๕๖๓	๒๕.๕๐๐			๒๕.๕๐๐		กรมอุตสาหกรรม พื้นฐานและการ เหมืองแร่
๘. โครงการยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาค - ค่าใช้จ่ายในการสร้างและพัฒนา เครือข่ายอุตสาหกรรมรักษ์ สิ่งแวดล้อม - ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการกลุ่มน้ำ และวางระบบธรรมาภิบาล สิ่งแวดล้อม (ทั่วประเทศ)	เพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายอุตสาหกรรมรักษ์สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการกลุ่มน้ำและวางระบบธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม		๒๕๖๒-๒๕๖๓	๑๘.๑๒๐๗		๙.๓๔๗๗	๘.๗๗๓		
รวมทั้งสิ้น ๘ โครงการ				๓๓.๑๕๐	๑๔.๑๕๐	๔๒.๒๕๐	๔๒.๒๕๐	๒๕.๕๐๐	

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีพ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
การจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า									
๑. กิจกรรมโครงการพัฒนาป่าไม้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๑. เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริของแต่ละพระองค์ที่ทรงมีพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมป่าไม้ ๒. เพื่อเป็นการพัฒนาและฟื้นฟูตลอดจนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ให้เป็นไปตามแนวพระราชดำริ โดยการสนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือราษฎรให้มีความเป็นอยู่และอาชีพที่มั่นคงสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมป่าไม้ จำนวน ๔ แห่ง ๑. โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่รอยต่อ ๕ จังหวัด (ภาคตะวันออก) จังหวัดชลบุรี ๒. โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่รอยต่อ ๕ จังหวัด (ภาคตะวันออก) จังหวัดระยอง ๓. โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่รอยต่อ ๕ จังหวัด (ภาคตะวันออก) จังหวัดฉะเชิงเทรา ๔. โครงการพัฒนาป่าไม้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๑๕.๔๓๗	๔.๐๗๒	๓.๓๖๕	๔.๐๐๐	๔.๐๐๐	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมป่าไม้)
๒. โครงการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าอนุรักษ์ให้มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า กิจกรรมที่ ๑ การแก้ไขปัญหาช้างป่าที่ออกมารบกวนประชาชนนอกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ กิจกรรม ๑.๑ จัดทำแหล่งน้ำสำหรับสัตว์ป่า ขนาด ๒๑,๐๑๒.๕๐ ลูกบาศก์เมตร จำนวน ๕ แห่ง	๑. เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒. เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่เสื่อมโทรมให้มีความอุดมสมบูรณ์กลับคืนมาภายใต้ระบบการจัดการพื้นที่กับภารกิจของหน่วยงาน	- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมพู่ จำนวน ๑ แห่ง - เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน จำนวน ๒ แห่ง - เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองเคียวหรือห้วยเฉลิมพระเกียรติ จำนวน ๑ แห่ง - เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว จำนวน ๑ แห่ง	๒๕๖๑	๕.๒๖๕๔	๕.๒๖๕๔	-	-	-	กระทรวงทรัพยากรฯ (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒ (ศรีราชา))

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีพ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
กิจกรรม ๑.๒ ปรับปรุงทุ่งหญ้าสำหรับสัตว์ป่า จำนวน ๑,๕๕๕ ไร่	๓. เพื่อเพิ่มแหล่งน้ำ แหล่งอาหาร และแร่ธาตุ ให้เหมาะสมเพียงพอกับปริมาณชนิดและจำนวนของสัตว์ป่า ๔. ลดความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่า	- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมพู่ จำนวน ๒๐๐ ไร่ - เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน จำนวน ๔๕๕ ไร่ - เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองเคียว-ห้วยเฉลิมพระเกียรติ จำนวน ๔๐๐ ไร่ - เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว จำนวน ๕๐๐ ไร่							
กิจกรรมที่ ๒ ปลูกป่าฟื้นฟูสภาพป่าอนุรักษ์ กิจกรรม ๒.๑ ปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติเพื่อแผ่นดิน เนื้อที่ ๑๔๐ ไร่		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมพู่ จังหวัดจันทบุรี เนื้อที่ ๑๔๐ ไร่	๒๕๖๑	๖.๐๐๐	๖.๐๐๐	-	-	-	กระทรวงทรัพยากรฯ (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒ (ศรีราชา))
กิจกรรม ๒.๒ ปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติเพื่อแผ่นดิน (ตามแนวคูกันช้าง ๑๔๑ กิโลเมตร) เนื้อที่ ๓๕๒ ไร่		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว จังหวัดจันทบุรี (ตามแนวคูกันช้าง ๗๓) กิโลเมตร เนื้อที่ ๑๘๒ ไร่							
๓. โครงการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง เพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าต้นน้ำ	๑. ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมสภาพในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และพื้นที่ป่าอนุรักษ์อื่นๆ ให้กลับคืนเป็นป่าต้นน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ ๒. สร้างจิตสำนึก ความตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของป่าต้นน้ำ และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและจัดการป่าต้นน้ำเสื่อมสภาพ รวมทั้งลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ กับชุมชน	พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง เพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าต้นน้ำ จำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐ ไร่	๒๕๖๒	๐.๒๕๙	-	๐.๒๕๙	-	-	กระทรวงทรัพยากรฯ (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒ (ศรีราชา))

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีพ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
	๓. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ที่สามารถอยู่ได้อย่างพอเพียงและยั่งยืน								
๔. กิจกรรมพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน ๔.๑ ศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ ๔.๒ ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ๔.๓ ศึกษาด้านวนศาสตร์ชุมชน ๔.๔ ฝึกอบรม หลักสูตร วนเกษตร ๔.๕ ส่งเสริมระบบวนเกษตรในพื้นที่เกษตรกร ๔.๖ การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน ๔.๗ บำรุงรักษาป่าปีที่ ๒-๖	๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานด้านป่าชุมชน และวนเกษตร ๒. เพื่อจัดทำแหล่งเรียนรู้ และเผยแพร่การดำเนินงานตามภารกิจหลักของกรมป่าไม้ ในมิติด้านการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน และด้านการเพาะชำกล้าไม้ ๓. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ ส่งเสริม ถ่ายทอด สาธิต และฝึกอบรม กระบวนการเรียนรู้ด้านวนศาสตร์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับป่าชุมชน การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในรูปแบบการมีส่วนร่วม ให้คนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยกลยุทธิ์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในการดำเนินโครงการฯ	จังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ ระยอง ชลบุรี จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา สระแก้ว และสมุทรปราการ	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๙.๗๔๑๘	๒.๐๗๓๘	๒.๑๕๖๐	๒.๗๕๖๐	๒.๗๕๖๐	กระทรวงทรัพยากรฯ (กรมป่าไม้ - ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ ๖ (ระยอง))
๕. โครงการปกป้องผืนป่าและร่วมพัฒนาป่าไม้ให้ยั่งยืน กิจกรรมหลักฟื้นฟูและดูแลทรัพยากรธรรมชาติ กิจกรรมส่งเสริมการจัดการป่า	๑. เพื่อส่งเสริมการจัดการป่าไม้ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ควบคุม ดูแล รักษา หรือบำรุงป่า พัฒนาสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์ภายใต้	พื้นที่ป่าตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ พื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพื้นที่อื่น ๆ อันมีลักษณะเป็นพื้นที่สาธารณะที่ได้รับอนุญาต	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๖.๓๑๑๕	๑.๓๑๒๕	๓.๓๑๙๐	๐.๘๔๐๐	๐.๘๔๐๐	กระทรวงทรัพยากรฯ (กรมป่าไม้ - สำนักจัดการ

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีพ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
ชุมชน	หลักการความสมดุลและยั่งยืน ๒. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาป่าไม้ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้หลักการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งหวังให้ชุมชนมีความพร้อมและร่วมจัดการป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือของชุมชน องค์กรภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐให้มีบทบาทและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการป่าอย่างต่อเนื่อง	จากหน่วยงานรับผิดชอบตามกฎหมาย เช่น ที่ นส. เป็นต้น ในจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา							ทรัพยากรป่าไม้ที่ ๙ (ชลบุรี)
๖. กิจกรรมเครือข่ายป่าชุมชนเพื่อพิทักษ์ป่า	๑. เพื่อให้สมาชิกเครือข่ายป่าชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทำงาน และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน ๒. สนับสนุนให้เครือข่ายป่าชุมชนมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่ายป่าชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายป่าชุมชนให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ๔. พัฒนาระบบการทำงานและขับเคลื่อนการทำงานร่วมกับทางภาครัฐ เอกชน อปท. และองค์กร	จังหวัดชลบุรี ระยองและฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒	๐.๘๓๒๕		๐.๘๓๒๕			กระทรวงทรัพยากรฯ (กรมป่าไม้ - สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๙ (ชลบุรี) และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๙ สาขาปราจีนบุรี)

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีพ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
	เครือข่ายอื่นๆ อย่างมีส่วนร่วมและบูรณาการ								
๗. กิจกรรมบำรุงรักษาป่า	๑. เพื่อเป็นการฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมให้กลับสู่สภาพที่สมบูรณ์ ๒. เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนและองค์กรหน่วยงานต่างๆ มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ๓. เพื่อสร้างงานและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ๔. เพื่อป้องกันปัญหาการบุกรุกแผ้วถางป่า จับจองพื้นที่ทำกินในป่าเสื่อมโทรมของราษฎรในพื้นที่	จังหวัดชลบุรี	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๑๙.๖	๔.๙๐	๔.๙๐	๔.๙๐	๔.๙๐	กระทรวงทรัพยากรฯ (กรมป่าไม้ - สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๙ (ชลบุรี))
		จังหวัดฉะเชิงเทรา	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๑๓.๗๒	๓.๔๓	๓.๔๓	๓.๔๓	๓.๔๓	ทรัพยากรฯ (กรมป่าไม้ - สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๙ สาขาปราจีนบุรี)
๘. กิจกรรมโครงการครูป่าไม้ด้านการฟื้นฟูป่า	เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของป่าไม้ในการป้องกันและบรรเทาภัยจากการบุกรุกพื้นที่ป่า กัญพิบัติ ดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก ให้กับเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เขาสูงชัน มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภัยพิบัติ ดินถล่ม และน้ำป่าไหลหลาก	จังหวัดชลบุรี	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๐.๑๖	๐.๐๔	๐.๐๔	๐.๐๔	๐.๐๔	กระทรวงทรัพยากรฯ (กรมป่าไม้ - สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๙ (ชลบุรี))

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีพ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๙. โครงการการป้องกันและแก้ไข ปัญหาช้างป่าที่ออกมารบกวน ประชาชน นอกพื้นที่เขตป่าอนุรักษ์ของปารอยต่อ ๕ จังหวัด	๑. การจัดการควบคุมและติดตาม ที่ตัวช้างป่า ๒. การจัดการถิ่นที่อยู่อาศัยของ ช้างป่า ๓. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการแก้ไขปัญหาช้างป่า ๔. การจัดการพื้นที่เชื่อมต่อ สำหรับสัตว์ป่าและช้างป่า	พื้นที่เขตป่าอนุรักษ์ของปารอยต่อ ๕ จังหวัด	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑,๖๗๐.๑๖๘๒			๘๔๙.๔๙๕๓	๘๒๐.๖๗๒๙	กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่าและ พันธุ์พืช
การจัดการทรัพยากรน้ำ									
๑๐. โครงการสำรวจออกแบบระบบ ระบายน้ำทับมา-ท่าบรทุกเพิ่ม ประสิทธิภาพระบายน้ำคลองทับมา	จ้างสำรวจออกแบบระบบระบายน้ำ คลองทับมาเพื่อป้องกันน้ำท่วมใน เขตเศรษฐกิจพื้นที่ชุมชนเมือง	ตำบลเนินพระและตำบลทับมา	๒๕๖๑	๓๐.๐๐๐	๓๐.๐๐๐				กระทรวง เกษตรฯ (กรมชลประทาน)
๑๑. โครงการระบบผันน้ำอ่างเก็บ น้ำคลองใหญ่มาอ่างเก็บน้ำหนอง ปลาไหล (ระยะ๒)	ก่อสร้างระบบผันน้ำผันน้ำและคลองผัน น้ำเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายน้ำในพื้นที่ จังหวัดระยอง	อำเภอปลวกแดง	๒๕๖๑	๑๕๐.๐๐๐	๑๕๐.๐๐๐				
๑๒. โครงการก่อสร้างประตูระบาย น้ำห้วยตาขัน	ก่อสร้างระบบกักเก็บน้ำเพื่อป้องกัน น้ำท่วม น้ำแล้งในพื้นที่	ตำบลตาขันอำเภอบ้านค่าย	๒๕๖๑	๑๕๐.๐๐๐	๑๕๐.๐๐๐				
๑๓. โครงการอ่างเก็บน้ำเขาจอมแห- เขาน้อย	เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ สร้างความ มั่นคงให้กับระบบการบริหารจัดการ	ตำบลมะขามคู่ อำเภอนิคมพัฒนา	๒๕๖๑	๕.๐๐๐	๕.๐๐๐				
๑๔. โครงการก่อสร้างระบบสูบน้ำ น้ำคลองสะพาน-อ่างเก็บน้ำ ประแสร์	เพื่อก่อสร้างระบบสูบน้ำและวาง ระบบสูบน้ำกลับเพิ่มปริมาณกักเก็บ น้ำในอ่างฯ	อำเภอแกลง	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๗๐๐.๐๐๐	๓๕.๐๐๐	๑๓๕.๐๐๐	๒๖๕.๐๐๐	๒๖๕.๐๐๐	กระทรวง เกษตรฯ (กรมชลประทาน)
๑๕. โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ ด้วยระบบไฟฟ้าพร้อมระบบส่ง น้ำบ้านหนองกวาง	เพื่อก่อสร้างระบบสูบน้ำเพิ่มเติม เสริมความมั่นคงด้านน้ำ	ตำบลวังหั่ว อำเภอแกลง	๒๕๖๑-๒๕๖๓	๑๓๐.๐๐๐	๕๐.๐๐๐	๕๐.๐๐๐	๓๐.๐๐๐		

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีพ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๑๖. อนุรักษ์ฟื้นฟูคลองเขาคันทรหมูที่ ๗ ต.เขาคันทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	๑. เพื่อช่วยเหลือราษฎรในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค ๒. เพื่อเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคของประชาชน ๓. เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ๔. เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติให้เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำและรักษาระบบนิเวศ	ต.เขาคันทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	๒๕๖๑	๒.๒๙๐	๒.๒๙๐	-	-	-	กระทรวงทรัพยากรฯ (สทก.๖)
๑๗. อนุรักษ์ฟื้นฟูอ่างเก็บน้ำเกาะเสม็ด ต.เพ อ.เมือง จ.ระยอง		ต.เพ อ.เมือง จ.ระยอง	๒๕๖๑	๔๙.๙๒๐	๔๙.๙๒๐	-	-	-	
๑๘. ปรับปรุงซ่อมแซมฝายน้ำล้นคลองประแสร์ หมูที่ ๖ ต.วังจันทร์ อ.วังจันทร์ จ.ระยอง		หมูที่ ๖ ต.วังจันทร์ อ.วังจันทร์ จ.ระยอง	๒๕๖๑	๒.๕๕๐	๒.๕๕๐	-	-	-	
๑๙. อนุรักษ์ฟื้นฟูคลองปะกะโทนช่วง ๒ หมูที่ ๕,๑๔,๑๖ ต.ท่าตะเกียบ อ.ท่าตะเกียบ จ.ฉะเชิงเทรา		หมูที่ ๕,๑๔,๑๖ ต.ท่าตะเกียบ อ.ท่าตะเกียบ จ.ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒	๓.๒๓๒๓	-	๓.๒๓๒๓	-	-	
๒๐. อนุรักษ์ฟื้นฟูหนองพลง-หนองพลอง หมูที่ ๗,๘ ต.พังราด อ.แกลง จ.ระยอง		หมูที่ ๗,๘ ต.พังราด อ.แกลง จ.ระยอง	๒๕๖๒	๑๕.๖๕๐	-	๑๕.๖๕๐	-	-	
๒๑. อนุรักษ์ฟื้นฟูบึงลาดปลาเค้า หมูที่ ๗ ต.เมืองเก่า อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา		หมูที่ ๗ ต.เมืองเก่า อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๒	๔.๕๐๐	-	๔.๕๐๐	-	-	
๒๒. อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำชุมชนจุกเสม็ด หมูที่ ๒ ต.สัตหีบ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี		หมูที่ ๒ ต.สัตหีบ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี	๒๕๖๒	๕.๕๐๐	-	๕.๕๐๐	-	-	
๒๓. อนุรักษ์ฟื้นฟูคลองปลวกแก้ว หมูที่ ๒ - ๕ ต.มะขามคู่ อ.นิคมพัฒนา จ.ระยอง		หมูที่ ๒ - ๕ ต.มะขามคู่ อ.นิคมพัฒนา จ.ระยอง	๒๕๖๒	๓.๖๕๐	-	๓.๖๕๐	-	-	สทก.๖
๒๔. ปรับปรุงซ่อมแซมฝายน้ำล้นคลองโพล้ บ้านสำนักกระเบา ต.น้ำเป็น อ.เขาชะเมา จ.ระยอง		บ้านสำนักกระเบา ต.น้ำเป็น อ.เขาชะเมา จ.ระยอง	๒๕๖๒	๐.๓๕๐	-	๐.๓๕๐	-	-	สทก.๖

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีพ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๒๕. อนุรักษ์ฟื้นฟูหนองนาซา หมู่ที่ ๖ ต.คลองปูน อ.แกลง จ.ระยอง	๑. เพื่อช่วยเหลือราษฎรในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค ๒. เพื่อเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคของประชาชน ๓. เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ๔. เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติให้เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำและรักษาระบบนิเวศ	หมู่ที่ ๖ ต.คลองปูน อ.แกลง จ.ระยอง	๒๕๖๓	๓.๒๐๐	-	-	๓.๒๐๐	-	สทภ.๖
๒๖. อนุรักษ์ฟื้นฟูแก้มลิงชุมชนจุกเสม็ด หมู่ที่ ๒ ต.สัตหีบ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี		หมู่ที่ ๒ ต.สัตหีบ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี	๒๕๖๓	๒๘.๗๐๐	-	-	๒๘.๗๐๐	-	สทภ.๖
๒๗. อนุรักษ์ฟื้นฟูคลองชุมชนดงตาล หมู่ที่ ๒ ต.สัตหีบ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี		หมู่ที่ ๒ ต.สัตหีบ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี	๒๕๖๓	๒๙.๐๐๐	-	-	๒๙.๐๐๐	-	สทภ.๖
๒๘. อนุรักษ์ฟื้นฟูคลองเนินซ้อ หมู่ที่ ๒,๓ ต.เนินซ้อ อ.แกลง จ.ระยอง		หมู่ที่ ๒,๓ ต.เนินซ้อ อ.แกลง จ.ระยอง	๒๕๖๔	๘.๐๐๐	-	-	-	๘.๐๐๐	สทภ.๖
๒๙. อนุรักษ์ฟื้นฟูคลองห้วยนา-หนองปรือ หมู่ที่ ๒๐ ต.คลองตะเกรา อ.ท่าตะเกรา จ.ฉะเชิงเทรา		หมู่ที่ ๒๐ ต.คลองตะเกรา อ.ท่าตะเกรา จ.ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๔	๔.๒๕๐	-	-	-	๔.๒๕๐	สทภ.๖
๓๐. อนุรักษ์ฟื้นฟูคลองสอง หมู่ที่ ๑๔ ต.คลองตะเกรา อ.ท่าตะเกรา จ.ฉะเชิงเทรา		หมู่ที่ ๑๔ ต.คลองตะเกรา อ.ท่าตะเกรา จ.ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๔	๙.๐๐๐	-	-	-	๙.๐๐๐	สทภ.๖
๓๑. อนุรักษ์ฟื้นฟูคลองพระสทิงน้อย บ้านนายาว ต.ท่ากระดาน อ.สนมชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา		บ้านนายาว ต.ท่ากระดาน อ.สนมชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา	๒๕๖๔	๙.๒๐๐	-	-	-	๙.๒๐๐	สทภ.๖
๓๒. อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเขาจอมแห-เขานั่งยอง หมู่ที่ ๗ ต.มะขามคู่ อ.นิคมพัฒนา จ.ระยอง		หมู่ที่ ๗ ต.มะขามคู่ อ.นิคมพัฒนา จ.ระยอง	๒๕๖๔	๙.๘๘๙	-	-	-	๙.๘๘๙	สทภ.๖
๓๓. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๕ จังหวัด ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๘ จังหวัด ปี ๒๕๖๓ ๖๓ จำนวน ๔ จังหวัด	๒๕๖๑-๒๕๖๓	๒๑๗.๕๔๐	๑๑.๒๐๐	๘๓.๔๒๐	๑๒๒.๙๑๐	-	กระทรวงมหาดไทย

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีพ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
กระทรวงมหาดไทย									
การจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง									
๓๔. โครงการยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	เสริมสร้างการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างเป็นระบบและยั่งยืนเพื่อรองรับการพัฒนา EEC	อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง จังหวัดระยอง	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๑๐๐.๐๐๐	-	-	๕๐.๐๐	๕๐.๐๐๐	อส. (สอช)
๓๕. โครงการเสริมสร้างการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งของเชิงอนุรักษ์อย่างเป็นระบบและยั่งยืนเพื่อรองรับการพัฒนา EEC	อนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีความสมดุลสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	พื้นที่ชายฝั่งทะเล อำเภอกะลา อำเภอยะรังและอำเภอบ้านฉาง	๒๕๖๑-๒๕๖๔	๑๒๘.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	๓๒.๐๐๐	สำนักบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๑ (ระยอง)
๓๖. โครงการแก้ไขการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีการถ่ายเททราย/เสริมทรายชายหาด (ภาคตะวันออก)	อนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีความสมดุล	พื้นที่ชายฝั่งตะวันออก จังหวัดระยองและจังหวัดตราด	๒๕๖๑	๑๕.๐๒๐	๑๕.๐๒๐				กระทรวงทรัพยากรฯ
๓๗. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	๑. คัดกรอง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรที่มีความสำคัญและวิกฤต (โลมาอิรวดีและระบบนิเวศทางทะเลบริเวณปากแม่น้ำบางปะกงและพื้นที่เชื่อมต่อ) ๒. ให้องค์ความรู้แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชมโลมาบางปะกงอย่างถูกวิธี เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้มีความรู้และสร้างจิตสำนึกให้กับเครือข่ายภาคี เยาวชน ประชาชนให้ทราบและตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลฯ	- จังหวัดชลบุรีและจังหวัดฉะเชิงเทรา (หาดเลนในตำบลคลองตำหรุ อำเภอมือซอบุรี จังหวัดชลบุรี ความยาว ๕๐๐ เมตร และตำบลคลองท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ความยาว ๕๐๐ เมตร รวมความยาว ๑,๐๐๐ เมตร) - กลุ่มน้ำบางปะกงร่วมกับเครือข่ายภาคี	๒๕๖๒-๒๕๖๔	๗๑.๕๘๐		๖๐.๔๓๘	๕.๕๗๑	๕.๕๗๑	กระทรวงทรัพยากรฯ (สำนักบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๒)

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีพ.ศ.)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วยดำเนินงาน
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
	๓. สนับสนุนกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ รวมถึงมาตรการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๔. ศึกษาและออกแบบรูปแบบรูปทรง และขนาดของกระถางปาชายเลนที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกปาชายเลนให้เป็นแนวกันคลื่นในอนาคต รวมทั้ง สำรวจ ศึกษาและออกแบบรายละเอียดการปลูกปาชายเลนเป็นแนวกันคลื่นในพื้นที่โครงการสาธิต ๒ แห่ง โดยพิจารณาด้านนิเวศวิศวกรรม และด้านสถาปัตยกรรม เพื่อเป้าหมายทางการฟื้นฟูปะหัดโคลนในพื้นที่โครงการสาธิต ๕. ดำเนินโครงการสาธิตในพื้นที่ประสบปัญหา ๒ แห่ง เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูปาชายเลนอย่างเป็นรูปธรรม								
รวมทั้งสิ้น ๓๗ โครงการ				๓,๖๓๓.๕๑๗	๕๖๐.๐๗๔	๔๑๒.๐๔๒	๑,๔๓๑.๘๔๒	๑,๒๒๙.๕๔๙	

๑๐. การขับเคลื่อนแผน

เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องได้รับการขับเคลื่อนและการผลักดันจากทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการบูรณาการในทุกระดับ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ตลอดจนภาคประชาชน รวมทั้งเพื่อให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ EEC มีเป้าหมายการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น แผนสิ่งแวดล้อมฉบับนี้จึงได้มีข้อเสนอกลไกในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติโดยจัดทำข้อเสนอโครงการเร่งด่วน (Flagship Project) และข้อเสนอกลไกในการติดตามประเมินผล ดังนี้

๑๐.๑ ผลักดันให้แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน ส่งเสริมให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพิ่มขึ้น หลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางเกิดความสมดุล และมุ่งสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป โดยจะส่งให้สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (สรศ.) รวบรวม และนำเสนอคณะกรรมการบริหารระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (กรศ.) และคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกพิจารณา และผนวกเป็นแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกต่อไป

๑๐.๒ ผลักดันให้โครงการเร่งด่วน (Flagship Project) ของแผนสิ่งแวดล้อม เป็นโครงการสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ ภายใต้ยุทธศาสตร์และมาตรการ เพื่อใช้ประกอบการขออนับสนนงบประมาณจากงบประมาณแผ่นดิน งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น งบบูรณาการ EEC และแหล่งเงินทุนต่างๆ ได้แก่ ๑) โครงการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้แก่ การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ การจัดการน้ำเสียชุมชน การจัดทำการประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ (SEA) ในพื้นที่ EEC และการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการที่จัดทำรายงานการประเมิน ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ EEC ๒) โครงการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่ ในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ป่าในเมือง และ ๓) โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

๑๐.๓ ศึกษาการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและศักยภาพในการรองรับอุตสาหกรรม เป้าหมาย ๑๐ ประเภท ทั้งกลุ่ม ๕ อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) และ ๕ อุตสาหกรรมใหม่ (New S Curve) เพื่อนำมาใช้ในการกำกับ ควบคุม ติดตาม และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างรอบคอบทั้งระบบ ตามนโยบายและแนวทางการดำเนินการ ระยะ ที่ ๓ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติ ต่อไป

๑๐.๔ การถ่ายทอดและสร้างความเข้าใจในบทบาทของแต่ละภาคส่วน การทำความเข้าใจแก่ภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เกิดการยอมรับและตระหนักถึงความสำคัญต่อแผนสิ่งแวดล้อมฯ และร่วมขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของพื้นที่ EEC ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยบทบาทของภาคส่วนในสังคมประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ระดับภาคและส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา และ ประชาชน ซึ่งแต่ละภาคส่วนมีบทบาทที่แตกต่างกัน ดังนั้น ต้องสร้างกระบวนการถ่ายทอดและสร้างความเข้าใจให้แก่ทุกภาคส่วนได้รับรู้และเข้าใจในบทบาทของตนเอง เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการถ่ายทอดแผนสิ่งแวดล้อมฯ ไปสู่การปฏิบัติได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยแต่ละภาคส่วนควรมีบทบาท ดังนี้

๑) หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ได้แก่ ส่วนราชการต่างๆ ในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม ฯลฯ รวมถึงหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ควรมีบทบาทในการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนของหน่วยงานกับแผนสิ่งแวดล้อมฯ รวมทั้งถ่ายทอดเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ควรพัฒนาเครื่องมือและกลไกเพื่ออำนวยความสะดวกให้แต่ละภาคส่วนสามารถดำเนินการตามแนวทางของแผนฯ เช่น มีมาตรการสนับสนุนทางการเงินแก่กิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมาตรการเพื่อสร้างความรับผิดชอบแก่ผู้ก่อมลพิษ เป็นต้น ตลอดจนสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาสังคม อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินนโยบายและโครงการต่างๆ ของภาครัฐ ควรต้องมีการพิจารณาเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และควรเป็นผู้ที่มีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลำดับต้น

๒) หน่วยงานภาครัฐระดับภาคและส่วนภูมิภาค ได้แก่ หน่วยงานระดับภาคที่สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค เป็นต้น และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเชื่อมโยงระหว่างส่วนกลางกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทในการถ่ายทอดเป้าหมายของแผนสิ่งแวดล้อมฯ ลงสู่ระดับพื้นที่ที่กำหนดค่าเป้าหมายให้เหมาะสมกับศักยภาพของสภาพพื้นที่ จัดทำแผนและดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนสิ่งแวดล้อมฯ และประสานชี้แจงให้ความรู้และเป็นที่ปรึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเป็นผู้รวบรวมติดตามข้อมูล และจัดส่งให้กับหน่วยงานส่วนกลาง เพื่อประมวลผลเสนอต่อกลไกในการกำกับดูแลพิจารณาต่อไป

๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรหลักที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการในระดับพื้นที่ มีความใกล้ชิดกับชุมชนซึ่งสามารถรู้ถึงสภาพปัญหาในพื้นที่เป็นอย่างดี ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรเน้นรูปแบบการบูรณาการประเด็นร่วมกันในการจัดการปัญหา เช่น ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำกับปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัญหาปริมาณขยะกับความต้องการพลังงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ควรเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง โดยริเริ่มโครงการที่เป็นความต้องการของชุมชน สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความรู้สึกหวงแหนและช่วยกันดูแลรักษา เพื่อให้เป็นไปในทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน

๔) ภาคเอกชน เป็นกลไกสำคัญในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งกิจกรรมในระบบเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อระบบสังคมและสิ่งแวดล้อม แม้ว่าระบบเศรษฐกิจจะมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาของประเทศ แต่ผู้ผลิตและผู้ให้บริการควรต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ลดภาระที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศ คำนึงถึงการผลิตและการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดวัฏจักรวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ พัฒนาระบบการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ สร้างและปรับปรุงระบบการจัดการให้เป็นมาตรฐานที่เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับ โดยสอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายของแผนสิ่งแวดล้อมฯ

๕) องค์กรพัฒนาเอกชน เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลประโยชน์ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมคือ เป็นคนกลางที่ช่วยสร้างสมดุลระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และธุรกิจเอกชน โดยสามารถดำเนินกิจกรรมทั้งภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชน จนถึงภายนอกประเทศระดับนานาชาติ ดังนั้น องค์กรพัฒนาเอกชนจึงควรมีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้ วิเคราะห์และประมวลข้อเท็จจริง เพื่อนำเสนอต่อสาธารณชนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก รวมทั้งริเริ่มการดำเนินกิจกรรมในการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาคประชาชน และธุรกิจเอกชน ตลอดจนสามารถเสนอแนะข้อมูลและแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจต่อภาครัฐ

๖) สถาบันการศึกษา เป็นแหล่งความรู้ และสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้เรียน รวมทั้งผลิตข้อมูลองค์ความรู้ให้กับสังคม ดังนั้น สถาบันการศึกษาในแต่ละระดับควรพิจารณาสอดแทรกเนื้อหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตรทุกสาขา เพื่อให้เป็นพื้นฐานของกระบวนการคิดในการใช้ชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ รวมทั้งต่อยอดไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๗) ประชาชน เป็นผู้บริโภคที่สร้างอุปสงค์ในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้น ประชาชนต้องมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในการดำรงชีวิตที่จะไม่สร้างภาระต่อสิ่งแวดล้อม และควรร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการรณรงค์เพื่อดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม หรือเสนอความเห็นเพื่อริเริ่มโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกลุ่มผู้บริโภคที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยตรงในการดำรงชีวิต เช่น ชุมชนในป่า เป็นต้น ที่จะต้องวางแผน และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

๑๐.๕ สร้างระบบการขับเคลื่อนและกำกับการดำเนินงานตามแผนให้มีประสิทธิภาพ

จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและกำกับการดำเนินงานตามแผนสิ่งแวดล้อมฯ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัด เป็นประธาน ซึ่งมีผู้แทนจากหน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้แทนจากส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ผู้แทนภาคเอกชน และผู้แทนภาคประชาชน ร่วมเป็นกรรมการ เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินการผ่านกลไกของคณะกรรมการ เพื่อกระตุ้นและเร่งรัดให้เกิดการขับเคลื่อนตามแผน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัด ตลอดจนสนับสนุนทางเทคนิควิชาการ และการเสนอข้อมูลเกี่ยวกับข้อจำกัด ปัญหา อุปสรรคในการถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

๑๐.๖ สร้างกลไกในการติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผลการดำเนินงานภายใต้แผนสิ่งแวดล้อม เพื่อรายงานความก้าวหน้า รวบรวมปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงาน และนำผลการประเมินที่ได้มาใช้ในการประกอบการพิจารณาปรับปรุงแผนฯ ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยกลไกในการติดตามประเมินผลมี ๒ ข้อเสนอ คือ

๑) จัดตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผล ซึ่งมีผู้แทนจากหน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้แทนจากส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากสถาบันการศึกษา ผู้แทนภาคเอกชน ผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนองค์กรเอกชนอิสระด้านสิ่งแวดล้อม

๒) จัดตั้งคณะทำงานย่อย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบเป็นระยะๆ

๓) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีคุณภาพ กระจายไปสู่ทุกพื้นที่ได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการติดตามประเมินผลด้วย โดยเริ่มจากการให้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การร่วมติดตาม และร่วมตรวจสอบตั้งแต่เริ่มและระหว่างดำเนินการดำเนินโครงการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐที่มีการดำเนินงานในพื้นที่ชุมชน และอาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

จัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจ

พิเศษภาคตะวันออก

คำสั่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่ ๕๗๓ /๒๕๖๐

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

สืบเนื่อง จากการประชุมคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการฯ ได้มอบให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (The Eastern Economic Corridor : EEC) และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่อง ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก กำหนดให้มีนโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่เชื่อมโยงกับแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

เพื่อให้แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกครอบคลุมในประเด็น การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อันจะเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ที่คำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และเกิดความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ประธานกรรมการ
๓. อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ หรือผู้แทน	กรรมการ
๔. อธิบดีกรมป่าไม้ หรือผู้แทน	กรรมการ
๕. อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือผู้แทน	กรรมการ
๖. อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือผู้แทน	กรรมการ
๗. อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ หรือผู้แทน	กรรมการ
๘. อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง หรือผู้แทน	กรรมการ
๙. อธิบดีกรมชลประทาน หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๐. อธิบดีกรมการท่องเที่ยว หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๒. อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๓. เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑๔. อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	กรรมการ

๑๕. ผู้อำนวยการ...

๑๕. ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ	กรรมการและ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เลขานุการ
๑๖. ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	กรรมการและ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการและ
	ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการ มีหน้าที่ ดังนี้

๑. รวบรวมข้อมูลและประเมินสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์
ในที่ดินในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้ง โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่
ต่อเนื่องกับระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
 ๒. พิจารณาและวิเคราะห์สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง
และผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการพัฒนาในพื้นที่ รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์
การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
 ๓. จัดทำและเสนอแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกที่ครอบคลุมในเรื่อง
การใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ระบบบริหารจัดการน้ำ ระบบการควบคุมและจัดภาวะมลพิษ
และอื่น ๆ ที่เหมาะสมแก่การประกอบกิจการเป้าหมายและการอยู่อาศัย
 ๔. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก
(สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ข
อักษรย่อชื่อหน่วยงาน

อักษรย่อชื่อหน่วยงาน

ลำดับ	ตัวย่อ	ชื่อกระทรวง	ตัวย่อ	ชื่อหน่วยงาน
๑	กก.	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	กทท.	กรมการท่องเที่ยว
๒	กค.	กระทรวงการคลัง		
๓	กษ.	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กปม.	กรมประมง
			กวก.	กรมวิชาการเกษตร
			กสก.	กรมส่งเสริมการเกษตร
			ชป.	กรมชลประทาน
			พด.	กรมพัฒนาที่ดิน
			มกอช.	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
			สปก.	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๔	คค.	กระทรวงคมนาคม	จท.	กรมเจ้าท่า
			สนข.	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
๕	ทส.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คพ.	กรมควบคุมมลพิษ
			ทช.	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
			ทน.	กรมทรัพยากรน้ำ
			ทบ.	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
			ปม.	กรมป่าไม้
			สผ.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
			สส.	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
			อบก.	องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)
			อส.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
			ทสจ.	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
			สสภ.๑๓	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓
๖	นร.	สำนักนายกรัฐมนตรี	สศช.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
			สคก.	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
			สงป.	สำนักงบประมาณ
			สทนช.	สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
			อพท.	องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)

ลำดับ	ตัวย่อ	ชื่อกระทรวง	ตัวย่อ	ชื่อหน่วยงาน
๗	พน.	กระทรวงพลังงาน	พพ.	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
			สนพ.	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
๘	มท.	กระทรวงมหาดไทย	ปภ.	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
			อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
			ยผ.	กรมโยธาธิการและผังเมือง
			กปภ.	การประปาส่วนภูมิภาค
๙	วท.	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		
๑๐	วธ.	กระทรวงวัฒนธรรม	ศก.	กรมศิลปากร
๑๑	ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ		
๑๒	สธ.	กระทรวงสาธารณสุข	สป.สธ.	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
			อน.	กรมอนามัย
๑๓	อก.	กระทรวงอุตสาหกรรม	สป.อก.	สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
			สมอ.	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
			กรอ.	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
			กนอ.	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
			กพร.	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
๑๔			สกพอ.	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก